YERLİLER VE YERSİZLER

Duzenleyen:bilginDK
2018-07-12

Mustafa İslâmoğlu

DENGE YAYINLARI • 143
Mustafa İslamoğlu - Tüm Eserleri • 30
www.mustafaislamoglu.com
e-posta:mustafa@islamoglu.net

©
Eserin her hakkı DENGE YAYINLARI'na aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir;
izinsiz çoğaltılamaz, basılamaz.

Yayına Hazırlayan ✣ *Denge Yayınları*
İç Düzen ✣ *Ali Koçak*
Kapak Tasarım ✣ *Ali Koçak*
Kapak Karikatürü ✣ *Hasan Aycın*
Baskı ve Cilt ✣ *İstanbul Mat. & Mücellit*
Kapak Baskı ✣ *İstanbul Mat. & Mücellit*
1. Baskı ✣ *Kasım 2003*
2..Baskı ■ Haziran 2006

ISBN 975 – 550 -159 -2

Fatma Sultan Mh. Kahhalbağı Sk. No: 55/A
Topkapı-İSTANBUL
Tel: (0.212) 524 75 24 - 635 27 66 Fax: (0.212) 631 06 15
www.kitapyurdu.com

Yerliler ve Yersizler

Mustafa İslâmoğlu

DENGE YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM

İman en büyük imkandır • 9
"Ne yapmalı?" demeden önce • 12
Muhammed Esed ve meali (1) • 15
Muhammed Esed ve meali (2) • 18
Muhammed Esed ve meali (3) • 21
Muhammed Esed ve meali (4) • 24
Muhammed Esed ve meali (5) • 27
Muhammed Esed ve meali (6) • 30
Muhammed Esed ve meali (7) • 33
Kur'an şifre değil ilâhî bir inşa projesidir • 36
Pozitivist akıl nerede yanılıyor? (1) 40
Pozitivist akıl nerede yanılıyor? (2) • 42
Pozitivist akıl nerede yanılıyor? (3) • 45
Pozitivist akıl nerede yanılıyor? (4) • 48
Küresel değersizleştirme ve gençlik (1) • 51
Küresel değersizleştirme ve gençlik (2) • 54
Asabiyetin en tehlikelisi • 57
"Allah'ım! Ben Halid'in yaptığından beriyim!" • 60
"Ulü'l-emr"e itaat mi? O da kim? • 63
Militer müslümanlık üzerine • 66
Nereden nereye? (1) • 69
Nereden nereye? (2) • 72
Firavun Kızıldeniz'ini, biz firavunumuzu arıyoruz • 75
Çok "Özel" bir hikaye • 78
Hiç kimse hep "12'den" vuramaz • 81
"Çerağıma kastedenin/Hak yandırsın çerağını" diyebilmek • 84
Toprak hattı • 87

II. BÖLÜM

Balarısı – eşekarısı (1) • 91
Balarısı – eşekarısı (2) • 94
Avrupa Birliği ve Müslümanlar (1) • 97
Avrupa Birliği ve Müslümanlar (2) • 100
Avrupa Birliği ve Müslümanlar (3) • 103
Avrupa Birliği ve Batıcılar • 106
Tarihi tahrif ettiler • 109
'Hain' (!) üretme çiftliği • 112
Bir parça tarih hafızaya iyi gelir • 115
Şeyh Said ve İngilizler (1) • 118
Şeyh Said ve İngilizler (2) • 121
Yeniçeri (1) • 124
Yeniçeri (2) • 127
Yeniçeri (3) • 130
Yeniçeri (4) • 133
Bir anketin gösterdikleri • 136

III. BÖLÜM

Ebu Müslim'in vasiyeti • 139
Siyasete kimler girmeli? (1) • 142
Siyasete kimler girmeli? (2) • 145
Siyasetçiler okur mu? • 148
Hiçbir fecr-i sadık seçimle gelmez • 151
Mutlu azınlık 'görev' başında • 154
Dağı taşlayan çılgınlar • 159
İtlaf köftesi • 162
Semantik savaşın kör kurşunları • 165
Oradan öyle mi görünüyor? • 168
"Eve dönüş" tamam, ya "okula dönüş"? • 171
Kendini laik sananlar dinle yüzleşmek zorundalar • 174
5816 sayılı "koruma kanunu" • 177

Kemalizm'i özelleştirelim • 180
Hangi ulusal egemenlik? • 183
Bu ne yaman çelişki anne • 186
İş ahlakı • 189
Ya insanı köpekler tarif etseydi? • 192

IV. BÖLÜM

Şebeke atakta (1) • 195
Şebeke atakta (2) • 198
Şebeke gerçekten atakta • 201
Rachel Corrie: Zamanımızın Muhayrık'ı • 204
"Şansımız" yokmuş, onun için Yahudi doğmamışız(!) • 207
Amacımız bilgi düzeyini yükseltmek • 210
Suçlamak kolay, gerçeği görmek zor • 213
28 Şubat küreselleşti • 216
ABD'ye yardım ve yataklığa hayır! • 219
Sizin dininiz size • 222
Misyonerlik Müslümanlara yönelik en büyük tehdit midir? • 225
Seküler politikalar misyonerlere yaramıştır (1) • 228
Seküler politikalar misyonerlere yaramıştır (2) • 231
Ev sahibinin de suçu var • 234
"Devlet eliyle Hristiyanlık propagandası" mı? • 237

V. BÖLÜM

Diyanet'ten hayırlı bir adım • 241
Diyanet'in itibarı • 244
İmam görünce neyi hatırlıyorsunuz? • 247
Diyanet'te yeniden yapılanma şart • 250
Zorla da dua olmaz ki! • 253
İmam-Hatiplilerin önünü kesmek kime ne kazandırır? • 256
Rahmet rüzgarlarını yoksul sofralarına taşımak • 259
Akîdeyi sulandırmamak lazım • 262

VI. BÖLÜM

Bir İslam klasiğini okurken (1) • 265
Bir İslam klasiğini okurken (2) • 268
İbn Teymiyye ve bir eseri üzerine • 271
Kur'an kitaplığına yeni katkılar • 274
Kur'an mümeyyiz bir akıl inşa eder • 277
Hamidullah Hocanın ardından • 280
Bir "çınar"ın gölgesinde serinlemek • 283

I. BÖLÜM

İMAN EN BÜYÜK İMKANDIR

"İmkanım yoktu" deme.

Kendine doğruyu söyle.

"Üşendim" de...

"Tembellik ettim" de...

"Canım istemedi" de...

"Yapmak içimden gelmedi" de...

Hiç değilse "yattım" de...

Ne dersen de, ama "imkanım yoktu" deme.

Unutma, iman en büyük imkandır. İmanı olanın imkanı tükenmez. Hatta kimi zaman "imkanım yoktu" demek, "imanım yoktu" demeye bile gelebilir.

Birileri önüne çıkıp şöyle sorabilir: "Falancanın imkanı var, fakat yapmıyor. Neden acaba?"

O zaman diyeceğin bir şey, vereceğin bir cevap yoktur.

İmanın makarı olan yürek bitimsiz bir güç merkezidir. Göz ferini, diz dermanını, yumruk fermanını yürekten alır. Tıpkı kaslara komuta eden sinir sistemi gibi...

Başını dik tutan kasların değil, o kasa komuta eden beynindir. Yumruğunu havaya kaldıran pazuların değil, o pazulara komuta eden beynindir.

Gittinse, ayağın değil yüreğin götürdüğü için gittin.

Gitmedinse, yüreğin yetmediği için gitmedin.

Yaptınsa, elin erdiği için değil aklın erdiği için yaptın.

Yapmadınsa, elin ermediği için değil yüreğin yetmediği için yapmadın.

Gördünse gözün olduğu için değil, dahası baktığın için değil, gönlün olduğu için gördün. Eğer gözü olan herkes görseydi, bunca "bakarkör"ün varlığını nasıl ve neyle açıklardık? Eğer göz

görmenin yegane organı olsaydı, gözü olmadığı halde bir çok göz sahibinin göremediği hakikatleri gören kafa gözü kör, kalp gözü açık yiğidi nereye koyardık?

Görmedinse göz olmadığı için değil, hatta "göz bakmadığı" için değil, "gönül akmadığı" için görmedin. Tıpkı yapmadıklarını gönlün olmadığı için yapmadığın gibi. Tarih bir işe baş koyanların, önce o işe gönül koyduklarının şahididir. Unutma ki, baş işe düşmeden iş başa düşmez.

"Yapacaktım ama, kimsem yoktu" deme.

"Kimsesiz" değilsiniz, "kimse, sizsiniz".

Allah var, O yâr. Gerisi olmasa ne çıkar?

Yapacağı işte onu hesaba katmayanlar besmelesizdirler. Besmeleli olanlar, yaptıklarını O'nun sayesinde, O'ndan aldıkları yetki ve güçle, O'nun yardım ve desteğiyle yaptıklarının bilincinde olanlardır.

O, elde var "Bir"dir.

O'nu yanında bilen kimseye muhtaç değildir, O'nsuz olanın kimsesi yoktur.

Görevini yapmak için sağına soluna ve dahi ardına bakanlar, O'nun gözetimi altında olduklarının, O'na karşı sorumlu olduklarının şuurunda olmayanlardır.

"Yürüyeceğim ama, kim gelecek?" deme, sadece yürü.

Yeter ki yürü ve iz bırak. Zamana ve mekana bir soğuk damga gibi vur ayak izini. Yürüyüşünün tanığı olsun bıraktığın izler. Hiç iz bırakıp da izlenmeyen birini gördün mü? Unutma ki iz bırakanlar mutlaka izlenirler. İzlemeye gönlü olanlar, mutlaka iz ararlar.

Hem, baksana kendine. Sen, senden önce yürüyen birilerinin izini izlemiyor musun? Bunu ancak yolcu olduğunu unutmayanlar, yolculuğu her şeye rağmen sürdürenler bilir.

Zaten yol dediğin, izlerin icmalinden başka nedir ki?

Yolu yol kılan, biraz da senin ve senden önce yürüyenlerin izi değil midir? Zaman ve mekanda var olan tüm yolları, yolcular açmamışlar mıdır? Ve yolun kerameti yolcudan menkul değil midir?

Ve bir de "**yapacağım ama, değerinin bilineceğinden umutlu değilim**" deme.

Bir kere umut dediğin, imanın öz çocuğudur.

Çocuğuna kıyan, anasını ağlatır.

Umuduna kıyma ki, imanın ağlamasın.

Etrafına bak. Ne kadar umutlu adam varsa, hepsi de bir şeyler yapan, değer üreten, kıymet ortaya koyan kimselerdir. Yani yapanlar umutlu, yatanlar umutsuzdur. Handiyse birinin umuduna bakıp onun yapanlardan mı, yatanlardan mı olduğunu anlayabilirsin.

Hem yatanların umutlu olması hayra alamet değildir, tabi ki yapanların umutsuz olması da...

Değerini kim mi bilecek?

Bu kaygı sahte değerlere yakışan bir kaygıdır. Sahici değerlere vurulanlar, "Değerim bilinir mi acaba?" diye kaygı duymazlar. Çünkü adı üstünde, değer değerini başkalarının bilmesine borçlu değildir, bu bir.

İkincisi, değer bilenlerin varlığı ve hâlâ bir şeyler yapıyor olmaları, değerin değerini takdir eden birilerinin her zaman mutlaka var olacağının en güzel isbatıdır.

Yapmak, dilimizde "etmek, eylemek, iş görmek" gibi aksiyona ilişkin kelimelerden biridir. Tıpkı bu kelimeler gibi, kimi yerde yardımcı fiil olarak da kullanılır. Fakat "yapma"yı, eşanlamlısı olan diğer kelimelerden ayıran taraf, bu kelimenin aynı zamanda "**bozma**" ve "**tahrip**" etmenin zıt anlamlısı olarak "**imar ve inşa etme, bina etme, tamir etme**" anlamına gelmesidir.

Evet, dilimizde "bir şey yapmak" salt eyleme delalet etmez. Bununla birlikte "inşa" ve "imara" da delalet eder. Onun için "yuva yapmak", "yuva yıkmanın" zıddıdır... "Hatır yapmak", "hatır yıkmanın" zıddıdır.

İnsanoğlunu diğer canlılardan ayıran vasfı, hareket edebilme yeteneği değildir. Çünkü hareket edebilme ve eylem ortaya koyabilme niteliğine diğer canlılar da sahiptir. Hatta tüm yaratılmışlar evreni özünde hareket halindedir. Çünkü eşyanın atomik yapısı hareket halindedir. Şu alemde mutlak sükun hali mevcut değildir. Yaratıcı, yarattığı eşya üzerindeki sürekli müdahalesini "hareket yasalarına" bağlamıştır. Ve Allah, Kur'an'ın ifadesiyle "**her an iş başındadır**".

O halde insanın ayırıcı vasfı sırf hareketi olamaz. İnsan hareketini diğer canlıların hareketinden ayıran, o hareketin "yapma" özelliği taşımasıdır. Bunun içindir ki her yapma bir "niyete" ilişik olmalıdır.

Niyet, bilincin eseridir. Bilincin olmadığı yerde niyet de yoktur. İnsan eylemi insani olma vasfını işte bu niteliğinden alır. Niyetsiz (dolayısıyla bilinçsiz) yapılmış eylemler, "**canlının eylemi**" olma niteliğini taşısa da, "**insani eylem**" niteliğine sahip değildir.

İnsanın eylemini niyeti belirler. Bu belirleme sadece eylemin niteliği açısından değil, aynı zamanda niceliği açısından da geçerlidir.

Eylemin niteliğini niyetin nasıl belirlediğini biliyoruz. Bu gerçek Efendimizin şu hadisinde yalın bir biçimde dile gelir: "**Ameller niyetlere göredir.**" Bunun anlamı açık: İnsanın eylemi-

nin niteliğini onun kastı belirler.

Burada "niyetle" (kök anlamı "kasıt"), insani düşüncenin kavramsal düzeyde ortaya çıktığı ilk düzlem olan "tasavvur" kastedilmektedir. Tasavvur, düşüncemizin yapıtaşları olan kavramların içeriklerini kazandıkları yerdir. "Bu büyüktür" hüküm cümlesini kurmadan önce cümlenin anahtar kelimesi olan "büyük" kavramına ilişkin bir tasavvurumuzun olması gerekir. "Bu doğrudur", "bu gerçektir", "bu güzeldir" derken de öyle...

Eğer bir büyük-küçük, doğru-yanlış, gerçek-sahte, güzel-çirkin tasavvurunuz yoksa, bu tasavvurlara dayalı bir hüküm de dile getiremezsiniz. Fakat her insanın, eğer akıl gibi bir nimet taşıyorsa, hayatın temel kavramları konusunda bir tasavvuru vardır. Ne ki "**insani yapmanın felsefesi**"ni tartıştığımız bu noktada sorun bu kavramlar hakkında bir tasavvurumuzun olup olmamasından daha çok, bu tasavvurumuzu kimin inşa ettiğidir. Dolayısıyla da, bu tasavvurlarımızın doğru olup olmadığıdır.

Yanlış tasavvur üzerine doğru amel bina edilemez. Bir tasavvurun yanlışlığı, ya **doğruluğu kesin olan bir referansa** başvurularak ortaya konulur, ya da o **tasavvurun sonuçlarına/ürünlerine** bakılarak.

Tasavvurun iki tür ürünü vardır: Biri düşünce, diğeri eylem. Aslında bu ikisi ardışıktırlar ve birbiri arasında mülazemet ilişkisi vardır. Fakat her düşünce eyleme dönüşmediği için düşünce ve eylem arasında bir ayrım gereklidir. Eyleme dönüşmediği halde kimi tasavvurların inanca yön verdiğini hatırlayacak olursak, tasavvurun doğru olup olmadığını tesbit etmek için başvurmamız gereken "**referans**" ya da "**sonuç/ürün**" seçeneklerinin ikisi de kendi alanlarında başvurmamız gereken mihenk taşlarıdır. Kur'an'da bu iki mihenk taşı, cehennemliklerin iş işten geçtikten sonra dile getirdikleri şu feryatta ifadesini bulur:

"Diyecekler ki: Eğer (vahyin çağrısını) dinlemiş olsaydık, ya da aklımızı kullanmış olsaydık şimdi cehennemlikler arasında bulunmazdık." (Mülk 10)

"Ne yapmalı?" sorusuna doğru cevap almak mı istiyorsunuz?

O halde şu iki şeyi yapmak zorundasınız: Birincisi. insanın ve insanlığın daha önce ortaya koyduğu eylemlerden ders almak. İkincisi, vahyin insanoğlunu uyaran çığlığına sadece "kulak" de-

ğil "gönül" vermek.

Yapmanın felsefesini doğru kurmadan "bir şeyler yapmaya" kalkmak, ya eylem düzeyinde başkalarına ve eşyaya zulüm, ya da söylem ve inanç düzeyinde kendinize zulüm olacaktır.

MUHAMMED ESED VE MEALİ (1)

Merhum **Muhammed Esed**'in meal-tefsiri Türkçe'ye çevrileli hayli zaman oldu (1996). Özellikle kültür düzeyi yüksek Müslümanlar arasında hayli revaç buldu. Baskı üzerine baskı yaptı.

Sayı açısından zengin mealler dünyasına, muhteva açısından hayli iddialı ve farklı bir meal, biraz da şok edici bir biçimde düşüverdi. Esed çevirisinin çevrildiği dönem, farklı saiklerle Türkiye Müslümanlarının ilgilerinin **"Mushaf'tan Kur'an'a"** dolayısıyla "lafızdan mânâya" doğru yöneldiği bir zaman dilimine denk geldi.

Herkes gibi bu emek mahsulü çalışmadan, biz Kur'an öğrencileri de istifade ettik, takdir ettik, tavsiye ettik. Fakat tavsiye ederken, eleştirdiğimiz ve katılmadığımız noktaları da şifahen beyan etmeyi ihmal etmedik.

Konu hakkında derinliğine bilgi sahibi olmayan sıradan meal okuru, kimi zaman bu tavrımızı anlamadı. Takdir ile tenkidin, tavsiye ile temyizin bir arada bulunamayacağını sandı. Bazıları bizden ille de süpürücü bir tavır bekledi: Süpürüp almak ya da süpürüp atmak.

Seçmek mi? O zahmetli iş. İsabetliyi isabetsizden ayıran **furkân sahibi mümeyyiz bir akla** sahip olamayanlar, her konuda olduğu gibi bu konuda da analitik değil kategorik yaklaşımı tercih ettiler. Sağda solda Esed meali hakkında duydukları olumsuz değerlendirmelerden yola çıkarak, gerçekte takdire şayan bir çalışmayı **"süpürüp atma"** kampanyasına destek verdiler.

Eleştiri başka şey, süpürücülük başka şey. Eleştiri, adı üstünde, elemektir. Eğer yeterli ilim ve liyakatiniz, selim bir aklınız, bir kefesi adalet diğer kefesi itidalden oluşmuş bir teraziniz, insaf ipinden örülmüş bir eleğiniz varsa, o eleğe koyar, üretilip bize kadar gelmiş değerleri elersiniz. Eleğin altına geçen de olacaktır, üstünde kalan da. Eğer bu şartları haiz olarak yapmışsanız bu elemeyi, üstünde kalana itibar eder, altında kalana itiraz edersiniz.

Şunu da unutmamak lazımdır ki, kul kusursuz, kul ürünü

hatasız olmaz. Hele bir meal-tefsir çalışmasıysa objeniz, bu durumda kusursuzluk adeta muhaldir. Çünkü, bir meal hazırlamak, her şeyden önce bir "çeviri" işlemidir. Çeviri bilimiyle ilgilenenler bilirler, bu alan, en sorunlu alanlardan biridir. Bir kere, mutlak objektiflikten söz edilemez. Çeviri sübjektiviteden arındırılamaz. Çünkü çeviri, eni-konu bir yorumdur. Hele çeviriye konu olan metin, sembolik yönü ağır basan, dünyanın en eliptik (veciz) metniyse, bu daha da böyledir.

Esed'in meal-tefsiri hakkındaki müsbet-menfi eleştiri notlarımı yayımlamak, aklımdan geçmedi değil. Fakat ne zaman buna teşebbüs etmişsem, beni bir şey engelledi.

Bu çaplı çalışmaya haksızlık etme korkusu, sebeplerden sadece biri. Bir diğeri, seçici bir akla sahip olamayan kişilerin yanlış anlama riski. Üçüncüsü ise, bu işi Türkçe çeviriyle İngilizce'si arasında çok detaylı ve hassas bir karşılaştırma yapabilecek kadar iki dilin de binasına vakıf birinin yapmasının daha doğru olacağı kanaati.

Ama bütün bunlardan öte, Esed'in, her türlü takdirin ötesindeki emek ve zihni performansı. Bir ara bu işlerle ilgilenen bir dostla konuşurken söz dönüp dolaşıp Esed mealine gelmişti. Düşüncemi belirttiğimde, onun da eserin tenkidi hususunda nihai kaygımı paylaştığına şahit oldum. Evet, verilen emek mutlaka görülmeli, eleştirilecekse ona göre eleştirilmeliydi.

Sözün burasında şu tesbiti yapmalıyız: bir meal, falanca çizginin veya feşmekanca otoritenin görüşlerine uyup uymaması açısından ele alınmamalıdır. Eğer bir meal eleştirilecekse, genel geçer ilkelere ilaveten, şu temel hususlar göz önünde bulundurulmalıdır:

1. Meal-tefsiri hazırlayanın bir usulü var mı?

2. Varsa, koyduğu ya da benimsediği bu usule riayet etmiş mi?

3. Hazırlanan meal-tefsir kendi içerisinde tutarlı mı?

Tabi bu unsurlar dil bilgisi, tefsir ilmi, Kur'an ilimleri ve bağlantılı diğer dallardaki liyakat ve ehliyetin üzerine bina edilecek unsurlardır. Emek ve alın teri ise bunların hepsinin ötesinde bir unsurdur.

Muhammed Esed'in eleştiriyi anasının ak sütü gibi hak

eden bu eseri, eleştiri açısından bu güne kadar hak ettiği ilgiyi görmüş değil. Oysa ki eleştiri, ortaya değerli bir ürün koyan her ilim sahibine karşı, ehline yüklenmiş bir sorumluluktur.

C.Ü. İlahiyat Fakültesi dergisinde 1998'de yayımlanan **İsmail Çalışkan**'ın makalesini saymazsak, gördüklerim **Suat Yıldırım** hocaya ait iki makale (**Zaman**, 3 Temmuz 2002; **Yeni Ümit**, Yaz, 2002) ve bir de yapıp pazarladığı meal münasebetiyle bizimle bir kez görüşen kerameti kendinden menkul bir zatın bir dergide yayınlanan makalesi.

Popüler bir sûfi çevrenin dergisinde yayınlanan bu sonuncu makaleyi, maalesef Suat hocanınkilerle kıyaslamak mümkün değil. Eleştiri sınırlarını hayli aşıp, Esed'in imanını, Müslümanlığını ve niyetini sorgulama noktasına kadar varan bu sorunlu makale ve yazarı hakkında okurlarım ısrarla görüş talebinde bulundular.

Bütün bu ısrarlar bizi, Muhammed Esed ve meali hakkında birkaç yazı yazmaya mecbur etti. Olayı kişiselleştirmeyi doğru bulmuyoruz. Hele polemik konusu yapmayı hiç düşünmüyoruz. Onun için de, Esed'i eleştirenlerin kişiliği ve kimliklerinden çok, Esed ve mealine yönelik eleştiriler hakkındaki kanaatlerimizi serdedeceğiz. Zamanı gelince de, Esed mealiyle ilgili tesbit edebildiğimiz bazı notları okurlarımızla paylaşacağız.

MUHAMMED ESED VE MEALİ (2)

Müfessir Vahidi, Sülemi'nin yazdığı *Hakâiku't-Tefsir* adlı eseri kastederek der ki: "Eğer o bunun tefsir olduğuna inanıyorsa, kesinlikle küfre sapmıştır." (*İtkan* IV, 195)

Bu, eleştiri tarihimizin aşırı örneklerinden biridir. Fakat, dikkat ederseniz bu aşırı yorumda bile Vahidi, eleştirisinin merkezine "eleştirdiği eseri" yerleştirir, yazarının dedesini, ebesini, soyunu, sopunu değil. Çünkü Vahidi'nin anlayışına göre, tefsir, te'vilden farklı olarak "dirayet" değil "rivayet" esaslı olmak durumundadır. Yani Vahidi, bu aşırı yorumunda dahi, kendi zaviyesinden "usule sadık kalmaya" özen göstermiştir.

Merhum Esed'in meal-tefsiri konusunda son dönemde eleştiri adı altında yazılıp çizilenler, eleştiri sınırlarını çoktan aşıp karalama kampanyasına dönüşmüş durumdadır. Çünkü eleştiri ilmi olmaktan çıkıp tamamen hissi bir zaviyeye taşınmıştır.

Meal eleştirisi "monografik", yani kitapla ilgili bir uğraştır, değil mi? Oysa ki, Esed meali konusunda yazılıp çizilenler "monografik" olmaktan çok "biyografik", hatta ondan da öte, "etnografik", yani soybilimle ilgili bir hal almıştır.

Muhammed Esed, küçükken dini tahsil yaptığı için iyi bildiği, Tevrat'ı İbranicesinden daha çocuk yaşta okuyup anlayabildiği halde, atalarının dini yerine Allah'ın dini olan "teslimiyet yolunu" benimsemiş örnek bir Müslüman.

Onun "Yahudi asıllı oluşunu" yerli yersiz vurgulayanlar, bununla neyi anlatmak istiyorlar? "Necip bir ırka", "asil bir soya" mensup olmadığını mı? "Yerli" değil, "yabancı" oluşunu mu? Ata mirasına konarak değil, yürek, zihin ve alın teri dökerek (sözün gelişi değil, inanmayan ***Mekke'ye Giden Yol***'u okusun) "Müslüman" oluşunu mu?

Tutun ki birinin birinci kuşak dedesi kâfir, diğerinin yetmişinci kuşak dedesi kâfir. Bu durum birincinin Allah nezdindeki itibarını düşürür, ikincinin Allah nezdindeki itibarını artırır mı? Hz. Nuh'un kafir oğlu, Hz. İbrahim'in putperest babası, Hz. Lut'un nankör karısı ve kızları, Firavun'un mü'min karısı, Hz. Peygamber'in müşrik amcası örneklerinin, Kur'an'daki veriliş

amacı nedir?

Bizde bir damar, oldum olası ilim ve alim tercihinde **"yerli malı"** kampanyasını kendilerine iş, hatta "mezhep" edinmişlerdir.

İlim yerli ve yabancı diye tasnif edilebilir mi? Elbette edilemez. Alim de öyle. Vahyin inşa ettiği bir tasavvur, **"bizden-elden"** ayrımının zeminine "iman" dışında bir şeyi nasıl yerleştirir?

Her türlü merdut asabiyetin beslediği bu damar (=asabe=asabiyye), hayatını imanına şahit kılmış nice müslüman ilim, fikir, eylem adamları hakkında sürekli kuşku üretmeyi üstüne vazife bilmiştir. Onların pirelerini deve yapmaktan çekinmemiştir. Onlar hakkında hep peşin hükümlü olmuş, eleştirilerinde acımasız davranmıştır. Fakat onları okumamış ve elinden geldiği kadar okutmamıştır. Bu tipler, eleştirdikleri insanların mücadelelerini, ilim ve fikir dünyalarını tanımamış ve tanınmasının önünde de engel olmuşlardır.

Aynı kampanya şimdilerde merhum Esed'e karşı açılmış bulunmaktadır. Onun meal-tefsirine yöneltilecek haklı eleştiriler bile, bu "yerli malı" kampanyasının cephanesi olarak kullanılma riski içermektedir. Şahsen beni Esed mealinin eleştirisine girişmekten alıkoyan unsurların en başında, bu endişe gelmekteydi. Bu endişe gözetilmeden yapılacak bir eleştiri ne kadar **"ilme"** uygun olursa olsun, **"fehme"** uygun olmayacaktır.

Fakat, şu türden bir eleştiri, ne ilme ve fehme, ne de insafa ve vicdana sığar:

"(Esed) adeta kutsal kitapta tahrifat yapmak hastalığına yakalanmış ruh hastaları gibi davranmaktadır."

"(Onun mealinde) Hem Kur'an'ı hem Tevrat'ı tahrife yönelik anlayışlar sergilenmektedir"

"(Esed) İslami değerleri yıkmak İslam dışı değerlere imkan tanımak için, bilerek veya yanılarak Kur'an'ın tahrifinde hayli mesafe kat etmiştir."

"Al-i İmran 85'de "İslam'dan başka bir din" yerine "Allah'a teslimiyetten başka bir din" demek suretiyle, bu çerçeve içine Yahudi ve Hıristiyan inançlarını da sokmak istemiştir. Zahirdeki İslami haline rağmen kalbindeki inancının farkında ol-

duğu anlaşılıyor."

Merhum Esed'in meal-tefsirini eleştirme adına yazılan bir metinden seçtiğim bu cümleleri ele alıp irdeleyecek değilim. Çünkü bunların eleştiriyle hiçbir alakası yok.

Yargılayan bu sözler, eseri de, merhum müellifi de konu edinmiyor. **Onun niyetini, inancını, imanını yargılıyor ki,** bu suizandan da öte bir şey. Dolayısıyla bu sözler bir "eleştiri" çerçevesinde değil, adı her neyse, daha farklı bir çerçevede ele alınıp değerlendirilmelidir. İşbu yazının konusu da değildir.

Geleneğimizde, eleştiri edebine ve usulüne ilişkin bir ilim (ilm-i hilaf) ve bu ilme ilişkin bir usul bile vardır. Yine geleneğimizde, en zıt mezheplere/çizgilere mensup alimler en aykırı gördükleri konulara bile belli bir edep ve nezaket sınırları içinde yaklaşmışlardır. Mesela Süyuti, kendisi için kesinlikle kabul edilemez olan bir konuda Zemahşeri'yi eleştirirken şöyle der: **"Zemahşeri, bu ayet hususunda, nezaketi göz ardı etme konusundaki genel eğilimine uygun olarak, Allah'ın edebiyle edeplenmemiştir."** (*İtkan* III, 237)

Önümüzdeki yazıda Esed'in şahsından mealine geçerek, onun tefsirdeki yönteminin akıllı (rasyonel) mı, "akılcı" (rasyonalist) mı olduğu üzerinde duralım. Tabi ki, sadece muhaliflerine sorarak değil, bizzat kendisine de bu konuda neler düşündüğünü sorarak.

Esed'i "**rasyonalist bir tevile kaymakla**", hatta düpedüz "**rasyonalist olmakla**" suçlamadan önce, haksızlık yapmamak için, onun mucize, melek, cin, şeytan, sihir gibi konularla ilgili ayetlere yaklaşımını üçe ayırmak gerek:

1. Sahih hiçbir delile dayanmaksızın akıl alanının dışına itilen ayetleri, ait olduğu alana geri döndürmek:

Buna Bakara 73'ü örnek verebiliriz. Bu ayet, akli alanın dışına taşınan ayetlerden biridir. Bazılarının sandığı gibi bunu ilk fark eden de Esed değildir. **Reşid Rıza** ***el-Menar***'da şu açıklamayı yapar: *"Buradaki "darb" (vurma) konusunda bir çok rivayet naklederler. Denilir ki, bu sözcükle kastedilen ineğin dili ya da budu ya da kuyruğuyla öldürülen kişiye vurmaktır. Dediler ki: İsrailoğulları ineğin parçasıyla vurdu, maktul dirildi ve "beni kardeşim, ya da yeğenim falanca veyahut da başka biri öldürdü" dedi. Ayet, bununla ilgili bir metin bile değilken, nasıl bunca ayrıntı verir! Daha önce de açıkladığımız gibi, bu olay fail-i meçhul cinayetleri çözümlemek için uygulanan bir yöntemdir. Buna göre, bir cinayet suçu işlendiğinde katil tesbit edilemez ve maktul de bir yerleşim birimine yakın bir yerde bulunursa, oranın halkından kim, onların şeriatlarında tanımlandığı gibi gelir de kurban edilen ineğin üzerinde elini yıkarsa, o cinayeti işlememiş sayılır. Bunu yapmayan kimsenin katil olduğu ortaya çıkar."* (*el-Menar*, 1/351)

Evet, tefsir ve tevil, "lafız-mânâ-maksat" üçlüsünü birbiriyle çatıştırmadan "meramı" ortaya koymaktır. Doğrunun bir parçasını görenlerin tamamını görenleri suçlaması komik bir durum. İsrailoğullarıyla ilgili en olağan haberleri bile mucizevi bir havaya büründürmek Müslümanların üzerine vazife mi, vecibe mi? İsrailiyyatın ilk asırlarda tefsir ilmini nasıl istila ettiği erbabının malumudur. Kaldı ki bu malumat doğrudan Tevrat'tan değil, tıpkı yukarıdaki ayetin tefsirinde olduğu gibi, Talmut ve daha tali kaynaklardan bize geçmiştir.

Hadi ayetin sonundaki **"Allah'ın ölüyü dirilmesi" ile beş** ayet sonraki **"kısasta hayat vardır"** (2.179) ve Maide 32'deki **"bir**

insanı dirilten" ibareleri arasındaki bağ fark edilemedi diyelim. Bari Tevrat'taki bu ayetin ele aldığı konuyu tereddüde mahal bırakmayacak şekilde açıklayın ilgili bölümü (Tesniye XXI, 1-9) okunsaydı ya? Bunu ilk tefsir otoritelerinden bekleyemeyiz. Çünkü Tevrat'ın bilinen ilk Arapça çevirisi çok daha sonraki Yüzyıllara aittir. Ama bugünkülerden beklemek hakkımız değil mi?

Aynı şey **"Alçak maymunlar (gibi) olun"** (2.65) ibaresine yaklaşımı için de geçerlidir. Bu ayetteki **"maymunlaşma"** cismani ve maddi (mesh) olarak anlaşılmıştır. Bu bir yorumdur ve üstelik sahih bir dayanaktan da yoksundur. Onun için **Mücahid** bunu **"psikolojik ve ahlaki maymunlaşma"** olarak anlamıştır. Fakat kimse çıkıp da İbn Abbas'ın bu seçkin şakirdini **"rasyonalist"** olmakla suçlamamıştır. Peki, en az diğeri kadar, hatta mutat olana uygun olduğu için vahyin "öğüt verme" maksadıyla örtüşen bu görüşü benimseyen niçin suçlanır?

Sihir konusundaki yaklaşımı da öyle (Bkz. 2.102). İslam'ın rasyonel (rasyonalist değil) damarını temsil eden **Mutezile**'nin büyük imamları sihre Esed'den daha dışlayıcı yaklaşmışlardır. Sahi, sihrin etkisini ve itibarını savunmak, neden 'akidevi' bir yükümlülük gibi algılanır ki? Bu konuda yapılacak hiçbir tevil ihtimal dışı değildir. Suçlama vesilesi de olamaz. Bunu yapanlar, Hanefi imamların bu konuya yaklaşımını da biliyorlar mı?

2. Her iki alana da ihtimali olan çok anlamlı (zu-vücuh) terim ve ibareler:

Buna Esed'in yine bir boyutuyla **"akli"** değil **"nakli"** olan cin meselesinde ortaya koyduğu yaklaşım gelir. Geleneksel tefsir, ağırlıklı olarak "cin" terimine "tek anlamlı" bir terimmiş muamelesi yapar. Bu yaklaşım tıpkı Kur'an'daki tüm **"salat"**ların **"namaz"**, tüm **"secde"**lerin **"namaz secdesi"**, tüm **"fitne"**lerin **"imtihan"**, tüm **"zikr"**lerin **"anmak"** manasına geldiğini söylemek kadar yanıltıcıdır. Esed doğru ve yoğun bir çabayla Kur'an'da "cin" teriminin birden çok anlam taşıdığını iddia etmiş ve bunu da mealinin sonuna koyduğu "ek"te izah etmiştir. O, müfessirin mutlaka yapması gereken **"istikra yöntemini"** esas almıştır. Konuyla ilgili tüm parçaları alt alta dizerek, bunlar arasındaki farklılık ve benzerlikleri tesbit ederek, bir sonuca ulaşmaya çaba göstermiştir. Onun bu yöntemini göz ardı edenler, onun cin, şeytan vs. gibi akıl-üstü alanlarda "aşırı sübjektif

yoruma" (teassufi tefsir) gittiğini, "rasyonalist" bir tutumla "**cinlerin varlığını inkar ettiğini**" iddia etmişlerdir.

Eğer maksadımız doğruyu bulmaksa, bir yazarın bir konuda ne düşündüğü hakkında kesin hüküm vermemiz için, onun o konuda söylediklerinin tamamına muttali olmak gibi, asgari bir ahlak kuralımızın olması şarttır. Esed, Buhari şerhi İslam'ın ***İlk Yılları***'nda, cinlerle ilgili bir hadisin altına düştüğü notta şöyle der: "*Sıradan şüpheci sadece duyularının delaletine dayanmaya ve günlük deneyimini aşan herhangi bir şeyin varlığını inkar etmeye fazlasıyla hazırdır.*" Bunun ardından batılı bir bilginin "*varlığını sınırlı duyularımızla hissedemeyeceğimiz başka bedenlerin ve görünmeyen varlıkların mevcudiyeti*" konusundaki satırlarını "*görünmeyen nesnelere karşı –sözde- modern tavra*" (bu ibare aynen Esed'e ait) karşı bir cevap olarak nakleder (s. 163).

3. "Makul" olanın değil "menkul/mansus" olanın konusu olan bazı mucizeleri zorlama yorumlarla, akli olana indirgemek:

Esed'e yapılacak tutarlı bir itiraz, bu alanda yapılmalıdır. Fakirin de, onun bu alandaki bazı yorumlarına itirazı vardır. Fakat adil olabilmek için onun mucizeler konusunda akli yaklaşımını, önce üçe ayırmak gerek.

Esed'in "akli yorumlarını" üçe ayırmıştık. Bugün, 3. şıkka girenlerin tasnifini yapalım:

a) Mucizelere, ilahi-kevni yasalara uygun izahlar getirmek: Mesela, Musa kıssasında geçen "suyun yarılmasıyla" ilgili izahı gibi (2:50; 20.77-78; 26.65-66 ve ilgili notlar). Mucizelerin **"asla izah edilemez"** oldukları gibi bir saplantınız yoksa, bu türden izahları kabul de edebilirsiniz, ret de. Nihayetinde bir yorumdur. Münker olmayan ve usulüne uygun yapılmış aykırı bir yoruma, sırf önceki yorumlara uymuyor diye karşı çıkmak, yorumlardan birini "cumhurun" ya da "selefin" gerekçesiyle **"mutlaklaştırmaktır"**. Bu yaklaşım usule aykırıdır. Tehlikelidir, çünkü mutlaklaşan yorum nassın yerini alır. Yorum mutlaklaşırsa, nas mukayyetleşir. Kaldı ki, yorum yorumu nakzetmez.

Çoğunluğun görüşüne aykırı yorum yapmak, tek başına, yorumun geçersizliğinin delili olamaz. Çoğunluk (cumhur) adı verilen müfessirlerin bir çoğu, **"kendilerinden önceki çoğunluğun"** görüşüne aykırı nice yorumun sahibidir. "Maymunlaşma" konusunda (2.65) **Mücahid**'in yorumu, "illa ma zahara minha" (24.31) hakkında **Kaffal**'in yorumu, Maide 6'daki "ayaklarınızı da" hakkında **Taberi**'nin yorumu yüzlerce örnekten sadece bir kaçıdır.

İlim tarihimizde "cumhur" sözcüğünün otoritesine sığınılarak nice yanlış yorumların mutlaklaştırıldığı erbabının malumudur. Bir yorumun **"şaz"** olması, tek başına, yanlış olmasını gerektirmez. Bunun en tipik örneği tefsir tarihinin en özgün isimlerinden olan **Ebu Müslim el-Isfahani**'nin yorumlarıdır. Onun "şazzın şazzı" sayılan yorumları, **Razi** tarafından çoğu zaman "müreccah görüş" olarak desteklenir. Zaten onun kayıp olan tefsirine, Razi sayesinde, bu yolla ulaşmış değil miyiz?

Hepsi bir yana, tefsir tarihinde en aykırı yorum dahi "nakle" değer bulunmuştur. **Kirmani**'nin 40.34'teki "Yusuf"un, Hz. Yakub'un oğlu Yusuf değil, Hz. Yusuf'un torunu Yusuf olduğu görüşü gibi.

b) İki görüşten birini almak: Esed'in, ayın yarılmasıyla ilgili 54.1 ayeti hakkındaki yaklaşımı bunun örneğidir.

İki görüşten birini tercih edip bunu da lafız-mana-maksat üçgeninde cevapladıktan sonra, bize "**müfessir tercihte bulunmuş**" demek düşer. Esed'in 3.30-32. ayetlere getirdiği yorum da bu türdendir. Esed'de, bu kısma giren daha bir çok örnek bulmak mümkündür.

c) İkna edici nakli ve akli bir delile dayanmaksızın mucizeleri tevil: Mesela, 3.49'a getirmeye çalıştığı izah ve yine 12.93'e düştüğü Hz. Yakub'un gözlerinin açılmasına ilişkin zorlama notta olduğu gibi. Bu tür notları okuyanlar da bilirler ki, bunlar pek de mukni değildirler. Bazılarında her hangi bir delile de dayanmaz Esed.

Fakat çok sınırlı sayıdaki bu örneklere bakıp Esed'e "**rasyonalist**" yaftasını yapıştırabilir miyiz? Rasyonalizm, aklı mutlaklaştıran bir felsefedir. Oysa ki akıl vahye göre varlığı aktif oluşuyla mukayyet bir araçtır (bağ). Bir müminin bu anlamda "**rasyonalist**" olması mümkün müdür? Olduktan sonra "**mümin**" kalması mümkün müdür?

Bu ikna edici olmayan bir iki yoruma dayanarak, Esed'in mucizeleri inkar ettiği iftirasında bulunabilir miyiz?

Özetle o, Kur'an'a "**akılcı**" yaklaşmamıştır, "**akıllı**" yaklaşmıştır. Akli yorumlarının bazısında isabet edememiştir, o kadar. Onun rasyonalizm hakkında nasıl mümince bir eleştiri getirdiğini merak edenler, ***Yolların Ayrılış Noktasında İslam*** adlı eserine başvurabilirler. Ben buraya kısa bir bölüm aktarmakla yetineyim:

*"Din meselelerinde aklın **işlevi, tedbir ve denetim karakteri taşır; vazifesi, insan zihnine, onun kolayca, yani felsefî tevillere başvurmadan yüklenebileceklerinin dışında hiç bir şeyin zorla kabul ettirilmemesini sağlamaktır.** İslâm dininde, beşerî duygulara (hevâ ve hevese) hâkim olan selîm ve önyargıdan uzak bir akla itimat edilmiştir. Fakat bu demek değildir ki, İslâm'la tanışan her akıl sahibi insan, zarûrî olarak ve mecbûr imişçesine onun esaslarını kabul eder! İslâmı kabul, her şeyden önce (manevî) bir istidat, çevre ve nihayet rûhî aydınlanmaya eriş ya da, Kur'ân-ı Kerîm'in tâbiriyle, bir **hidâyet** meselesidir. Sübjektif önyargılarla donanmış kimselerin dışında, İslâm'da akla aykırı bir şey bulunduğu iddiasıyla ortaya çıkacak bir tek kimse bulamazsınız.*

(...)

Aklımız, yaratılış karakteri icâbı, 'küllî oluş' fikrini kavrayamaz. Biz ancak, her şeyin teferruâtını (nasıl ve nice) anlayabiliyoruz. Fakat sonsuzu, ebedî ve ezelîyi, hatta hayâtın mahiyetini bilemiyoruz. Mutlak ve küllî temellere dayanan dînî hükümlere gelince: bunlar konusunda zarûrî olarak öyle bir rehbere muhtâcız ki, onun aklı maddeye dayalı salt aklî düşüncenin de, hepimizde bulunan sıradan akletme kabiliyetinin de üstünde ve ötesinde bir vasıf taşısın! Biz, vahiyle aydınlanan birine - kısaca bir Peygambere- muhtacız. Kur'ân'ın Allah kelâmı, Hz. Muhammed'in Allah Rasûlü olduğuna inanıyorsak eğer, her ikisinin rehberliğine, sadece ahlâkî olarak değil, aynı zamanda zihnî ve aklî olarak da, kayıtsız şartsız uymak durumundayız. Bu kayıtsız şartsız uyma hali, aklî melekelerimizi bir tarafa atmamız anlamına gelmez..."

Bu satırları yazan birini "rasyonalizme" nisbet etmek, insafla ne kadar bağdaşır? "Sünnetli" ve "mezhepli" olmak yerine, geçimini "sünnetçilik" ve mezhepçilikle" temin edenlerin onu malum ağızla "**sünnet düşmanı**" ilan etmelerine ne demeli? En affedilmez olanı da, yukarıdaki satırların yazarını '**gizli din taşımakla**' suçlamaktır ki, bu noktada söz tükeniyor.

Anlam, kaynağından çıkıp hedefine doğru ilerlerken, bazen "**yol kazası**" geçirir. Kimi zaman anlam, yuvarlandıkça büyüyen bir kar topu gibi "**genişler**". Kimi zaman da, güneşe maruz kalmış bir kar topu gibi eriyerek "**daralır**". Anlamın, hedefine doğru yol alırken başına her iki kazadan hangisi gelmiş olursa olsun, bu bir "**anlam kayması**"dır.

Eğer biz anlamın kabı olan "**lafzı**", bu kabın muhtevası olan "**mânânın**" amacı değil de aracı olarak görüyorsak, bu durumda bize düşen, bu kabın ilk muhteviyatını orijinal haliyle tesbit etmektir. Zaten tefsir ilminin üzerinde yükseldiği sütunlardan biri de budur.

Kim söylemiş olursa olsun doğru söylemiş: "**ağzını açan anlaşılmak ister**". Vahiy, "hem kendi içinde açık ve anlaşılır, hem de dışındaki 'eşyayı' açıklayan ve anlaşılır kılan" (mubîn) bir mesajdır. Her mesaj bir anlam taşır. Mesaj sahibinin meramını doğru anlamak, muhatabın ilk görevidir. Hatibi doğru anlamanın ilk şartı da, O'nun hitabının orijinal anlamına ulaşmakla olur.

İlahi vahiy insanoğlunun algı seviyesine, beşer dili sayesinde "indirilmiştir". Kur'an vahyi için bu dil Arapça'dır. Vahiy, aşkın hakikatleri içkin lafızlardan oluşan Arapça'nın içine yerleştirirken üç tür tasarrufta bulunmuştur:

1. Cahiliyye Arabının kullandığı bazı kelimelerin içeriğini tamamen boşaltıp yeniden doldurmuştur: Vahyin ıstılahlaştırdığı "kafir", "münafık", "hanif", "islam" ve "takva" kelimeleri ilk elde buna verilebilecek örneklerdir.

2. Kısmen boşaltıp doldurmuştur: İbn Faris'in de açıkladığı gibi gerçek bir çok anlamlı terim olan "salat" kelimesi, yine "haşyet", "havf", "kalb", "rüku", "sücud" kelimeleri gibi.

3. Aynen almıştır: Istılah niteliği taşımayan yüzlerce kelime buna örnek gösterilebilir.

Gelelim Esed'in bu konudaki yaklaşımına.

Esed, bazı Kur'ani ıstılahların içini açarak özgün bir tarz geliştirir. Mesela "**islam**: insanın Allah'a teslim olması", "**muslim**:

kendini Allah'a teslim eden kişi", "**takva**: sorumluluk bilinci duyma" (Bu anlamı Esed'e mal etmek hatalıdır. Ondan önce T. İzutsu kullanmıştır. Muhtemelen Esed'le eş zamanlı fakat birbirinden bağımsız olarak Fazlur Rahman da kullanmıştır), "**kafirler**: hakikati inkar edenler", "**kitab**: ilahi kelam", "**ehl-i kitab**: geçmiş vahyin izleyicileri", "**nefs**: insan kişiliği", "**ğayb**: insan idrakini aşan olgular", "**cihad**: üstün çaba göstermek", "**zekat**: arındırıcı mali yükümlülük" vb. gibi...

Bunun nedenlerinden biri, mealin İslam'a yabancı bir hedef kitle için hazırlanmış olmasıdır. İngilizce çevirinin muhatabı tabiatıyla İngilizce konuşan/bilen dünyadır. Fakat tek sebebi bu mudur? Yedi göbek nesli Müslüman olan dünyanın böyle bir yönteme ihtiyacı yok mudur? Hatta İngilizlerden daha fazla ihtiyacı yok mudur?

Bırakınız cahilini, belli bir seviyenin üstündeki birinin tasavvurunda "**islam**" ve "**müslim**" kelimelerinin karşılığını vahyin ilk muhataplarının tasavvurundaki karşılıklarla karşılaştırın bakalım? Bunu yaptığınızda, "İslam"ın günümüz müslümanın tasavvurunda "**dinlerden bir dinin adı**" olarak yer aldığını görürsünüz. Oysa Kur'an'da bir "**hal/duruş/tarz/tavır/yaşam biçimi**" olarak yer alır ve Hz. Peygamber ve ashabı da bunu böyle anlar. Yine, "**dinlerden bir din olan İslam'a mensubiyet ismi**" hüviyetini kazanan "**müslim**" Kur'an'da, insanlığın değişmez yüce değerlerine mensubiyetin tüm zamanlardaki ve mekanlardaki ismidir. Onun içindir ki, Kur'an'a göre Hz. İbrahim, Hz. Musa, ona inanan sihirbazlar hep "müslümandır".

Bugünün müslümanının zihnindeki "**cihad**" kavramı, Kur'an'ın "**kıtal**" sözcüğüne indirgenmiştir. "**Şehid/şehadet**" kavramları, anlam kaymasına uğramıştır. Kur'ani "**nefs**" sözcüğü, semantik bir başkalaşım geçirmiştir. **Takva**... İslami dile aşina olanlar "**takvalı adam**" derken çokluk "**zühd**"ü kastederler. Bu insanın "takva"nın Kur'ani anlamını bildiği söylenebilir mi?

Dahası da var: "Allah ve melekleri Nebiye salat ederler" (33.56) ibaresini "**salavat okurlar**" diye, "**li yetefakkahû**"yu "**fıkıh tahsil etsinler**" (9.122) diye çevirenler olmamış mıdır? Hangi fıkıh? Usulü en az 150-200 yıl sonra yazılan "**fıkıh ilmi**" mi? Bunun önüne geçmek için Esed'in yönteminden başka çıkış yolu mu var?

Zümrevi anlayışlar çerçevesinde kalsa da, Kur'ani terimlerin anlamların kısmen ya da tamamen kaydırıldığının, kimi zaman sıradan kelimelerin kavramlaştırıldığının daha garip örnekleri de vardır. Mesela "**övülmüş bir konum**" anlamına gelen "**makam-ı mahmud**" sıfat tamlaması, giderek ıstılahlaşarak "**Mahmud'un Makamı**" noktasına gelinmemiş midir? Sıradan bir zarf olan "**ledün**" kelimesi "**ledün ilmi**" gibi Kur'an'ın kastetmediği bir mahiyete bürünmemiş midir? Yıllardan beri pür Kur'ani bir ıstılah olan "**millet**", ait olduğu inanç sisteminin reddettiği bir tavır olan "ırkçı" veya "**ulusçu**" zihniyet elinde kirletilmemiş midir?

Aynı kaza hepsi Kur'âni olan "**veli, evliyaullah, kevser, zikr, nesh, nefsu'l-mutmainne**" gibi kelime ve terkiplerin başına da gelmiştir.

Bizce Esed, Kurani kavramların tarihsel yolculuk sırasında muhatapların zihninde nasıl bir anlam kaymasına uğradığını, ömrünün çoğunu aralarında geçirdiği Müslüman toplumların üzerinde bizzat gözlemlemişti. Bu yönteme İslam'a yabancı toplumlardan daha çok, kendini İslam'ın ve Kur'an'ın varisi sayan Müslüman toplumlar muhtaç gibi görünüyor.

Fakat, şu elbette söylenmelidir: Esed, bu yöntemi kullandığı her yerde aynı başarıyı yakalayamamıştır. Bu yöntemin en büyük zaafı da, bağlama göre anlamı farklılaşan ıstılahtaki bu farklılaşmayı gösterememiş olmasıdır. Ayrıca, "**zekat, sadaka**" gibi daha o zamandan ıstılahlaşmış kelimeleri metinde koruyup dipnot halinde vermesi daha uygun olabilirdi.

MUHAMMED ESED VE MEALI (6)

Türkçe meallerin bazılarıyla kıyaslandığında, 17 yıllık bir mesainin ürünü olan Esed mealinin, çeviriyi "bilim" olarak kabul eden birinin elinden çıkmış olduğu görülür. Bu çalışma, "**Çeviri bilimin imkan ve zaaflarının farkında olarak nasıl bir Kur'an çevirisi yapılabilir?**" sorusuna verilmiş güzel bir cevap sayılmalıdır.

Unutulmamalıdır ki eldeki Türkçe çeviri, çevirinin çevirisidir. Bu, onun en büyük zaafı olarak görülebilir. Her ne kadar bu durum "**suyunun suyu**" nitelemesiyle bire bir uyuşmasa da, yine de "**yorumun yorumu**" sayılmak durumundadır. Çünkü çeviri, imkanlar ne kadar zorlanırsa zorlansın, nihai tahlilde yine de "yorum içerir". Bu açıdan Esed çevirisi "başarılı" denmeyi hak etmişse, bu Türkçe'ye nisbetle değil kendi diline nisbetledir. İtalyanların "**döndüren dönektir**", dolayısıyla "**çevirmen haindir**" gibi bir anlama gelen o ünlü sözünü hatırlamak gerek: "**Traduttore, tradittore!**"

Esed mealinin önce artılarını maddeler halinde sıralayalım:

1. Metne sadakatle, hem veciz hem de sözlü bir 'hitab' olan Kur'an'ın bu özellikleri arasındaki dengeyi koruma hususunda azami titizliği göstermiştir:

Bunun dışında iki şık kalıyordu: Ya "**parantezsiz meal**" iddiasında olduğu gibi, metne sadakat adına çeviriyi kekeme ve anlaşılmaz bir üsluba mahkum etmek, ya da "**yaklaşık çeviri**" adı altında keyfi ve gelişigüzel bir "**metin üretip**" adına "**Kur'an'ın anlamı**" demek.

Oysa ki vahiy, ilk muhatabına söz olarak iletilmiştir. Dili, konuşma dilidir. Özellikle bir başka dile çevrildiğinde, eğer onun bu vasfı gözden ırak tutulursa, üsluptan manaya kadar bir dizi problem ortaya çıkacaktır. Esed, bir mütercim olarak bunun farkında olduğunu tercümesinde ortaya koymuştur. Köşeli-köşesiz parantez içi açıklamalarla, söz konusu problemleri çoğu zaman başarılı bir biçimde aşmıştır. Bunu yaparken metne sadakatten de taviz vermemiştir. Lafzi anlamları dipnotta vermesi bunun güzel bir ifadesidir.

2. Notsuz bir Kur'an çevirisinin, noksan bir çeviri olduğunu isbat etmiştir: Esed, mealini değerli ve özgün kılan notlarında:

a) Kur'an'ın iç bütünlüğünü göstererek, parçanın gerçek anlamına, ait olduğu bütün içerisinde ulaşılacağına dikkat çekmiş;

b) kısmen de olsa alternatif kıraat ve anlamlara yer vermiş;

c) tercihlerinin dilsel gerekçelerini göstermiş;

d) öznel tercihlerini çok az nokta hariç, İslam ilim geleneğine referansla kullanmış, buna karşın geleneğin otoritesini istismara yeltenmemiştir.

3. Verdiği en aykırı ve özgün karşılıkları lafız, mana ve maksat üçlüsüne dayandırmaya çalışmış ve bunda da genellikle başarılı olmuştur: Mesela 7.124'teki *min hılafin* ibaresine verdiği "dönekliğiniz/muhalefetiniz yüzünden" anlamı geleneksel yaklaşıma aykırı olmakla birlikte lafzın ve dilin desteklediği bir anlamdır. Yine 8.65'e verdiği anlam, anlamın çatısını etkileyecek kadar özgündür. Herhangi bir referans gösteremediği böylesi durumlarda dahi dilin sınırları ve imkanları içerisinde kalmıştır.

4. Metnin yananlamlarının içerisinde gizlendiği edatlar üzerinde bir çok Kur'an mütercimin durmadığı kadar ince bir işçilik sergilemiştir: Bir çok mütercimin anlama katkısı ve işlevi üzerinde yeterince durmadığı sıradan gibi görünen edatlar, Esed tarafından titizlikle ait oldukları bütün içerisine yerleştirilmiş ve bu durum notlarla da gerekçelendirilmiştir. "Ve" bağlacının anlamları arasında "sekiz"in de bulunduğunu söyleyebilecek kadar karnı geniş olanlar, onun çok yerinde tesbitle "ev" bağlacına "yani" anlamını vermesini neden kabul edilemez bulurlar acaba? Anlayabilene aşk olsun.

5. Anlam kaymasına uğramış kelime, terkip ve deyimler, ideomatik anlamına dilsel gerekçeleri ve geleneksel referansları gösterilerek döndürülmüştür: Esed, asli anlamlarından sapmış Kur'ani ıstılahlar için "yapıçözüm" metodunu yer yer başarıyla uygulamıştır. Terimleşmiş kelime ve terkiplere getirdiği bu özgün açılımlar üzerinde daha önce durmuştuk.

6. Ayet düzeninde anlamı esas almıştır: Ne ille de her ayeti müstakil bir paragraf olarak almak gibi yanlış bir yöntemi benimsemiş, ne de ayetlerin başı ve sonunun birbirinden ayırdedi-

lemediği karma(şık) usulü benimsemiştir.

Fakat sözün aidiyet ihtimallerinin birden fazla olduğu yerlerde aynı titizliği sergileyemediği de bir gerçek. Mesela Yusuf 52 ve 53'e düştüğü notu daha aykırı konumdaki Şuara 57-58'e düşmemiştir. Oysa bu ayetlerin içeriğinin Firavun'a olduğu kadar Allah'a atfedilmesi de mümkündür. Yine aynı suredeki 88-89'un Hz. İbrahim'e de Allah'a da atfedilebilir niteliğine dikkat çekmemiştir. Aynı durum Furkan 19 ve 29'de olduğu gibi bir tek ayet içerisinde de vuku bulmuştur. Fakat Esed bunların hiçbirine not düşmemiştir.

Esed mealinin artıları bunlarla sınırlı değildir. Bunlar sadece ilk elde göze çarpan hususlar. Böylesine zor ve yorucu bir çalışmanın eksileri de olacaktır kuşkusuz. Ben bütün bir meali kritik edecek değilim. Bunun için özel bir çalışma yapmak lazım. Fakat, burada gördüğüm birkaç noktaya dikkat çekmek isterim:

1. Eksik çeviriler.
2. İsabetsiz manalar.
3. Oturmamış karşılıklar.
4. Aşırı yorumlar.
5. Referans problemleri.

Bir sonraki yazıda, bu başlıklara ilişkin sınırlı örnekler vererek konuyu noktalayalım.

Rivayet olunur ki, **İmam Şafi** tekemmül ettiğini düşündüğü ünlü kitabı ***el-Umm***'u hem talebesi hem de akrabası olan el-**Müzeni**'ye son bir kez okutmuştur. "Şurayı çiz şöyle yaz, burayı çiz böyle yaz" diye diye kitabı baştan sona altüst eden İmam, "Artık tamam" dediği her seferinde, yeni noksan ve kusurlar bulur. Üçüncüsünde takati kesilir ve der ki: **"Bundan böyle Allah'ın kitabı hariç, hiçbir kitaba kusursuz demeyeceğim."**

Bugün elimize kul ürünü hangi kitabı alsak, mutlaka bir yanlış ve noksan buluruz. Kısmen ya da tamamen katılmadığımız yerler olur. Hele bu kitap bir **"çeviri-yorum"** ise, elbet bu daha da fazla olur. Bir meal eleştirilecekse, yoruma ilişkin boyutundan daha çok, usule ilişkin boyutuyla eleştirilmelidir. Esasen bir yorumun eleştirisi, bir başka yorumdur.

Esed Meali, emsalleri içerisinde, bir çok özgün boyutuyla ortaya çıkar. Kur'an şairi **Akif**'ten ödünç alarak söylersek **"Kur'an'ı asrın idrakine 'söyletme' çabasının"** başarılı örneklerindendir. Her özgün çalışma gibi bu çalışmanın da eleştirilecek yanları, kusur ve noksanları vardır. Bunlardan -yer darlığı nedeniyle- sınırlı sayıda örnekler vererek, bu yazı serisini noktalayalım:

1. Eksik çeviriler: Esed Mealinin Türkçe çevirisi, çevirmenlerinin ve yayıncısının olanca titizliğine rağmen, eksiklikler içermektedir. "**Fein u'tu minha radu**" 9.58, "**mimmen havlekum**" 9.101, "**in ettebiu illa ma yuha ileyye**" (46.9) "**min hılafin**" (26.49), "**innehu kane azabe yevmin azim**" (26.189) gibi bir çok ibarenin karşılığı çeviride yer almamıştır. Mesela bu sonuncusu, İngilizce metinde olduğu halde Türkçe çeviride yok. Bazen de 2.282 ve 7.43'te olduğu gibi, "**Allah**" lafızlarının başına aynı şey gelmiştir.

2. Yanlış manalar: Buna **"fe ahracna bihi nebate külli şey'in fe ahracna minhu hadıran"** (6: 99) ibaresine verilen şu anlam örnek gösterilebilir: "İşte biz bu yolla her türlü canlı bitkiyi yetiştirdik ve bundan çimenleri yeşerttik." Tercümede aynı suyla iki ayrı şey (bitki ve yeşillik) yetiştirildiği vurgulanıyor. Oysa ki me-

tinde, bir bitkinin tohumdan meyveye giden süreçteki aşamaları sıralanıyor. İkinci cümledeki "minhu"daki zamir suya değil "şey'in"e gider. Daha sonra gelen "minhu"daki zamir de bu cümledeki "hadiran"e atıftır ve böylece bitkinin üç aşaması dile getirilmiş olur. Dolayısıyla, ikinci cümledeki "hadıran" sözcüğüyle "bitki"den bağımsız bir şey değil, bitkinin çimlenme aşaması kastedilmektedir.

Yine Esed, En'am 113. ayetin muhtevasını tam tersine yorumlayarak ayetin bir üstteki "aldanış"a atıf olan zamirlerini, her hangi bir açıklama ve ikna edici delil sunmadan Allah'a atıf olarak vermiştir. Bu tasarrufu ne metnin iç yapısı, ne "ikterafe" sözcüğünün kullanım alanı, ne de bütün bir tefsir geleneği onaylamaktadır.

Araf 127. ayetteki "ve aliheteke" ibaresinin çevirisi "senin topraklarından" gibi hiç alakasız bir karşılık bulmuş. Kıraat farklılığı da olmamasına rağmen En'am 72'de "tuhşerun" sözcüğüne "nuhşerun" anlamı verilmiş. Başka yerlerde de buna benzer yanlışlar var.

3. Oturmamış karşılıklar: Mesela, Ra'd 10'un son cümlesi. Bunun üzerinde ciddi durulmadığı için 11. ayetin okunuşunda özgün ve isabetli bir okuma tercih edildiği halde, 10. Ayetle arasında bağlantı sağlanamamıştır.

Alu İmran 11, çeviride şöyle yer alıyor: "Firavun halkının ve onlardan önce yaşayanların başına gelenlerin aynısı (onların başına da gelecek)" Esed, bu ayetin muhataplarının akıbetinin de Firavun halkına ve onlardan öncekilere benzeyeceği yönünde mana vermiş. Oysa ki, burada, akıbet benzerliğinden önce ve daha çok hal, tavır, davranış ve gidişat benzerliği dile getirilmektedir. Ayetteki "adet, gelenek" anlamına gelen "de'b" sözcüğüne ilaveten, bu cümleden hemen sonra gelen "mesajlarımızı yalanladılar" cümlesi de bu anlamı pekiştirmektedir.

Nahl 71. ayet tevhid ve şirk bağlamında geldiği halde, bağlamla hiç alakası olmayan gelir dağılımı ve sosyal adaletle ilgili bir ayet gibi mana verilmiş ve notlandırılmış.

4. Aşırı yorumlar: Esed bazı ayetlere akli izahlar getireceğim derken yer yer metnin desteklemediği aşırı yoruma başvurmuştur. Alu İmran 49 ve Maide 110'a getirdiği yorumlar bunun tipik bir örneğidir. Aslında serinin önceki yazılarında Esed'in

"**aklileştirme**" uğruna giriştiği bu çabanın, kimi zaman lafzı ve manayı –ve hatta maksadı- zorladığına değinmiştik.

5. Referansa ilişkin problemler: Ra'd 11'in farklı çevirisine referans olarak, Razi'den naklen **Ebu Müslim**'i göstermiştir. Oysa ki ayetin bu anlamı, şaz görüş değil, **İbn Abbas** başta ilk müfessirlerden destek gören alternatif anlamdır. **Taberi**, kendisinin de iştirak ettiği tam beş rivayetle bu anlamı desteklemiş, **Zemahşeri** alternatif olarak bu okumayı nakletmiştir. Ayrıca **Kurtubi**, **Beğavi** ve diğerleri de bu rivayeti nakletmişlerdir.

Bu ve buna benzer örneklerden yola çıkarak şunu söyleyebiliriz: Esed, **Mukatil b. Süleyman**, **Ferra**, **Ebu Ubeyde** gibi, bu alandaki ilk otoritelerin çalışmalarına muhtemelen ulaşamadığı için doğrudan yararlanamamıştır.

İster Esed'in kendisinden ister mütercimlerinden kaynaklansın, bu türden hata ve noksanlar, ne Esed'in iman, ihlas, liyakat ve ehliyetini, ne de onun meal-tefsirinin önemini ortadan kaldırır. Eline Kur'an almamış bir çok insan bu "çeviri" sayesinde Kur'an'ı anlamanın doyumsuz hazzını yakalamıştır.

İçinde taş var diye pirinç çuvalını çöpe boşaltmak, sadece kadirbilmezlik değil, aynı zamanda insafsızlıktır.

KUR'AN ŞİFRE DEĞİL İLÂHÎ BİR İNŞA PROJESİDİR

Önce **"Kur'an nedir?"** sorusunu doğru cevaplamak gerek.

Kur'an, islam (küçük "i" ile) vahyinin zirvesidir. "Teslimiyet yolu" ya da "teslimiyetin hayat tarzı olduğu bir inanç sistemi" anlamına gelen islam ise, insanlığın değişmez değerlerinin öbür adıdır. Bu anlamda islam vahyi, insanlıkla yaşıttır. Kur'an ise insanlıkla yaşıt olan bu vahyin temel ilkelerini bünyesinde toplayan ilahi bir inşa projesidir.

Kur'an vahyinin gayesi, yeryüzünde yaratılış amacına uygun bir hayatı inşa sorumluluğu üstlenen insanın tasavvurunu, aklını ve kişiliğini inşa etmektir. Vahiy, insanın varoluşsal altyapısına uygun bir üstyapı inşasını hedefler. **Yani insan hayatı inşa edecek, vahiy insanı inşa edecektir.**

İnsanın tasavvur, akıl ve kişiliğini inşa amacı taşıyan ilahi hitab insanı muhatap almakta, insana konuşmaktadır. Ağzını açan anlaşılmayı ister. Hiçbir söz anlaşılmasın diye söylenmez. Özellikle bu söz ilahi kaynaklı bir mesajsa...

Kur'an mesajı kendisini **"bütün insanlığa yönelik anlaşılır bir mesaj"** olarak takdim eder. Vahyin sahibi adeta onu **"düşünen insanlara"** ithaf etmiştir. O her yönüyle mucize bir hitaptır. Fakat onun asıl mucizesi, indiği günden beri milyarlarca kadın ve erkeğin gönlünü fethedip onları içgüdülerin, ayartıcı öz benliğin, sapkın kültürlerin, yoz ve çürümüş çevrenin karanlıklarından çıkarıp imanın, ahlakın ve erdemin aydınlığına ulaştırmış olmasıdır.

Kur'an bu özelliğini bugün de îfâ etmektedir. Doğuda ve Batıda, Güneyde ve Kuzeyde her seviyeden ve her kültürden bir nice insanı kendi özüne döndürme işlevini, onu kendisiyle, varlıkla ve Allah'la tanışık kılma işlevini başarıyla sürdürmektedir.

Kur'an'ın anlaşılabilir olduğunu söylemek, düz bir metin olduğunu söylemek anlamına gelmez. Onun asıl mucizesini teşkil eden derin anlam katmanları, Kur'an'ı söz imkanı tüketilemeyecek bir metin kılmıştır. Bu nedenledir ki, üzerinden bunca

zaman geçmesine rağmen Kur'an'ın her zamana, zemine ve nesle söz söyleme imkanı tükenmemiştir ve tükenmeyecektir.

Bunu sadece, onun mecaz ve sembollere yer veren, metaforik ve eliptik bir metin oluşuyla açıklayamayız. Bunu onun "icâzıyla", yani kaynağı ilahi olan bir hitab, bir mucize oluşuyla açıklayabiliriz. Onun muhataplarına, "Buna benzer bir sure getirin" meydan okuyuşunu da bu çerçevede değerlendirmek daha doğru olur.

Kur'an'ın nasıl anlaşılması gerektiği sorusu, ona muhatap olan ilk nesilden günümüze kadar her nesli meşgul etmiş ciddi bir sorudur. Bu alanda oluşturulan müktesebatın çokluğu, belki de başka hiçbir dilde, başka hiçbir kitaba nasip olmamış ve olmayacaktır.

Bu soru, dev bir anlama ve yorumlama, tefsir ve tevil metodolojisi müktesebatı ortaya çıkarmıştır. Zaten tüm metodolojiler, metni aslına sadık kalarak anlama ve ruhuna uygun yorumlama hedefini gözetmişlerdir. Tüm çabalar, vahiy bize gerçekte ne diyor ve ne demek istiyor üzerinde yoğunlaşmıştır.

Bir metni anlama ve yorumlama çabası, şu üç unsura aykırı yorumlar üretemez: **Lafız, mânâ ve maksat.** Dilin desteklemediği bir anlam, anlamın desteklemediği bir yorum doğru kabul edilecekse, bu takdirde ortada ne kendisine uyulması gereken bir "asıl", ne de meşruiyetini o asıldan alan bir **"usul"** vardır. Bunun amiyane karşılığı **"ağzı olan konuşsun"**dur.

Böyle bir yönelişin amacı **"Kitab'a uyma"** değil, **"kitabına uydurma"**dır. Kur'an'ın ne söylediğini anlamak değil, Kur'an'a söylemediğini zorla söyletmektir.

Bu amacı taşımamak ve lafız-mana-maksat üçlüsüne aykırı olmamak kaydıyla, Kur'an'a farklı açılardan yaklaşılamaz mı?

Neden olmasın? Bu konuda otoriter ve totaliter bir yaklaşım sorunu çözmez. Kaldı ki Kur'an'ın anlam katmanlarına daha ilk nesil tarafından dikkat çekilmiştir. Hz. Ali'ye atfedilen bir tesbite göre, Kur'an dört boyutlu bir anlam yoğunluğuna sahiptir: **zahir, batın, had, matla'.**

Biraz da bu tesbitlerden cesaret alarak, eski çağlardan beri Kur'an'da bir takım sırların ve şifrelerin bulunduğunu söyleyenler çıkmıştır. Bunlar genellikle Eski Mısır Hermetizminden Pisa-

gor aracılığıyla Yunan'a, oradan da Filon aracılığıyla Yahudiliğe geçen harfçi (hurûfî) ve Kabalacı yöntemleri Kur'an vahyine uygulamışlardır.

Tekrar edelim ki, eğer bu yöntemlerle çıkarılan sonuçlar Kur'an'ın lafız, mana ve maksadına aykırı değilse, tefsir ve tevil değil ama "işaret" babından sayılarak hoşgörüyle karşılanabilirler. Fakat bu kez de karşımıza, Kur'an'da yar alan "üzerinde 19 vardır" ayetinden yola çıkarak geliştirilen ve başlangıçta büyük bir heyecanla karşılanan 19'culuk akımının girdiği krize benzer krizler çıkar.

Bu kriz neydi?

Başlangıçta Kur'an asıl, 19 türevdi. Fakat daha sonra 19 asıl, Kur'an türev oldu. Yani öyle bir noktaya gelindi ki, imanın esası Kur'an değil 19 oluverdi. İşte bu noktadan itibaren her şey ters işlemeye başladı. Kaldı ki, 19 projesi tüm açık ve zaaflarına rağmen bu günlerde medyanın magazin ihtiyacını kendisiyle giderdiği "şifre" muhabbetinden çok daha ciddi ve sistematikti.

İnsanlar, dinlerine magazin ve televole kültürü 'ciddiyetiyle' yaklaştıkları sürece, bu talebi karşılayan "**şifreciler**" ve "**kriptocular**" eksik olmayacaktır.

POZİTİVİST AKIL NEREDE YANILIYOR? (1)

Bu geç kalmış bir yazı, biliyorum. Fakat itiraf edeyim ki, bu yazının konusu olan Ege **Cansen**'in Hürriyet'te 19.04.2003 tarihinde yayımlanan "***İslam Nerede Yanılıyor?***" başlıklı yazısını başlangıçta ciddiye almamıştım.

Çünkü yazı üç şey üzerine oturuyordu: **1. Din konusunda cehalet** (İslamla Hıristiyanlığı aynı sanma cehaleti sadece tahsille mümkündür); **2. "Bilim"den yana ve dine karşı önyargı** (Yazının başlığına bakın: "İslam Nerede Yanılıyor?" Yani "İslam'ın yanıldığı kesin de, acaba nerede?); **3. Tüm tarifleri tahrif eden çarpık bir tasavvur ve akıl** (başta "ideoloji", "din", "akıl", "şeriat", "bilim", varlık kategorileri vs.).

Kendi kendime "Sadece **boynu değil, her tarafı eğri olan bu aklın neresini düzelteyim ki?**" dedim. Dedim demesine de, beni bana bırakmadılar. Duyarlı okurlarım cevap vermem için zorladılar. Başta saygıdeğer **Prof. Dr. Nazmi Bilgin** olmak üzere, bu yazı serisini, bu duyarlı okurlarımın **"vebal atmaya" kadar varan ısrarı** üzerine kaleme alıyorum.

Muhatabım Ege Cansen değildir. Zaten o, yazısını bana hitaben de yazmış değildir. Haşa, küçümsediğim için değil. Buna inancımın inşa ettiği terbiyem izin vermez. Yanlış da bulsam, fikir, insanoğlunun ürettiği en asil değerlerden biridir.

Sadece, kişileri değil, fikirleri tartışmayı doğru bulduğum için **"muhatabım değildir"** diyorum. İşte bu yüzden bir üstteki paragrafta "eğri" sıfatını ve yazının başlığındaki "yanılıyor" eylemini, yazının sahibine değil de, böyle hüküm veren "akla" izafe ettim.

İşte bu nedenle diyorum ki: Bu ülkede Ege Cansen, bir "özel isim" değil, bir "cins isimdir". O bu ülkede, 19. yüzyıldan arta kalmış özellikle Fransız tandanslı "pozitivist kilisenin" ihlaslı ve saf müminlerinden sadece birisidir. Ülke nüfusu içinde oranları binde üzerinden hesaplanacak kadar ihmal edilebilir olsa da, yine de onun gibi düşünen binlercesinden söz edilebilir.

Hemen belirteyim ki, Cansen, türdeşlerinden bazıları gibi halkın inanç ve duygularını rencide etmede "hard" değil, "soft" bir yöntemi benimsemiş. Buna da şükür. Çünkü biz açıkça bu milletin dinine ve imanına sövenleri de çok gördük.

En saygılısında bile, alttan alta bir mütehakkim eda görürsünüz. Bu ülkeyi "vatan", bu vatan üzerinde yaşayan kitleleri "millet" yapan değerlere ve o değerlere inanan halka tepeden bakan, akıl hocalığı yapan, onların tercihlerini "banal", "primitif" ve "sıradan" bulan bir eda.

Bu akıl, malumlarınız, "sera mahsulü"dür. Batılı bir pozitivistle Türkiyeli bir pozitivisti ayıran can alıcı nokta burasıdır. Orada bu akıl "serada" resmi ideolojinin müşfik ve cömert ellerinde "el bebek-gül bebek" yetişmedi. Batıda pozitivizm, kiliseyle dövüşe dövüşe, doğal sosyolojik süreçlerden geçerek gelişti. Onun için de, Batının pozitivistleri bizdeki gibi "hormonlu" değildir. Hem o pazarda, hormonlu olan ürünler pek müşteri bulamaz.

Bizde, Osmanlı'nın inkıraz dönemine denk geldiği için resmi ideolojinin serasında büyümeyen belki tek pozitivist vardı: Beşir Fuat. O da, kaybettiği imanının boşluğunu aklıyla doldurmayınca, çareyi intiharda buldu. O, tek sahici pozitivistti. Kilisenin olmadığı bir toplumda, pozitivist olma çılgınlığının bedeli buydu, onu da gözünü kırpmadan ödedi.

Peki, Cumhuriyet pozitivistleri ne ödedi? Hiç. Sadece, resmi ideolojinin muzaheretine mazhar olmanın avantasıyla yan gelip yattılar. Büyük Türk Pozitivistleri (!?), koruma altına alındıkları 80 yılda, özgün düşünce adına ne koydular ortaya? Aralarında bırakın bir **Auguste Comte** yetişmesini, bir **Littre, Tane,** hatta bir **H. Spencer** bile çıkmadı. Hiçbir şeyin kopyası aslının yerini tutamazdı, bu kesin. Fakat bizdekiler, doğru dürüst kopya bile olamadı.

Eğer "sera" mahsulü olup değerlerine yabancılaşmasalardı, özden uzaklaştıkları için akıldan da uzaklaşan müslüman topluma bir **"katma değer"** olabilirlerdi. En azından, onların akla yeniden dönüşünde pay sahibi olabilirlerdi. Heyhat. Zerrece bir katkıları olmadı, olamazdı da. Sadece, pozitivist akıllarını, birer "statü aracı", birer "kriko" olarak kullandılar. Resmi ideolojinin İslam'ın yerine yeni din olarak lanse ettiği "bilim kilisesi"nin

"kutsal rahipleri" olarak bir elleri yağda bir elleri balda, gül gibi yaşayıp bugüne geldiler. Şimdilerde nostaljik takılıp, ara sıra 19. yüzyıldan hortlamış bir Fransız pozitivisti gibi, "Hıristiyanlık" sandıkları İslam hakkında yazılar döktürüyorlar.

İyi de, elin eskisini yeni diye bizim cahillerimize pazarlamak ayıp olmuyor mu? **"Bitli baklanın kör alıcısı olur?" diye mi** düşünüyorlar? Eh, ne diyelim, yiyene afiyet olsun.

Cansen'in yazısının ayrıntılarına daha ileride döneceğiz. Fakat burada yazının sağdan-soldan ödünç alınarak çatılan ana çatısı üzerinde durduk. Alınan ödünçleri asıl yerlerine iade edersek, geriye yazara ait bir şey kalmıyor.

Ama bunu yapmamız için önce yazının son cümlesini alıntılamamız gerekiyor: **"Son söz: Bilim, din kapısından sığmaz; din, bilim kapısından sığar."**

Bu pozitivist akıl, muhatabına neyi anlatmış oluyor?

Bu cümleyi kuran akıl ne kadar **"mutlak" ve "tekçi"** bir akıl böyle? Dini suçladığı şeyi kendisi yaparak, **"bilim"le "din"i** ters kutuplara yerleştiriyor. Bu aklın oldukça faşist bir **"bilim"** tanımı da olmalı. Oysa, **"Bilim nedir?"** sorusunun cevabının, kıblegahı olan Avrupa'da bile, Aydınlanma'dan bugüne ne çok değiştiğini belki bilmiyor, belki bilmezden geliyor. Ya din? **"Din"** deyince bu akıl neyi anlıyor acaba? Peki ya bu aklın İslam'a **"dinlerden bir din"** olarak bakmasına ne demeli? Kendine "Fransız kalmak" bu olsa gerek.

Bakmayın utangaçlığına. Bu akıl baklayı çıkararak konuştuğunda, "din"in yerine "bilim"i önerir. Yani, tıpkı bugün olduğu gibi "papaz cübbe ve kepini" papazın sırtından çıkarıp "bilim adamı" adını alan yeni "ruhban sınıfının" sırtına geçirir. Bu, pozitivist aklın rüyasıdır.

Nereden mi biliyorum? Bekleyin, nakledeyim.

POZİTİVİST AKIL NEREDE YANILIYOR? (2)

Cuma yazımızın konusu Ege Cansen'e ait "***İslam Nerede Yanılıyor?***" başlıklı, önyargı, cehalet ve tariflerin tahrif edildiği yazıydı. Yazarı değil, yazara bunları ilham eden "pozitivist aklı" eleştirdiğimiz söz konusu yazıda, bu aklın rüyasının, "**bilimi dinin yerine koymak**" olduğunu söylemiştik.

Üzerine kurgulandığı "pozitivist aklı", yazının ana fikri olan son cümlesi açıkça ele veriyordu: "**Son söz: Bilim, din kapısından sığmaz; din, bilim kapısından sığar.**"

Bu cümleyi kuran tasavvur "bilim-din" karşıtlığına "iman etmiş" dikotomik bir tasavvurdu. İlm-i mantıktaki ifadesiyle bu "**dilemma**", pozitivizmin temcit pilavıydı. Aynı zamanda, kendini savunabildiği tek tutarlı argüman görüntüsündeydi. Tabi ki bu tutarlılık görüntüsü, pozitivist düşüncenin anavatanı olan Avrupa için geçerliydi.

Çünkü Avrupa kültürü, tabiatı icabı çatışmacı ve kutuplaştırıcıydı. Bu nedenledir ki, Avrupa ne zaman "din"e sığınmışsa "akla" düşman, ne zaman "akla" sığınmışsa "dine" düşman olmuştur.

"Din-akıl" karşıtlığının aynısı "din-bilim" alanında da yaşandı. Çünkü Kilise, orta çağ boyunca kendisini akla kapatmış, hatta aklı hasım ilan etmişti. Bu düşmanlık kilise-bilim çatışmasına dönüştü. Galile olayı magazinleştiği için, herkesçe bilinir. Fakat **Bruno** cinayeti, Kilise-bilim çatışmasının nerelere kadar vardığının dramatik örneklerinden biridir.

Pozitivizmin beşiği Fransa'dır. Osmanlı döneminde pozitivizm bize de oradan ithal edilmiştir. Önce **Jön Türk** tayfasının, sonra **İttihat ve Terakki** kodamanlarının içindeki Avrupa aşkını körükleyen felsefi akımlardan biri de pozitivizmdi.

Ege Cansen, her zaman devletin "teşvik kredisine" mazhar olmuş pozitivizmin beklentisinin aksine, bu ülkede islam'ın hâlâ başat belirleyici olmasını hazmedemiyor. Hiç bilmediği alanlara girip, İslam hakkında ahkam kesiyor. Sonunda, dilinin altın-

daki baklayı çıkarmadan, "**bilimi dinin yerine ikame etmeyi**" teklif ediyor.

Tutalım bu teklife tüm yanlış ve iç çelişkisine rağmen evet diyelim. Peki, bu mümkün mü? İlim öğrenmeyi kadın erkek her mümine farz kılan İslam'ın vatanı olan Doğuyu bir yana bırakalım, Kilisenin vatanı olan Batıda bu düşüncenin rüyası gerçekleşmiş midir?

Hepsinden öte, şu soru daha önemli: Dinden şikayet edenlerin bilimi dinleştirmeleri, "kilise"den şikayet edenlerin onun yerine "**bilim kilisesini**" ikame etmeleri, "ruhban sınıfından" şikayet edenlerin bilim adamları sınıfını "**pozitivizm dininin ruhban sınıfı**" olarak ikame etmeye çalışmaları, çelişkinin âlâsı değil midir?

Tarihsel verilerle konuşalım: Kendini "din"in yerine teklif eden pozitivist düşüncenin babası **Auguste Comte** (1798-1857) "**düşüncenin tarihi gelişimi**"nin üç aşamasına işaret eder. Bunlar, teolojik, metafizik ve pozitif aşamalardır. Pozitivist akla göre bu sonuncu aşamada artık "teoloji" ve "metafiziğe" hiç ihtiyaç kalmayacaktır. Yani dine ve imana ihtiyaç kalmayacak, bunun yerini "**pozitif bilimler**" alacaktır.

Peki, bu doğru mudur? Tarih, bu tezi doğrulamış mıdır?

Asla. Aksine yalanlamıştır. Kilise'nin varlığına rağmen, Batıda bile bu maddeci ütopya tutmamıştır. Nerde kaldı İslam gibi aklı ve nakli aynı annenin iki memesinden süt emen ikiz kardeşler kabul eden bir inanç sisteminin yaygın olduğu coğrafyalarda?

Aksine, pozıtif bilim ilerledikçe insanoğlu haddini ve yetersizliğini daha çok idrak etmeye başlamıştır. Metafiziğe olan ihtiyaç gerilememiş, aksine bilimin metafiziğin yerini doldurma iddiasının fos olduğu, iyice anlaşılmıştır.

Peki bu durumda, "Pozitivizm Kilisesi"nin kurucusu Comte ne yapmıştır dersiniz?

Bu sorunun insanı hayrete düşüren cevabını, konunun uzmanı ve felsefe hocası **Prof. Dr. S. Hayri Bolay**'dan alalım: "*Comte da, metafiziği inkar ettikten sonra, şekil ve sosyal prensiplerini Katolik mezhebinden alan bir din kurarak, ta teolojik devre dönen bir metafizik kurdu. Bu yeni dinin tanrısı "insanlık", mucizeleri ise "bilimsel keşifler"dir. Bu materyalist bir metafi-*

ziktir." (*Felsefi Doktrinler Sözlüğü*, 227)

İyi mi? Bizi "Bilim kilisesi"nde günah çıkarmaya davet eden pozitivizm misyonerlerinin akıl hocasının geldiği noktaya bakın! Dahası var. Aynı kaynaktan öğreniyoruz ki, pozitivizmin "papası" Comte, bir de "**İnsanlık Dini**" adını verdiği bir din kurmuş. Hatta "***Pozitivizmin İlmihali***" diye bir de ilmihal yazmış. Bu eser P. Erman tarafından Türkçeleştirilerek MEB tarafından 1952'de basılmıştır.

Müslüman mahallesinde salyangoz satan Milli Eğitim Bakanlığı'nın "**milliliğini**" gördünüz mü? "İslam İlmihali"ni yasaklayan zihniyet, "Pozitivizmin İlmihali"ni yayımlıyor. Bu ülkedeki pozitivist aklın "**sera ürünü**" ve "**hormonlu**" oluşunun bundan iyi kanıtı mı olur? İşte Ece Ayhan'lar bu "ilmihallerle" yetiştikleri için böyleler. Çünkü o dönemlerde Durkheim'in sosyolojik pozitivizmi okullarda resmen "amentü" olarak talim ediliyordu.

Aynı kaynak, dudaklarımızı uçuklatan ve İslam karşıtlığının tarihi arka-planını ele veren bir bilgi daha veriyor : *"Comte, Gülhane Hattı'nın ilanından sonra "müstağrip" **M. Reşid Paşa**'ya bir mektup göndererek kurduğu yeni din için Türkiye'yi hazırlamasını istez."* (Age, s. 229).

Pozitivizmin bu ülkeye nasıl girdiğini ve Cumhuriyet'in ilk nesillerinin İslam düşmanı olarak yetiştirilmesinde nasıl alternatif bir din olarak kullanıldığını ben burada anlatamam. (Konuyla ilgili bir doktora çalışması için bkz. **M. Korlaelçi**, ***Pozitivizmin Türkiye'ye Girişi***)

Sizce de, Ege Cansen zamanını şaşırmış (anakronik) biri gibi görünmüyor mu?

Gelecek yazıda, onun İslam'a yaptığı haksız ithamları ele alalım.

POZİTİVİST AKIL NEREDE YANILIYOR? (3)

İlk iki yazıda, Ege Cansen'in "İslam nerede yanılıyor?" başlıklı yazısından yola çıkarak, **"bilimperestlik"**in (Pozitivizm) bu ülkedeki ve Avrupa'daki seyrü seferine değinmiştik. Son iki yazıdaysa, yine aynı yazarın adı geçen makalesi ekseninde, pozitivist aklın İslam'a bakışını ele alacağız.

Gelelim, bu ülkede, devletin teşvik kredisiyle serada yetiştirilen pozitivist aklın, bir kalemde ne kadar yanlış yapabilme becerisine bir numaralı örnek teşkil eden satırlara:

Önce, **"din"**i tarif etmeyi es geçeceksiniz. Ya beceremediğinizden, ya bilmediğinizden... (Biz tarif edelim mi: Din, içkin ve mukayyet varlık olan insanın aşkın ve mutlak gerçeklikle bağlantı kurmasını temin eden ontolojik ("ideolojik" değil) müessesedir.) Fakat tarif etmediğiniz "din" üzerine, bir güzel ideoloji tarifi oturtacaksınız. Diyelim ki, **"beğendili Elbasan kebabı"** der gibi, **"dinli ideoloji"** tarifi çıkarmak istiyorsunuz, bunu nasıl yapabilirsiniz? Herhalde şu satırlar, bu "karışığın" en tipik örneğidir:

"Bütün dinler, netice itibariyle birer ideolojidir. İdeoloji, insan yapması fikirleri, tanrısal kanunlar, yani doğal bilim haline dönüştürme disiplinidir. Dinler, zaman, mekan ve konu eksenlerinde, insanın aklına gelebilecek her sorunun cevabını bildiğini iddia eder."

Bu satırların yanlışını düzeltmeye bunun gibi on köşe yetmez. Fakat, İslam'ı da **"dinlerden bir din"** gibi algılayan bu akıl, inanmasa da içinde yaşadığı bu toplumun değerlerine ne kadar yabancı, ne kadar bilgisiz! İslam, bir "religion" değil, insanın Allah'a karşı esas duruşudur ve insanlığın değişmez değerlerinin tamamını içerir.

İşi bu kadar karıştırmışken, burada durulur mu? Nasılsa Allah, bir kalem bir de köşe vermiş ve "Yaz ya kulum!" demiş. Siz, dinle ideolojiyi akıl mikserinde bulamaç yapmakla yetinmezsiniz. **"Genelleme"** yaparak başladığınız işi, keskin bir **"indirgemeyle"**, dinli bir ideoloji tarifinize Hıristiyanlığı –yer mi, yemez mi demeden- giydiriverirsiniz:

"Hıristiyanlık, asırlarca bilime karşı savaşmıştır. Küstahlığını, cehaletini ve zulmünü, dünyanın döndüğünü iddia eden, yani bir "tanrı yasasını" tebliğ (!?) eden bir bilim adamını susturamayınca, onu öldürmeye kadar götürmüştür (Galile'nin bilimsel dürüstlüğünün tahlilini bilim tarihçisi Feyerabend'e bırakıyorum). *Hıristiyanlık, bilimle girdiği her çatışmayı kaybetmiş; hakimiyet alanlarını birer birer terk etmiştir."*

"Küstah, cahil ve zalim" olan Hıristiyanlık mı, Hıristiyanlar mı, Batılılar mı?

İş yine karıştı galiba? Doğulu Hıristiyanlarla karşılaştırmaya ne dersiniz? Peki, bilimin galibiyetinden sonra Batıdaki küstahlık ve zulümleri nereye koyalım? Ya "bilim kilisesi"nin Nazilerin emrinde yaptıklarına ne ad verelim? Pozitivistlerin diline Feyerabend'in sürdüğü acı biber, bu aklın Batıdaki türdeşlerinin dilini lâl etti. Batıda ölen bizde niçin hortlar, bilene aşk olsun.

Doğrusunu söyleyelim: Batı bilimi (başka "bilimler" de pekala mümkün), sadece Hıristiyanlığa değil, tüm dünyaya boyun eğdirmiştir. Dürüst olalım; **bilim bunu, herkes için daha iyi bir hayat ürettiği için değil, daha öldürücü silahlar ürettiği için 'başarmıştır'.**

Peki, Hıristiyanlığı yenen bilim ne yapmıştır? Hıristiyanlığın yaptığından bin beter bir tahakküm kurarak kendi "seküler-ideolojik engizisyonunu" oluşturmuştur. "Bilim-devlet" birliği, "kilise-devlet" birliğinden daha beter bir "bilimsel teokrasi" doğurmuş, "bilim totalitarizmi" baş göstermiştir. Bilim ne zaman "tek doğru", "tek mürşit" olma iddiasına girmişse, orada artık "bilim"den değil, **"haddini bilmez bir ideoloji"** ve **"seküler paganlık dininden"** söz edilmelidir. Bu ülkedeki **"resmi yobazlık** ve **irticanın"** hikayesidir bu.

Pozitivist akıl **"genelleme"** ve "indirgeme"den başka kuş tanımaz mı? Bu satırların ardından yine bir genellemeyle kendince bir "varlık kategorileri" çizmeye girişir: "Tek bir bütün olan evrenin iki katmanı" varmış, Biri *"canlılar"* ikincisi *"cansızlar dünyası"*ymış. Aslında öyle de değilmiş; *"canlılar cansızlar evreninin alt kümesi"*ymiş. *"Cansızlar evreninin kanunu canlıları da kapsarmış ama, tersi olmazmış"*...

Eski "amentü", eski masal...

Pozitivist akıl, yukarıda "dini ideolojiye" indirgemişti ya.

Burada da aynı yönde çalışarak, varlığı önce "ampirik" olana, sonra canlısıyla cansızıyla "maddeye" indirgeyiverdi.

Kur'an bu akla "küstah" (*mütekebbir*) ve "savruk" (*ifak; yu'fekûn*) diyor. Siz söyleyin, haksız mı Kur'an? Müslüman mahallesinde "pozitivizm" satan bu akıl, "lahuti ve nasuti" (hadi yenileştirerek söyleyelim "aşkın ve içkin") diye bir kategori duydu mu? Nasuti'nin de "Madenler, bitkiler (yani gül, kokan ve açan toprak değil), hayvanlar (köpek, havlayan lahana değil) ve insanlar (insan, konuşan köpek değil)" diye dört kategoriye ayrıldığını bilmez mi? İşte materyalist pozitivizm, bütün bu kategorileri en alt kategoriye indirgemek istemektedir.

Hani, tıpkı batılıların "insan"ı ille de "hayvan"dan yola çıkarak anlamaya çalışan önermeleri gibi: "İnsan düşünen hayvandır" (Descartes), "İnsan alet kullanan hayvandır" (Marx), "İnsan isyan eden hayvandır" (Camus), "İnsan hisseden hayvandır" (Gide), "İnsan sosyal hayvandır" (Durkheim)...

Unutmayın; nasıl tanımlarsanız, o kadar değer yüklersiniz.

Nasıl bir akıl bu? İslam insana ("Hz. İnsan"a) "keramet" ve "eşrefiyyet" yüklerken, bu akıl insanı, en aşağı niteliği olan hayvanlığına indirgeyen bir bakış sunuyor. Tıpkı sarayı tuvaletine, bedeni bağırsağına indirgeyen hasta bir akıl gibi. Köpeklere insanı tarif ettirseniz, ne derdi: "Et ve kemik". İnsan bu mu?

Yukarıdaki satırların sahibi olan pozitivist akıl bu soruya, "Hayır, bundan daha aşağısı!" diyor; yani insanı elementer kökenine indirgiyor. Tıpkı Mekkeli pagan gibi (Bkz. Kur'an: 36.78; 17.49). İşte bu noktada pozitivizm, insana yöneltilmiş en büyük hakaret olup çıkıyor.

Neydi o koca yalan: Bilim din kapısından sığmaz, din bilim kapısından sığarmış! Peh!

POZİTİVİST AKIL NEREDE YANILIYOR? (4)

Son olsun. Ama bir kez daha yazalım, o hesabı verilmemiş önermeyi: *"Bilim din kapısından sığmaz, din bilim kapısından sığar!"*

Bu "büyük mü büyük hikmet"in hikmeti üzerinde uzun uzadıya duracak değilim. Fakat baştan sona, **"bütün kuşlar uçar; devekuşu kuştur: devekuşu da uçar"** analojisi ne kadar doğruysa, işte o kadar doğru öncüller ve analojiler üzerine oturmuş bir yazının nihai önermesi de ancak bu kadar doğru olur.

Bu önermeyi yapan pozitivist akıl **"tüm dinler aslında birer ideolojidir; islam da bir dindir: o halde İslam da bir ideolojidir"** diyor.

"Din" adı verilen inanç sistemleri, kendilerine has ideolojiler üretebilirler; fakat bu dinleri ideoloji kılmaz. Din "cevher", ideoloji olsa olsa "araz"dır. Çünkü dinler muhatabında bir "vicdan" inşa ederler, ideolojiler asla.

İdeolojiler asıl itibarıyla dünyevidirler, yani "şimdi ve burada"yla ilgilenirler; zorunlu olarak "seküler"dirler. Dinler ise "şimdi ve burada"yı geçmiş ve geleceğe bağlarlar. İçkinin aşkınla bağını kurarlar. İnsana yaptıklarının hesabını vereceği, onu sorumlu davranmaya sevk eden bir başka dünya inancı (eskatoloji) ortaya koyarlar. Dahası insanın varoluş sorununa hitap ederler ve onun **"Ben kimim? Niçin varım? Varoluş amacım nedir? Nereden gelip, nereye gidiyorum?"** gibi varoluş soru ve sorunlarına cevaplar sunarlar.

Bu cevaplar birden çok olabilir. Çünkü, inanç sistemleri birden çoktur. Fakat, bilinen bir gerçektir ki, her cevap doğru değildir. Bir cevabın doğru olması için, muhatabın, o sorunun cevabını elinde bulundurması gerekir. Sorulan sorular varlık sorularıysa, elbet buna doğru cevabı verecek olanın da, varlığın hakimi ("mahkumu" değil) olması gerekir. İşte o "Tanrı"dır. Biz müslümanlar O'na "Allah" deriz.

Şimdi başa dönüp "bilimin din kapısından sığmayacağı"

yargısında bulunan bu akla soralım: Bilim kapısının boyutlarını ölçtünüz mü? Ne çıktı? Neden siz? Hangi "bilim"in? Batı biliminin ise, şu yalan dünyada tek bilimin Batı bilimi olmadığını duymadınız mı? Dolayısıyla bilim kapısının birden çok olduğunu, ölçülerinin de çok olabileceğini akletmek için, dahi olmaya gerek mi var? Peki, "bilim" konusundaki bu totaliter/tekçi/mutlak mantık neyin nesi ya? Dine karşı çıkarken, "bilim"i dinleştirmek de nereden çıktı?

Peki, onu geçelim. Ya "din kapısı"? Onu ölçtünüz mü? Size kilisenin dini Hıristiyanlık'la Allah'ın evrensel doğrulara verdiği tek isim olan "İslam"ı aynılaştırma hakkını kim verdi? Genelleme bilimsellik iddiasındaki akla ayıp olmuyor mu? Şu halde, siz gidip Hıristiyanlık kapısını ölçmüş ve "bilim" de bu kapıdan sığmamışsa, bundan, İslam'ın kapısından da sığmayacağı anlamı çıkar mı? Yanlış öncüller, doğru önermeyi verir mi?

Diyelim ki siz İslam'ın kapısını da ölçtünüz; peki, hangi İslam'ın? Resmi ideolojinin yıllardır "kuduz köpek" muamelesi edip adını "irtica" koyduğu şamar oğlanı olarak kurgulanmış "sanal islamın" mı? Yoksa "babanızın İslamı"nın mı? Yoksa Allah'ın tanımladığı ve ilkelerini koyduğu İslam'ın mı? Siz bu sonuncusunu bilir misiniz? Okulda "pozitivizm ve rasyonalizm dini" öğretildiği için onu öğrenmediniz. Basında o İslam "imaj bozumuna" maruz kaldı. Evlerinize ve sokaklarınıza giremedi. Sahi siz Allah'ın İslam'ını nereden öğrendiniz? Kur'an bu dinin a-b-c'sidir. Onu baştan sona bir kez okumayan birinin, İslam'ı bildiği iddiası, yumurtasız omlet yeme iddiası kadar komiktir.

Hadi, ona da eyvallah diyelim. İşte en can alıcı soru: Siz İslam kapısını hangi ölçüyle ölçtünüz. Arşınla mı, metreyle mi, kiloyla mı, inçle mi, onsla mı? Neyle? Peki, İslam'ın neyle ölçüleceğine kim karar verecek? Siz, 800 gramlık eksik ya da aşınmış akıl kilonuzla İslam'ı ölçüyor da, onun kapısının "dar" olduğu sonucuna ulaşıyorsanız, bunda İslam'ın suçu ne? Neden bir kez de kusuru kendi ölçünüze, noksan tasavvurunuza, yamulmuş algınıza, eksik aklınıza bulmazsınız? Olamaz mı? Sizin ölçünüzün mükemmel olduğuna inanmamız için bir neden mi var? Üstelik, o ölçüyle kalkan bu ülke treninin, gelip tosladığı acınılası yer ortada dururken! Çünkü bu ülkeyi 80 yıldır "islam" değil (dünyanın anayasasında en çok "laiklik" geçen ülkesiyiz, unutmayın), "pozitivist ideoloji" yönetmektedir. Daha doğrusu, yöneteme-

mektedir. Bu ülkeyi 80 yılda berbat edip de, suçu İslam'ın sırtına yıkmak, pozitivist aklın sadece "doğruluğunun seviyesini" değil, aynı zamanda "dürüstlüğünün seviyesini" de göstermektedir.

İşte, şu satırlar İslam'ı ölçen "kilo"nun sadece aşınmış olduğunu değil, ölçü biriminin yanlışlığını da (bir araziyi kiloyla ölçmek gibi) gösteriyor:

"(İslam) ahrette cennete gitmek için, toplumsal kurallara uymayı değil, dinsel şekillere göre hareket etmeyi vazetmektedir. Mesela, trafik kurallarına uymamak, sahte rapor almak-vermek, kaçak inşaat yapmak veya vergi kaçırmak "günah" değildir. Dolayısıyla bu suçları işlemek, kişiye cennet kapılarını kapamamaktadır. Buna karşılık kadının saçının telinin gözükmesi günahtır. Bu da İslam'ın, milli gelir artışına engel olan (!?!) kural dışı bencil davranışları caydırmayı önemsemediği anlamına gelmektedir."

İnanın, islam hakkında bu satırları karalayabilmek için, sadece "cahil" olmak yetmez. Artı, bu cehaletin "tahsilini" de yapmış olmak gerekir. Bu da yetmez, bu dine adamın boğazına kadar "gayz ve kini" olması gerekir.

Bu satırların sahibine bir teklifim var: Önce İslam hakkındaki önyargınızı bir tarafa bırakıp yanlış ölçü birimiyle ölçmekten vazgeçin, bu bir. İkincisi, ölçü biriminiz doğru olsa dahi, aşınmamış olmalı. Dijital teraziler çıkmadan önce, aşınan kilolara her yıl Belediye İktisat Müdürlükleri'nde aşınma miktarınca sarı bastırılırdı. Siz de aklınızı Kur'an'a sunsaydınız, bu yargılarınızla İslam'a nasıl haksızlık ettiğinizi görecektiniz. Çünkü Kur'an Allah'ı razı edip cennetle taçlanmış bir hayat için "İman etme ve doğru/iyi/yararlı/erdemli iş işleme"yi tam 62 (yazıyla "altmış iki") yerde doğrudan, 100'ü aşkın yerde dolaylı olarak şart koşar.

KÜRESEL DEĞERSİZLEŞTİRME VE GENÇLİK (1)

Aslında "**inhiyadu'l-'alem**" (neutralization of the world) tamlaması, Filistin asıllı düşünür ve bilim adamı **Prof. Dr. Abdülvehhab el-Mesiri**'ye ait.

Mesiri, çeyrek yüzyıllık bir ekip çalışmasıyla meşhur Yahudi Ansiklopedisi'ne (*E. Judaica*) alternatif olarak ortaya koyduğu ***Mevsuatu'l-Yehud ve'l-Yehudiyye ve's-Suhyuniyye*** adlı dev çalışmayı yaparken, Batı aydınlanmasına damgasını vuran özelde Yahudi kökenli bilim adamlarının, genelde bütün bir modern Batının paradigmasını çözmeye çalışır. İşte bir ömrü kapsayan bu çalışmanın sonucu bu iki kelimedir:

"Küresel değersizleştirme" ya da "küresel indirgemecilik".

Darwin'in biyoloji ve antropolojide, **Freud**'un psikolojide, **Marx**'ın tarih sosyolojisinde yaptığı şeyin ortak bir noktası varsa, bu ne olabilirdi?

Mesiri'nin vardığı sonuç, işte bu can alıcı sorunun cevabıdır.

Çünkü bütün bu çalışmalar, insanın "ekremiyyetini" ve "eşrefiyyetini" iki paralık eden sonuçlar üretmişlerdir. Ve bütün kurum ve sonuçlarıyla modern Batı, insanı insan eden ve bir üst varlık sferine bağlayan "**ruhani tarafını**" zayıflatıp, insanın beşeri tarafını oluşturan ve onu bir alt aleme bağlayan "**hayvani tarafını**" güçlendirmiştir.

İnsan, önce biyolojik varlığı olan "etine-kemiğine" indirgenerek vitrinlik bir teşhir malı konumuna düşürülmüş. Sonra elementer kökenine indirgenerek sıradan bir "materyal" konumuna düşürülmüştür.

İşte "küresel değersizleştirme" budur. İnsanı böyle bir indirgeme sürecinden geçirdikten sonra, onun "**üretim-tüketim**" kısırdöngüsünü oluşturan silsile dişliler arasında bir eleman olmasının önüne kim geçebilir?

Dahası, onu sırf "**istatistiğin konusu**" olmaktan kim kurtarabilir?

Adına "devlet" vs. denilen örgütlü güçlerin elinde oyuncak olmasını kim engelleyebilir?

Kadının kişiliğini öldürüp dişiliğini cilalayarak, onu kutsal (=harem=mahrem) bir "**emanet**" olarak değil de, tüm değerini teninden alan bir "**meta ve mülkiyet**" olarak alınıp satılmasına kim dur diyebilir?

Evet, "kim"?

Her kimse, o, insana "fiyat" değil "değer" biçen biri olmalı? İnsanı biyolojik ve elementer boyutuna indirgememeli. Aksine insanı insan eden ve onu bir üst alemle ilişkiye geçiren "ruhuna" ikmal ve yığınak yapmalı. Onun "kerametini" kabul etmeli. Ona öyle bir "değer" vermeli ki, acıları, sancıları bile değerlenmeli. Onu ilahi şarkıyı biteviye terennüm eden "evrensel koro"da çatlak bir ses değil, uyumlu ve şuurlu bir vokalist yapmalı. İnsana bu aleme "**sahip olmak için**" değil "**şahit olmak için**" geldiğini öğretmeli. Hayat gerçek "**anlam ve amacını**" bulduğunda, insanın ancak gerçek insan olabileceğini öğretmeli.

Benim bildiğim, bunu ancak bir tek şey yapabilir: İnsanlığın değişmez değerlerinin öbür adı olan İslam. İslam bunu nasıl yapar? Belli: vahiyle tasavvur, akıl ve şahsiyetini inşa ettiği insanlar eliyle yapar. İnsanın kaybettiği anlam, ancak bu insanlar eliyle sahibine geri döner.

İşte bunun için, eğer insanın bir şeye karşı savaş vermesi gerekiyorsa, bu şey "küresel değersizleştirme" olmalıdır. Bu projeye katkıda bulunan her düşünce, sistem ve kurum olmalıdır.

Bu yazının başlığı, davetli olduğum bir sempozyumun başlığıydı. Bu başlığın ilk yarısına benim yazılar ilham kaynağı olmuş. Fakat asıl kaynağı yukarıda verdim. Başlığın "Küresel değersizleştirme" bölümüne bir itirazım olamaz. Fakat başlıkta yer alan "gençlik" tasavvuruna itirazım ve ihtirazi kaydım var.

Bir ırmak gibi kesintisiz ve biteviye akan hayatı bir yerlerinden keserek parçalara ayırmak, indirgemeci Batı düşüncesinin eseridir. Yunan-Batı aklı kadim zamanlardan beri indirgemeciliğiyle maluldür. Descartes bunu sistematize etmiştir, o kadar.

Her şeye olduğu gibi hayata da "kategorik" yaklaşan Batı modernizmi, hayat merdivenini doğal basamaklarına indirgedi. Bu basamaklar içerisinde "**gençlik basamağını**" abartılı biçimde

öne çıkardı. Çünkü hayatın bu basamağındakiler, **"üretim ve tüketim süreçlerine"** en aktif katılımı sağlayacak kesimi oluşturuyordu.

Fransız ihtilalinde "gençlik" gözdeydi. Hitaplar "Ey ... gençliği!" diye başlıyordu. Bolşevik İhtilalinde de öyle. **"Komsomol"** (gençlik) örgütleri, Komünistlerin gözdesiydi. Kemalist ihtilal de bunları taklit etti. **"Ey Türk Gençliği!"** hitapları, aslında bu yarı-ideolojinin fikri bağlantılarına işaret ediyor.

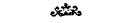
Buna karşın, Kur'an vahyi (ve tüm vahiyler) hayatı **bir ırmak gibi** bütün olarak sundu. Evet, hakikatin değeri "kıdeminden" kaynaklanmazdı. Bu yüzden, **"atalar yolu"**nu hakikatin referansı olarak görmek şiddetle reddedildi.

Fakat "gençlik" ayrı bir kategori olarak hiç öne çıkarılmadı. Hatta bu, Hz. Peygamber'in mesajına en çok katılımın gençlerden, en çok karşı çıkışın yaşlılardan gelmesine rağmen böyle oldu. "Yaşlı" anlamına gelen **"şeyh"**in aynı zamanda **"otorite ve bilge"** anlamı taşımasına rağmen böyle oldu. "Ey insanlar!" diye hitap eden Peygamberi "Ey gençler!" derken hiç görmememiz, işte bu yüzdendi. Aksine o "Yaşlanan gençlere" rahmet okumuştu.

Yaşlanan gençler...

Yani, "**geleneği olan**", bir ırmakçasına akan hayatı bölüp parçalamayan, kaynağına sadakatin, denize kavuşuncaya kadar akarak gerçekleşeceğini bilen gençler.

KÜRESEL DEĞERSİZLEŞTİRME VE GENÇLİK (2)

"**Yaşlanan gençlere**" rahmet okuyan peygamber "gençlenen ("gençleşen" değil, çünkü bu imkansız) **yaşlılara**" da teessüf etmişti. Yani, hayatı biyolojik bir organizma olarak algılayan kısır akla.

Çünkü bir yaşlının genç olmadığı halde "gençlenmesi", hayata yamuk bakışının tezahürüydü. O hayatı "**biyolojik bir organizma**" olarak okuduğu için, bu organizmanın en aktif çağında görünmek istiyordu. Eğer bura ve ötesiyle, hayatın iki yüzünü bir arada görecek derin bir bakışa sahip olsaydı, genç görünmeyi, "**bilgelik ve olgunluğa**" tercih etmezdi.

Asıl mevzua dönelim. Küresel değersizleştirmenin mimarı Batı modernizmi, neden hayat merdiveninin basamaklarını birbirinden kesip ayırarak "gençlik" üzerine oynuyor?

Bunun cevabını vermiştik: Toplumsal kesimler içerisinde üretim ve tüketim süreçlerinde kullanılmaya en elverişli ve 'sağmal' kesiti gençlik oluşturuyor da, ondan.

Modern akıl, hayat merdiveninin basamaklarını kesip ayırmakla, bu kesimin "kullanılma" verimini maksimuma çıkarıyor. Onu, çocukluğunun ve olgunluğunun arasındaki doğal yerine yerleştirmiyor. Çünkü hayat merdiveninin "bebeklik", "çocukluk", "olgunluk" ve "ihtiyarlık" basamakları için de birer vitrin oluşturulmuş ve tüketime elverişli kılınmış. En basitinden en gelişmişine dek, bu basamakların her birine uygun oyuncaklar sunulmuş. Uygun oyun alanları icat edilmiş. Hatta mekanlar bile ayrıştırılmış.

Sonuç vahim: Artık insan, doğumdan ölüme, insan olmak için kemal basamaklarını tırmanan bir "yolcu" değil. Hayat da, basamaklarına basılarak insaniyetin doruklarına tırmanılan bir merdiven değil. Ya ne? Birbirinden kesilerek kopartılmış ve merdiven özelliğini yitirmiş ayrı ayrı basamaklar.

Hayat ırmağını oluşturan her kesit, ayrı bir kompartımana tıkılmış. Tıpkı alabalık üretme çiftliklerinin "**yemleme havuzları**" gibi.

Gençlik kompartımanında olanlar, önceki ve sonraki kompartımanlardan kopuk. Bu nedenle de bebekliği ve çocukluğu üzerine "**tezekkür**", olgunluğu ve ihtiyarlığı üzerine "**tedebbür**" edemiyor. Bunu yapamayınca, hayatın iki yüzü olan "yaşam ve ölüm" üzerine "**tefekkür**" edemiyor.

Onu bundan mahrum edenler, "**üretme çiftliğinin**" sahipleri. Onu en çıtır ve genç çağında müşterilerine sunup sırtından para kazanmanın hesabını yapan insan tacirleri onlar. Spor, müzik, sanat onların çiftliğine yeni "mallar" kazandırmak için istismar edilen birer enstrüman konumuna indirgenmiş vaziyette.

Peki çare ne?

Çare belli: 1 Şahsiyet, 2 Cemaat, 3 Daru'l-Erkam, 4 Suffe.

Şahsiyet, modern dünyanın yemeye elverişli hale getirmek için insanı "bireyleştirmesine" karşı direnmenin tek yolu. "**Kesrette vahdet**" modelinin insan tekindeki tezahürü. Cemaatin bir üyesi fakat "akıllı", "farklı" ve "kendini gerçekleştirmiş" üyesi.

Vahiy kendisini inşa eden özne, kendisi de hayatı inşa eden özne olmuş bir kişilik. Zamanın ve şartların şekillendirdiği değil, zamanı ve şartları şekillendiren bir kişilik. Eşyadan bilgiye, bilgiden "ilme", ilimden hikmete, hikmetten hakikate ulaşan bir kişilik. Modernizmin insanı bireyleştirmede "**okul**"a yüklediği fonksiyon, şahsiyeti hedefleyen İslam'da "**ev**"e ve "**aile**"ye yüklenmiştir. Yani evsiz ve ailesiz şahsiyet olmaz.

Cemaat...

Günümüzde en çok haksızlığa ve gadre uğramış bir İslami kavram. Hem de, cemaat olduğunu söyleyenlerin bir "cemaate" değil "cemadata" yakışan tavırları yüzünden. Fakat bu haksızlık. Cemaatin yerine neyi koyacaksınız? "Toplumu" mu? Toplum, kendini "ulus devlet"e referansla tanımlayan bir sosyal yapı. "Vatandaşlık" temelinde yükselir. Bu özünde "seküler" bir tanımlamadır.

Bir mümin için hiçbir şey ifade etmez. Cemaat, "kalabalıklardan" gelecek saldırıya karşı gerçek ve alternatifsiz bir sığınaktır. Yoksa mı? Yoksa, "**mü'minler sadece kardeştirler**" ayeti yerine "**kredi kartınıza ve emeklilik cüzdanınıza**" iman etmek zorunda kalırsınız.

Daru'l-Erkam...

Mekke'de sahabenin bu modele "Daru-l-İslam" adını verdiklerini biliyor muydunuz? Aslında bu model, Firavun'un anaların rahmine kadar uzanan zulmüne karşı tek çıkış yolu olarak Hz. Musa'ya vahiy tarafından önerilmişti: **'İnsana istikamet açısı veren, iman sığınağı ve karargahı olan evler'** (10 Yunus 87).

Cins birer tohum olan çekirdek kadroların yüreğine bire bin veren iman çekirdeklerinin cins bahçıvanlar eliyle ekildiği cins tarlalar olan evler. Uygun iklimini de bulunca, kim durdurabilir baharı?

Ve Suffe...

Şahsiyeti hayatla uyum için her tür yararlı bilgiyle donatan ilim ve hikmet merkezleri. Çağın kara kurum üreten kurumlarına karşı, "akleden kalbi" arıtıp damıtan birer imbik olan müesseseler.

İşte "küresel değersizleştirme"ye karşı, gencinden yaşlısına, çocuğundan büyüğüne, kadınından erkeğine, kendisine **"fiyat biçenlerin"** değil **"değer gözetenlerin"** özenle uygulaması gereken reçetenin bu olduğunu düşünüyorum. Ancak o zaman, eline aldığını değersizleştiren bir çağa karşı direnebilme şansını yakalayabiliriz.

ASABİYETİN EN TEHLİKELİSİ

"**Millet**" ve "**milliyetçilik**", bir avuç yabancılaşmış seçkin tarafından zorla kotarılan Türk modernleşme projesine koltuk değnekliği yapan ulusçuların tahrif ederek kullandıkları İslâmî kavramlardı.

Kur'ani bir kavram olan millet, "**bir inanç sistemine bağlı olan topluluğa verilen isim**" idi. Bu mensubiyetin tek ölçütü vardı, o da din. Kur'an şairi Akif bir mısraında "**Hani milliyetin İslam idi kavmiyetin ne?**" derken, "milliyet" kavramını çarpıtılmamış anlamıyla kullanıyordu.

Hz. Peygamber'in dilinde lanetlenen '**asabiyetin**' ve bugün adına '**milliyetçilik**' denilen türevinin, ilkel bir materyalizm olduğuna inanırım. Bu kapsama sadece ırkçılık ve onu çağrıştıran şeyler değil, aynı zamanda cinsiyetçilik gibi, elde etmek için insanın kendi dahlinin olmadığı her şey girer.

İnsanın kendi dahlinin olmadığı, seçimi kendisine bırakılmayan şeylerle övünmesi hamakattır, gülünçtür. İnsan ille de övünecekse, seçimi kendisine bırakılmış, kendi tercih ve çabası sonucunda elde ettiği şeylerle övünmelidir.

"**Allah katında en üstün ve şerefli olanınız, en çok erdemli ve sorumlu davrananınızdır**" diyen Kur'an, Allah'a teslim olup kendisini "müslüman" olarak isimlendiren herkesten, ölçme ve değerlendirme yaparken, bu ilahi ölçütü kullanmasını ister. Bu aynı zamanda en evrensel ve en hakkaniyetli yaklaşımdır.

Bildiğim kadarıyla çarpıtılmış anlamda ilk 'milliyetçi' Şeytan idi. Hammaddesini gerekçe göstererek üstünlük iddiasında bulundu: "**Ben ondan üstünüm; çünkü beni ateşten, onu balçıktan yarattın.**" Şeytanın ilkel bir ırkçılık olarak tezahür eden bu materyalist tasavvuru, onu Allah karşısında isyana sürükledi.

O gün bu gündür, adını ister 'ırkçılık', ister 'ulusçuluk', ister '**milliyetçilik**', ister kavmiyetçilik' koyun, bütün bunlar, neticede Kur'an ve sünnet tarafından reddedilip lanetlenmiş asabiyetin birer türevidir. Bütün bu hastalıklı tavırların en tehlikelisi, hiç kuşkusuz din kisvesine bürünmüş asabiyettir.

En masum ve şaibesiz kavramlar dahi merdut asabiyete alet edildiğinde, Hz. Peygamber'in şiddetli itirazıyla karşılaşmıştır. Hepimizin bildiği gibi "**Ensar**" ve "**Muhacir**", İslam'ın ilk yıllarındaki destansı dayanışma örneğini simgeleyen iki mübarek kavramdı. Bu kavramların konuluşu itibarıyla asabiyetle en ufak ilişkisi yoktu.

Fakat, biri Ensara diğeri Muhacirlere mensup iki genç su kavgasına tutuşunca "Yetişin ey Ensar!", "Yetişin ey Muhacirler!" diye imdat dilemişlerdi. Bu çığlıkları duyan Hz. Peygamber, bu masum kavramların asabiyet vurgusuyla kullanılmasını şiddetle reddederek, olayı "**cahiliyye günlerine geri dönüş**" olarak niteleyecektir.

Yahudileşen İsrailoğulları, kendilerine yüklenen '**vahyi taşıma sorumluluğunu**', '**ilahi bir ayrıcalığa**' dönüştürdüler ve ırkçılıklarına kutsallık kisvesi geçirdiler. "**Seçilmiş millet**" olmayı, insanlığın geri kalan kesimlerine karşı ağır bir yükümlülük altına girmiş olmaktan daha çok, bir "**üstünlük ve iftihar**" unsuru olarak istismar ettiler.

Sorumluluğunu üstlenmemek için tuğyan üstüne tuğyan işledikleri ilahi emanete sahip olmayı, bir "hak" olarak gördüler.

Ümmet-i Musa'nın geçtiği bu "**Yahudileşme süreci**"nden, Ümmet-i Muhammed de geçti. Maalesef, Hz. Peygamber'in büyük bir önseziyle önceden haber verdiği gibi, onların yolunu adım adım, karış karış izledi.

Yani "**Yahudileşti**"...

Aslında lanetlenen "Yahudiler" değil, "Yahudileşme" idi. Yahudileşen, Allah'ın lanet ve gazabına uğrardı. Kur'an'ın söylediği de buydu. Ümmet-i Muhammed de, tıpkı sonradan Yahudileşen müslüman Ümmet-i Musa gibi, sorumluluk ve yükümlülüğünü astığı halde hak iddia etti.

Kendi tercihiyle ve el emeğiyle değil, "**atalarından kalanla**" övünme yolunu seçti. İnancının yasakladığı her tür merdut asabiyetin sırtına dini kılıflar geçirerek onları kutsadı. Yahudiler, kendilerini soykırıma uğratan Firavunun ilahlarına tapacak kadar aşağılık bir taklit hastalığına tutulmuşlardı. Kur'an onları "**Aşağılık maymun**" olarak tanımladı.

Bu ümmet de onlar gibi yaptı. İslam topraklarından devşiri-

len bir kesim, bu milleti, ırzına geçen zorbaya aşık olan aptal kız sendromuna soktu. Bu sendrom efendi-uşak ilişkisinin en pespaye biçimi olarak tezahür etti. Öyle ki, efendisinin bevlini şifa niyetine içen ahmak uşak rolünü gönüllü üstlenenler, bu milleti de kendi efendilerinin bevlini içmeye 'ikna' etmek için, havuç ve sopa siyasetini bir asra yakın bir zamandır uygulaya geldiler.

Bâri müslümanlar bundan ibret alsalardı ya?

Ne gezer! Müslümanları hîn-i hacette kullanılmaya elverişli bir koltuk değneği olarak görenler, tasavvurunu vahyin inşa etmemiş olduğu akıldanelere çok şey borçlu olduklarını biliyorlar.

İttihatçılar **"vatan-millet"** diye diye vatan-millet satmanın, vatanın da milletin de anasını ağlatmanın askeri ve siyasal alandaki temsilcileriydiler. Fakat, İttihatçıların yaptıklarını entelektüel ve hatta dini alanda yapanlar da hiç eksik olmadı. Onlar şimdi de varlar ve "vatan-millet" gazı vererek "satış" yapmanın doyumsuz hazzını bir kez daha yaşamak istiyorlar...

Tabi ki yersek...

"ALLAH'IM! BEN HALİD'İN YAPTIĞINDAN BERİYİM!"

Günün flaş sözü şu: **"Ahlaki önceliğimiz barış, siyasi önceliğimiz Türkiye"**.

Bu söz göründüğü kadar basit ve masum değil. Arka planında çok sakıncalı bir mantığa işaret ediyor.

Sorularla girelim: Ahlakı tercih etmekle, Türkiye'yi tercih etmenin arası bu kadar açık olmak zorunda mı? Türkiye'yi tercih edince, ahlakı göz ardı etmek mubah mı oluyor? Yoksa "Türkiye" deyince akan sular nasıl duruyorsa, ahlak da öyle duruyor mu?

Sahi, nicedir tercihinin Türkiye olduğunu söyleyenler, neden hep ahlakı, erdemi, ortak iyi, doğru, güzel, hak ve adaleti göz ardı etmek zorunda kalırlar?

"Türkiye'nin menfaatleri" söz konusu olduğunda, neden hep ahlak, erdem, ortak iyi, hak ve adalet, ihmal edilebilirler listesinin başındaki yerlerini alıverirler?

Burada bir problem yok mu? Var. Problem ahlaktan ya da Türkiye'den kaynaklanmıyor, problem insanımızın tasavvurundan kaynaklanıyor.

Bugün Türkiye siyasetine vaziyet eden kadrolar başta olmak üzere ortalama Müslümanın tasavvuru, **"güvenlik merkezli"** klasik İslam yorumu tarafından inşa edilmiştir. İslam'ın güvenlik merkezli klasik yorumu, hicri 5. yüzyıldan itibaren kendisinden önceki **"adalet merkezli"** saf tasavvurun yerini almıştır.

Bugünün kavramlarıyla konuşursak, **"adalet merkezli"** tasavvurun hakim olduğu yıllarda müslümanlar **"sivil bir akla"** sahipken, "güvenlik merkezli" tasavvurun hakim olduğu çağlarda **"askeri bir akla"** sahip olmuşlardır. Bu tasavvuru, sömürgeci Batının istilası daha da katılaştırmıştır. Cumhuriyet Türkiyesindeki Müslüman aklının oluşumunda çok önemli rolleri olan İslamcı **"soğuk savaş düşünürleri"**nin "din u devlet" kutsal ikilisine dayalı algı tarzları, bunun üstüne tüy dikmiştir. Onlar Kur'ani **"millet"** ve **"millî"** kavramının içeriği boşaltarak "ulus" ve

"ulusal" yerine ikame etmiş üstatlardır.

Bütün bunların sonucunda, geldiğimiz nokta ortada: Vatan öncelikli bir ahlak ve erdem algısı, devlet öncelikli bir vatan algısı, siyaset öncelikli bir devlet algısı, çıkar öncelikli bir siyaset algısı hakim algı tarzı haline gelmiştir.

Ahlakla çıkar çatıştı mı, Makyavelist bir yaklaşımla "Türkiye" bahanesine çıkardan yana tavır koymak... Adaletle güvenlik çatıştı mı, "vatan" bahanesiyle güvenlik uğruna adaleti gözden çıkarılabilir bir şey olarak görmek... İnsanlık yararıyla devlet yararı çatıştı mı, devlet yararını insanlık yararına tercih edilebilir bulmak... Eh, zaten milletle devlet menfaati çatıştığı zaman, -sözüm ona- "devlet"i tercih edip milletin anasını ağlatanların mantığı da gelip aynı kapıya dayanmıyor mu?

Bu ülkede millete kan kusturanlar, aslında millet-devlet çatışmasında (bu ideolojik çatışma onların eseri) devletten yana millete karşı konuşlanmış olanlar değil mi?

Evet, bu bir tasavvur problemidir ve bu problem sadece iktidar partisi liderinin problemi değildir. Problem umumidir ve bulaşıcıdır.

Güvenlik merkezli bir tasavvur, Kur'an'ın onayladığı bir tasavvur değildir. Zira, tarih boyunca tüm zulümler güvenlik gerekçesinin ardına sığınılarak icra edilmiştir. Güvenliğin adalete öncelendiği bir yaklaşım, gücün hakka öncelendiği bir yaklaşımdır. Başta ABD olmak üzere, haklılığına güçlülüğünü referans gösteren tüm müstekbir güçler, zulümlerini aynı mantıkla savunmuşlardır.

Peki, adaletin güvenliğe öncelendiği saf İslami tasavvur, İslam'ın ilk yıllarında nasıl tecelli etmişti. İşte bir örnek. **Halid b. Velid** komutasındaki bir müfreze, **Benu Cezime** üzerine gönderilir. Halid, bir taarruzu meşru kılacak adımları atmadan, barış (=islam, teslim, selam, selamet) çağrısı yapmadan bir gece saldırır ve bu sırada asla savaşın tarafı olmayacağı kesin olan insanların da öldüğü ortaya çıkar. Muzaffer bir komutan olarak dönen Halid'in yüzüne, tüm çabalarına rağmen bakmayan Hz. Peygamber, gözlerinde yaş, ellerini semaya açarak sürekli şöyle yakarmaktadır:

"Allah'ım! Ben Halid'in yaptığından beriyim!" Allah'ım! Ben Halid'in yaptığından beriyim!"

Eğer bu ülkeyi yönetenler siyasal önceliği bahane ederek ABD'nin her türlü meşruiyetten, adaletten, insanlıktan ve insaftan yoksun saldırganlığına destek vereceklerse, Allah ve Allah'ın müdahil olduğu tarih şahit olsun ki, **biz onların yaptığından beriyiz!**

İslam aklının inşa edildiği saf dönemlerden bir örnek daha: "İslam ordusu başkomutanı Halid b. Velid, ordunun önüne çıkan ırmağı geçmek için su derinliğini ölçmek ister. Bir askere emir verir, o da suya iner ve yüzme bilmediği için boğulur. Ona emir veren başkomutan birinci derece sorumlu tutulur ve kısas kararı çıkar. Araya giren hatırlı kimseler, erin ailesine rica minnet kısas yerine kan bedelini kabul ettirirler de, başkomutan canını Halife Ömer'in elinden kurtarır.

İşte, "devlet" ve "güvenlik" değil, "insan" öncelikli bir tasavvurun kurduğu dünya bu.

Maktul erin ailesini gaza getirip ondan zorla "**Bin evladım feda olsun**" demeçleri alma yok. Kerametin devlette değil, insanda olduğuna inanmış bir tasavvur var.

Bu örnekler dururken, Müslüman siyasetçiler kimlerin peşinden gider oldular?

"ULÜ'L-EMR"E İTAAT MI? O DA KİM?

Hiçbir kayıtla sınırlamaksızın **"Allah'ın yöneticiye itaati emrettiğini söylemek"** Allah'a da vahye de açık bir iftiradır.

Bazılarının diline doladığı ayeti, daha önce başkaları da işine geldiği gibi diline dolamıştı. Bunların başında 12 Eylül darbesinin kudretli generali Evren gelir. Muhafazakar kentlerdeki nutuklarında, "ulü'l-emre itaati" emreden Nisa 59. ayeti dile getirerek, halkı kendisine itaate çağırıyordu.

Bunun adı rivayet istismarcılığıdır. Yeni bir şey değildir. İslam tarihi, istismar edilen rivayetler ve onları kendi zihniyetleri için kaldıraç olarak kullanan istismarcılarla doludur. Konumuz esasen bu değildir. Konumuzun ne olduğunu bir önceki yazıyı okumuş olan okurlar hatırlayacaklardır: **Adalet merkezli siyasetten, güvenlik merkezli siyasete geçiş...**

İslam inanç sisteminin merkezini teşkil eden Allah inancı, adalet düşüncesinin illetidir. Zulüm, Allah inancıyla bir arada düşünülmesi mümkün olmayan bir kavramdır. Bu nedenledir ki, İslam'da hemen hemen her emir ya da yasağın (Mesela oruç, namaz, hac emirleri; içki, domuz eti vs. türü yasaklar gibi), zorunluluk hallerinde mubahlık durumu söz konusudur. Fakat zulmü mubah kılan bir zaruret hali söz konusu edilmemiştir.

Mesela, "Zulüm yasaktır ama devletin âlî menfaatleri hatırına, ya da hikmet-i hükümet adına olursa mubah olur" diye bir şey asla söylenemez. Bir yönetici zulmeder de, ardından İslam için, Allah için zulmettiğini söylerse, bu iki kere zulüm olur: Hem mazluma, hem de İslam'a.

Fakat, geleneksel İslamî tasavvurda itaat ahlakı, "güvenlik" gerekçe gösterilerek adalete bir biçimde öncelenmiştir. Allah inancının insan-insan ilişkilerindeki doğal ve kopmaz uzantısı olan adalet ilkesi, güvenlik söz konusu olduğunda göz ardı edilebilir bir şey olarak görülmüştür.

Bu, İslam toplumlarının pasif muhalefet tarzının da temel nedenidir. Hatta İngiltere'nin başkentinde bir milyon insan "Savaşa hayır!" diye haykırırken, halkının kahir çoğunluğu Müslüman olan Türkiye'den çıkan sesin cılızlığının sebeplerinden biri

de budur. Tabi burada, cari sistemin, yıllar yılı İslâmî muhalefeti görüldüğü yerde başı ezilmesi gereken bir yılan olarak tanımladığını da hatırlamak gerek.

Biz yeniden konumuza dönelim ve soralım: Sahiden İslam, **"Kitab'a uymak"** yerine Kitab'ı militer aklına uyduran birilerinin dediği gibi her ne olursa olsun, kayıtsız şartsız **"yöneticilere itaati"** mi emretmektedir?

Her şey, Nisa 59'da geçen **"ulü'l-emr"** (emir sahipleri) kavramının, semantik bir dönüşüme uğramasıyla başladı. Ulü'l-emr, **"emretme yetkisine sahip olan"** anlamına da alınabilir. Emretme yetkisine sahip olanlar kimlerdi? Bir biçimde, iktidar erkini eline geçirenler. O halde, kim iktidar erkini eline geçirirse, ona tıpkı Allah'a ve Rasulüne itaat edildiği gibi itaat edilmeliydi.

İşte geleneksel **"itaat ahlakı"**nın dayandığı analoji buydu.

Fakat, burada sorgulanmayan bir şey vardı: Emir sahibinin meşruiyeti. Yani bir emri meşru kılan şey neydi? Salt o emri veren kişinin iktidar sahibi olması mıydı emri meşru kılan? O zaman, **"Cihadın en büyüğü zalim yöneticiye karşı hakkı haykırmaktır"** diyen Hz. Peygamber'i nereye koymalıydı?

"Kur'an'ın Tercümanı" lakaplı İbn Abbas, yukarıdaki ayetin kötü niyetlilerin istismarına alet edildiğini görünce, **"emir sahipleri"** ibaresini **"bilgi sahipleri"** diye açıklamıştı. Bunun anlamı, itaatin meşruiyetinin **"güç ve servete"** değil, **"bilgiye"** dayalı olmasıydı.

Bu o kadar böyleydi ki, Hz. Peygamber'in vahyin emri dışında kalan kişisel tercihe dayalı emirleri bile, bu kapsamda değerlendirilmişti. Kur'an **"Onunla toplumsal bir iş görüşmek için bir araya geldiklerinde, onun iznini almadıkça (onun görüşünden) asla ayrılmazlar"** (Nur 62) diyerek, bir tür **"yapıcı muhalefet"** tarzının zeminini hazırlıyordu.

Biz "ondan izin anlamadıkça" ifadesinin ne anlama geldiğinin, Hz. Peygamber'in kişisel talimatları karşısında sahabenin nasıl yapıcı muhalefet sergilediğinin ve Hz. Peygamber'in de bu çok sesliliği, çok özel otoritesine ve yetkisine rağmen nasıl yüreklendirdiğinin çok güzel örneklerini biliyoruz.

Bedir savaşında Hz. Peygamber ordu için yer göstermiş, **Hubab b. Münzir** bu görüşe muhalefet için şöyle izin istemişti: **"Bu**

vahiyle mi bildirildi, yoksa sizin kendi görüşünüz mü?" İkincisi olduğunu öğrenince, muhalefetini dillendirmiş ve Hz. Peygamber de onun "bilgi"ye dayalı görüşüne uymuştu.

Yine aynı muhalefet iznini, ayrıldığı kocasına dönmesini emrettiği Berire isimli bir genç kadın da almış ve bu izin üzerine muhalefetini sergilemekten çekinmemişti. Rasulullah'ın ona mukabelesi ise, müstesna konumunu ve tartışılmaz otoritesini gerekçe göstererek susturmak değil, sadece sıcak bir tebessüm olmuştu.

"Sıcak bir tebessüm"...

Unutmayın o bir Peygamber. Ondan sonra peygamber yok.

Bunları niçin anlattım? Şunun için: Bunlar bilinmeden "güvenlik merkezli" bir siyasetten, Kur'an'ın öngördüğü "adalet merkezli" bir siyasete geçilemez de ondan.

MİLİTER MÜSLÜMANLIK ÜZERİNE

Geçen yazımızda, Başbakanın **"Ahlaki önceliğimiz barış, siyasi önceliğimiz Türkiye"** sözünden yola çıkarak, geleneksel Müslüman aklının temel bir zaafına dikkat çekmiştik: **"Adalet merkezli"** bir siyaset tasavvuru yerine, **"güvenlik merkezli"** bir siyaset tasavvuruna sahip olmak.

Bunu da öncelikle, modern Müslümanların aklını vahyin değil, geleneğin inşa etmesine bağlamıştık. Eğer vahiy inşa etmiş olsaydı, bir Müslüman hangi reel-politik hesabıyla olursa olsun, "ahlak" ve "adaleti", "güvenlik" ve "ulusal çıkarla" zıt kefelere asla koyamazdı.

Evet, bu ülkede Müslümanların çoğunluğu anadan doğma **"sağcı" ve "muhafazakar"dır.** Yanlış anlaşılmasın, Kur'an'daki ifadesiyle "ashab-ı yemin" olma kaygısıyla sağcı olmuş değildirler. Devlet, soğuk savaş döneminde kendilerini "solcularla", "komünistlerle" korkuttuğu için sağcıdırlar. Sağcıdırlar, çünkü çok çok eskiden beri güvenliği adalete önceleyen geleneksel din anlayışı sayesinde **"din ü devlet"** tesniyesine inandırılmışlardır.

Devletin güvenliği sağcılığı gerektiriyorsa, sağcılık da kutsallar arasına girer, muhafazakarlık da. Bu yüzden de, sivil bir akılla değil, militer bir akılla düşünüyor olmaları doğaldır. En sık gördüğünüzü, Kur'anî anlamıyla "millet", "ümmet", "adalet", "emanet", "fıtrat" kavramlarının içeriği hakkında bir imtihana tabi tutun, dökülecektir.

Böyleleri, özgürlük taleplerine soğuk, hatta bir tür "zevzeklik" olarak bakarlar. Devlet boyunlarına ipi geçirse, "Allah devlete zeval vermesin" diye dua ederler. Hasbelkader özgürlük isteseler bile, bu isteklerinin sınırı devletin "dur" dediği alana kadardır. Memura "kendisinin" değil "devletin memuru" olarak bakmasının bilinçaltı nedeni de budur. Konuşurken "milletin malı" diye değil de, "devletin malı" diye başlamasının nedeni de... Milletle başının derde girmesini hiç umursamazken, devletle başı derde girmesin diye çok özel ve rafine bir dil geliştirmesinin nedeni de...

Devlet, böylelerinin kutsal ineği olmaktan çıkmadıkça, bu

bakış açısı da değişmeyecektir.

Söz konusu yazımızda bu geleneksel tasavvurun üzerine tüy diken bir unsurdan daha bahsetmiştik: Yeni rejimin din karşıtı politikalarının yarattığı boşluğu doldurmak için ortaya çıkan **"soğuk savaş dönemi düşünürleri"**.

1950'den sonra yetişen Müslüman kuşaklar üzerinde inkar edilemez bir etki bırakan bu düşünürler, genellikle edebiyat, özellikle de şiir dünyasından kopup gelmişlerdi. Yine genellikle tasavvurları başkaları tarafından inşa edilmiş olarak yeni mekanla "şereflenmekten" çok, yeni mekanı **"şereflendirmek"** üzre 'teşrif etmişlerdi'. Her mühtedi için geçerli olduğu gibi, onlar da elinde ihtida ettikleri kişi ya da gurubun "din kapısından" girmişlerdi İslam'a.

Yine hasbelkader, **"talebe"** olmadan kendilerini Müslüman kitlenin önünde **"üstat"** olarak bulmuşlardı. Cemaate dahil olmadan, münhal bulunan imam mahalline geçmiş ya da geçirilmiştiler. Oradan minbere ve kürsüye yürümek zor olmadı. Bu yüzden hemen hiçbiri de "cemaat" arasında durmadı. Cemaat terbiyesi almadı. Cemaate borçlu olmadığını düşündü.

Edebiyatçı/sanatçı köken, bir yerde avantaj sayılabilirdi. Anadolu'da yeni rejimin dindarlar üzerindeki baskısından kaynaklanan derin umutsuzluğu, hitabi (retoriksel) bir dille, duyguları harekete geçirerek aşma çabasına bir katkı da sayılabilir. Fakat, bir başka açıdan bakınca, bunun bu düşünürler eliyle yetişen kuşakların siyaset yapma üslubuna çok fena yansıdığını kim inkar edebilir? Bu hitabî ve cerbezeli dilin, bu düşünürlerden beslenen insanlarda içi boş bir slogana, hatta yer yer karikatüre dönüştüğü bir vakıaydı.

Bu durumun asıl zararı, **"hitabî"** olanın **"kitabî"** sanılması tehlikesiydi. Kitab'ın yerini hitab alınca, ilmin yerini de his aldı. Artık Müslüman tasavvuru **"makul akıl"** tarafından değil, **"mahsus akıl"** tarafından inşa edilir oldu. Soğuk savaş dönemi Müslüman düşünürlerinin söylemi, işte bu yüzden tüm değişik tonlarına rağmen som **"ideolojik"** bir söylem olarak kaldı. Bu ideoloji öyle sanıldığı gibi **"İslami"** ve/veya **"İslamcı"** falan değildi. Bu söylem **"güvenlik"** merkezli vatancı bir söylemdi. Son tahlilde **"sağcı"** ve **"muhafazakar"** olmak zorundaydı.

Mesela soğuk savaş dönemi düşünürlerinin tasavvurlarını,

yüzyılın yüz akı **Mehmet Akif**'in Kur'an kaynaklı tasavvuruyla karşılaştırıyorum da, aradaki farkı ifade edecek kelime bile bulamıyorum.

Bütün bu süreç, belki de yaşanılması kaçınılmaz bir süreçti. Ve yaşandı. Şimdi, tasavvurunu vahyin inşa ettiği bir nesil yetişiyor. Bu nesil, Allah'ın tanımladığı "biz" tarifinin içeriğine sadık kalıyor. Yeni "biz" tanımları geliştirmek yerine, okuduğu Fatiha'da yer alan "**BİZ'i dosdoğru yola ilet**" duasındaki 'biz'e sadık kalıyor.

Tasavvurunu vahyin inşa ettiği bu yeni kuşak, İslam'a şu ya da bu kişi ve gurubun gözlüğünden değil, bizzat onun sahibi olan Allah'ın "gör" dediği yerden bakıyor. Hayata, insana, toprağa, devlete, servete ve siyasete de öyle. Zaten birinin tasavvurunu vahiy inşa etmişse, başka türlüsü mümkün mü?

Bir gün adaletin güvenliğe feda edilmediği, "ahlak"la "vatan"ın ters köşelere yatırılmadığı bir dünya kurulacaksa, ancak bu tasavvur sayesinde kurulacaktır.

NEREDEN NEREYE? (1)

Daha önce yayımlanan *"Militer Müslümanlık Üzerine"* başlıklı yazı, modern İslam düşüncesinin temel bir zaafına işaret ediyordu. Özellikle Türkiye'de benim **"soğuk savaş düşünürleri"** adını verdiğim kuşağın bu zaaftaki payı hayli büyüktü. Fakat, bu militerleşmede tek etken "soğuk savaş düşünürleri" miydi?

Elbette değildi. Fakat, konuyu bir gazete köşesinin sunduğu imkanlar dahilinde ele alma zorunluluğu, meselenin arka planını irdelememizi mümkün kılmamıştı. Amerika'da doktora yapan bir okurumun, hazırladığı bir tebliğ için bu konuda açılım isteyen mesajı, bize meselenin arka planını bir nebze olsun irdeleme imkanı sundu.

Önce mesajı, 'kişisel yerlerini' atlayarak buraya alayım:

"..Tebliğim çerçevesinde Türkiye'de İslâmî Hareketin milliyetçilikten ümmetçiliğe evrilmesi üzerine 1960-70'li yılları bizzat yaşayarak bu dönüşüme şahitlik etmiş insanlardan birinci elden bilgi almak istiyorum. Sizin bu konuda çıkmış yazılarınız, köşe yazıları hacminde olsa da, bana önemli bir kaynak teşkil edecek. Yalnız sizden ayrıca aşağıdaki soruları cevaplamanızı istirham edeceğim.

Nasıl oluyor da 1910'larda bu denli düşman olan gruplar 1950'lerde aynı kategoriye girebildi! Nasıl oldu da 1960 sonlarında aramızda bir fikir farkı yok diyen MHP'lilerle İslamcılar bugün bu kadar ayrı! Ben babamın günlüklerini karıştırırken dikkatimi çekmişti, 1967'de, 17 yaşındayken "Bundan sonra hayatımı milliyetçiliğe adayacağım" diyordu. Ama 1979 sonlarında gene özel notlarında insanları nasıl milliyetçilikten kurtaracağının endişesini aksettiriyordu.

Bu ayrışma, İslamî hareketin muhtar/otonom bir varlık kazanması ile zaruri olarak irtibatlı mı, yoksa siyasî gelişmelere ve ilişkilere dayalı bir contingency mi! Tercümelerle gelen bir kazanım mı, yoksa içerideki gelişmelerle mi irtibatlı! Peki niye hâlâ antikomünist, devletçi, sağcı söylem ... gibi gazetelerin temel temaları olabiliyor! Nasıl Milli Görüş seçmeni, anında MHP'ye kayabiliyor!"

Mesaj sahibini, Boğaziçi'nde master yaparken, bir yandan da derslerime devam ettiği günlerden hatırlıyorum. Yeni kuşak müslümanların, fikri soy kütükleri üzerinde anlamaya yönelik bir takım kazı çalışmaları yapmalarını da, hayli umut verici buluyorum. Tabi ki seçip-ayıklayan mümeyyiz bir akılla. Süpürüp almadan, ya da süpürüp atmadan.

Yeniden hatırlayalım ki, sosyal olaylar bir tek sebebe irca edilemezler. Görünür görünmez, irili ufaklı bir çok nedenin birden hasılatıdırlar. Teori ve pratiğiyle İslami hareketin devletçi, ulusalcı ve dahi sağcı bir damara sahip olmasının çok kadim nedenleri var.

Bunların ikisi herkesçe bilinen nedenler. Birincisi damarlarda akan 'asil kanda' mevcut olan "**başa bağlılık**", ikincisi İslam'a sonradan idhal edildiği halde çoğu zaman akidenin dahi önüne geçen "**devlete kutsallık atfı**".

İlgili iki yazıda, bu sonuncusunun vahiyle hiçbir alakası olmadığına örneklerle değinmiştim. Bu öğreti, akidede "tevhidi", yönetimde "**adaleti**", şahsiyette "**hürriyeti**" esas alır. Tasavvur, akıl ve şahsiyetini vahyin inşa ettiği kimseler, iktidarda da olsalar muhalefette de olsalar, "ahlakilik" esasını hiçbir gerekçeye kurban etmemişlerdir. İmam Ebu Hanife'nin vasiyetini hatırlayalım: "Beni gasbedilmemiş bir toprağa gömün".

Fakat bu damar, Batı modernizminin etkisi altındaki "**modern İslamcılıkta**" nahif, kırılgan bir damar haline geldi. Bunun başat sebebi, müslümanların Batının istilasına maruz kaldıkları bu süreçte yaşadıkları korkuydu. "**Elden gidecek**" diye korkulan o kadar çok şey vardı ki, hepsini elde tutmak mümkün olmayınca, "Acaba hangisini elde tutarsak diğerlerini kaçırmayız?" sorusu 19. yüzyılın sonuyla 20. yüzyılın başında sorulan en çetrefil soru oldu.

Osmanlıcılık-İslamcılık-Türkçülükten oluşan "Üç tarz-ı siyaset" işbu soruya verilen farklı cevapların sonucuydu. Bu nedenle en ateşli Osmanlıcı **Namık Kemal**'i Renan'a karşı şeriatın yine en ateşli savunucusu olarak görüyordunuz. Mehmet Emin Yurdakul gibi "yurda kul" olmayı tercih etmiş bir ulusçunun, İslam Birliği'nin en ateşli savunucusu **Cemaleddin Afgani** ile talebe-hoca ilişkisine girdiğini, ondan beslendiğini görüyordunuz.

Bu kırılgan yapı o toz-dumandan gözün gözü görmediği dö-

nemde anlaşılabilirdi. Fakat artık her düşüncenin kendi asli yatağına döndüğü günümüzde, bu nahiflikleri anlamak zor.

İşte bunun en tipik örneği, 28 Şubat sürecindeki en yiğit, en dik duruşuyla hepimizin takdirini toplamış olan bir ismin tezkere tartışmalarında ters köşeye yatmasıdır. Bu gerçekten "güzel" ve dahi "yiğit" adam, geçenlerde kanal kanal gezerek tezkereyi "**ulusal çıkarlar**" adına savunuyor ve aksini düşünenleri "**duygusallıkla**" suçluyordu.

Bu davranış bir "örneklem" olarak gerçekten üzerinde derin tahliller yapmayı gerektiren tipik bir "**sağcı-devletçi müslümanlık**" örneğidir. Güvenliği adalete, ulusal çıkarı meşruiyete, devleti akideye, reel-politiki ahlaka önceleyen bir tavır.

Bu örnek, geçen yüzyıldan kalma "fikri karmaşanın" hâlâ sürdüğünü gösteriyor. Fakat, bu, bir "ayrışma" olmadığı anlamına da gelmiyor. Mesaj sahibi haklı olarak soruyor: "Bu ayrışma, İslamî hareketin muhtar/otonom bir varlık kazanması ile zaruri olarak irtibatlı mı, yoksa siyasî gelişmelere ve ilişkilere dayalı bir contingency mi?"

Elbet bu bir "contingency" değil, aksine İslami hareketten daha çok ve daha önce İslami aklın, kendisini kendi köklerine ve sahih geleneğine dayanarak yeniden üretmesiyle ilgili bir sürecin doğal sonucu. Ancak o zaman böyle bir "muhtariyet"ten söz edilebilir.

NEREDEN NEREYE? (2)

Önce meşum olayı hatırlayalım, ardından tahlilimize geçelim:

Tarih **16 Şubat 1969**, günlerden Pazar. Yer Taksim meydanı. Sol grupların oluşturduğu 25-30 bin kişilik bir kalabalık protesto gösterisi yapıyor. Protesto edilen de ne biliyor musunuz? İstanbul sahillerine demirleyen ABD'nin **6. filosu.**

Hükümetin başında "**yollar yürümekle aşınmaz**" vecizesinin sahibi Demirel var. Protesto yürüyüşü çok önceden planlanmış. Basında taraftarlar ve karşıtlar oluşmuş. Sol basın ve özellikle radikal solun dergileri, ABD emperyalizmine karşı cephenin kartondan kalesi.

Bir de tetikleyen olaylar var. ABD'nin Ankara büyükelçiliğine yeni atanan **Robert Commer**'in ODTÜ rektörü tarafından konferansa davet edilmesi bu cümleden olarak anılabilir. Öğrenciler büyükelçinin arabasını ateşe veriyorlar, falan...

Peki, olayların "**İslami hareketlerle sağcılık-devletçilik-ulusçuluk arasındaki ilişki**" ile ne alakası var?

Var. Çünkü, 6. filoya karşı sol örgütlerin düzenlediği Taksim yürüyüşüne en sert muhalefeti o günün en dindar kesimlerinin okuduğu bir gazete ve onun bugün de yazan başyazarı yürütüyor. Bu tepki çığ gibi büyüyor ve "derin güçlerin" maharetli elleriyle iki kesim Taksim'de birbirine giriyor. Tabir caizse birileri, kışkırtılan "sağcı" dindarlarla "solcu" militanları birbirlerine karşı "sopa" niyetine kullanıyor. Demirel hükümeti, "**sağcı dindarlar**" sopasını sallayan elin ta kendisi. Sonuçta TİP'li iki militan ölüyor.

Militan solun hâlâ "soğuk savaş dönemi" ağzını kullanan tayfaları tarafından "**Kanlı Pazar**" adıyla pazarlanıp Müslümanların sırtına yıkılmaya çalışılan bu olayın, kendi ortam ve şartları içerisinde nesnel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi şart. Bu yapılmadan, bu olayın mahiyeti anlaşılamaz. Tabi ki bu, konumuzla doğrudan alakalı olmadığı için geçiyoruz.

Biz burada, Taksim olayları bağlamında özelde "İslami ke-

simin" genelde sağıyla soluyla tüm kesimlerin **"nereden nereye"** geldiğini tesbite çalışıyoruz.

Dahası, **"her şey aslına rücu eder"** sözünün bir kez daha tecellisini konuşuyoruz.

Dönelim ve soralım, 16 Şubat 1969 Pazar günü Taksim'de 6. filoya karşı sol yumrukları havada slogan atarak kükreyen anlı şanlı **"68 kuşağı"** bugün ne durumdalar? Şu, **"pompacı"** ya da **"hortumcu"** patronların gazete köşelerine kurulup da ruhunu ABD'ye kiralayanlar? Bunların içinde onlardan ne kadar var? Ya bu kuşağa mensup olup da, kuruldukları televizyon ekranlarından Amerikan bombalarının marifetlerinden şehvetle bahsedenler?

Onların ABD'nin başını çektiği **"Global 28 Şubat sürecinde"** aldıkları vaziyet bu. Ya "yerel 28 Şubat sürecinde" aldıkları vaziyet neydi? Hepsi de günah çıkartıp kutsanmış şarap ve ekmeğe talim etmek için **"Kemalist kilisenin"** kapısında kuyruğa girmemişler miydi? Dün **"faşizme karşı omuz omuza"** diye slogan atanların, 28 Şubat'ta dindarlara karşı başlatılan faşizan savaşta **"kimlerle kafa kafaya"** oldukları anlaşıldı. Peştamal düşmüştü.

Evet, süreç doğru işliyor. Sol aslına rücu ediyor. Onun zaten aslı faslı yoktu. O hin-i hacette kullanılmak üzere imal edilmiş bir "stepne" idi ve işi bitince onu imal edenler -mamul mal olarak değil ham madde olarak- geri aldılar.

Bu solun hali pür-melali. Ya sağcı-Müslümanlara ne demeli?

O gün 6. filoyu protesto edenlerin üzerine "Allah Allah!" nidalarıyla yürümek Müslümanlara mı kalmıştı? Kalmamıştı ama, Müslümanlar o gün **"âkil ve baliğ"** değillerdi. Daha önce de adını andığım "soğuk savaş düşünürlerine" ilaveten, **"sağcı-devletçi-militer"** bir söylemi İslami zanneden "öncüler", dindar kesimlere böyle bir vizyon sunmuşlardı.

Müslümanlar da aslına rücu etti. Hissi dindarlıktan ilmi dindarlığa doğru attıkları her adım onları "asıl"larına biraz daha yaklaştırdı. Bunda tercüme eserlerden yurt dışına açılmaya, yeni kuşak dergilerden yeni kuşak İslamcı yazar ve düşünürlere varana kadar, herkesin karınca kararınca bir payı var.

Şimdi şu soruyu soralım: Günümüzde ABD'ye karşı İslami kesimler açısından en antipatik olanları da içinde bir protesto yapılsa, İslami kesimin her hangi bir yayın organında buna karşı bir "kışkırtma" yer alabilir mi? Alırsa, kaç kişiden cevap bulabilir? Hepsi bir yana, o gün "vatan-millet" aşkına o milleti Taksim'e yığan yazar bunca tecrübenin ardından, bugün yazdığı gazete köşesinde yine aynı tezi işleyen yazıların altına imza atar mı? Faraza attı diyelim, kaç kişi bu yazılanlara uyup da Taksim'in yolunu tutar?

Elbette hiç kimse. Çünkü sol kesim nasıl aslına rücu ettiyse, islami kesim de aslına rücu etmekte. **"Kim olursa olsun, zalime karşı mazlumdan yana"** olan aslına. Günümüzde yaşanan birkaç kırılgan örnek, bu aslına dönüş **"sürecinin işlemediğine"** değil, **"henüz tamamlanmadığına"** işaret eder.

Bu arada Süleyman Demirel de aslına rücu etti. Bunu görmek için, bir 28 Şubat gerekiyormuş. Bakınız, dün onun iktidarında ona karşı yürüyenler, bugün onunla aynı gözede birleştiler. O kadar birleştiler ki, 68 kuşağı solcularından çok satan gazetenin Genel Yayın Yönetmeni, Demirel'in, ABD'ye "ne olur biz ettik sen etme" ricacısı olarak gönderilmesi fikrini öne sürebiliyor.

Nereden nereye...

"Aslına rücu süreci" devam ederse, daha nicelerini dün görmeye alıştığınız kutupların tam karşısında görüp şaşıracaksınız. Bizden söylemesi: Şaşırmayın, sevinin. Çünkü ne vuku bulacaksa, herkesin kendi yerinde olduğu bir zeminde vuku bulacak.

FİRAVUN KIZILDENİZ'İNİ, BİZ FİRAVUNUMUZU ARIYORUZ

Bir önceki yazı şöyle bitiyordu: **"Ne vuku bulacaksa, herkesin kendi yerinde olduğu bir zeminde vuku bulacak".**

"Herkesin bir yeri var mı ki?" diye sormazsınız umarım.

Elbette var. Başta, insanın atığı olmaz. Atık, endüstriyel mamullerde olur, insanlık dünyasında değil. Sonra, varlık zincirinde en basit halkanın dahi bir yeri olur da, bu zincirin altın halkası olan insanın yeri nasıl olmaz?

Ezcümle, herkesin bir yeri vardır var olmasına da, bazıları yerinden firar etmiştir. Ne bileyim; ya yerine yabancılaştığı için yerini beğenmemiştir, ya yeri onu yabancılamıştır, ya da başkasının yerine göz koymuştur.

Yersizlerin yerlileri pusturacak kadar çoğalmaları elbet bir felakettir. Fakat asıl felaket, yersizlerin kendilerini yerlilere **"asli unsur"** diye zorla kabul ettirmek istemeleridir. Yerliler bunu kabullenmedikleri sürece umut var demektir.

Bu ülkede, yerlilerin direnişi her şeye rağmen sürüyor. Bu direnişin başarıyla sonuçlanması, her şeyin aslına rücu ettiği bir zeminin muhafazasına bağlı. Bu zemin, bu ülkede zaman zaman kayıyor, yok oluyor. Geçmişte daha sık yaşanırdı bu.

Zemin kayınca, her şey kayıyor: kişilikler, kimlikler, fikirler, taraftarlıklar, karşıtlıklar, sevgiler, nefretler... Yani akıl kayıyor. Kaymış bir akıl, sahibinin eylemini kaydırıyor, onu zıvanadan çıkarıyor. O kişiyi tanıyorsunuz. O eylemi de tanıyorsunuz. Fakat o kişiyi o eylemle birlikte düşününce tanıyamaz oluyorsunuz.

Bunun adını ister "kimlik zaafı", ister "kişilik kırılması", isterse "iç çatışma" koyun, fark etmez. Ama sonuçta olup biten bir yabancılaşmadır. Her yabancılaşma, yabancılaşan şeyi ait olduğu "asıldan" uzaklaştıran bir işleve sahiptir.

Bu, bireyin kendi kimliğine yabancılaşması.

Bir de tüzel kişiliklerin, bir başka ifadeyle **"manevi şahsi-**

yetlerin" kendi kimliğine yabancılaşması var ki, bu bireysel olanından bin beter sonuçlar üretiyor.

Alın size bu ülkenin yabancılaşması. Şu iki arada bir derede kalmış duruma bakın Allah aşkına! Nedir bu ülkenin günümüz dünyasındaki misyonu? Nedir bu misyona uygun vizyonu? Bunu, şöyle efradını cami ağyarını mani bir biçimde tanımlayacak bir babayiğit var mı? Piyasada dolaşan harcı alem tanımlar, aklı başında kaç kişiyi ikna eder?

Tam bir iki cami arasında kalmış bî-namazı çağrıştırıyor. Yoksa **"Cami ile kilise arasında kalmış kırk yıllık Yani'yi"** mi demeliydim? Her ne derseniz deyiniz, aynı kapıya çıkıyor. Doğru adı buldum galiba: **Yahudileşme!**

Kur'an haber veriyor: İsrailoğulları, Firavunun anaların rahmine uzanan zulmünden Hz. Musa önderliğinde kurtulmuşlardı. Fakat, Firavunlarını yüreklerinde taşımaktan kurtulamamışlardı. Bunun için on yıllarca Sina çölüne çakılıp kaldılar.

Firavundan kurtulmak yetmemişti. Köleleştirilmiş kimliklerinden de kurtulmaları gerekiyordu. Tevhid ve özgürlüğü seçmişler, fakat bedelini ödemeye yanaşmamışlardı. Özgürlüğün bir maliyetinin olduğunu görmezden gelmişlerdi. Kur'an bu durumu şöyle haber veriyor:

"Yine, bir zaman da demiştiniz ki: "Ey Musa, biz tek çeşit yiyecekten bıktık, Rabbine yalvar da, bize yeryüzünün değişik ürünlerinden; sebzesinden, acurundan, sarımsağından, mercimeğinden, soğanından versin. Musa dedi ki: "Değerli olanı, daha değersiz ve sıradan olanla mı değişiyorsunuz! O zaman dönün Mısır'a, istediklerinizin tümü orada sizi bekliyor.' İşte bu yüzden onlara onursuzluk ve aşağılanmışlık mührü vuruldu ve Allah'ın rahmetinden dışlandılar." (Bakara 61)

Müslüman İsrailoğulları, işte böyle "Yahudileşti". Yani, soğan ve sarımsağı iman ve özgürlüğe tercih ettiler. Özgürlüğün bedelini ödemeye yanaşmayan her millet, elbette "Yahudileşmeye" mahkumdur. Yani **"onursuzluk ve aşağılanmışlık damgası yemeye"**...

ABD ile bir milyar dolar hibe pazarlığı, benim onuruma dokunuyor.

Ne dediniz? **"Türkiye'nin bir milyar doları reddetmek gibi**

bir lüksü yok" mu?

Bu ülke için "onur ve özgürlük" ne zamandan beri lüks sayılmaya başlandı. Bu ülkenin insanlarının onuru bu kadar ucuz mu?

Bu kadar mı Yahudileştik?

Amerika firavunu boğulacağı bir Kızıldeniz ararken, biz de yana yakıla "**Firavunum nerde?**" diye Firavunumuzu mu arıyoruz?

Onur ve özgürlüğümüzü "soğan sarımsak" karşılığında satmayı istemekten ne farkı var bunun? Çok meraklılarsa, "piyasa" adlı kılıcı bu ülkenin tepesinde sallayanlar yesin bu "soğan-sarımsağı". Çünkü onlar zaten çoktan Yahudileştiler. O kadar Yahudileştiler ki, Yahudi'den fazla Yahudici oldular.

Hz. Musa zamanının Yahudileşmiş İsrailoğulları kendi akide ve özgürlüklerini "soğan sarımsak için satmaya hazırdılar. Fakat bizim Yahudileşmiş onursuzlarımız, ABD'nin vereceği bir milyar dolar için tümümüzü satmaya hazır gibi görünüyorlar. Üstelik bunu, bu ülkenin onurunu temsil eden bir kadronun iktidarı eliyle yaptırmaya kalkıyorlar.

Milyonların umudu olan bu siyasi kadro unutmamalı ki, Kızıldeniz'ini arayan bir Firavunun ardına düşmek, onunla birlikte boğulmakla sonuçlanır.

ÇOK "ÖZEL" BİR HİKAYE

İzinli olduğum 15 gün içerisinde, gündemi meşgul eden bir yığın şey oldu. Fakat benim için **İsmet Özel**'in ***Milli Gazete***'deki yazılarına **"Türklüğüme müşteri bulamadım"** diyerek son vermesi, bu 15 günün en ele alınmaya değer olayıydı. Çünkü İsmet Özel hepimiz için önemli ve değerliydi. Doğru ve yanlış yaptıklarıyla, yapmadıkları ve yapamadıklarıyla, şair, düşünür ve yazar yönüyle biz Müslümanların bir parçasıydı o. İslam kardeşliği hukukumuz, doğrusuna sahip çıkmayı, eğrisine istiğfar etmeyi gerekli kılar. Bir muharririn istiğfarı, işte böyle yazı suretinde tecelli eder.

4 Ağustos 2003 Pazartesi tarihli yazı **"Ben sizin durduğunuz yerden tedirgin oldum, başka yere gidiyorum"** diye bitiyordu.

Ben "Acaba nereye gidiyor?", "Sesi nereden çıkacak?" diye merak edip dururken, Özel'in sesi 6 gün sonra Milliyet gazetesinden geldi. Muhabire inanacak olursak şair "bu konudaki ilk ve son röportaj" için Milliyet'i seçmişti. Milliyet'in Ahmet Tulgar adlı muhabirinin **"İslami kesimin önceliği: Çıkar"** başlığını münasip gördüğü mülakatında İsmet Özel, hayli acı konuşuyordu. Bu "acılık" bazen "acıklılığa", yer yer de "acımasızlığa" kadar varıyordu.

Bir haksızlığa ve yanlış anlamaya meydan vermemek için, en iyisi şairin sözlerinden aynen aktarmak:

"İslamcıların, sosyalistlerden farkı şuydu: Sosyalizm, Batı'nın vicdan azabıdır. İşin içine vicdan girince mesele biraz değişiyor. Şüphesiz ki o zaman bina etme, binaya harç taşıma işi daha acil, daha zaruri bir şey oluyor.

Ama İslamiyet söz konusu olduğunda bir mirasyedilik durumu oluyor. Türk toplumunun kültürel değeri zaten İslamiyettir. O yüzden de İslami siyaset yapan insanlar hazır bir şeyi kullandıkları ve bu yüzden de sosyalistler gibi harç taşımak zorunda olmadıkları için bu hareketi bir yerinden yakalayıp kullanmakla geçirdiler vakitlerini. Aynı bugünkü felaket AKP yönetiminin yaptığı gibi.

Sosyalistler mücadelelerinde büyük sıkıntıya girdiler, öbürleri ise sıkıştıklarında hemen "Tamam, ben savunmuyorum, zaten bu İslamdır" deyip bırakıyorlar. Sosyalistler, İslamcılardan daha samimiydi. İslami hareket, sadece pastanın peşinde.

İslami kesimdekiler benim kendilerine benzediğimi sanarak gurur duydular. "Bak, komünist şair de bizim gibi oldu" dediler. Bu bana bir yıldızlık sağladı. Ama bu aynı zamanda benim ne dediğimi anlamama şartlarını da yarattı. Oysa ben İslamı onların şartlanmalarından bağımsız olarak öğrendiğim için 12'den vuruyordum hep. Ben onların korunma mekanizmalarına ihtiyaç duymadığım için asıl meseleye yöneliyordum. Ben, İslami hareket içinde çok prestijli ama söylediği kulak arkası edilen bir adam olarak yaşadım. İslami kesimde birtakım şeyleri kullanıp sivrilmek soldan çok daha kolaydır. Çünkü Necip Fazıl'dan beri bir tek adamlık, bir üstatlık mertebesi olmuştur bu kesimde. Ve isim sahibi olan insanlar, gizli ve açık olarak buna oynuyorlar.

AKP'liler pastayı kapmak isteyen insanlardı. Ve kaptılar da. Kapmak istedikleri şey pasta olduğu için krema da bende olduğu için benim kitaplarımla dolaşmaya başladılar.

Başörtülü kızların bir kısmı bu. Amaçları bu yani. Göbeklerini açan kızlarla aynı amacın peşindeler başlarını örterken.

Şimdi artık gazetelerde ideolojik yazı yazmayacağım için çok rahatlamış durumdayım. Ben, hayatımı İslami ölçüler içinde düzenlemiş olmaktan pişmanlık duymuyorum. Ama ben bunun bir de yanımda, yöremde benim gibi yaşayan insanlar olması durumunda güzel olacağını düşünerek yaptım. Eğer bende şimdi bir rahatsızlık oluyorsa, bunun nedeni budur. İnsan, kendini biraz soyutlanmış hissediyor. İslami kesim, AKP'nin iktidara gelmesiyle birlikte yozlaştı, kelimenin tam anlamıyla yozlaştı. Artık, İslami kesimde bütün öncelik fakirler için de, zenginler için de çıkar hesabında. Gariptir, nezaket bile kayboldu." (Milliyet, 10 Ağustos 2003, Pazar)

Hemen söyleyeyim, "AKP'liler", hassaten haklarında söylenenleri kendileri cevaplasınlar. O benim vazifem değil.

Eleştirilerin isabetli ya da yanlış yerlerini bir bir sayıp dökecek de değilim. O bahs-i diğer. Fakat ben, bu hep karşısındakini

suçlayan satırlarda en ufak bir "tevbe" kırıntısı dahi göremiyorum. Ya da ne bileyim, "özeleştiri" babından bir istiğfar... Muhammedi edebin, Kur'ânî ahlakın gerektirdiği, "herkesi" ve "her şeyi" suçlarken, bir biçimde "kolektif" olmuş yanılgıları dile getirmek de gerekmez miydi?

Madem bundan böyle "26 yıllık politik yazı serüvenine son nokta konulmuştu", bu 26 yıl içerisinde İsmet Özel neler demişti? Bu dediklerinin ne kadarı isabetli, ne kadarı isabetsizdi? Suçladıklarının yetişmesi üzerinde Özel'in etkisi ne kadardı? Eğer hiç etki etmemişse, bunun sebepleri nelerdi? Etmişse, bu suçlamalarda bir pay da suçlayana düşmemeli miydi? 26 yıldır konuşup yazıp da hiç kimsenin sizi anlamadığını iddia etmek de, problemli bir durum değil miydi?

Şairler makul değil mahsus akılla konuşur deyip geçsek bile, indirgemecilikle birleşen genellemeci dilin, sahibinin sözünü "acı" olmaktan çıkarıp "acımasız" kıldığı da bir gerçek.

Şimdi asıl soru şu: Bu neden hep böyle oluyor?

Cevabı, daha önce bu köşede yayımlanan bir makalede, "soğuk savaş düşünürleri" adını verdiğimiz kuşağa ilişkin yazdığımız satırlarda saklıydı.

Onu da gelecek yazıda ele alalım.

HİÇ KİMSE HEP "12'DEN" VURAMAZ

İsmet Özel'in giderayak yaptığı son çıkışlar üzerine açtığımız bahis sürüyor.

Geçen yazıda, onun *Milliyet*'e verdiği röportajın büyük bölümünü köşemde aktarmıştım. Benzerleri gibi onun da günah keçisi hazırdı: **"İslamcılar..."**

Sahi, her önüne gelinen esip yağdığı bu "İslamcılar" kimlerden müteşekkildi? Düne kadar "İslamcılar" denilen kitlenin akıl hocası sayılmaya itiraz etmeyenler, neden asapları bozulduğunda bizzat kendileri de "İslamcılar..." diye söze başlayıp, verip veriştirirlerdi? Üstelik kendilerinden her daim tahfif ve tahkir yollu "İslamcı" diye söz eden malum bir yayın organına? Şu mevhum "İslamcılar", İslamcıların "akıldanesi" sayılanların bile şamar oğlanı mıydı? Onlar bile kendilerini bu kadar kolay soyutlayabildiğine göre, yoksa bu "İslamcılar" sanal varlıklar mıydı?

Geçelim bunları da, geçen yazıda sorduğumuz **"Bu, neden hep böyle oluyor?"** sorusunun cevabına dönelim.

Söz konusu cevabı yine bu köşede yayımlanmış olan *"Militer Müslümanlık Üzerine"* başlıklı yazıda vermiştik. Üstelik o yazı AK Parti liderinin o günlerde verdiği **"Ahlaki önceliğimiz barış, siyasi önceliğimiz Türkiye"** demecinin üzerine oturduğu iki başlı tasavvurun gayr-ı İslamiliğini dile getiren bir yazıydı. "Ahlak ve adalet"i, "güvenlik ve Türkiye'nin çıkarı" ile zıt kefelere koyan hiçbir tasavvuru Kur'an'ın inşa edemeyeceğini savunmuştuk o yazıda.

Peki o halde, bu türden bir tasavvuru kim ya da kimler oluşturmuşlardı?

İşte bu çerçevede, **"soğuk savaş düşünürleri"** adını verdiğimiz bir İslamcı düşünürler çizgisinden bahis açarak, bu çizginin hep bir tasavvur problemi olageldiğini söylemiştik. Şu satırlar o yazıdan:

"1950'den sonra yetişen Müslüman kuşaklar üzerinde inkar edilemez bir etki bırakan bu düşünürler, genellikle edebiyat, özellikle de şiir dünyasından kopup gelmişlerdi. Yine genel-

likle tasavvurları başkaları tarafından inşa edilmiş olarak yeni mekanla "şereflenmekten" çok, yeni mekanı "şereflendirmek" üzre 'teşrif etmişlerdi'. Her mühtedi için geçerli olduğu gibi, onlar da elinde ihtida ettikleri kişi ya da grubun "din kapısından" girmişlerdi İslam'a. Yine hasbelkader, "talebe" olmadan kendilerini Müslüman kitlenin önünde "üstat" olarak bulmuşlardı. Cemaate dahil olmadan, münhal bulunan imam mahalline geçmiş ya da geçirilmiştiler. Oradan minbere ve kürsüye yürümek zor olmadı."

Paraşütle gelme yöntemi hep siyasette cari olacak değildi ya. Bu da düşünce dünyamızda aynı yöntemin kullanılmasıydı. Dolayısıyla bu kişiler câmiaya kendilerini hiç borçlu hissetmediler. Bir tür ailenin imtiyazlı çocuğu muamelesi gördüler. Ailenin diğer çocuklarının en küçük yaramazlıkları anında tepki alırken, imtiyazlı çocukların yaramazlıkları "sevimli" bile bulundu.

Burada, İsmet Özel'i ya da bir başkasını suçlamak doğru değil. Suçlanması gereken, Müslüman camianın bu müzmin aşağılık duygusu. "**Hadi gözünüz aydın, falan da iman etti**" tavrı doğru değil. İman edenin kendi gözü aydın olsun. Her müslüman İslam kardeşliği çerçevesinde bir iman kardeşi daha kazanmanın sevincini duyar, o kadar. Fakat kimsenin, "gelişiyle İslam'a şeref kattığı" zehabına kapılmaz. Bu marazi hal, inandığı değerden emin olamama halidir. Oysa "mü'min"in anlamlarından biri de "inandığı değerler manzumesinin hakikat, hakikatin de bizatihi kendiliğinden şerefli ve aziz olduğundan *emin olmak*" değil midir?

İsmet Özel'in "acı" sözleri, "dost acı söyler" kabilindendir. Elbette dinlenmeli, öğüt alınmalı, teşekkür edilmelidir.

Özel'in "acımasız" sözlerine gelince...

Bunların başında İslamcılarla sosyalistleri karşılaştırması gelir. Sosyalizme "Batı'nın vicdan azabı" diyorsanız, bu ülkede sosyalistlerden söz etmenin iç tutarlılığı kalmaz. Bunu sorgulamayı bir tarafa bırakalım. "Batının vicdan azabını –devşirilmiş de olsa- Doğunun çocukları nasıl ve ne kadar çekebilir?" sorusunu da sormayalım. Ki zaten görünen köy kılavuz istemez; Türk sosyalizmiyle Türk şovenizminin Kemalist militarizm ortak paydasında nasıl birleştikleri cemi cümlenin malumu. Halihazırda Özel'e "**Sosyalistler İslamcılardan daha samimiydi**" sözünü

söylettiren başka, daha derin bir saik olmalı. Ve sorulmalı: **"Hangi sosyalistler... Hangi İslamcılardan?"**

Özel diyor ki **"ben İslamı onların şartlanmalarından bağımsız olarak öğrendiğim için 12'den vuruyordum hep."** Cümlenin başına katılıyorum. Doğru olan da bu. Fakat, ya sonu...

Hep 12'den vuran, hangi İsmet Özel?

Abdülkadir es-Sûfî'nin ***Cihad***'ını çeviren mi, yoksa bir müddet sonra "Ben onu maddi ihtiyacım olduğu için çevirdim" diyen mi?

Üç Mesele'de "Medeniyet"in Müslümanları bozduğunu işleyip "medeniyetsiz İslam" projesini öne çıkaran mı, yoksa son dönemlerde **"Türk olmak Müslüman olmaktır"** deyip, **"Türklüğüne müşteri arayan"** mı?

"Sivas Semalarında Sırp Tayyareleri" makalesini yazan mı, ***"Tahran Müslümanların Moskova'sı mı?"*** haksızlığına imza atan mı?

Hiç kimsenin hep 12'den vuramayacağını İsmet Özel değilse kim bilir?

"ÇERAĞIMA KASTEDENİN / HAK YANDIRSIN ÇERAĞINI" DİYEBİLMEK...

İsmet Özel'in giderayak söylediği sözleri üçe ayırmıştık: Acı, acımasız ve acınılası.

Acı sözlerine, "dost acı söyler" demiştik ve öğüt alınması gerektiğini belirtmiştik. Acımasız sözlerini eleştirmiş, adalet ve itidalle bağdaşır bulmadığımızı belirtmiştik. Geçen yazımız ***"Hiç kimse hep 12'den vuramaz"*** başlığını taşıyordu. "Hep 12'den vurduğunu söyleyen İsmet Özel'in de "hiç kimse" arasında yer aldığı aşikardı.

Bu yazıda ele alacağımız sözler "acınılası" kısmına giren sözler. Bunlar sadece 12'den vuramayan değil, bizce hedef tahtasını ıskalayan sözler.

"Şimdiye kadar elimden, dilimden ve sair azalarımdan ne kadar gavurluk (!) sadır oldu ise hepsinin bir alıcısı çıktı. Gel gelelim, Türklüğüme müşteri bulamadım. Bu başarısızlığı devam ettirerek daha çok rezil olmaya katlanamam." (*M. Gazete*, 4 Ağustos)

Kendi payıma, Müslüman olduktan sonra İsmet Özel'in dilinden bir 'gavurluk' sadır olduğuna şahit olmadım. Farz-ı muhal olmuş olsaydı dahi, bilinçli hiçbir Müslüman şöhreti ve konumu ne olursa olsun bir başkasından sudur eden 'gavurluğa' müşteri olamazdı.

Olsa olsa İsmet Özel'in elinden ve dilinden hepimizin elinden ve dilinden sadır olduğu gibi hatalar sadır olmuştur. Ondan sadır olan en büyük hatalardan biri, bunca şey söyledikten sonra, Türklüğüne müşteri aramaya kalkmaktır.

İsmet Özel'i İsmet Özel yapan *Üç Mesele*'de İslam'ı her tür beşeri bagajdan arındırma adına "medeniyeti" bile dışlayacak kadar radikal bir söylem, nasıl ve nice bir evrilme sürecinden geçmişti de "Türklüğüne müşteri arama" noktasına gelmişti?

Özel'in müşteri aradığı Türklük anlayışının, şovenlikle bir alakasının olmadığı açık. Özel'in savunduğu Türklük, İslam'dan bağımsız düşünülemeyecek olan bir Türklük. Son dönemde (ama

yalnızca "son dönemde") yazdıkları dikkate alındığında, söz konusu Türklük tanımının İslam'la neredeyse eşanlamlı olarak kullanıldığı bir Türklük bu.

Şu tanıdık Türk-İslam sentezinin 28 Şubat sıcağında olgunlaşmışı da diyebiliriz. Bu tezin yeni olmadığı bilinen bir gerçek. Bu tezi hem de aynı argümanlarla biz bir yerlerden hatırlıyoruz. Mesela 1970'lerde ortaya çıkan **Yeniden Milli Mücadele Birliği**'nden.

Tezin içeriği belli: Türk demek Müslüman demektir. Avrupalı Türk deyince Müslüman anlar. Türklükle Müslümanlık etle tırnak gibidir. Müslümanlığını kaybeden Türklüğünü de kaybeder. Bulgarlar ve Macarlar buna örnektir. O halde Müslümanlık bize lazımdır. Çünkü Türklüğümüzü ancak bu sayede koruyabiliriz...

İslam'ı Türklüğün koltuk değneği olarak gören bu tezin tutarlılığını tartışmak yersiz. Yukarıdaki önermelerin öncülleri ne kadar doğruysa bu tez de o kadar doğru. M. Abid Cabiri de bu tezin Araplara uyarlanmışını savunuyor. Her Müslüman kavim içerisinde bu tezin kendi kavmine uyarlanmış biçimini savunanlar var. Bu bir yerde anlaşılabilir bir şey.

Fakat İsmet Özel'in bu saatten sonra benzer bir teze uyanarak Türklüğüne müşteri aramaya kalkması anlaşılamaz bir şey. Müslümanlar kendilerine Türklük satın almaya kalkacaklarsa, satıcıdan bol ne var? Yeni tezgaha ihtiyaç mı var? Özel'in tezgahına koyacağı hiçbir şey, Müslümanları o tezgahta görecekleri Türklük kadar şaşırtmaz. Bu kötü bir şeyse (bizce asla değil), kendini takip edenlere bu kötülüğü işleten bizzat Özel'in kendisidir. Özel şikayet yerine tebrik etmeliydi. Onu okuyanların yaptığı şey, "imamın dediğini tutup gittiği yola gitmemekten" ibarettir, o kadar.

Unutmayın, bu tezi savunan kimse şu cümlenin sahibidir: **"Çünkü ben hangi sebeplerle sosyalist olduysam, aynı sebeplerle Müslüman oldum."** (Milliyet)

Bunun anlamı, "Şimdi de aynı sebeplerle Türkçü oldum" mudur?

Ben, yukarıdaki cümleyi Özel'in acınılası cümlelerinden biri olarak görüyorum. Bu cümlede çok derin bir tasavvur problemi yatıyor. Özel'in son değerlendirmelerinde düştüğü yanılgı da

aynı tasavvurdan neşet ediyor.

Soralım kendi kendimize: Bir insan nasıl sosyalist olduğu sebeplerin aynısıyla Müslüman olur?

Sosyalizm seküler bir dünya görüşüdür. Her izm gibi bir vicdan inşa edemez. Çünkü eskatolojisi/ahireti yoktur. Kaynağı beşeridir. İslam ise kaynağı ilahi bir dindir. İdeolojisi vardır, fakat kendisi salt bir ideoloji değildir. Ahireti vardır. Muhatabında bir vicdan inşa eder. İnsanın varoluşsal duruşudur. Bir insan nasıl bir ideolojiyle bir dinden aynı şeyleri bekler? Bu durumda ya önceki ideoloji "din", ya da sonraki din "ideoloji" gibi algılanmış olur. Ki benim kaygım Özel'in tasavvur probleminin bu ikincisinden kaynaklandığıdır. Kanımca son dönemdeki hayal kırıklıkları ve aşırı tepkinin temelinde de bu yanlış yatmaktadır. Dindarlardan tüm beklentilerini ideolojik olana indirgemiş olmanın hayal kırıklığı var onda. Bu yanlışın bir yansımasını da Üç Mesele'de İslam'ın mülkiyet yaklaşımını yansıtırken görüyoruz. Kur'an servet eşitsizliğini zekat, sadaka ve infak yoluyla dengelemeye çalışsa da, kökten redci bir yaklaşımı hiç benimsemez. Fakat Özel "servet aranızda devlete dönüşmesin için.." ibaresine dayanarak, ideolojik bir "zorla söyletme"ye girişir.

Özel, ***Gerçek Hayat***'a veda ederken şöyle demiş: **"Beni sevmeyenlere gelince... onların da canı sağ olsun demeyeceğim. ... Allah onların kalplerindeki hastalığı artırsın."**

İşte bu olmadı. Ben kendi payıma onun imanını hep sevdim ve severim. Biz ondan kendisini sevmeyenlere dahi Yunusça yaklaşmasını beklerdik. İşte Yunus farkı:

Çerağıma kastedenin

Hak yandırsın çerağını

Allah ve Rasulü dışında, hiç kimseyi sevmek imanın vâcibâtından değildir de...

TOPRAK HATTI

İnsan ve toprak. Ana ve çocuk gibi birbirine ne kadar da yakın, ne kadar da muhtaçlar.

Toprak bir yanıyla zulmeti çağrıştırır. Çünkü yer yüzünün en kadim hikmetlerinden olan "anasır-ı erbaa" (dört unsur) içerisinde en kesif ve katı olan o. Su gibi akışkan, hava gibi latif ve şeffaf değil. Fakat ateş gibi "öfke" dolu da değil. Onunkisi latif bir kesafet. Çünkü tevazuu, şefkati, doğurganlığı, merhameti temsil eder.

Bunun için toprağa "ana" olarak bakılır. Fakat bu, toprağın cinsiyeti olduğunu göstermez. O babadır da. Erkek ve dişi, her canlı varlığın elementer kökeni varıp toprağa dayanır. Toprağın "babalığı" sadece bununla sınırlı değildir. İnsanlığı sembolize eden ilk atanın adı olan "Âdem"in anlamı, toprakla ilgilidir. Tevrat'ın Tekvin kitabında "Yerin toprağından (adamah) insanı yarattı" (2.7) ibaresi geçer. "Adamah", İbranice'de "kırmızı toprak" anlamına gelmektedir.

Kur'an insanın yaratılışını açık bir biçimde toprakla irtibatlandırır. Kur'an'da Allah Teala "her canlıyı sudan var ettik" buyurur. İnsan canlı bir tür olduğu için biyolojik köken itibarıyla bu kategoriye dahildir. Fakat "insan" oluşu çok daha ileri bir aşamadır. Kur'an o aşamaya geçişi farklı kelimelerle ifade eder: "Min türabin" (topraktan). "Min salsalin" (balçıktan); yani su katılmış topraktan. "Min tînin lazib" (süzülmüş çamurdan). "Min hamein mesnun" (orijinal bir tavır ve şekil verilmiş konsantre balçıktan). "Min salsalin ke'l-fahhar" (ateşten geçmiş çamurdan)...

Kur'an'ın insanın yaratılışını toprağa atfı iki boyut içerir: Hem insan türünün elementer kökenini, hem de her bir insan tekinin biyolojik gelişim sürecini.

"Has bahçe" anlamına gelen "cennet", bir bakıma içinde taşıdığı tüm güzellikleri sergilemiş olan topraktır. Yeşilinden tabanı görünmediği için "c-n-n" kökünden türemiştir. Solmaz ve ölmez güzelliğin üretildiği merkez anlamına (cennatu adn: adn. 'Adn'le aynı kökten gelen "maden" de bir cevherin merkezi an-

lamına gelmez mi?) gelir.

İnsan neden toprağı, özellikle maharetini yeşil örtüyle sergilemiş olan toprağı özler?

Belki aslı olduğu için. Dahası ideal güzelliğin simgesi olan "ana vatanını", yani "cenneti" özlediği için.

Yeşilden nefret eden biri olabilir mi? Ya da burcu burcu kokan bir gülün kokusundan tiksinen? Veya berrak bir derenin şırıl şırıl akışını "sinir bozucu" bulan?

Cevabı belli. O halde, insanın tabiatla ilişkisi "sonradan edinilmiş bir bilgiye" (husuli ve müdevven bilgi) dayanmaz, aksine zaten özünde var olan bir bilgiye (huduri bilgi) dayanır. O bilgiyi Yaratıcı fıtrata yerleştirmiştir.

Hz. Peygamber, insan tabiat ilişkisinin en muhteşem örneğini sergileyerek ara ara **Uhud** dağını kadim bir dostu ziyaret eder gibi ziyaret ederdi. Bunu anlamakta zorlananlara bir gün şu açıklamayı yapmıştı: **"Uhud bir dağdır, fakat o bizi sever biz onu severiz."**

Ebu Davud'un naklettiği bir haberden, Hz. Peygamber'in bir gün aniden sağanak halinde boşanan bir yağmura elbisesinin eteğini tuttuğunu, bunun nedenini merak eden yanındaki dostlarına şöyle dediğini öğreniyoruz: **"Onun Allah'la sözleşmesi benden daha yeni, ondan yararlanayım dedim".**

Yine onun, bir dağın zirvesine çıktığında orada iki rekat **"şehadet/tanıklık namazı"** kıldığını öğreniyoruz. Dağı imanınıza tanık kılmak... Bunu düşünebilmek... İşte bu!

Vahiy tabiatla ilgili muhatabına üç soru sordurur: Tabiat nedir? Tabiat nasıl bilinebilir? Tabiat nasıl kullanılır? Birincisi metafizik, ikincisi epistemik, üçüncüsü ahlaki bir sorudur. Üçüncüsünün cevabı diğer ikisinin cevabından bağımsız algılanamaz. Hz. Peygamberin tavrı, işte bu üç sorunun birbiriyle nasıl irtibatlı olduğunu gösterir.

Modern hayat, insanın toprakla irtibatını zayıflattı, hatta kopardı. Bir başka ifadeyle insanın **"toprak hattı"** koptu. Toprak hattı kopan insan, en başta iz bırakamaz. Ayakları yerden kesilir. İz bırakamayanlarsa **"izlenemez"**. Peygamberler izlenmek için gönderilmişlerdi. Onun için de toprak hattını kavi ve sağlam tutmuşlardır.

Toprağın yerini ziftin ve betonun aldığı bir çevrede, elbet hava değil karbondioksit solunacaktır. Kirlenen sadece ciğerler olsa neyse. Ama bu kirlilik akleden kalplere kadar ulaşıyor. İnsan *"tabiat mucizesine"* şahit olamıyor. Şahid olamadığına sahip olmaya kalkıyor. Mutlak sahiplik iddiası "emanet" inancının düşmanıdır. Ve bu süreç emanete ihanetle sonuçlanıyor.

Herkes toprak hattını korumalı.

Bu yazıyı, Osman Sarı'nın "toprağa" redifli şiirinden birkaç beyitle bitirelim:

Bütün varım toplasam sonra varsam toprağa
Hepsin üstüne atsam ve savursam toprağa

Er geç basar bağrına sevgili gibi beni
Ne denli meydan okur gibi dursam toprağa

Anlatsam üzerinde ne olup bittiğini
Çıkar toprak olmaktan haber versem toprağa

II. BÖLÜM

BALARISI – EŞEKARISI (1)

"İkisi de arı canım, ne fark eder?" diyemezsiniz.

Evet, ikisi de -sözüm ona- "arı" adıyla anılıyor.

İkisi de zar kanatlılar sınıfından sayılıyor.

Fakat onları birbirinden ayıran yaptıkları işler. Biri bal yapıyor ve **"balarısı"** diye anılıyor, diğeri eşeklik yapıyor ve **"eşekarısı"** diye anılıyor.

Filistin'de, Çeçenistan'da, Keşmir'de, Doğu Türkistan'da süren mücadelenin taraflarını arılar dünyasına yerleştirseydiniz, kimi hangi tarafa yerleştirirdiniz?

Evet, vatanları işgal edilmiş Filistinliler, Çeçenler, Keşmirliler ve Uygurlar da insan, gelip onların topraklarını işgal eden Yahudiler, Ruslar, Hintliler ve Çinliler de... Bu karşıt güçlerin hepsi de varlık düzleminde aynı sınıfa mensup. Fakat onları, yaptıkları işler ve sergiledikleri duruşlar birbirinden ayırıyor.

Yahudiler, Ruslar, Hintliler ve Çinliler eşekarısı rolüne talipler. Balarılarının yaptıkları ballara saldıran tecavüzcü konumundalar. Filistinlilerin, Çeçenlerin, Keşmirlilerin ve Uygurların topraklarını işgal etmişler. İri cüsseleriyle abandıkları bu 'kovanları' hem yağmalıyorlar, hem de tahrip ediyorlar...

* * *

Balarıları da zehirli iğne taşır, eşekarıları da...

Balarıları da sokar, eşekarıları da...

Fakat balarıları sadece ballarına ve canlarına yönelik tehdit algıladıklarında sokarlar. Ama eşekarıları, balarılarının ürettikleri balları kendilerine yedirmek istemeyen, asalak olmalarına izin vermeyenleri sokarlar.

Evet, Filistinliler, Çeçenler, Keşmirliler, Uygurlar mücadele veriyorlar, savaşıyorlar.

Kime karşı?

Kendi ballarına konan eşekarılarına karşı.

Onların kovanlarına saldıran Yahudiler, Ruslar, Hintliler ve Çinliler, kendi canlarını ve vatanlarını savunan bu mazlum halklara utanmadan "terörist" yaftası vuruyorlar. Eşekarıları, balarılarını ballarını savundukları için suçluyor ve mahkum ediyorlar. Tüm dünyadan da bu eşekliği alkışlamasını istiyorlar.

Saldırganların ve işgalcilerin yaptığı "terör" sayılmıyor. Onlar "devlet" olmanın avantajıyla en vahşi terörü uyguladıkları halde suçlanmıyorlar, yargılanmıyorlar, hesap vermiyorlar...

Eşkıya dünyaya hükümdar olunca, eşkıyalık **"devletler hukuku"** haline geliyor. Eşkıyayı "evliya" diye alkışlayan cibilliyetsiz bir medyanız da varsa, artık balarılarına karşı eşekarılarından yana olmanın adı **"reel politik"** oluyor. Eşkıyaya "eşkıya" demek suç oluyor.

"Hükümdar" olan eşkıyanın yanında saf tutmak, "devlet" olmanın şanından addediliyor.

Bunu kimi ülkeler korkudan yapıyor. Kimisi ise, kendisi de "eşekarılığı" rolüne heveslenip birilerinin balına göz koyduğu için yapıyor.

Ve eşekarıları, tecavüz ve saldırganlığı imrenilecek bir güç gibi sergileyerek devletlerin ahlakını bozuyor. Bu ise, küresel çapta 'bal' arzının azalıp talebin artmasına yol açıyor. Dahası, arzın talebi karşılamaması yüzünden, tecavüz ve saldırganlığın daha da şiddetlenmesine yol açıyor.

* * *

Galiba balarılarıyla eşekarıları arasındaki en büyük fark **"güç ahlakı"** farkıdır. Balarıları kendilerine ya da ürünlerine yönelik tecavüz algıladıklarında sokarlar ve hepsi de sokunca öleceklerini bilirler.

Yani, balarılarının sokmaya karar vermesi, ölmeye karar vermesidir.

Eşekarılarının ise böyle bir kaygıları yoktur. Onlar saldırganlık ve tecavüzlerini biraz da bu tabiatlarına borçludurlar. Kondukları ballardan kovalamaya kalkmanız başınıza iş açabilir fakat bu onları balarıları gibi hayati bir riske sokmaz.

Filistin'in istişhad eylemi yapan fedakar çocukları, balarıla-

rının yaptığını yapmaktadır. Balına saldıran eşekarılarını canına mal olacağını bile bile sokmaktadır. Öleceğini bile bile savunmaktadır değerlerini.

İsrail ise eşekarıları gibi, tebelleş olduğu Filistin balına konmak için ölmeden öldürmenin her türden yöntemini kullanmaktadır. Buna rağmen, bir de dönüp, eşekarısı balarısını "terörist" ilan etmekten utanmamaktadır.

Peki, bütün bu gerçekler ortadayken, ikisi de "arı sınıfına giriyor", "ikisi de sokuyor", "ikisinin de iğnesi var" diye kim balarılarıyla eşekarılarını aynı kefeye koyabilir?

Kim bizden balarılarıyla eşekarıları arasında tarafsız kalmamızı isteyebilir?

Dahası, kim bizi balarılarına karşı eşekarılarının yanında duranları; onların daha fazla sokup daha çok kovan yağmalamasını için katkıda bulunanları affetmemizi, aldırmamamızı isteyebilir?

Balarılarıyla eşekarılarını aynı kefede değerlendirmek, yapabilecek en büyük eşekliklerden biri değilse, nedir?

BALARISI – EŞEKARISI (2)

Zarkanatlılar familyasının en asalak, en ziyankar ve en imajinatif türü olan eşekarıları, kendilerini tüm familyanın "**en iyi**", "**en ileri**" ve "**en haklı**"sı ilan etmiş durumdalar. Çünkü onlar "en güçlü"ler.

Şimdilerde kimse onlara, güçlerini kendi ürettiklerine değil balarılarının ürettiklerine, iyi olmalarını ise albenili imajlarına borçlu olduklarını hatırlatma cesaretini gösteremiyor. Çünkü, kendilerine yönelik her itiraz ve eleştiriyi "**Sokarım ha!**" tehdidiyle susturuyorlar, bastırıyorlar.

Bu arada sinekleri de kendi yanlarına çekmiş durumdalar. O sinekler ki, bataklıkta üreyen "sivri"si olsun, pislik ve çöplükte üreyen "kara"sı olsun, hepsi de tufeyli, hepsi de muzır.

Eşekarılarının, tahakkümleri altına aldıkları dünyanın çeşitli ülkelerinde neden sürekli bataklıklar ihdas ettikleri, neden oraların pisliğe ve çöplüğe dönüştürülmesine ses çıkarmadıkları daha iyi anlaşılıyor. Çünkü sinekler hem kendileri gibi tufeyliler, hem de kendilerine rakip değiller.

Eşekarıları sineklerin güçlenmesinden korkmuyorlar. Çünkü onların sokacak iğneleri olmadığını biliyorlar. Onlara, biraz da "ölümü gösterip hastalığa razı etmek" için göz yumuyorlar. Böylece bir taşla bir kaç kuş vuruyorlar.

Kimi ülke halkları, başına musallat edilen 'yerli' sineklerden öylesine bizar olmuşlar ki, onların efendisi konumunda olan eşekarılarına "**Tek sineklerimi kovalayın da, isterseniz kovanımı siz yağmalayın!**" diyecek noktaya gelmişler.

Bu da eşekarılarının işine geliyor. Onun için tahakkümleri altına aldıkları ülkelerin başına kendileriyle asalaklıkta işbirliği yapan sinek sürülerini musallat etmeyi, politikalarının değişmez unsuru olarak görüyorlar.

Bu sayede dünyanın neresinde bir kovan varsa, orasını saldırılarına hedef seçiyorlar. Zehirli iğnelerini, kovanlarını yağmalatmamak isteyenlerin ense köküne saplıyorlar. Yoksulların tabaklarına kadar sarkıyorlar. O tabaklarda hâlâ kalabilmiş üç beş

kırıntıyı da yağmalamak için, yeni stratejiler geliştiriyorlar.

Eşekarılarının "**Ben kovanımı yağmalatmam!**" diyen kovan sahiplerine ve balarılarına karşı verdikleri savaş "**kirli**" bir savaş. Yağmalayamadığı kovanlara "mikrop" bulaştıracak kadar kirli. Bu kirli savaşta onların en büyük destekçileri de, yerel bataklıklarda ürettikleri sinekler.

"**Yiyemediğimi yedirmem**" mantığı, tam da eşekarılarına göre.

Bu kirli savaşta eşekarıları, kovanlarını yağmalatmak istemeyenlerin "**balarısı**" ya da "**bal sahibi**" olarak görülmelerini istemiyor. Bunun için de profesyonelce tasarlanmış "**psikolojik savaş**" taktikleri uyguluyor. Bunların en başında "imaj bozma" taktiği geliyor.

Şimdilerde imaj bozma amaçlı kullanılan en elverişle sözcük "**terör**" ve **terörizm**".

Önce, kovanını yağmalatmak istemeyen balarılarını ve bal sahiplerini "terörist" ilan ediyorlar. Onların savunma reflekslerini köreltmek için, her tür meşru müdafaa yöntemlerini "terör" olarak adlandırıyorlar. Bu yalanın tutması için, bilgi ve bilişim kirliliğinden medet umuyorlar. Söylediklerini isbat için kameralarını, kovanlarına saldırdıkları arıların soktukları yerlere zumluyorlar. Bunun belgesi olarak da, kovanını savunurken can veren balarılarının cesetlerini gösteriyorlar. Ve dünyadan da, gözlerimizin içine baka baka kovanını savunurken can veren balarılarının cesetlerine tükürmemizi istiyorlar.

Yapılanın "**şeddeli eşeklik**" olduğunu kimse fark etmesin diye, açtıkları yerel bataklıklarda ürettikleri sinek sürülerine, aleyhlerindeki delilleri karartma görevi veriyorlar. Eşekarılarının açtıkları yerel bataklıklarda üreyen bu sinek sürüleri de, varoluşlarını borçlu oldukları efendilerinin bir dediğini iki etmiyor. Gerek taşıdıkları mikropları yayarak, gerek kovan sahiplerini ısırarak, kendilerine verilen rolü oynuyorlar.

Bunun karşılığında ise, efendileri olan eşekarılarından kalan kovan artıklarını, tıpkı aslanlardan arta kalana üşüşen akbabalar gibi üşüşüp yeme hakkını (!) kazanacaklar.

Hepsi bu kadar mı?

Evet, hepsi bu kadar.

"Değer mi?" demeyin sakın. Sineklerin ömrünün kısalığını hatırlayın. Bu kadar kısa ömürlü olanların, gündelik düşünmeleri anlaşılabilir bir şey. Onlar ömürlerinin kısalığına bakıp, "**Bir günün beyliği beylik**" felsefesiyle hareket ediyorlar zahir.

Ama kovan sahiplerinin sinekler gibi gündelik düşünmelerini beklemek abes. Sinekler bataklıkta ve çöplükte ürerler. Yerler, içerler, batırırlar ve çekip giderler. Hafızaları yoktur. Kendilerini balarılarıyla aynı familyadan gördükleri için onların da hafızasının olmadığını düşünürler.

Oysa ki balarılarının muhteşem bir belleği vardır. Başarılarını yalnızca disiplinli ve organize çalışmalarına değil, aynı zamanda bu muhteşem belleklerine de borçludurlar.

Fakat, sinekler ve efendileri asıl kovan sahiplerinin hafızalarından korksunlar ve bir şeyi unutmasınlar:

Eşkıya dünyaya hükümdar olmaz!

AVRUPA BİRLİĞİ VE MÜSLÜMANLAR (1)

Avrupa Birliği, bir Avrupa projesiydi. Bu projenin üzerine bina edildiği ortak değerler, Avrupa'yı Avrupa yapan ortak değerlerdi. Fakat bu değerler, tarih boyunca Avrupa'yı birleştirmeye yetmedi. "**Batılıları yandaşlıkları değil karşıtlıkları birleştirir**" tezi doğrulandı. Nefretle başlayan aşk, Avrupa'da başlamış iki dünya savaşının ardından birleşmeyle sonuçlandı. Şimdi Avrupa, ötekine ait bir unsuru bünyesine alıp almayacağına karar verecek.

Bu Avrupa'nın sorunu.

Müslümanların sorunu ise daha başka. Onların sorunu kafa karışıklığından da öte, kendilerine ait bir proje yokmuş gibi davranmaları. Bu sonuç biraz da, tarihi perspektiften yoksun olmanın, tarihi bilmemenin sonucu. O halde mevzuya, önce İslam-Batı ilişkilerinin tarihsel sürecini özetleyerek girmeli.

İslam'ın son ve kamil vahyinin zuhur ettiği coğrafyayı merkez kabul edersek, Muhammedi davet bu merkezden dört yöne doğru eş zamanlı olarak yayılmıştır. Bu yönler içerisinde İslam'ın yayılışı önünde en büyük engel, Batı tarafından çıkartılmıştır. Diğer üç yöne yayılışı neredeyse sorunsuz olmuştur. Hicretin 8. yılındaki Mute Savaşı, bu tezimizi doğrulayan ilk örnektir.

Muhammedi davetin amacı, insan mutluluğunun öbür adı olan İslam'la insanı yüz yüze getirmek, varsa İslam'la insan arasına gerilen engelleri kaldırmaktır. Doğaldır ki güç ve dikkat, engelin olduğu yerde temerküz eder. Tarihi süreç içerisinde kendi medeniyetini kuran İslam, en çok engelle karşılaştığı Batı yönünde yoğunlaşmıştır. İslam Hadis edebiyatında daha ilk asırda kayıt altına alınmış bulunan Şam, İstanbul, hatta Roma'nın fethedileceğiyle ilgili haberlerin varlığı, Müslümanların ilgilerinin hangi istikamette yoğunlaştığının göstergesidir.

Avrupa'nın Müslümanlarla ilk ciddi karşılaşması Endülüs İslam Devleti sayesinde olmuştur. Bugünkü İspanya, Portekiz ve Prenelere kadar Fransa'yı içine alan bir coğrafyaya yayılan Müs-

lümanlar, bilinen tarihleri boyunca bir "öteki" icad etmekte mahir olan Batılıların en dişli "ötekisi" haline gelmiştir. Artık Batı için ortak düşman İslam'dır. Endülüsteki 780 yıllık Müslüman varlığının başına gelenler bu düşmanlığın derecesini göstermeye kafidir. 400 yıl süren **"Reconquista"** (geri alım) projesi, Avrupa'daki Müslüman varlığının sıfırlanmasıyla son bulmuştur.

Henüz Reconquista sürecinin ortalarında gerçekleşen Haçlı Seferlerinin yalınkat bir çapulcu saldırısı olmadığı tarihi bir gerçektir. Bu bir ortak değer etrafında birleşemeyen Avrupa'nın, bir ortak düşmana karşı birleştirilmesi projesidir.

Fakat bu proje, paramparça olmuş İslam dünyasının yeniden toparlanmasına ve yeni güç odaklarının zuhuruna katkıda bulunmuştur. Kudüs'ün Müslüman komutan **Selahaddin Eyyubi** tarafından geri alınması yeni bir sürecin başlangıcıdır. Bu süreç Osmanlı'nın doğuşu ve yükselişiyle birlikte İstanbul'un fethiyle noktalanmıştır. Eğer 12. ve 13. yüzyıllardaki **Moğol İstilası** olmasaydı, bu sürecin getirisi çok daha fazla olabilirdi.

İslam'ın son **"vurucu gücü"** olan Osmanlı, İslam'ın Batıya doğru çok engelli koşusunu sürdürmüştür. Bu koşu bir noktadan sonra içeriğini yitirmiş ve belki de hızlı koşmanın getirdiği bir zafiyet yüzünden Osmanlı'nın dizindeki derman kesilmiştir.

İnebahtı (1571), Karlofça (1699), Pasarofça (1718) derken, sonun başlangıcı gözükmüştür. Devlet ve millete arız olan illete tedavi aranırken farklı reçeteler ileri sürülmüştür. Koçi Bey, Katip Çelebi gibi yerli reçete sahipleri dinlenmeyerek, sonunda tek reçetede karar kılınmıştır: **Batılılaşma.**

III. Ahmed ile başlayan bu sürecin özeti şudur:

Osmanlı fetih için girdiği Batıya doğru yürüyüşünü sürdürürken kendini yenilemeyi ihmal etmiş, ya da değer zafiyetine tutulmuştur. **Yani Osmanlı'yı yücelten değerler üretilemeyince, o değerler ve onların sunduğu imkanlar tüketilmiştir.** Bunun sonucunda fetih için girdiği Batı dilberi, Osmanlı yiğidinin gönlünü çalmıştır. Bu "yasak aşk" sonunda Tanzimat adlı "gayr-ı meşru" çocuk dünyaya gelmiştir.

Gerisi, 150 yıldan beri hem seyircisi hem oyuncusu olduğumuz hikaye: Yasak aşkın meyvesi olan Batıcılık, anası olan Avrupa'nın telkinleriyle Osmanlı'nın kanına girmiştir. Fakat hikaye, Osmanlı'nın yıkılışıyla bitmemiştir. Bu hikaye, Osmanlı'nın

Avrupa ile girdiği yasak aşkın meyvesi olan Batıcılar tarafından Osmanlı bakiyesi olan coğrafyanın Batıya eklemlenmesiyle son bulacaktır.

Ben burada, "Osmanlı durdurulmuştur" diyen bazı yerli ve yabancı tarihçilerin tesbitine katılmıyorum: **Osmanlı durdurulmamıştır. Osmanlı yıkılmış, İslam durdurulmuştur.** Zaten İslam'ın yıkılması da söz konusu değildir. Fakat yürüyüşünü kimin ya da kimlerin eliyle gerçekleştireceğini gelecek gösterecektir.

Burada cevabı çetrefil olan soru şudur: Yıkılanın yerine yapılan bir şey olmuş mudur?

Bana sorarsanız, "yapılan" bir şey olmamıştır. Yıkım ve tasfiye süreci halen devam etmektedir. Bütün bu sürecin en doğru adı ise "fetret"tir. Bu fetret tarihin tanık olduğu en uzun süren fetrettir. Yıkım mahallindeki elgördülük "inşa faaliyetinin" arka planına yakından bakan bir göz, yapılan bir şeyden söz edemez. Yapılan, olsa olsa tarihin en ciddi şakasıdır. Bunun böyle olduğunun herkes tarafından anlaşılması, kuklacının bir gün ortaya çıkıp "şaka yaptık" demesine bağlıdır.

Gelelim bu şakanın nasıl biteceğine. Bu şakanın nasıl biteceği, üç tarz-ı siyasetin hangilerinin kaybedeceğine bağlıdır.

O da gelecek yazıya.

AVRUPA BİRLİĞİ VE MÜSLÜMANLAR (2)

Üç tarz-ı siyaset.

Yusuf Akçuraoğlu'nun Osmanlı'daki hakim siyasi cereyanlar için kullandığı bu başlığı ödünç alarak Avrupa Birliği sürecine ilişkin üç siyaset biçimini sıralayalım:

1. Yeşil ışıkçılar.
2. Kırmızı ışıkçılar.
3. Sarı ışıkçılar.

Yeşil ışıkçılar: Hepsinin meramı bir maksadı muhtelif olan geniş bir yelpazeyi oluşturmaktadır. Sloganları **"Avrupa'ya kapağı atalım kurtulalım"** olan bu grubun ana eksenini Türkiye'de fetret dönemi boyunca yönetimi tekelinde tutmuş olan güç odakları ve onlarla bütünleşmiş imtiyazlı kesimler oluşturuyor.

Bunlara eklemlenen Müslümanlardan bazı kesimlerin de içinde yer aldığı sistem muhalifleri ise, pratik gerekçelere sahip: Hak ve özgürlüklerin önünün açılıp, imtiyazlı sınıfların tahakkümünden kurtulmak.

Ben bu tavrı muhterem bulmasam da anlaşılır buluyorum. Kınamıyorum, fakat beklentilerinin karşılanmayacağını da biliyorum. Birinci yazıda çizdiğim Avrupa-Müslüman ilişkilerinin tarihine ilişkin kısa özet neden böyle düşündüğümün ipuçlarını veriyor. Kaldı ki hak ve özgürlükler "verilen" bir şey olduklarında, her an **"geri alınma"** riskini de içinde taşırlar. Bir hak ve özgürlüğü birilerinin himmetiyle değil kendi yüreğinizin, zihninizin, bileğinizin gücüyle kazanırsanız, ancak o zaman onu hak etmiş olursunuz.

Kırmızı ışıkçılar: Bunların başında sonradan Kemalizm'e kapılanmış sol takımının ve Türkçü takımının gelmesi beni hiç de şaşırtmıyor. Korumacı ve statükocu bir yaklaşımla AB'ne hayır diyen bu koronun tavrı, bu ülkeyi başına vura vura Batılılaştırma konusunda bugüne kadar üstlendiği rolle taban tabana çelişiyordu. Aslında dün **"Batılılaşalım"** derken de bugün **"AB'ne hayır!"** derken de onları harekete geçiren güdü, yıkılanın yerine

bir şey yapılmış olduğunu sanmaları. Yani, şakanın nesnesi oldukları için şakayı fark edememeleri.

Bu Türkçü kesimin zavallılığıdır.

Özellikle Kemalist kesim için daha altta yatan kaygı statükonun devamı ve millet korkusudur. Onların tek kaygısı var; bu ülkedeki imtiyazlarını kaybetmek.

Müslümanlar içerisinden kırmızı ışık vagonuna palas pandıras atlayanlar, maalesef vagona geç kalmışlardır. Her ne kadar bu saatten sonra birilerinin gazına gelerek "kuvvacılık" ruhuna intisap etmeye kalksalar da, bu markanın patentini daha önce almış olanlar, onları kendi aralarına alma hususunda gönülsüzdürler. Onlara, haşarı kenar mahalle çocukları muamelesi yapıp, vagonun arkasına asılmalarını îmâ etmektedirler.

Kırmızı ışıkçı Müslümanların akidevi, kültürel ve siyasal kaygılar taşıdıkları belli. Bu üç kaygıyı açımlarsak a) Müslümanlığa, b) ahlaka, c) bağımsızlığa ilişkin olduklarını görürüz.

Birincisi için **"Doğular da batılar da Allah'ındır. Dolayısıyla Kimse İslam için endişelenmesin, kendisi için endişelensin. İslam'ın sahibi İslam'ı düşmanlarının da dostlarının da şerrinden korumayı bilir"** derim.

İkincisi için, **"onlarda olup da bizde olmayan ahlaksızlığa bir tek örnek veriniz"** derim.

Üçüncüsü için **"olmayan bağımsızlığın kaybından korkulmaz"** derim. İnanmayan, "Bizim Bağdat"ı bombalayacak elin uçağının nereden havalanacağına kulak kesilsin.

Sarı ışıkçılar: Bunlar tevakkuf edenler, yani beklemede kalanlar. Bunlardan kimileri ışığın güç kaynağının şalterini elinde bulunduranı yan gözle kolladığı için beklemededir. Onlar dördüncü bir ihtimalin varlığını gözeten uyanıklar da olabilir: Işık panosunun tümden karartılması. Bu durumda "düdük çalar" ve oyun sil baştan yeniden kurgulanır. Bu kesime bir de "kararsızlar"ı eklemek gerek. "Gelen ağam giden paşam"cı bu tipler için hava hoştur.

Soru şu: **Peki Müslümanların tavrı ne olmalıdır?**

Müslümanlar ışığın rengine değil, ışığı kontrol edenlerin kimliğine ve niyetlerine bakacak bir basirete sahip olmalıdırlar.

Yeşil, kırmızı ya da sarı ışıklardan hangisinin hangi sırayla ve ne süreyle yanıp söneceğine karar verenler ışığı bekleyenler değil, kumanda panelinin başında oturanlardır.

Dolayısıyla AB konusunda "ışığın rengi" tali bir unsurdur. Temel unsur kontrol panelini ele geçirenlerin niçin o ışığı yaktıkları ya da yakmadıkları, hatta onu oraya neden, ne zaman ve nasıl koydukları, neden ona "belirleyici" imiş havasını verdikleridir.

Kuklaya bakanın aklına şaşarım. Herkes ışığa bakarken, hakikati yalnızca ışıkçıya bakanlar görür.

Işığın yeşil, kırmızı ya da sarı yanması Müslümanların asli meselesi değildir ve olmamalıdır. Müslümanlar, Avrupa Birliği projesinin tarafı değildirler. Onların fikrini soran da olmamıştır. Taraf ya da karşıt olmaları gerekmediği gibi, bu bir şeyi de değiştirmez.

Ancak AB, Müslümanları, beşte ikisi İslam toprağı olduğu için ilgilendirir. İmam Şafii'ye göre bir kez İslam toprağı olmuş bir belde, ebediyen bu mahiyetini sürdürür.

Müslümanların kendilerine özgü tek projeleri **"İslam birliğidir"**. Bunun bir ütopya, bir ham hayal olduğunu söyleyenler, Avrupa'ya baksınlar. Eğer 60 milyon cana mal olan iki dünya savaşına rağmen AB hayali gerçekleşmişse, aralarında böylesi husumetlerin hiç yaşanmadığı Müslümanların birliği neden gerçekleşmesin?

Avrupa 800 yıl bekledi, Müslümanlar neden beklemesin?

AVRUPA BİRLİĞİ VE MÜSLÜMANLAR (3)

Evet, ısrar ve tekrar ediyorum:

AB konusunda Müslümanlar ışığın rengine değil, ışığı kontrol edenlerin kimliğine ve niyetlerine bakacak bir basirete sahip olmalıdırlar. Yeşil, kırmızı ya da sarı ışıklardan hangisinin hangi sırayla ve ne süreyle yanıp söneceğine karar verenler ışığı bekleyenler değil, kumanda panelinin başında oturanlardır.

Dolayısıyla, AB konusunda "ışığın rengi" tali bir unsurdur. Temel unsur kontrol panelini ele geçirenlerin niçin o ışığı yaktıkları ya da yakmadıkları, hatta onu oraya neden, ne zaman ve nasıl koyduklarıdır.

Müslümanlara şimdiye kadar AB konusunda görüşlerinin sorulmamış olması, bundan böyle de sorulmayacağı anlamına gelmiyor. Dahası, Müslümanların bu konuda fikirsiz oldukları anlamına hiç gelmiyor. Aksine bu ülkenin nereye götürüldüğü Müslümanları birinci dereceden ilgilendiriyor. Çünkü onlar bu toprakların gerçek sahibidirler. İradeleri çalındı. Bu doğru. Fakat, iradelerini çalanların yapıp ettiklerinin kötü sonuçları sonunda yine Müslümanları bulacaktır. Bu da doğru.

Basiretli bir okur soruyor: **"Müslümanların kendi projelerine giden yol, Türkiye AB'ye girince mi, girmeden mi daha kısalır ve kolaylaşır?"**

Yerinde ve haklı bir soru. Bu soruya doğru cevap verebilmek için, öncelikle **"ulus devletlerin"** ne getirip ne götürdüğünü doğru tesbit etmek lazım. Avrupa'nın başlattığı yeni sömürgecilik atağı, doğal olarak bu saldırıya maruz kalan halklarda bir tepki doğuracaktı. Sömürgeci unsurlar bu 'yerli' tepkileri dahi kendi çıkarlarına kullandılar.

Bir düdüklü tencere düşünün. Altına ateş attıkça içindeki basınç artacaktır. Basınç arttıkça tenceredeki daha iyi pişecektir. Onun daha iyi pişmesi ateşi yakana yarayacaktır. Eğer basınç fazla gelirse, düdüğünden boşaltılacaktır.

İşte ulus devletleri ortaya çıkaran süreç, yukarıda dile getir-

diğimiz "**düdüklü tencerede pişirme**" sürecidir. Hatta siz buna "**bizim hikayemiz**" de diyebilirsiniz. Ateşi harlandıranlar kolonyalist güçlerdi. Tencereye sokulmuş olanlar yerli güçlerdi. Tencere, ulus devletler ve bu devletlerin vekaleten kendilerine teslim edildiği devşirilmiş seçkinlerdi. Fazla havayı boşaltma düdüğüyse ulusal bağımsızlık vs. adı altında tezgahlanan oyundu. Bütün bu süreç, tencerenin içindekinin daha iyi pişmesiyle sonuçlandı.

Evet, ulus devletler "**tencere**" rolü oynuyorlarsa, elbette AB'ye giriş en azından tencereden (siz bunu "**cendereden**" şeklinde de okuyabilirsiniz) kurtulmak için bir fırsat doğuracaktır. Girmemekte ısrar, Müslümanlar için tencerede (=cenderede) sıkışıp kalmakta ısrar anlamını taşıyacaktır.

İşte bu nedenle kırmızı ışıkçılar, yeşil ışıkçılardan daha tutarsızdırlar. Sıkışmışlıklarını fark edemedikleri için, bir. İkincisi ise, küresel olandan cihanşümul olana geçişin, ulusal olandan cihanşümul olana geçişten daha kolay olduğunu kavrayamadıkları için.

Müslümanlar değerleriyle birlikte dünya pazarlarına çıkmaktan niye korksun ve gocunsunlar ki? Korkan ve gocunanlar, dünya pazarına çıkaracak bir değere sahip olmayanlardır. Onlar bunun için kapalı toplumu savunuyorlar. Çünkü küresel bir değere sahip değiller. Değer diye sundukları, ancak sopa zoruyla müşteri buluyor. Bu zümrelerin "**Avrupa Birliğine hayır**" diye yırtınmalarının sebebi de bu. Mesela, ulusal ideolojimiz Kemalizm'in dünya pazarına çıkarıldığını düşünün bir. Alıcı bulur mu dersiniz?

Müslümanlar korkacaklarsa değerlerini layıkıyla temsil edememekten korkmalılar. İşte tam bu noktada, bana yöneltilen bir başka soru gündeme geliyor: "**Avrupa 800 yıl bekledi, biz de bekleriz, diyorsunuz. Hiçbir şey yapmadan, sadece bekleyecek miyiz?**"

Hiç öyle şey olur mu? O nasıl söz? İşte size, bize, hepimize başımızı kaldıramayacak kadar büyük bir iş: Temsil kabiliyeti kazanmak. Kendi köklerimiz üzerinde yeniden filiz vermek. Bizi tarihe maruz kalan bir nesne olmaktan çıkarıp tarih yapan bir özne kılacak projeler üretmek. Hayatın her alanında: Din, düşünce, bilim, teknoloji, ticaret, siyaset, sanat, spor, müzik... Elhasıl,

aklınıza gelen tüm alanlarda.

Yalnız bir alandaki yüzdenin yükselmesi, standardın yükselmesine yetmez. Başarı grafiğinizin seviyesini, hayatın tüm alanlarındaki etkinliğinizin optimal bileşkesi belirler.

Bir de İmam Şafii'nin yaklaşımına göre Avrupa topraklarının beşte ikisinin İslam toprağı sayılması meselesine takılanlar vardı. Bu yaklaşımın Yahudileşen İsrailoğulları'nın **"arz-ı mev'ud"** yaklaşımıyla bir alakası yok. Günümüz diplomasisinde kullanılan **"Tarihten gelen haklar"**la da bir ilgisi yok. Dahası, toprak işgaline dayalı bir **"zoraki fetih"** anlayışının da bir uzantısı değil.

Birincisine cevabım: "Yeryüzünün mutlak maliki Allah'tır, Allah dilediğine mülkünü varis kılar". İkincisine cevabım: Tarihin kendilerine yüklediği sorumlulukları üstlenmeyenler, tarihten doğan haklardan söz edemezler. Üçüncüsüne cevabım: Endülüs 736 yıl (756-1492) Müslümanların elinde kaldı. Oradaki Hıristiyan varlığına hiçbir şey olmadı. Hıristiyan iktidarının 100. yılına gelindiğinde, Endülüs Müslümanlarından eser kalmamıştı. İşte gerçek. O halde kim kimden korksun?

Tüm sermayemiz, cehaletimiz. Kendi meziyetlerini takdir edemeyenlerin akıbeti, galiplere perestiş etmektir. Avrupa toprağının üçte ikisini "bizim" bilmemizin Avrupalıya yararından başka ne zararı var? Müslüman vatan bildiği yeri imarla görevlidir, vatan bilmediği yeri ise **"vatanlaştırmak"**la.

AVRUPA BİRLİĞİ VE BATICILAR

Avrupa Birliği İslami kesimlerin projesi değildi.

Onlar projeye son anda dahil oldular ve farkına varmadan üç çeyrek yüzyıldır sürdürülen bir oyunu bozdular. Laf aramızda, fena da olmadı hani.

Kimlerin oyunu bu?

Batılılaşma kimlerin projesiyse, işte onların...

Meğer hepsi yalanmış. **"Muasır medeniyet" diye diye bu** milleti bugünlere kadar oyalayan malum azınlığın derdi bambaşkaymış.

Renklerinin nasıl attığını görmüyor musunuz? Samanlıkta basılmanın şaşkınlığıyla ne yapacağını bilemeyen kaçkınları oynuyorlar. Yukarısı bıyık, aşağısı sakal durumları yani. Sorulunca, "hık-mık"tan başka bir şey de diyemiyorlar.

Yıllardır **"mürteci, gerici"** yaftasını yapıştırdıkları kadrolar, **"madem bu kadar ısrarcısınız, hadi girelim ne olacaksa"** deyince, oyun bozuldu.

Önce afalladılar. Hiç mi hiç umurlarında olmadığını bildiğim **"bağımsızlık"** falan diye efelenmeye başladılar. En militan ve dahi militarist laikler, en radikal din karşıtları, en çok bağımsızlık yanlısı kesilmiştiler. Onların bağımsızlıktan ne anladıklarını artık biliyorduk: **Devletlin milletten bağımsız, kendilerine bağımlı hale getirilmesi.**

Her zaman yaptıkları gibi **"takiyye"** falan da diyemediler. Çünkü, asıl takiyyeyi kendilerinin yaptığı ortaya çıktı. AB'ye giriş sürecinin bence en eğlenceli yanı da buydu: Batıperestliğiyle maruf malum azınlığın, en azılı AB karşıtlığına soyunması.

Takke (daha doğrusu **"şapka"**) düştü, takiyye göründü.

Çağdaşlık, ilericilik, muasır medeniyet...

Hepsinin palavra olduğu kabak gibi ortaya çıktı. Bilen biliyordu onların bu ülkeyi ileri götürmek gibi bir dertlerinin olmadığını. Onlar "ilerleme" derken malum azınlığın "ilerlemesini"

kastetmişlerdi. Onların çağdaşlık projeleri içerisinde özgürlük, demokrasi, hak, hukuk, sosyal adalet, ahlak, inanç yoktu. Yani millet yoktu. Onların çağdaşlık projeleri jakobenizme, totalitarizme, otokrasiye, faşizme ve kleptokrasiye dayanıyordu.

İlle tepeden inecek, halkı halka rağmen adam edeceklerdi.

Onların tek dertleri vardı başından beri: Paşa keyiflerince bu ülkeyi babalarının çiftliği gibi kullanmak. Bu ülkeyi tarihinden, kültüründen, inancından, iddiasından, kimliğinden, köklerinden soyutlamalarının temelinde de, bu marazi arzu yatıyordu.

Biz üç çeyrek yüz yılı, "batılılaşma" maskesi altında, aslında bu çevrelerin paşa keyifleri için heba ettik. Bu ülkeyi yüzyılın en kötü yönetilen ülkesi haline getirme şerefi, malum sınıflara aittir. Sadece o kadar mı? Artık, yönetilemez duruma getirme şerefi de...

Bazı İslamcı dostlarım Tayyip Bey ve ekibine niye bu kadar kızıyorlar ki? Onların yaptığı, kahyalarının kirlettiğini, ağalarına temizletmek. Bunda anlaşılmayacak ne var? Onlar kirletip biz mi temizleseydik?

Üç çeyrek yüzyıllık maskeli balo biterse, fena mı olur?

AB ile ilgili gelişmelerden en çok rahatsız olanların kimler olduğuna baksanıza bir.

Ülke top yekun AB'nin kapısına dayanmışken, burnumuzun ucunda kopacak bir savaşın hanl hanl hazırlıkları yapılırken, Kıbrıs meselesinde hayati bir dönemece gelinmişken, Ankara'da birilerinin "irtica brifingi"yle yeni iktidara gözdağı vermeye kalkışması, sizce neyin işaretiydi?

AB'ye bundan daha açık "hayır" mesajı olur mu?

Ya 40 yıldır Türkiye'nin sırtına sarılan Kıbrıs kamburunun çözümünde en çok ayak sürüyenlerin malum çevreler olması, tesadüf mü dersiniz?

Ne olursa olsun, ama Tanzimat'tan bu yana koyunlar gibi doluşturulduğumuz salonda seyrettiğimiz maskeli balo bitsin artık. Uzun süren fetret bir biçimde son bulsun. Yüzyılın en uzun yalanına paydos.

Yalan son bulmayınca gerçek zuhur etmez. Bir şeyin kemali, o şeyin zevalidir.

Bu milletin değerlerini savunanlar "yanlış projelerden" önce, "yalan projelere" yani "sahtekarlığa" karşı çıkmalı, maskeleri indirmelidirler.

Herkes olduğu gibi görünsün, göründüğü gibi olsun. Böyle bir ortam oluşmadan, kimin neyi savunduğunun ne önemi var? Şapın şekere, sapın samana, hakikatin yalana karıştığı bir ortamda verimli bir düşünce, sahici bir tartışma, ciddi bir proje üretilebilir mi? Bunların olmadığı yerde, kimin nasıl bir gelecek tasarladığının ne önemi var?

Dünün İslamcısı, bakıyorsunuz bugünün militan Kemalist'iyle kol kola girmiş "kuvvacılık" oynuyor. Ya da dünün iflah olmaz laikçisi, güya İslam'ı savunurmuş gibi suret-i haktan görünerek azınlık haklarına gülle savuruyor.

Cami ehliyle kilise ehli, birbirini anlarlar. Ya hem cami duvarına, hem de kilise duvarına bevleden, iki arada bir derede kalan "âraftakilere" ne demeli?

Medeniyetler uzlaşacakmış. Türkiye de, bu uzlaşmada İslam medeniyetini temsil edecekmiş öyle mi?

Malumlar, ne duruyorsunuz, bağırsanıza:

"Türkiye laiktir, laik kalacak!"

Güldürmeyin adamı...

"**Soysuzlaşmak**" ya da "**soysuzlaştırılmak**". Hangisini tercih ederseniz edin, bu ülkenin getirildiği acıklı durumun ifadesi bu.

Yerini kaybetmiş, ya da yerinden edilmiş bir ülke burası. Dolayısıyla "**yerlisi yersiz, yersizi yerli**" gibi görülen bir ülke. 150 yılı aşkın bir süreden beri yönetenleriyle aydınlarının el ele vererek ihanet ve entrika yarışına girdiği bir "Bizans sarayı".

Buralara nerelerden geçip geldiğimizin hikayesi uzun. Anlatması güç olur. Zaten, tafsilatıyla anlatayım dersen, suç olur. Fakat bu dramatik, bu trajik, üstelik bir o kadar da komik hikayeyi bilmeden, bu günü anlamak ne mümkün?

Yakın geçmişin hikayesini bilmek bugünlerde olan biteni anlamanın gerek şartı, fakat yeter şartı değil. Bu şartın yerine gelebilmesi, söz konusu hikayenin bütün kahramanlarını gerçek kimlikleriyle tanımaya bağlı. Yani, maskelerinden arındırılmış kimlikleriyle.

Size kahraman diye belletilenlerin maskelerini çıkarın.

Size hain diye belletilenlerin maskelerini de...

Göreceğiniz şudur: "Kahraman" ve "hain" aslında gerçek kişilere ait gerçek sıfatlar değildir. Sahte yüzlere, yani maskelere ait sahte sıfatlardır. O kadar çok ki, hangi birini sıyıracak, hangi birini deşifre edeceksin?

Tarihinizi bilmeden tarih yazamazsınız. İyi de, konulan bunca ipotekle, bunca tabuyla tarihinizi nasıl bileceksiniz? Tarihe mal olmuş şahsiyetlerin sırtına giydirilen bunca koruma zırhını delip de, nasıl gerçeğe ulaşacaksınız?

Bu ülkenin geçmişini karanlığa mahkum edenler, bu gününün de kararmasına neden olanların ta kendileri. Aynı akıl, geleceğini de karartmak için elinden geleni ardına koymuyor. Hepsi de bir tür dokunulmazlık zırhına bürünmüş durumda.

Biz, bu zırhın ardından dolanarak, "**31 Mart**" (Miladi takvimle 13 Nisan 1909) olayları bağlamında, malum eller tarafından birine "kahraman" diğerine "hain" maskesi geçirilen iki ör-

neği ele alalım.

Önce **Cemiyet-i İlmiyye**'nin resmi yayın organı tarafından "Mübarek" vasfıyla tebcil edilen **Hareket Ordusu**'nun ne kadar "mübarek" olduğunu, dönemin bizzat tanığı olmuş **Şerif Paşa**'nın hatıratından aktaralım:

"Şehre girmeden sırf Meşrutiyeti muhafaza ve hürriyeti yerleştirme duygularıyla çaba harcayacaklarını ve kesinlikle tarafsız hareket edeceklerini beyannamelerle taahhüt eden Hareket Ordusu, daha girdiği andan başlayarak İttihat ve Terakki hesabına hiç yoktan kan dökerek, can yakarak, özellikle hürriyetçi insanlardan ele geçirdiklerini tutuklayarak verdikleri sözde durmadı. Böylelikle Haçlı baskıncılığına, çapulculuğuna çok benzeyen, menfaat peşinde koşan kimselere mahsus bir acelecilikle yağmacılığa, talana koyuldular. Bu hürriyet kahramanları (!) birkaç gün içinde Yıldız'sarayından vükela konaklarına, hatta bir sürü zavallının meskenine kadar ***irticayı yerle bir etme hürriyetçi düşüncesiyle*** *(!) başvurdular. Taraf taraf medreseleri gezerek zavallı binlerce hocayı Bekirağa Bölüklerine, daha sonra da sessiz sedasız hiç acımadan, vahşice Mezar Zindanlarına aktarıverdiler. Vahşette bu kadar ileri gidenlerin, nasıl bir kimlikte olmaları gerekir!"* (S..50-51)

Şerif Paşa merak buyurmasınlar. Onların nasıl bir tıynette oldukları, bugünden geriye bakınca çok daha iyi anlaşılıyor. Anlamak için o kadar geriye gitmeye de gerek yok. Bu günkü kalıntılar yeter de artar bile.

Bu "hürriyetçi" yaftasıyla kahraman ilan edilen Hareket Ordusunun gerçek yüzü. Aynı olayda "saltanatçı, İngilizci" vs. gibi sıfatlarla yaftalanıp "hain" maskesi geçirilen hayli masum insan var. Bunların başında **Derviş Vahdeti** geliyor. Tanin gazetesinde "Şeriat İsteriz" başlıklı bir makale yayınlanmıştır. Bu makalenin maksadı "şeriat" gibi yasa ve hukuku temsil eden dînî bir kavramı istismar ve alttan alta da kışkırtma îmâsı içermektedir. Vahdeti, işte bu yazıya cevaben, meşum ayaklanmaya sadece 25 gün kala, şunları yazar:

"Biz şeriatın sancaktarıyız ama ayaklanmayla, hücumla değil, kalemle. (..) Dindarane teşebbüsleri idare edenlerin arasında çok murdar olanlar vardır. Bunlar öyle dinsizlerdir ki, şeriatı müfsit emellerine alet ederek şimdiye kadar çok melanet-

ler ettiler. Yine hamiyet sahiplerini elde ederek hainlik etmeye çalışırlar. (..) Şeriat istemek istibdat istemek değildir. Tam hürriyet, ilim ve yükseliş, şeriat sayesinde olur..." (Volkan, sayı 64)

Şimdi hangisi hürriyetçi, hangisi zorba ve baskıcı bunların? Ya da hangisi "kahraman" hangisi "hain"?

Asıl ihanet gerçeğe ihanettir. Bu ülkeyi bugün geldiği uçurumun kenarına sürükleyenler, işte bu ihanetin failleridir.

Aynı oyun bugün de devam ediyor. Ak ve kara, iyi ve kötü, adalet ve zulüm, savaş ve barış, inşa ve imha, sevap ve günah bugün de birbiriyle takas edilmeye çalışılıyor. Üstelik buna alışmış olan hakikat katilleri eliyle.

Gerçeği çarpıtmanın bir cezası olmalı. Hayır, öte dünyadakinden söz etmiyorum. O zaten belli. Fakat ben bu dünyadaki cezasından söz ediyorum. Gerçeği çarpıtanlar, kavramları sahte adreslere iliştirenler, bu yaptıklarının cezasını mutlaka çekmeliler.

Nasıl mı?

Elbette maskeleri düşürülerek, cehaletleri ve ihanetleri sergilenerek.

'HAİN' (!) ÜRETME ÇİFTLİĞİ

Dün 13 Nisan'dı. Yani ünlü 31 Mart askeri kalkışmasının sene-i devriyesi.

Lafı uzatmanın alemi yok: Resmi tarih yalancıdır. Üstelik yalanı adamın gözünün içine baka baka söyler. Daha âkil-baliğ olmadan eline geçirdiği çocuklarımıza söyler. Bazen yalan kitap suretinde, bazen televizyon suretinde, bazen de köşe yazarı suretinde tecessüm eder.

Kafası resmi tarih teziyle tütsülenmiş olanlar, 31 Mart olaylarını nasıl hatırlarlar?

Fransız keferesinden ödünç alınmış "kızıl sultan" yaftası iliştirilmiş **II. Abdülhamit**.. Haybeden "kahraman" payesiyle ödüllendirilmiş **Hareket Ordusu**.. "Hain", "İngilizci", "mürteci", "kışkırtıcı" yaftası iliştirilmiş **Derviş Vahdeti** ve kurcusu olduğu **İttihad-ı Muhammedi Cemiyeti**...

Tarih, malum zamanlardan beri bizde bir bilim değil, bir "**kurgu-bilim**"dir. Hatta, isteyenin oturduğu yerden ürettiği sembolik bir "fantazya"dır. Ya da Kur'an şairi **Mehmed Akif**'in dediği gibi, bir numaralı özelliği "**gelenin keyfi için geçmişe sövmek**" olan bir senaryoya uygun olarak çevrilmiş bir filimdir.

Yerseniz seyredersiniz. Bazen, yemeyene zorla yedirildiği de olmuştur.

ABD'den yazan bir okurum "**Bize Derviş Vahdeti haindir dediler biz de öyle inandık, hiç araştırıp soruşturmadık**" diyor ve ekliyor "**Meğer benim bu gün söylediğimi, o daha o günden söylemiş!**"

Sevgili okur, dur hele. Topu topu bir paragraf okudun Vahdeti'den. Eğer onun canını dişine takarak çıkardığı *Volkan* koleksiyonunu ele geçirip de okusaydın, "hain" olanın o değil, ona hain diyenler olduğuna kalıbını basardın. (**M. Ertuğrul Düzdağ**'ın titiz ve yorucu çalışmasıyla Latin alfabesine aktarılan bu koleksiyonun tıpkı basımı, İz Yayıncılık tarafından yapılmıştır.)

Neyse, ben aslında tarihin hain-kahraman dilemması çerçevesinde ele alınmasını doğru bulmuyorum. Bu da bir tür duygu-

sallık. Böylesine kutuplaştırmacı bir yaklaşım, en azından duygusal bir yaklaşımdır. Çoğu zaman da hiçbir şeyi açıklamamaktadır. Dahası anlamayı zorlaştırmaktadır. En iyisi tarihe kategorik değil, analitik yaklaşmak ve onu mümeyyiz bir akılla "elemeye" tabi tutmak.

Vahdeti'ye geri dönelim ve onun **Volkan**'daki sloganlarından bize en ilginç gelecek olanını aktaralım:

"**Kahrolsun saltanat, kahrolsun irtica, yaşasın şeriat-ı ğarrâ!**"

Sahi, bırakınız cahilini, aydın geçinenleri durdurup bu cümleyi okusanız, nasıl bakarlardı yüzünüze? Bunca yıldır yaşadığımız semantik terör, kavramları nasıl da tanınmaz hale getirmiş, görüyorsunuz değil mi?

Bu sloganın sahibi resmi tarihin kendisini "saltanatçı", "mürteci", "hain" damgasıyla yaftaladığı Derviş Vahdeti'den başkası değil. Eline tutuşturulan klişe ve şablonlarla düşünmeye alışmış olan zavallılar, nasıl anlasın Vahdeti'yi?

O "İslam Birliği"ne yürekten inanmış bir dava adamıydı. Bakın, Volkan'ın 24. sayısında ne diyor:

"Volkan'ın dini ve siyasi olarak yayınlanması İslam Birliğine hizmet içindir. Birinci nüshamızda insaniyeti iki kısma ayırarak birincisine "küçük insanlık", ikincisine "büyük insanlık" demiştik. Küçük insanlığı "Osmanlılık"ta, büyük insanlığı İslamiyet'te bulduğumuzu göstermiştik. Biz sizi bir mecburiyet olarak İslam Birliğine davet ediyoruz."

İslam Birliği düşüncesi onda "aşk" halini almıştı. Şu satırlarda, bu çok özel "Leyla'sına" ilan-ı aşk ediyor: "*Bu yoldaki birlik fikri bir lâhûtî aşktır ki, bizi kötüleri sevmeye, iyileri kutsamaya sevk ediyor.*" [23 Ocak 1909]

31 Mart olaylarının ardından başlayan İttihatçı terörünün kurbanlarından biri de Vahdeti idi. Onu askerleri ayaklandırmakla suçladılar. Oysa ki tam tersine o, Volkan'ın sayfalarından her gün çığlık çığlığa askerleri sükunete davet ediyor, kışkırtmalara kapılmamaları için onları uyarıyordu. Volkan'da sayısız örneği olan bu tür uyarılarından sadece birini buraya alalım:

"*Sizi başkaldırıya, ihtilale davet edenler, emin olunuz ki haince bir maksatla kalpleri kirletenlerdir. Bu gibi telkinlerde*

bulunanlara rastlarsanız aldanmayınız. Zira bu gibiler bir melanet hazırlamak için kötü niyet besleyenlere alet olanlardır. / Proudoslar Şeriat istemeyiz demişler. Eyvah din gitti, şeriat gitti diyerek birkaç kişiyi tepelettirerek, ya da birkaç yüz kişiyi boğaz boğaza getirerek, veyahut milleti ayaklandırarak, kan gövdeyi götürdüğünü görmek mi istiyorsun! Düşün ey beyinsiz!" (Sayı 68, 9 Mart 1909)

Evet, provokasyonun kokusunu (Gazeteci **Hasan Fehmi Bey'in** İttihatçılar tarafından sokak ortasında vurulması provokasyonun son halkasıydı) haftalarca önceden alarak bu canhıraş çığlıklarla herkesi uyaran adam **"ayaklanmayı kışkırttığı"** gerekçesiyle asıldı, iyi mi? Hem de ayaklanmayı tezgahlayan İttihatçı kahramanların marifetiyle...

Şimdi söyler misiniz "hain" kim, "kahraman" kim? Bu ülkeyi **"hain üretme çiftliği"** haline getirenlerin bıraktığı mirasa dönüp de baksanıza bir!

Bu yazıyı Vahdeti'nin, asılmadan önceki son çığlığıyla noktalayalım:

"Beni zorla tutuklayabilir, hakkımda her türlü muameleyi yapabilirler. Lakin hükümet, insanlık ve medeniyet tarihinde öyle bir leke bırakır ki, dünya durdukça artık o lekeyi silemez." (Sayı 110, 20 Nisan 1909)

Vahdeti'nin katillerini savunacak bir yüze, siz olsaydınız ne yapardınız?

BİR PARÇA TARİH HAFIZAYA İYİ GELİR

Çevik Bir 28 Şubat sürecinde, dönemin Genelkurmay Başkanının yakasına yapıştı mı, yapışmadı mı? Dönemin İçişleri Bakanını yağlı kazığa oturtmakla tehdit eden aynı general miydi, yoksa bir başka meslektaşı mı? Ya andıç? Bir mahkumun ifadesi arasına sevmediği isimleri sokuşturarak onların hayatıyla oynayan general kimdi? Vs. vs.

Bütün bunların, disiplinin her şeyin üzerinde tutulduğu bir kurumun en iyi eğitim görmüş mensuplarından sudur edeceğine bir çoğumuzun inanası gelmiyor, değil mi?

İnanmak istemesek de, durum ortada. Bence "dedi-demedi", "yaptı-yapmadı" polemiğinden kim üstün çıkarsa çıksın, ortada vahim bir durum var. Bu duruma yol açan nedenler acilen tesbit edilip, hastalık tedavi yoluna gidilmelidir.

Olan biten bunlarla sınırlı değil elbet. **28 Şubat** sürecinde bundan çok daha yüz kızartıcı şeyler de oldu. Mesela bir subayın yabancı bir ülke yöneticisi için verdiği **"pezevenk"**li demeç, ülkesinin başbakanını tahkir edici konuşma ve daha neler neler...

Biz asıl "Neden böyle oldu?" sorusuyla ilgilenelim.

Evet, neden böyle oldu?

Nedeni açık: Ordu siyasallaştı. Asli görevi olan yurt savunmasından uzaklaşıp ülke yönetmeye kalktı. Sırtındaki üniformayı çıkarmadan siyaset yapmaya kalkan TSK mensupları, hem kendi itibarlarını hem de bağlı bulundukları kurumun itibarını yaraladılar.

Anlaşılan, tarihten ibret alınmıyordu. Belki de bilinmiyordu. Olanca **"iyi eğitim"** iddialarına rağmen böyleydi bu. Eğer öyle olmasaydı, bir general çıkıp da tıpkı **Trablusgarb**, tıpkı **Filistin**, tıpkı **Rumeli** topraklarımızı savunduğumuz gibi, bizim olan **Yemen**'i savunmakla ABD'ye asker yazılmayı birbirine karıştırır mıydı?

Neyse, biz mevzumuza dönelim ve tarihin ibret sayfalarından birini açalım.

Bu sayfa çok eski değil. Üzerinden bir asır bile geçmedi. 31 Mart olayları arifesinde (yanlış hesaplamadımsa miladi tarihle 25 Nisan 1909'da) ordunun nasıl siyasallaştığıyla ilgili tarihi bir belgeyi alacağım aşağıya. Bu bir telgraf. 18. Tümenin (Fırka) subayları tarafından o dönemin başbakanı mesabesinde olan Sadrazam paşaya çekiliyor.

Biraz yüzümüzün kızarması pahasına da olsa, okuyalım:

"Sadrazamlık makamındaki alçağa!

Size 2 Nisan 1325 tarihli telgrafımızla 24 saat mühlet verilmişti. Henüz rezil varlığınızla pislettiğiniz makamlardan çekildiğinize dair bir işaret vuku bulmadı. Bu suretle istihkakınızı kendiniz onaylamış oldunuz. İhtimal ki orada bulunan bir takım kerhaneci evlatları ilk telgrafımızı vermediler. Onları alınız, okuyunuz. Ta ki vebal bizde kalmasın. Okumadığınız takdirde Allah'ın laneti ananızın donu başınıza geçsin. Okumayanlar, telgrafları vermeyenlerin tümü kerhanede yetişmiş en büyük deyyusturlar. Telgrafları vermeyen alçaklar er geç kendilerini yok bilsinler. Lanetli hükümetinizin İstanbul surları dışında geçmediğini elbette kendiniz de anladınız. Sizi açlıktan öldürmek de elimizde, ateş, kurşun ve bıçakla cezanızı infaz etmek de elimizdedir ey namussuzlar!

14 Nisan 1325

18. Fırka (Tümen) kahramanları

31 Mart konusundaki en dokümanter eserin sahibi olan **İsmail Hami Danişmend** aslıyla birlikte yayınlamış bu terbiyeli (!) telgrafı. (31 Mart Vakası, s. 53). Buna benzer daha başkaları da var.

Bu disiplinsizlik, imparatorluğun hayatına mal olacaktır. Abarttığımı sanıyorsanız Hareket Ordusu komutanı Mahmut Şevket Paşanın akıbetini hatırlayabilirsiniz. Abdülhamid'e karşı yapılan askeri darbenin baş kahramanı olan Paşa, astları tarafından yeterince radikal bulunmamıştı. Boğazına kadar siyasete batan subaylar, sadrazamlığa getirdikleri Paşayı bir suikastla temizleyeceklerdir (11 Haziran 1913).

Mahmut Şevket Paşa, kendisini sadrazamlığa kadar çıkaran sürecin mimarları olan **İttihat ve Terakkici** subayların akıl mantık almaz işlerini görünce, onlar için **"mecnun adamlar"** tabirini

kullanacaktır.

"**Genç Subaylar Rahatsız**" manşetleri atacak kadar gözü dönmüş şu malum medya var ya, işte onların içi, ancak yukarıdaki türden mesajlar yazdırabildiklerinde rahat eder. Aynı güruh, aynı marazi ruh halini Menderes ve arkadaşlarının idamında da sergilememişler miydi? Menderes ve arkadaşlarının darağacında can verdiğini görmeden rahat uyku uyuyamayan bu zümre, kötü alışkanlığından kolay kolay vazgeçer mi sanıyorsunuz.

Fakat o zümreye rağmen bu ülkede taşlar yerine oturacak. Atatürk, laiklik, devlet, vatan vs. gibi "**sembolik kapitalleri**" servete, üne, makama, rütbeye tahvil ederek vurgun vurma döneminin sonu gelmiştir.

Bu sembolik kapitalleri istismar için yapılacak her tür pazarlama yöntemi iflas etmiştir. Bu sembolik kapitalleri bahane edip, milletin sırtında sopa kırma dönemi de bitmiştir. Güvenlik gerekçesiyle haddini aşan her kişi ve kurum, bizzat bu ülkenin en büyük güvenlik problemi haline gelmiştir.

E, boşuna dememişler "ma câveze haddehu, inkalebe dıddahu" diye. Şu demek: **Haddini aşan, zıddına döner.**

ŞEYH SAİD VE İNGİLİZLER (1)

Bu tartışmayı kim çıkardıysa, fena bir şey yapmadı. Çünkü, bir vesile olmadan "**resmi tarihin**" maskesi düşürülmüyor. Şimdiki vesile, İngiliz-Amerikan siyasetinin kadim "**Kürt kartını**" Kuzey Irak'ta kendi emelleri için masaya sürmesi.

İngiliz-Amerikan siyaset oyununda kullanılacak Kürt kartlarının, Talabani ve Barzani'nin örgütleri olması tesadüf mü? Ya her iki örgütün de "**ulusçu ve laik**" olmaları? Bu da mı tesadüf? Siz bu ikiliye "**nasyonal-Marksist-laik**" Öcalan'ın PKK-KADEK'ini de katabilirsiniz. Çünkü el altından bu örgüt de az yardıma mazhar olmadı.

Size bir soru: Laik-ulusçu Kürt örgütleri İngiliz-Amerikan desteğine mazhar olurken, İslâmi Kürt örgütleri neden kimyasal silahlara ve B-52'lerin bombalarına 'mazhar' olur?

Helepçe'nin kimyasal silahla haritadan silinmesi tesadüf değildi. Çünkü Kuzey Iraktaki en güçlü İslami örgüt **Şeyh Osman Halebcevi** liderliğindeki **el-Hareketü'l-İslamiyye fi-Kürdistani'l-Irak**'tı. Halepçe bu örgütün her şeyiydi. Halepçe'nin kimyasal silahla yok edilmesi, görünürde Saddam, gerçekte bir İngiliz-Amerikan projesiydi. Biliyor musunuz, bu katliamdan dolayı bu iki güç Saddam'ı hâlâ kınayacaklar.

Bir soru daha: Son işgal sırasında ABD-İngiliz işgal güçlerinin Irak toprakları üzerinde topyekün ortadan kaldırdıkları tek örgütlü yapı hangisidir? Evet, bildiniz, **Ensaru'l-İslam** adlı Kuzey Irak'taki organize olmuş tek İslami yapı. ABD, Saddam'a ve Saddam'ın adamlarına gösterdiği hoşgörünün binde birini İslami her hangi bir yapıya göstermedi, göstermiyor, göstermeyecek. Çünkü onların emperyalist emelleri için İslam ve onun şekillendirdiği her tür yapı, yerküre üzerindeki tek sahici tehdit.

Bunun son örneği Irak Şiileridir. Kendilerine on yıllarca kan kusturan Saddam'ı 'görevden alan' İngiliz-Amerikan işgal güçlerine "eyvallah" etmemişlerdir. Ur'daki sözde "muhalifler" toplantısında piyon olmayı reddetmişlerdir. Necef caddelerinde yankılanan "Ne Saddam! Ne Amerika!" sloganı bu tavrın ifadesidir.

Bu bir girizgahtı. Fakat, girişte işaret ettiğimiz tartışmayı

bu girizgah olmadan ele almak doğru olmayacaktı. Çünkü günümüzde yaşananlar, dün yaşananların izdüşümüdür. Tarihe, biraz da bugün olup bitenleri anlamak ve açıklamak için başvurulur.

İşte söz konusu "tartışma" da bu yüzden gündeme getirildi. Tartışma 1925'te yeni rejime karşı ayaklanan **Şeyh Said**'in İngilizlerin yardımına mazhar olup olmadığı, hatta bu ayaklanmanın -bazılarının iddia ettiği gibi- bir İngiliz planı olup olmadığı meselesi etrafında dönüyor.

Siyasetin efendiliğini bozamadığı ender kimselerden biri ve sahici bir entelektüel olan **Abdülmelik Fırat** adını duymuşsunuzdur. Kendisi sırf Şeyh Said'in torunu olduğu için ömür boyu ("sülale boyu" desek daha doğru olurdu) **"persona non grata"** ilan edilmiştir.

Abdülmelik Fırat'la bu yakınlarda bir mülakat yapıldı. Bu mülakatta Fırat, dedesinin, kıyam sırasında İngilizlerin yardımına mazhar olduğu tezini kesin bir dille reddediyor.

Aslında Şeyh Said'in İngiliz yardımı aldığını ileri sürenler başından beri bir tek ciddi delil gösterememişlerdir. Delil diye ortada dolaşan şey Londra'dan kimin postaladığı bilinmeyen ve alıcı adresinde **"Kürdistan Kraliyet Harbiye Nazırlığı"** yazan İngiliz silah fabrikalarına ait birkaç katalogdur.

Bu tırışkadan "belgeyi" (!) delil olarak kabul edenlerin cevaplamaları gereken bir dolu soru vardır: Kimdir bu katalogları Londra'dan yollayan? Neden işin hazırlık safhasında değil de işin işten geçtiği 9 Mart tarihinde? Neden kimin eline geçeceği bilindiği halde Ankara'nın denetiminden hiç çıkmamış olan **Takrir-i Sükun** altındaki **Diyarbakır**'a yollanmıştır?

Bunun adına "adrese teslim" demezler mi?

İngiliz istihbarat geleneğinde rejim muhalifi piyonlarıyla resmi posta kanalıyla iş tutma yöntemi mevcut mudur? Eğer durum böyleyse ve bu iş gerçekten İngilizlerin işiyse, bu durumda İngilizler Şeyh Said'in lehine değil, basbayağı aleyhine çalışmış olmuyorlar mı? Evetse, şu halde İngilizler bu karalama işini kimin ya da kimlerin lehine yapıyorlardı?

Görüyorsunuz, sor sor bitmiyor.

Bitmez de. Neden derseniz, olayın üzerinden 78 yıl geçmiş olmasına rağmen, hâlâ ilgili arşivler kamuoyuna açılmamıştır.

Gidin sorun isterseniz, eğer resmi ideolojiye iman etmiş bir "**yeminli tercüman**" değilseniz, size verecekleri tek cevap vardır: "**Tasnif dışı**". Ne demekse? "Yassak hemşerim"in adını "tasnif dışı" koymuşlar. Anladık "para iman ve günah gizlidir" de, bu kadar da gizli olmaz ki canım. Hem o dediğiniz bireyler için geçerlidir. Çünkü tevbe edince Allah affeder. İyi de, devletin ruhu yok ki ahirete gitsin. O tevbe edecekse bu dünyada edecek.

Sözün özü, neredeyse Cumhuriyetle yaşıt bir olayın belgelerini açıklamaktan köşe bucak kaçan "**muhafazakar mı muhafazakar**" bir devletle karşı karşıyayız. Vatandaşının aklını bazı tarihi gerçeklerden muhafaza etmek konusunda sanki yemin etmiş bir devlet.

Galiba çok şey bekliyorum. Peki, bu talebimden vazgeçmeye razıyım. Tek o gün asılanların gömüldüğü yeri asılanların torunlarına söylesinler, ben "**buna da şükür**" diyeceğim. Baksanıza, Güney Doğunun kan davalı aşiretleri bile barıştı. devleti bu anlamsız kan davasından vazgeçirecek, onu vatandaşıyla barıştıracak birileri yok mu?

Benim "arşivler açılsın" talebimden vazgeçmem gerçeği öğrenmekten vazgeçmem anlamına gelmiyor. Bu, biraz "**nasıl olsa arşivler çoktan steril hale getirilmiştir**" diye düşünmemden kaynaklanıyorsa, biraz da alternatif kaynakların varlığını bilmemden kaynaklanıyor. Mesela "**gizli İngiliz arşivleri**" gibi.

ŞEYH SAİD VE İNGİLİZLER (2)

Sahiden de, İngilizler dünyanın en muhafazakar toplumu olarak bilinirler, değil mi?

Bana sorarsanız, toplum açısından değil ama, devlet yönetimi açısından, dünyanın en muhafazakarı Türkiye'dir. İngiltere, bu alandaki muhafazakarlıkta, Türkiye'nin eline su bile dökemez.

Neden mi?

Baksanıza, üzerinden 78 yıl geçmiş olayların belgeleri bile, hâlâ sıkı sıkıya muhafaza ediliyor.

Mesela ABD-İngiliz işgali öncesi bir Musul tartışmasıdır aldı başını gitti. Fakat herkes "işkembe-i kübra"sından konuştu. Misak-ı Milli sınırları içerisinde olan Musul-Kerkük nasıl olmuştu da elimizden çıkmıştı? Hangi pazarlıklar dönmüştü? Olayın görünen sebeplerinin ardında yatan görünmeyen faktörler nelerdi? Bu pazarlıklarda "hilafet" kartını kim, nasıl masaya sürmüştü? Ne neyin karşılığı verilmiş, ne neyin karşılığı alınmıştı? Bu tartışmaların meclise yansıyan boyutu nasıldı? Bu tartışmalar sırasında ikinci mecliste neler dönmüştü? Daha sonra feci şekilde tasfiye edilen muhalifler arasında Musul meselesinin altını kurcalamayı "şeref borcu" bilenler de var mıydı? Başlarına neler geldi? Vs... vs...

Bırakın bütün bunları, devlet daha dün sayılan bir tarihte yaptığı anlaşmalara ilişkin rakamları telaffuz etmekten aciz olduğunu göstermedi mi?

Neden Türkiye devleti İngiliz devletinden daha muhafazakar, arz edeyim. Şeyh Said olayının üzerinden 78 yıl geçmesine rağmen, Türkiye arşivlerini sıkı sıkıya muhafaza ederken, İngilizler **"gizli arşivlerini"** çoktan açmışlardı bile.

Yalnız sözün burasında, hinliğiyle ünlenmiş İngiliz siyasetini göz önüne alarak, bir ihtiyat payı bırakalım. Belki bu arşivler içerisinde yer alan "çok özel" ilişkilere ait bazı belgeler hâlâ saklanıyor olabilir. Bunun tek ölçütü, açıklandığı takdirde İngilizlerin ya da onların rol yüklediği tarihi şahsiyetlerin imajları-

nın zedelenecek olmasıdır. Bu ihtirazi kayıttan sonra konuya tekrar dönebiliriz.*

Yasal süre dolduktan sonra açıklanan İngiliz gizli belgeleri üzerinde yapılan birden çok çalışma mevcut. Mesela **Erol Ulubelen**'in ***İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye*** (Çağdaş yay, 1982) ve **Bilal N. Şimşir**'in ***British Documents on Atatürk 1919-1938*** adlı eser (TTK, 1979), bunlardan sadece ikisi. Fakat bu tür eserleri tetkik ettiğimizde, az ya da çok bunların da "okuma-üflemeye" tabi tutulduğunu anlamakta gecikmeyiz.

İngiliz gizli belgelerinden kotarılmış eserler arasında **Ömer Kürkçüoğlu**'nun ***Türk İngiliz İlişkileri (1919-1926)*** adlı eserinin ayrı bir yeri var. En netameli zaman dilimine ilişkin İngiliz gizli belgelerini içeren eserde Şeyh Said olayı da yerini almış. İngilizlerin Şeyh Said ayaklanması hakkındaki kanaatlerini öğrenmek istemez misiniz?

Ayaklanmanın en sıcak günlerinden biri olan 4 Mart 1925 tarihli İngiliz istihbarat raporu, ayaklanmanın nedenine ilişkin olarak, **"Türk hükümetinin, gerici ve dinci olarak nitelendirdiği hareketin hükümete sağladığı sıkıyönetim şartları sayesinde (Takrir-i Sükun ve İstiklal Mahkemeleri) her türlü muhalif unsuru ayıklama imkanı sağlamak için böyle bir provokasyona girişmiş olabileceğini"** dile getirilir (s. 219).

Kürkçüoğlu'nun kendisi, gizli belgelerdeki bütün bulgulardan yola çıkarak **"İngiltere'nin Kürt sorununa karşı genel ilgisi gereği ayaklanmayı yakından izlediği, fakat destekleyici bir tutumdan kaçındığı"** tesbitini yapar (s. 314).

Ayaklanmanın Ankara'nın provokasyonu olduğu düşüncesi sadece İngiliz belgeleriyle sınırlı değildir. **Naşit Hakkı Uluğ** da bu olayın **"hükümetin provokasyonu"** olduğu sonucuna varanlardandır. Uluğ'un bu yargısını Tek Partiyle ilgili eserinde dile getiren **Mete Tunçay**, bütün belge ve bilgileri ortaya döktükten sonra şu yargıda bulunur: **"Hemen belirteyim ki resmi ideolojinin ileri sürdüğü ve sol çevrelerce de benimsenen bu harekete İngiliz kışkırtmalarının yol açtığı tezi inanılması güç görünüyor."** (s.130)

Bu ayaklanma hakkında bir de "Kemalist" İngiliz ve Amerikalıların yaklaşımı vardır. Bunlardan Atatürk hayranlığıyla ünlü tuhaf biri olan İngiliz Lord Kinros şöyle der: **"İstanbul'da**

öğrencilerle hamallar, bu dinsel gericilik gösterilerini şiddetle protesto ettiler. İsmet Paşa'nın Mecliste söylediği gibi, Cumhuriyet çocukları seferberlik çağrısına gönülden karşılık vermişlerdi." (*Atatürk-Bir Milletin Yeniden Doğuşu*, s. 611)

Yahudi tarihçi B. Lewis'in yargısı değilse de, bu yargıyı ifade etmek için seçtiği kelimeler malum jargonu hatırlatıyor: "Kürt ayaklanmasını, Allahsız Cumhuriyeti devirmeyi ve halifeyi geri getirmeyi isteyen derviş ve şeyhler yönetmişti. Bunun üzerine Mustafa Kemal, tekkelerini kapatarak, birliklerini dağıtarak ve toplantılarını, ayinlerini ve özel kıyafetlerini yasaklayarak dervişlere karşı harekete geçti." (*M. T. Doğuşu*, s. 611)

Ne ilginç tesadüf değil mi; günümüzde ABD'yi küresel eşkıyalığa ikna eden akıl hocaları arasında, S. Huntington ve Z. Brzezinski'den de önce Bernard Lewis yer alıyor. Daha da ilginci Atatürkçü Düşünce Kulüpleri Federasyonu üyelerinden oluşan 80 kişilik grup Beyoğlu'nda ellerinde Saddam'ın resimleri olduğu halde yürüyor ve Federasyon başkanı şöyle bir nutuk irat ediyor:

"Saddam heykelini yıkanlara sesleniyoruz: Burada yüzlerce Saddam var!"

Ne diyordu Horatius: "Ne gülüyorsun, anlattığım senin hikayen!"

İnşaallah, bu günlerin iç yüzünü öğrenmek için bir 78 yıl daha beklemeyiz.

*Bu yazı yayımlandıktan sonra bir mesaj aldım. Londra'da doktorasını tamamlamış bir araştırmacıdan geliyordu. Verdiği bilgiye göre İngilizler, söz konusu döneme ilişkin bazı belgeleri hala kamuoyuna açmamışlardı.

YENİÇERİ (1)

Adı: ***İsimle Ateş Arasında.*** Bir romandan daha fazla bir şey bu. Aşk olsun **Nazan Bekiroğlu'na**? Zaten **"aşk"** olmasaydı, yazıya, sanata, estetiğe, öğrenmeye dair her şeyi içeren **"meşk"** de olmazdı.

Osmanlı hakkında yazmak için sadece Osmanlı'yı iyi bilmek yetmez. Osmanlı'yı Osmanlı eden değerlerin bir numaralısı olan İslam'ı da çok iyi bilmek gerek. Ama, Kur'an'sız bir İslam bilgisi de ne ola ki? Bu olsa olsa, İslamsız Osmanlı bilgisine benzer.

İsimle Ateş Arasında yazarı, işini ciddiye almış. İslamsız Osmanlı'nın, Kur'an'sız İslam'ın bilinemeyeceğinin farkına varmış. Bilgisini ve kültürünü romanına kendine özgü bir üslupla yansıtmış. Romanın zamanında ilerlerken yer yer yürümekte zorlansanız da, sizi sizden alıp alıp götüren sayfalar bu açığı kapatıyor.

Maksadım, roman eleştirisi yapmak değil. Esasen, edebi bir ürünün en adil ve mutedil eleştirmeni (=eleği) zamandır. Zaman, kendi kalburuna konulan şeyleri biteviye ele(ştiri)r. Zamanın kolları hiç yorulmadan bu kalburu sallar. En sonunda kimileri kalburun üstünde kalır, kimileri de altına geçer.

Ama benim asıl değinmek istediğim, bu topraklarda üretilen değerlerin, **bu topraklarla irtibatının sahiciliği sorunu.**

Son yıllarda tarihi romanlar hayli moda. Konusu tarih olan bir roman, sadece **"bu topraklarda"** üretilmekle kalmayıp, **"bu topraklar hakkında"** üretilmiş bir üründür. İyi de, tasavvur ve aklının bu topraklara aidiyeti kuşkulu bir yazar, bu topraklar üzerine kimin tasavvur ve aklıyla üretecektir ki? Ödünç alınmış bir tasavvur ve akılla ne kadar başarılabilir bu işler? Elbette bu, **"bir kovboyun yerliler üzerine yersiz denemeleri"** olmaktan öte gitmez.

Ödünç tasavvur ve akılla bu topraklara ve bu toprakların insanına bakma sorunu keşke sadece edebiyatçıların sorunu olsaydı. Onlar, bu ülkedeki özelde 80, genelde 150 yıllık **"ideolojik klonlamanın"** ürünlerinden sadece biri.

Resmi ideolojinin yeni bir tür elde etmek için kurduğu laboratuarlar olan şu eğitim ("**eritim**" mi demeliydim?) sürecinden, içinde güçlü bir isyan ve itiraz olmadan geçen hangi fani, kendini bu klonlamadan kurtarabilir ki?

Ama arada bir tatlı kazalar da olmuyor değil. Nazan Bekiroğlu ve romanı işte bu tatlı kazalardan biri.

Roman, Osmanlı deyince ilk elde akla gelen üç beş kurumdan biri olan **Yeniçeri Ocağı**'nı ele alıyor. Fütuhat toprağı olan Balkanların Hıristiyan ahalisinden -tabir caizse- "zekat" olarak toplanan "pencik"lerin 400 yıl süren trajik hikayesi bu.

Yeniçeri adayı **Nezuka**'nın ana kucağından alınışının acıklı öyküsüyle başlıyor roman.

Yeniçerilerin Osmanlı'nın ikbal ve gücünü temsil ettiği dönemler...

Yeniçeri Ocağının bozuluşunun tipik bir göstergesi olan "esame ticareti"...

Asıl adı Numan olan birinin Ocak defterine kayıtlı Mansur'un ismini satın alması...

Ev, evlilik, Nur, Nihade, aşk, çiçekler ve buhur...

Sonunda **II. Mahmut**'un milletin baş tacı iken baş belası haline gelmiş olan ordunun top yekun ortadan kaldırılmasına ilişkin fermanı. Dünün gözbebeği olan ordu öylesine bir nefret odağı haline gelmiş ki, ona dair isimler, unvanlar, libaslar ve simgeler bile yasaklanıyor. Nihayet, halkın da eline geçirdiği baltalar, nacaklar, kamalar, kılıçlarla katıldığı top yekun bir tenkil harekatı sonucunda, yeniçeri kışlalarının ateşe verilmesiyle hikaye son buluyor. Yani her şey "**isimle ateş arasında**" olup bitiyor.

Romanın hikayesinin en öğretici tarafı halktan kopmuş, halka yabancılaşmış bir ordunun ilelebet yaşayamayacağı gerçeği.

Yeniçeri ordusu, Osmanlı'yı cihan devleti yapan orduydu. Bu nedenle yeniçeriler kendilerinin devlet için ne denli vazgeçilmez olduklarını iyi bilirlerdi. Bu durum onlarda aşırı bir gurura ve şımarıklığa yol açtı. Ne söz dinlediler, ne hukuk. Kendilerini hukukun/şeriatın üstünde gördüler.

Devlet içinde devlet oldular.

Önceleri "milletin ordusu" idiler. Sonraları milleti "ordunun milleti" olarak gördüler.

En sonunda "millete karşı bir devlet" haline geldiler.

Dün milletin değer ve menfaatlerini savunurken, gün oldu kendi menfaatlerini milletin değer ve menfaatlerinin üstünde görmeye başladılar.

Evvelce milletin inanç ve değerlerinin güvencesiydiler. Fakat git gide milletin inanç ve değerlerini tehdit eder hale geldiler. Milletin ocağından beslenip milleti tehdit ettiler. En sonunda tehdit ettikleri millet tarafından yok edildiler.

Çok ibretlik bir hikaye değil mi? Bugün de herkesin ibret nazarlarıyla üzerinde bir kez değil, bin kez düşünmeleri gereken yaşanmış bir tarih.

Nasıl hatırlamayız Kur'an Şairi Mehmet Akif'in "İbret alınsaydı tarih tekerrür mü ederdi?" diyen çığlığını?

Bu çığlığı bize hatırlattığı için, Bekiroğlu'na bir kez daha teşekkürler.

YENİÇERİ (2)

"İbretlik Bir Hikaye" başlıklı önceki yazımda Yeniçeri üzerine yazılmış bir romandan yola çıkarak, olayın ibretlik yönüne dikkat çekmiştim. Bugünkü dersimiz yine tarih.

Yeniçeri ordusunun hikayesi, halkına yabancılaşmanın hikayesidir. Bu hikaye, halkına yabancılaşan bir kurumun ilelebet yaşayamayacağının hikayesidir. Dahası, haddini aşmanın, doğru yoldan şaşmanın ve meşruiyetini yitirmenin feci akıbetinin hikayesidir.

Boşuna dememişler **"haddini aşan şey zıddına döner"** diye. Adaleti sağlamakla görevli bir kurum, haddini aşınca, bizzat zulmün odağı olmaya başlar. Güvenliği sağlamakla görevli olan bir kurum, haddini aşınca, güvenliğin en büyük tehdidi haline gelir.

Yeniçerinin **"kelle isteme"** geleneği, bir haddini aşmaydı. Bu gelenek maalesef Osmanlı'yla sınırlı kalmadı. Osmanlı sonrasındaki "fetret döneminde" de devam etti. Başbakanın kellesini isteyen 1960 cuntasıyla, Sadrazamın kellesini isteyen kazan kaldırmış Yeniçeri arasında ne fark var? Olsa olsa bu bir mahiyet farkı değil, biçim farkıdır.

Çöküş dönemlerinin Yeniçerisi İslam şeriatının yasakladığı kan dökmeden yağmaya, içkiden işrete varana dek her türlü zorbalığı irtikap eder, yine de kazan kaldırırken **"Şeriat isterük!"** diye ortalığı velveleye verirdi.

Bu, tarihin en komik paradokslarından biridir.

"Kazan kaldırma" dediğimiz şey, askeri müdahalelerin Yeniçericesiydi. Cumhuriyet dönemindeki darbeler ve müdahaleler de, gerçekte Yeniçeri Ordusunun "kazan kaldırma" geleneğinin modernleştirilmiş biçiminden başkası değildi.

Osmanlı'daki üç sınıftan **"seyfiyye"**yi temsil eden Yeniçeri Ordusu kazan kaldıracağı zaman, mutlaka **"ilmiyye"** ve **"kalemiyye"** sınıfından kendisine destek çıkacak birilerini tedarik ederdi.

Osmanlı sonrasında "ilmiyye"nin yerini akademik camia ve medya aldı. Kalemiyyenin yerini ise, bürokrasi aldı. Cumhu-

riyet dönemi askeri müdahale ve darbelerine bu sınıfların içerisinden alkış tutacak mebzul miktarda darbe heveslisinin çıkması da, işte bu yüzden geleneğe uygun bir seyir izlemekte.

Yeniçeri kazan kaldıracağı zaman, bunun "**fetvalı**" olmasına azami oranda özen gösterirdi. Eğer Şeyhülislamdan bu fetvayı tehditle alamazsa, onu etkisiz hale getirir ama fetva alacağı bir "**merci**" mutlaka bulurdu. Doğrusu, yeniçeriye karşı çıkmak için mangal gibi bir yürek isterdi. O da herkeste bulunmazdı. Bulunan da, bunun faturasını bazen hayatıyla, bazen makam ve itibarıyla, bazen de ekmeğiyle öderdi.

Yeniçerinin elinde kazan kaldırmak ve kelle istemek için "**bürhân-ı kat'î**" (=kesin delil) yoksa da, "**bürhân-ı kâtıa**" (=kesici delil) vardı. Nasıl olsa bu ikincisi birincisinden daha etkiliydi. Çünkü bir nice "bürhân-ı kat'î" sahibinin dili, "bürhan-ı kâtıa"yı görünce lâl olurdu.

Kazan kaldıran yeniçerinin iştahını, istediği kellenin kendisine verilmesinden daha fazla hiçbir şey kabartamazdı. Önce alt kademeden kelleler istenirdi. Aslında bu bir yoklama, el ense çekmeydi. Muhataplarının direncini bu yolla ölçerdi Yeniçeri. Kelle verildikçe bir üst kademeye çıkılırdı.

Kelle talebi en sonunda, kelleyi verip de kellesini kurtarmaya çalışan Sadrazama kadar uzanırdı.

Bazen Yeniçerinin iştahı o kadar kabarırdı ki, Sadrazamın kellesiyle de yetinmez, **II. Osman**'da, **III. Selim**'de olduğu gibi, "**devlet**"i temsil eden bir numaralı şahsın, yani Padişahın kellesini ister ve alırdı.

Padişah, Osmanlı sisteminde "**devletin sembolü**" idi. Ama devlet değildi. Zaten hiçbir padişahın **Fransa Kralı 14. Lui** gibi "**Devlet mi? O benim!**" dediği duyulmamıştı. **Fatih Sultan Mehmed**'le başlayan "İmparatorluk süreci"nin kudretli hükümdarları bile "**şer-i şerifin ahkamıyla mukayyet**" olduklarını bilirlerdi. Öyle olmasaydı **Zembilli Ali Efendi** Yavuz'un, **Ebüssuud** Efendi Kanûni'nin kimi haksız taleplerine, nasıl cesaretle "hayır" diyebilirdi?

Fakat padişah Osmanlı sisteminde devletin tüzel kişiliğinin "**mücessem timsali**" idi. Yıldırım örneğinde görüldüğü gibi, onun varlığı devletin birlik ve dirliğinin garantisiydi. Özetle, yeniçerinin kalkan kazanının içine padişahın kellesinin düşmesi

demek, devletin kellesinin düşmesi demekti.

Tabi ki bütün bu süreçte olan millete olurdu. Kendi boğazından kısarak verdiği vergilerle beslediği yeniçerinin savunması gereken değerlere saldırdığını gören halk, "**benden ekl ü bel' ettiklerin haram olsun, gözüne dizine dursun**" dedi.

Halkın verdiğini haram etmesi, annenin sütünü evladına haklı bir gerekçeyle haram etmesi gibi bir şeydi.

Tarihler 15 Haziran 1826'yı gösterdiğinde, Dersaadet'te tarihin en dramatik tasfiyelerinden biri yaşandı. Aslında olan şey, yeniçerinin halkın göğsünden emdiklerinin, kendi burnundan fitil fitil gelmesiydi, o kadar.

Görüyorsunuz ki tarih, hayli öğretici. Hele bu tarih, bu topraklarda yaşanmışsa. Bu tarihi bilgileri tazeledikten sonra, gelin de "**tarih ilimlerin anasıdır**" diyen otoriteye hak vermeyin.

YENİÇERİ (3)

İnsanın ilgili ve dahi bilgili okurlarının olması, şükrü eda edilmesi gereken büyük bir nimet. Okurun iyisi, okuduğu yazının nesnesi değil, öznesi olandır. Özne olan okur, okuduğu yazıyla ve onun yazarıyla tasavvur düzeyinde de olsa diyalojik bir ilişkiye geçer.

Bu ilişki bazen tasavvur düzeyinde kalmayıp, eyleme yansır. **E. Keskinkılıç, Prof. Dr. T. Güven, H. Paksoy ve A. Yıldız** *"Yeniçeri Sadrazamın Kellesini İsteyince"*ye ilgi gösterenlerden.

Sayın Keskinkılıç'ın isabetle teşhis ettiği gibi, yazının amacı, Osmanlı'dan Cumhuriyete Türk devlet geleneğindeki güç odaklarının informel yerini tesbit hususunda bir hatırlatmada bulunmaktı.

"Hatırlatmada bulunmaktı" dedim, çünkü başımıza gelenlerin bir çoğu, **"kasıtlı unutkanlık"** adını verebileceğimiz hafıza zafiyetimiz yüzünden geliyor. **"Telifi"** beceremeyen bir aklın **"temyizi"** becermesi mümkün mü? Sentez yapamayan bir aklın, yaptığı analizden **"bârika-i hakikat"** (gerçeğin kıvılcımı) değil, çıksa çıksa "kabak çekirdeği" çıkar.

Sayın Paksoy **"1826 Vak'a-i Hayriye ile Osmanlı tarihte kendi kışlasını ve içinde kim varsa topa tutarak ortadan kaldıran tek Devlet örneği değil midir?"** diye sormuş. Bildiğim kadarıyla, evet. Bu sorunun bir eksiği var: Osmanlı, halkın yardımı sayesinde ordusunu ortadan kaldırıp adını "Hayırlı Olay" koymada tekdir. Fakat bu "ilk" ve "tek"e, Cumhuriyet döneminde yeni "ilk" ve "tek"ler de eklenmiştir.

Peki, bu olay gerçekten "hayırlı" mı olmuştur?

* *

Uzun vadede, neresinden bakarsanız bakın, hiçbir hayrı görülmemiştir. Yeniçeri Osmanlı'nın sadece günah keçisiydi. Yeniçeri, bozulmanın tüm hücrelere sirayet ettiği bir bedende kırılan bir koldu. Bu kol, **"kol kırılır yen içinde kalır"** mantığınca tedavi edilmek yerine, pansumanla geçiştirildiği için kangren oldu. O kolu o bedenden koparıp atmakla bedenin kurtulacağını sananlar, fena halde yanıldıklarını çok geçmeden anlayacaklardı.

O halde "Vak'a-i Hayriye" aslında "vak'a-i şerriye" idi denilebilir mi?

Bir açıdan, evet. Cemil Meriç'in yerinde tesbitiyle "ulema en büyük müttefikini kaybetmişti". Yeniçeri ocağına ateş düştüğünde, aslında Osmanlı'nın bağrına ateş düşmüştü. "İlmiye"nin kanadı kırılmıştı. O artık, uçamayan "kuş"tu.

Unutmayalım ki, Osmanlı'daki içten içe gerçekleşen bu bozulmayı daha yüzyıllar öncesinden doğru tesbit edip sundukları layihalarla, isabetli çözüm teklifleri sunanlar da, yine beğenilmeyen bu sınıfların içerisinden çıkmışlardı. Taşköprülüzade, Koçi Bey, Katip Çelebi bunların başında geliyordu.

Seyfiyyeden boşalan yeri kim doldurdu peki?

"Yeni" yeniçeri doldurdu. Bu "eski" değil, "yepyeni çeri" idi. Eski yeniçeriden farkı şuydu: eskisi Avrupa'nın Hıristiyanlarından devşirilirken, yenisi Asya'nın Müslümanlarından devşiriliyordu. Bunların başında II. Mahmut döneminde Fransa'ya tersine devşirme olsun diye gönderilen Anadolu'nun cins kafa çocukları gelir. Osmanlı ordusunu eğitsin diye çağrılan yabancı subayların elinde, kimliğine ve benliğine düşman olarak yetiştirilen sözde "Asakir-i Mansure-i Muhammediyye"nin subayları gelir.

Özetle, "devşirme" sistemi yeniçeriden sonra tersine dönmüştü. Artık biz Batıdan değil Batı bizden devşiriyor ve kendisine "yeniçeri" yetiştiriyordu. Eski yeniçeri, kazanı "Şeriat isterük!" naralarıyla kaldırırdı. Kazan kaldırma aynen sürdü, değişen sadece sloganlar oldu. Bu kazan Meşrutiyeti getiren süreçte "Hürriyet isterük!" sloganıyla, 27 Mayıs darbesinde "Çağlaşlık/laiklik isteriz!" sloganıyla kalktı. Kazan kaldırmanın üç tarzı arasındaki fark "kimine" göre niteliğe ilişkin olarak görülse de, bizce "biçimsel" bir farktı.

Nedeni biraz uzun kaçar. Kısaca şunu söyleyelim ki, eskisiyle yenisiyle "Yeniçeri aklında" ideolojinin, hatta inancın yeri hiçbir zaman birincil bir yer olmamıştır. Çünkü "yeniçeri aklı", hakikatin değil gücün ve otoritenin peşinde bir akıldır. Bu akıl söz konusu din, iman, düşünce gibi değerlere pragmatik açıdan bakmış, onlara işlevsel ve aktüel değeri üzerinden kıymet biçmiştir.

Ezcümle, endişeye mahal yoktu, gelenek geldiği gibi sürüyordu.

Bizce bu tartışmaya en anlamlı katkıyı, sayın Yıldız, sorusuyla yaptı: Onun sorusunu biraz aşırı tasarrufta bulunarak da olsa, -müsaadeleriyle- şöyle toparlayabiliriz: **"Vak'a-i Hayriye ile sonradan bayram ilan edilen 27 Mayıs darbesi arasında bir ilişki kurulabilir mi?"**

Evet, bütün bu yazılıp çizilenlerden sonra bu soruya, **"Hayır, hiçbir ilgisi yoktur"** dersem, siz buna inanacak mısınız?

Bizde kurumsal hafızanın toplumsal hafızadan kat kat ileri düzeyde ve kavi olduğu ortadayken, bu soru öyle ceffel kalem geçiştirilebilir mi?

Bizce, eğer **"yeniçeri aklından"** söz etmek mümkünse, sorunun cevabı sadedinde, **"27 Mayıs, Vak'a-i Hayriyye'nin, bilinçaltı düzeyinde de olsa bir rövanşıydı"** denilebilir.

YENİÇERİ (4)

Yeniçeri ordusunun, öz halkı eliyle ilgasına tarih **"Hayırlı Vaka"** adını vermişti.

Tabi ki bu, tarihin, kendisini ciddiye almayan toplumlara yaptığı en ağır şakalardan biriydi. Ortada sonuçları itibarıyla hayırlı bir vaka falan yoktu. Biz, her zaman olduğu gibi, kendi kendimize gelin güvey olmuştuk. Aldanmıştık.

Aldanmıştık, çünkü, **"yeniçeri aklını"** ilga etmeden yeniçeriliği ilga edeceğimizi sanmıştık. Aslında son 280 yıllık Batılılaşma tarihimizde bunu hep yapmıyor muyuz?

II. Mahmud eliyle kafanın üstüne kavuğun yerine fesi koyunca, kafanın içinin değişeceğini sanmadık mı? Cumhuriyetin ideologları, "gardrob" değiştirmeyi "devrimle" karıştırmamışlar mıydı? Modernleşme projesinin en hızlı yıllarında tarihi eserlerin alınlıklarındaki tuğraları kazımaya kadar varan akıl, aynı akıl değil miydi?

Ezcümle, yeniçeriliği ilga etmekle yeniçeri aklı ilga edilmiş olmuyordu. Aksine yeniçeri aklını, adı yeniçeri olmayan, hatta bilfiil **"seyfiyye sınıfına"** bile dahil olmayan kurumlar ve zümreler tevarüs etmişlerdi.

Belki, yeniçeriliği en büyük tehlike görenler, yeniçeri aklının yaşayan en büyük mümessiliydiler. Yeniçeriliği ilga ederken dahi o aklı kullandılar. Onun yerine ikame ettikleri kurumlar, tumturaklı adlarla yeniçeri aklını yaşattılar.

Devşirme sistemini tersine çevirerek sürdürmelerinden de anlaşılıyordu bu. Yani Batıdan devşirme yerine Doğudan devşirme, Müslümanlaştırma yerine Batılılaştırma. Eski yeniçeri kazanı "Şeriat isterük!" diye kaldırırken, yeni yeniçeri kazanı Meşrutiyet yıllarında **"Hürriyet isterük!"**, Cumhuriyet yıllarında "Laiklik isteriz!" diye kaldıracaktı.

280 yılda çok şeyin değiştiğine inanıyorsanız, yanılıyorsunuz. Yeniçeri aklı çöküş sürecinin başından beri hiç değişmemişti. Değişiklik, sadece slogan değişikliğiydi. Değişmeyen ise güç ve otoritenin kutsanarak, hasis bir biçimde tekelde tutulmasıy-

dı. Bu aklın, güç ve otoriteyi "**milletle paylaşmaya**" bile tahammülü yoktu. Bundan gerisi laf u güzaftı. Her tür ideoloji, inanç, düşünce "güç ideolojisine" yarayışlı hale getirilebildiği, istismar edilebildiği oranda makbuldü. Değilse merduttu.

İslam, bu anlamda "**yeniçeri aklına**" fazla imkan sunmadığı için cazip değildi. Onun yerine ikame edilmeye çalışılan "**resmi ideoloji**" ise, bu anlamda, kendisini kullanacak bu akla hayli imkanlar sunuyordu. Yani, pratikte kullanıma oldukça elverişliydi. Küresel egemen sistemle çabuk tepkimeye girmesi, aktüel değerini de aktırıyordu.

İşte tam da bu noktada şu tesbiti yapmak şart oldu: Vahyin, tevhid adalet ve hürriyet temelinde inşa ettiği bir akıl, her ne gerekçeyle olursa olsun, güç ve otoriteyi kutsamaya engel bir akıldı. Bunun içindir ki Müslümanların tarihindeki "**gücün kutsanması**" istikametindeki yönelişler, **hep vahiyden belli oranlarda kopmaların yaşandığı dönemlerin** ürünü olmuştur.

Özetle yeniçeri aklı, hiçbir türeviyle İslam'ın inşa ettiği bir akıl değildir ve olamaz da. Bu aklın geldiği son nokta, tarihindeki en yanlış noktadır. Halihazırdaki yeniçeri aklı, sadece gücü kutsayan bir aklı değil, "**kutsadığı gücü tekelinde tutma uğruna kendi kendisini inkar eden**" bir aklı temsil etmektedir. Bu haliyle, çoktan varoluş sebebi olan güvenliğin garantisi olmaktan çıkmış, güvenliği tehdit eder bir hale gelmiştir.

Bu beklenen bir sonuçtur. Çünkü, aidiyet bilincini kaybetmenin, başka bir ifadeyle ben idrakinden mahrum kalmanın kaçınılmaz neticesidir bu. **İbn Haldun**'un kavramlarıyla konuşursak, "asabiye"den mahrum kalmanın bir sonucu. İbn Haldun, devletin kudret ve ömrünü, "**asabiye**" adını verdiği "**aidiyyet taassubuna/tasavvuruna**" dayandırıyordu. Bu tasavvur yok olunca, devletin gücü de yok olurdu.

Her tür devşirme sistemi, bu anlamda, asli değil suni bir aidiyyetti. Fıtrata da uygun değildi. Daha doğar doğmaz hastaneden çalınmış bir bebeğe benziyordu.

Ona kendilerini gerçek ana-baba diye tanıtan çift, gerçekte onun ana-babası değillerdi. Gerçek ana-baba olmadıkları farklı vesilelerle açığa çıkıyordu: refleksleriyle, içgüdüleriyle, tasavvurlarıyla, fıtratlarıyla...

Bu anlaşıldığında, yani çocuk gerçek aidiyyetini keşfettiğin-

de, her iki taraf da ruhsal bir travma yaşadı. Bu derin bir **"kimlik krizi"** ve **"kişilik bunalımı"** idi. Ve olan oldu.

İşte Yeniçeri ordusunun hazin hikayesi aslında buydu.

"Neo-yeniçerileri", yani **"Batının devşirmelerini"** bekleyen mukadder akıbet de bu. Onlar da hastaneden çalınan ve ait olmadıkları ellerde, ait olmadıkları bir kültür ve hayat tarzıyla büyütülen bir zümre.

Bir gün gerçekten ait oldukları dünyanın farkına varacaklar. Tarihin bir yasası varsa –ki kesinlikle öyle- bu bir gün kaçınılmaz olacak. Asıllarını keşfettiklerinde tabi ki yeni travmalar ve krizler yaşanacak. Hem kimliği çalınıp aidiyeti değiştirilmiş çocuklar üzerinde, hem de onları kendi aidiyetine geçiren sahte anne-baba üzerinde.

O süreç, en az hasarla atlatılmalıdır. Dahası, mazinin ocağındaki muhteşem közleri istikbalin ocağında daha muhteşem bir ateşe çevirebilmenin hazırlıkları şimdiden yapılmalıdır. Bu ortamı hazırlayacak olanlar da fikri namus, kapasite, ilgi, liyakat, bilgi ve bilinç sahibi gerçek münevverlerdir.

Hepsinden öte, **"kendi aidiyyeti sahici ve sahih olan"** münevverler.

BİR ANKETİN GÖSTERDİKLERİ

Haftalık bir dergi, başı açık kadınlarla ilgili geniş bir anket çalışması yaptı. Son birkaç haftadır bu anketin sonuçları dergi sayfalarında değerlendiriliyor. Fakat henüz yazılı ve görüntülü medyaya yansımadı.

Başı açık kadınlar, Türkiye'deki resmi ideolojinin –tabir caizse- üzerine oynadığı, yatırım yaptığı kesimi oluşturuyor. Fakat kimse çıkıp da başı açık kadınlara şunları sormuyor: **"Resmi ideolojinin sizi çirkin emellerine alet etmesine ne diyorsunuz?"** Ya da **"Sizin sırtınızdan kendine meşruiyet sağlama çabalarına katılıyor musunuz?"** Ya da **"Resmi ideoloji ve onun azınlık yandaşları tarafından kullanılmayı içinize sindirebilir misiniz?"**

Söz konusu anket, işte bu soruların muhtemel cevaplarına ulaşma konusunda çok önemli veriler sunuyor bize.

Herkesin malumu olduğu üzere resmi ideoloji, Türkiye'de hep **"azınlık ideolojisi"** olmaktan kurtulamamıştır. Devletin tüm imkanlarını tepe tepe kullanmasına, havuç ve sopa siyasetini sonuna kadar, bazen de kanırta kanırta uygulamasına rağmen böyledir bu.

Bu yüzden de hep **"meşruiyet sorunu"** yaşamıştır. Hatta resmi ideolojinin bu ülkedeki meşruiyet sorunu, bazen örtük bazen açık bir biçimde **"sendroma"**, kimi zaman da **"paranoyaya"** dönüşmüştür. Bu ideolojiye mensup etkili ve yetkili azınlığın yer yer kendi küpünü zarar verecek kadar **"keskin sirke"** kesilmesinin nedenlerinden biri de budur.

Resmi ideolojinin kendine özgü bir gardırop oluşturmak istemesi ve bu uğurda millete başından beri ağır bedeller ödetmesi, onun girdiği meşruiyet kriziyle açıklanabilir. Bu krizi o, kamusal alanı kendisinden başkasına kapatarak aşmaya çalıştı. Başörtüsü yasağı da, bu krizin bir parçasıdır.

Bu ülkeye musallat olan malum ideoloji, başından beri toplumu oluşturan üç kesime üç haramı, kendini meşrulaştırma ve yandaş tedarik etme amacıyla dayattı. Bunlar

1. Çıplaklık.

2. Alkol.

3. Faiz.

Bu haramlar ne kadar yaygınlaşırsa sistem o kadar rahatlayacaktı. Çünkü o bu üç günahı işleyeni "**doğal müttefik**" olarak algılıyordu. 28 Şubat'ın aktörlerinden ve emekliliğinden sonra batan bir bankanın yönetim kurulunda görev alan bir generalin, bir belediyenin kendi kurumlarında alkollü içki satmamasını darbe gerekçeleri arasında sayması, oldukça manidardı. Dünyanın hiçbir yerinde görülmeyen faizli mevduatın yüzde yüzünü devlet güvencesi altına alarak 65 milyonun soyulmasına göz yummanın arkasında yatan duygusal neden de budur.

Ama bizim asıl konumuz, resmi ideolojinin bir "kadın hakkı" gibi göstermeye çalıştığı ve örtülü vatandaşlara dayattığı "açıklığa" her nasılsa bulaşmış hanımlardı. Daha doğrusu, onlara resmi ideolojinin yüklediği misyonu ne kadarının benimseyip benimsemediğiydi.

Resmi ideoloji, kendisini, açık giyimli bayanların sayıları ve açılma katsayıları üzerinden meşrulaştırmaya kalksa da, siz önce şu rakamlara bir göz atın:

Türkiye'deki başı açık kadınların; % 78,5'i kendini "dindar" olarak tanımlıyor, % 69,3'ü Hacca gitmek istiyor, % 76'sı, çocuklarının dinî eğitim almasını istiyor, % 67,5'i düzenli olarak oruç tutuyor, % 60,2'si başörtüsü tartışmalarını "gereksiz" buluyor, % 58,7'si evlilik öncesi ilişkiyi onaylamıyor [% 31,1'i onaylıyor], % 27,5'i pop müzik dinliyor, % 24'ü ünlü kadınlar arasında en çok Hülya Avşar'ı beğeniyor, % 69,1'i "Türkiye AB'ye girmeli" diyor, % 64,3'ü hiç alkol kullanmıyor, % 86,5'inin başörtülü yakınları, akrabaları var, % 37'9'u "başbakanın eşi başını açmalı" derken, % 28, 2'si buna "hayır" diyor % 28,6'sının ise bu konuda fikri yok.

Bu rakamların gösterdiği ilk gerçek, başı açık hanımların çoğunluk itibarıyla "**dindar**" sınıfına girecek kadar dine ve dini değerlere yakın olduğu. Zaten % 78,5'i kendisini "dindar" olarak tanımlıyor, bir o kadarı "çocuklarının dini eğitim almasını" istiyor, % 70'e yakını hacca gitmek istiyor, % 67'si düzenli oruç tutuyor...

Türkiye'deki başı açık kadınların profili üç aşağı beş yukarı bu. Bu sonuçları görünce en çok üzülmesi gereken kesimlerin

başında resmi ideoloji yandaşları gelmeli. Çünkü bu ülkedeki başı açık kadınlar kendilerinin sandığı gibi "**çantada keklik**" değil. Başı açık tüm kadınları peşinen kendi hanelerine yazmaları zügürt tesellisinden öte bir değer ifade etmez.

Laikçi jakoben uygulamalar için başı açık kadınları kullanmaya kalkacak olanlar, bu rakamlar üzerinde iyice durup düşünmelidirler. Tabi, başı örtülüler ve İslam'ı bir hayat tarzı olarak benimseyen bilinçli dindarlara da bu rakamların söyleyeceği çok şey var. Bu bahis bir başka yazının konusu olacak kadar geniş. Ama biz hemen hatırlatalım ki, bu ülkede bilinci iğdiş edilmiş kitlelerin bilinçaltı hala "müslümandır" ve her tür "**top yekun savaş**" naralarına rağmen, müslüman kalmaya devam edecektir.

III. BÖLÜM

EBU MÜSLİM'İN VASİYETİ

Sorarlar efendim, hepimize sorarlar.

Hatta yalnız başkaları değil, biz de sorarız: "**Ne oluyoruz** diye. **"Kırk yıllık Yani olur mu Kâni?"** diye.

Bunu soran herkes elbet eski çamların bardak olabilme i timalini hesaba katıyor. Ama daha devrilen çamların çatırtısı k laklarımızdan gitmedi. Hele bir gitsin de ondan sonra.

Sorarlar, çünkü umutları var. Sorarlar, çünkü seviyorlar. S rarlar, çünkü ortada Necip Fazıl'ın ifadesiyle **"Baba katiliyle b ban bir safta"** durumları var. En nihayet sorarlar, çünkü canl yanmış, sopa yemiş, ezilmiş ve horlanmış, itilmiş ve kakılm lar.

Siz de cevaplarsınız, hem de size yakışan müşfik bir eday Sizi kitlelere sevdiren o babacan tavrınızla.

Olur, politika bu, uygunsuz durumlar çok olur. Siz de bö lesine bir uygunsuz durumun bir parçası olmak zorunda kalal lir ya da öyle gerektiğini düşünebilirsiniz. Dahası içinde bulu duğunuz o durumu açıklamakta zorlanabilirsiniz. Öyle ya, bö durumlarda en iyi açıklama "hık-mık" bile olabilir.

Fakat, inanın böyle durumlarda sizi en iyi yine bu mazlu camianız anlar. Eğer bir mecburi durumla karşı karşıya kalm sanız, inanın durumunuzu gözlerinizden okuyacaklardır. Siz e eleştiren, ne eleştirmesi, masumca ve ayağının ucuna basar kamuoyu önünde yaptığınız ve 'uygunsuz' bulunmuş olan bir h reketinizi sorgulayan kendi insanınıza **"Gözlerime bakın!"** der niz, olur biter.

Emin olun ki anlarlar. Onlar buna benzer durumlarla karşılaşmamışlardır. Çok değil, yakın geçmişte yaşananları h tırlayın. Bundan çok daha ötesini sineye çekmişler, tahamm etmişlerdi.

Yarı yolda bırakılmalara, adam yerine konulmamala azarlanmalara, sayılmamalara, çok şahit olmuşlar, ama büt

bunları umutlarının ve sevdalarının hatırına sineye çekmeyi de bilmişlerdi.

Fakat bu Allah'ın hoşuna gitmez. Biz Müslümanlar sevgiyi Allah'ın yarattığına inanırız. O'nun sevdirip aziz ettiğini dünya alem bir araya gelse zelil ve rezil edemez. O'nun sevgisini yıpratanı ise, dünya alem bir araya gelse insanlara sevdiremez. Şebeke'nin, tüm Şebekelerin yüreğini ağzına getiren şu sevgi halesi kaç trilyonluk bir reklam bütçesiyle oluşturulabilirdi? Maşeri vicdana Allah'ın müdahalesi anlamına gelen, rasyonel bir açıklaması olmayan ve kıymeti öznesinin kâmetinden büyük olan bu sevgi selini hangi propaganda makinesiyle, ya da hangi kanunun zoruyla becerebilirdiniz?

Fakat, eleştiriler karşısında takınılan tutum, hiç de hoş değildi. Geçmişinizde ait olduğunuz bütünden koparken camianıza gösterdiğiniz gerekçeleri hatırlayın. Bu tavırlar tam da sizlerin kopuş gerekçenizi hatırlatır cinsten...

Ne demişti koptuğunuz yapının bir duayeni: **"Bizim geleneğimizde eleştiri yoktur!"**

Biz de olanca gücümüzle karşı çıkmış ve sormuştuk: **"İslam siyaset geleneği eleştiri ve özeleştiri üzerine inşa edilmiştir; çünkü bunlar sadece meziyet değil adına 'tevbe' ve 'İstiğfar' denilen birer yükümlülüktür. Hal böyleyken, siz hangi gelenekten söz ediyorsunuz?"**

Yoksa böyle nevzuhur bir gelenek mi var? Kopuşlar ne kadar radikal, ne kadar iddialı olursa olsun "yok aslında birbirimizden farkımız" reklam spotunu andırırcasına, hep zaaflar mı tevarüs ediliyor?

İyi ama, kartel medyasının sizi kıyasıya sorguladığına kaç kez şahit olduk? Üstelik bu sorgulayanlar dün sövenlerdi. Aynı malum takımın yarın da sövmeyeceklerine dair hiç bir garantiniz yok.

Sizden beklenenin asgarisi, onlara gösterdiğiniz hoşgörü ve munis tavrı, kendi unsurlarınız sorguladığında da göstermenizdir. Bu makamda "tahammül" kelimesinin en sevimsiz kelime olduğunu bile bile söyleyeyim, tahammül etmeniz gerekir. Unutmayın, Türkiye gibi politikanın ip cambazlığından farksız yürütüldüğü bir ülkede, sevenlerinizin size tahammül etmesini gerektiren bir çok durumla karşılaşacaksınız. Ve yine söyleye-

yim: Kulağınıza politikanın profesyonellerin sanatı olduğunu söyleyenler, doğruyu eksik söylüyorlar. Naçizane tamamlayayım: Politika hayatın içindedir, hayatın ilkelerine karşı çıkarak hiçbir alanda kalıcı başarı sağlanamaz: o ilkelerin başında ise "umut" ve "sevgi"nin oluşturduğu hasbi bir çevre gelir.

Bu makam, Horasanlı Ebu Müslim'in Emeviler'in yıkılış gerekçesini özetleyen ve onların yerini alan Abbasilere yaptığı o harika vasiyeti hiç unutmama makamıdır:

Düşmanlarınıza yaranmak için dostlarınızı kırmayınız! Sonunda düşmanlarınıza yaranamadığınız gibi, dostlarınızdan da mahrum kalırsınız.

SİYASETE KİMLER GİRMELİ? (1)

Önce bir gerçeği hatırlatmalı: Bir yerde yapılan siyasetin kalitesi, siyaset yapan insanların kalitesinden bağımsız değildir. İşte tam da bu yüzden siyasetinizin kalitesi ticaretinizin, sanatınızın, biliminizin ve hatta dindarlığınızın kalitesinden bağımsız değildir.

Bu da gelip insan kumaşının kalitesinde düğümlenmektedir. Kumaşı kaliteli bir şahsiyet nereye girerse girsin, oraya bir "**katma değer**" olarak girer. Girdiği yerin değer ortalamasına katkıda bulunur ve o ortalamayı yükseltir. Tabi ki tersi de geçerli; kumaşı kalitesiz bir insan girdiği yerin değer ortalamasını düşürür.

Türkiye'de yapılan şekliyle politika zâtî bir illetle maluldür. Bunlardan birincisi kurulu düzenin siyasete ve siyasetçiye güvenmemesidir. Bu güvensizliğin sonucunda siyasetçinin siyaset etme alanı daraltılmıştır. **Kurulu düzen siyasetin alanını önce iş göremeyecek kadar daraltmış, sonra da görülemeyen tüm işlerin sorumlusu olarak siyasetçiyi göstermiştir.** Bu siyasete ve siyasetçiye kurulmuş ince bir tuzaktır.

Siyasetin böylesine kalitesiz olmasında bu tuzağın rolü var mıdır?

Nasıl olmaz? Şöyle ki: kurulu düzenin siyaset dışı koruyucuları siyaset etme vizesi dağıtmayı bir "**ulûfe**", hatta bir "**rüşvet**" olarak görüyorlar. Siyaset onlar sayesinde siyaset olmaktan çıkıp -etimolojik anlamıyla- tam bir "politika" haline geliyor. Ve siyaset arıların uğraş alanı olmaktan çıkıp sineklerin uğraş alanına dönüşüyor. Çünkü "üretenler" değil "tüketenler" ve "yağmalayanlar" siyasetin başına üşüşüyorlar. Ve sonunda siyasetçiler sınıfı bir asalaklar ve tufeyliler sınıfı olup çıkıyor.

Çünkü siyaset, kurulu düzenin sahipleri tarafından bir ulufe ve rüşvet olarak sunulmuştu. Her halde rüşvete şahsiyetli, ahlaklı, erdemli ve değerli insanlar itibar edecek değillerdi. Hoş, iyi niyetlerle bu ulufeyi yüzü kızararak da olsa alan değerli insanlara, ulufeyi dağıtanlar eğer nitelikli olduklarını fark ederlerse geçit vermiyorlardı. Kazara bir yolunu bulup siyasete katma değer

olabilecek nitelikte olanların ipini, hadım ederek kendilerine hâdim ettikleri güçlere çektiriyorlardı.

Böyle dizayn edilmiş bir siyasal alanda başarılı olmak mümkün mü? Adeta başarısızlığa endekslenmiş bir alan siyaset. Çünkü müesses düzenin kahraman koruyucuları, siyaseti aynı zamanda rakip bir alan olarak görüyorlar. Ve siyaset hasmı kadı olan sanık konumuna düşürülüyor. Malumunuzdur: "Hasmın kadı olursa yardımcın Allah olsun."

Bu durumda hala siyasetin kalitesi neden bu kadar düşük diye sormanın alemi var mı? Çünkü maçı yönetmesi için sahaya çıktığı sanılan hakem, maçın önceden belirlenmiş olan skorla bitmesi talimatıyla sahaya çıkmış zavallı bir "memur".

Bu politikanın zâtî illeti. Elbette yapısaldır ve bu ülkedeki kurulu düzenin tabiatı değişmedikçe o da değişmeyecektir. Sonuçta politika kalitesiz politikacılar eliyle rezil edilecek, kurulu düzenin siyaset dışı sahipleri de aslında kendilerine ait olan tüm başarısızlıkların sorumlusu olarak politikacıyı göstereceklerdir. İşte bir taşla bir çok kuş vurmak buna denir.

Bu yapısal illetine rağmen bu ülkede politika "siyasete" dönüştürülmek zorundadır. Bunu yapacak olanlar, öncelikle siyaseti tüketici-ganimetçi sineklerin değil üretici-değer katıcı arıların alanı olarak gören zihniyet ve kadrolar olacaktır.

Onlar, kurulu düzenin kahraman sahipleri tarafından kendilerine "sus payı" olarak sunulan "sınırlı-sorumlu" politikayı ellerinin tersiyle itmelidirler. Eğer bunu bir "ulûfe" olarak alırlarsa, ulufe alan yeniçeri gibi "Padişahım çok yaşa!" diye bağırmak zorundadırlar. Zaten siyaseti bir ulufeye dönüştürenlerin bütün derdi de budur; siyasetçi esnafına hep bir ağızdan "Padişahım çok yaşa!" diye bağırtmak. Ondan sonra mı? Sonrasını merak etmeye ne hacet: keçeye pala sallamaya (=dostlar siyasette görmüş olur), kazana kaşık sallamaya (=yolunu bulmuş olur) devam...

Yok eğer kendisine sunulanı bir rüşvet olarak alırsa, o zaman da tüm diktatör ve firavunların klasik tuzağına düşmüş olacaktır: "**Önce suç işlet, sonra kul-köle et!**" Dosyan masasının çekmecesindedir. Ne zaman diklenecek ya da kula kulluğa baş kaldıracak olsan, başının eğilmesi için dosyanın hatırlatılması kâfidir.

Böyle bir siyasetten ve siyasetçiden millete hayır gelir mi? Bu siyaset ve siyasetçi milletin hayrına çalışır mı? Çalışmaz, çünkü siyasette oluşunu millete değil kendisine siyaset etme izni veren yetkili ve etkili kurumlara borçludur. Herkes kime borçluysa boynu ona karşı eğridir.

Peki millet de neyin nesi oluyor?

Millet bu senaryoda, kendisine seçimden seçime baş vurulan figüranlar yığını olmuş oluyor. Filmdeki rolü sandığa oy atarken görüntü vermektir, o kadar.

Bu oyun bozulmalı. Siyasete girecek olanlarda aranan ilk şart bu oyunun farkında olmak. İkinci şart, bu oyunu bozacak bir akliyyet, liyakat ve beceriye sahip olmak. Üçüncü şart, siyaseti yirmi parmakla birden tutulan bir bal kovanı değil, tutunca eli yakacak bir kor ocağı gibi görmek.

Bu millet siyasetçiyi bal tutan parmaklarını yalarken değil, kor tutan parmaklarını yanarken görmek istiyor. Korkmayın, o yanan parmakları yüreğine sarıp iyi etmesini bilir; yeter ki gücün sözcüsü değil, milletin sözcüsü olsun.

SİYASETE KİMLER GİRMELİ? (2)

Hemen söyleyeyim: Sinek karakterliler değil arı karakterliler siyasete girmeli.

Sinek karakterlilerin amacı başkalarının balına konmak ve tüketmektir. Asalaktırlar. Ganimete koşarlar. Nimet ve ikbal zamanlarında ortada, hem de en görünür yerde olurlar. Fakat bela ve musibet zamanlarında yat kaybol politikası izlerler.

Sinek karakterliler, tüketecekleri şeyleri "pis-temiz", "helal-haram" ayrımına tabi tutmazlar. Pisi temize katıp karıştırırlar. Onun için pise de konarlar temize de. Bu nedenledir ki, temizi de kirletirler. Onlar tuttukları her şeyden sonra parmaklarını yalamayı adet edinmişlerdir. Onun için de tuttuklarını parmaklarının ucuyla tutacakları yerde, adeta pestilini çıkarırlar.

Arı karakterliler üretirler. Üretmek için yaşarlar. Sinekler gibi bir yerden bir yere mikrop değil polen taşırlar. Pis olan şeylere kondukları görülmemiştir. Bilirler ki pis olandan temiz şeyler üretilmez. Arılar yemez mi? Ne münasebet, elbette yerler. Fakat ellerin emeğini değil ellerinin emeğini yerler. Sinekler gibi değildirler. Her değer üreten gibi, onlar da ürettikleri değerleri savunurlar ve bunun için savunma sistemine sahiptirler. Gerekirse kovanlarına uzanan hoyrat eli sokmayı da bilirler; hem de hayatları pahasına...

Türkiye'de yapılan şekliyle siyaset "hayırda yarış"tan daha çok kıyasıya bir futbol maçına benzemektedir. Hile, desise, hakeme çaktırmadan koltuk vurma, çelme takma, forma çekme, yalandan yere düşme, hakeme hissettirmeden faul yapma ve kendisine faul yapılmış süsü verme de dahil bugünkü futbolun tüm olumsuzlukları içinde barındırmaktadır. Bir tek şey hariç: Eşitlik...

Futbol, bütün olumsuz yanlarına rağmen özünde eşitlikçi bir gösteri sporudur ve kitleleri cezbeden yanı da budur. Fakat Türkiye'de siyaset sahasında oynanan oyun futbol kadar 'masum' değildir. Kendine 'devlet' adını veren birileri politika arenasındaki gösterileri "dostlar demokraside görsün" diye yaptırdığı için, bu oyunların işlevi bir tür çöküş süreci Roma'sındaki Kolez-

yumda yapılan gladyatör müsabakalarına benzemektedir.

Roma'daki oyun "ya öl-ya öldür" sloganıyla başlar. Zavallı gladyatörler ölmemek için öldürürler. Tüm amaç, egemenlerin iktidarını uzatmak için Roma halkını avutmaktır. Fakat çok seyrek de olsa arenadaki tüm gladyatörler birleşerek, umutsuzca varlıkları üzerinden oynanan oyunu bozma çabasına girerler. Bu kez de arenaya tam teçhizatlı, baştan ayağa zırhlı, tekerleklerinde keskin bıçaklar olan at arabalarına binmiş "devlet gladyatörleri" girerler.

Ve sonuç malumdur...

Bu ülkede demokrasi sahasında maça çıkmak için kırk sorgudan geçersiniz. Takımınızı kurar, lige katılmaya hak kazanırsınız. Sahaya çıkar oyun gücünüzü gösterirsiniz. Fakat bir de bakarsınız ki oyunun tam ortasında kurallar değişmiş. Üstüne üstlük hakem rakip takımın 12. oyuncusu gibi davranıyor. Siz sadece rakibi değil, hakemi de yenmek zorundasınız. Bazen hakemi de yenerek maçı alacak olursunuz. O da ne? Sahanın güvenliğini sağlamakla görevli olanlar, güvenlik gerekçesiyle maçı iptal edip sahayı boşaltmaya başlamazlar mı? Her şeyin çirkin bir şakadan ibaret olduğunu o zaman anlarsınız.

Bu kez böyle olmayacak gibi görünüyor. Halk bazı şeylerin farkına geç de olsa varmış durumda. Halkın, ensesine vur ekmeğini al türü eski uysallığının sürüp sürmediğini bu seçim ayan açık gösterecek. Fakat, şu da unutulmamalı ki egemenler ele geçirdikleri iktidar tekeline halkı ortak etmemek için eskiyen oyunlar yerine yeni oyunlar tezgahlamayı sürdüreceklerdir.

Halk, desteklediklerinden ne yapıp edip maçı kazanmalarını istiyor. Halk "beyefendi" pozlarında, "iki dirhem bir çekirdek" tipler aramıyor. Yerine göre çalım atacak, yerine göre gol atacak adam arıyor. Dişe diş mücadele edip kendi hakkını savunacak adamlar görmek istiyor mecliste.

Üniversitede çok iyi hocalık yapabilir. Fakat mecliste bildiklerini savunamayacaksa, milletin hakkını almak için dişe diş mücadele etmeyecekse, o hocalığını sürdürmelidir. Kürsüsünde çok iyi hatiplik, postunun başında pek iyi dervişlik yapabilir. Fakat Bizans entrikalarından daha beter entrikaların döndüğü politik arenada oyun bozacak kadar uyanık ve beceri sahibi değilse, o kişi kendi yerinde daha yararlı olacaktır.

Önceki dönemlerde kendi alanlarında söz sahibi olan bilim, din, düşünce ve sanat adamları gördük. Bunlar meclise girdiler ve kayboldular. Oysa ki bu zatlardan bazıları bulundukları yerde daha faydalı hizmetler yapıyorlardı. Onları yerlerinden etmekle partiler onlara da iyilik etmediler, kendilerine de. Eski mevzilerini kaybettiler, yeni mevzilerinde de tutunamadılar. Bu, partilerin aday belirlerken "liyakat" ve "ehliyet"i değil, vitrinde sergileyerek oy artıracağı adayları tercih ettiğini gösteriyordu.

Alanında söz sahibi din, fikir, bilim ve sanat adamları meclise girmesin demiyoruz. Aksine, siyasetin kalitesinin artması ve nicedir ahlaktan, ilkeden, erdemden, uzmanlıktan yoksun hale gelmiş siyasete ahlakın, ilkenin, erdemin, uzmanlığın yeniden taşınması için bu evsafta adaylar gerekli. Ama bunların yanında siyasi basiret, liyakat, ehliyet, şecaat, celadet, temsil kabiliyeti, politik tuzakları önceden görecek bir feraset ve atılan çalımları boşa çıkarıp çalım atacak bir beceri de gereklidir.

Bu millet kendi meclisinde, kamçıyı görünce postal öpecek değil, hakkını bıkmadan usanmadan savunacak adamlar görmek istiyor.

SİYASETÇİLER OKUR MU?

Hükümetin tepesine kadar tırmanmış bir siyasetçinin oğluna yıllar önce, babasını kitap okurken en son ne zaman gördüğünü sormuştum da, hatırlamadığını söylemişti.

Siyaset, yoğun ve yorucu bir alan. Galiba, siyasetçiler arasında çok yaygın olan "**Siyasetçinin parası pul, karısı dul**" sözü biraz da işin bu yanını ifade ediyor.

Fakat, siyaset yönetme sanatı, siyasetçi de bu sanatı icra eden kişiyse, bir siyasetçi mutlaka bilgilenme kanallarını sürekli açık tutmak zorunda. Belki insanlar arasında bilgiye en çok muhtaç olanların başında, siyasetle iştigal edenler geliyor.

Çünkü siyaset alanı, eylem alanıdır. Düşünce ve bilgi üretme alanı değil, üretilen düşünce ve bilgiyi kullanma, onu hayata uyarlama alanıdır. Siyasetçileri hep eleştiririz "**Şunu neden şöyle yapmadı?**", "**Bunu neden böyle yaptı?**" diye.

Ama dönüp de, o siyasetçinin yaptığından daha iyisini yapabilecek bir bilgi ve birikime sahip olup olmadığını sorgulamayız? Düşünsel kapasitesinin, beklentilerimizi karşılayacak seviyede olup olmadığını pek tartışmayız.

Oysa ki kişinin eylemi bilgisini aşamaz. Bilgisi bilincini aşamaz. Bilinci inancını aşamaz. İnancı aklını aşamaz. Aklı tasavvurunu aşamaz.

Söyler misiniz; siyasetçi okumuyorsa, bilgi ihtiyacını hangi kaynaktan karşılayacaktır?

Görüntülü ve yazılı olanıyla bu kaynak medya mıdır?

Öncelikle söyleyeyim ki, medyanın işlevi bilgiden çok haber vermektir. Bizdeki malum medya ise, haber de vermemektedir. Haber verme iddiasındaki medya organları, manipülasyon ve dezenformasyon aracı olarak kullanılmaktadır. Gerisi ise şov dünyasının pespayelikleri ve rezilliklerinin sergilendiği bir sirk görünümündedir.

Bu fakiri, Ramazan'ın 30 gününde de programına konuk olmaya davet eden ünlü bir isme "**Yüzümü eskitmek istemiyorum**" demiştim de, ne demek istediğimi ancak uzun bir aradan

sonra ancak anlayabilmiş ve kendisi de, "Doğru ya, biz yüzümüzü eskittik!" itirafında bulunmuştu.

Geriye ne kalıyor?

Elbette okunduğunda bize bir şeyler veren süreli yayınlar ya da kitaplar kalıyor.

Siyasete soyunan her müslümanın Kur'an'ı baştan sona anlayarak ve özümleyerek bir kez olsun bitirmesi şarttır. Diyeceksiniz ki, bu sadece siyaset yapan müslümana değil, her müslümana şart. Doğrusunuz. Fakat siyasetçiye iki kez şart, çünkü o doğrudan toplumu inşa makamındadır. Kimlik ve kişiliğini vahyin inşa etmediği insanlar, hayatı inşa etmeye kalkıyorlar. Fakat sonuçta inşa değil imha ediyorlar.

Müslüman siyasetçi vahiyle hemhal olmaya sadece bilgilenme açısından muhtaç değildir. Yaptığı işin insanın iç dünyasını oksitlendiren ve iç enerjisini tüketen yıpratıcı sonuçlarından politikacıyı koruması açısından da muhtaçtır.

Yoksa mı?

Yoksa, bir tarafından dökülmeye başlıyorlar. Bir ömürde kazanılmış hassasiyetleri birer birer yok oluyor. Yürek aynasının sırçası kararıyor. O aynada kendi yüzünü seyredemez oluyor. Giderek dostu düşmanı, günahı sevabı, haramı helali tanıyamaz hale geliyor. Çünkü bunlar arasındaki ayrımı algılayan iç alıcılar paslanmış oluyor.

Oysa ki o alıcılar mükemmel çalışmadan, adalet duygusu insanlarda her zaman diriliğini koruyamaz. Adalet duygusu zayıflayan insan, zulme meyleder. Bu sonunda onu, zulmü adaletten, zalimi adilden ayıramayacak bir noktaya sürükler. Hatta bundan bir adım ötesi zulmü adaletin makamına geçirmektir.

Böyle olmamak için müslüman siyasetçinin okuması gereken eserlerin başında Hz. Peygamber'in hayatını anlatan siyerler gelir. Özellikle de Hz. Peygamber'in yönetimini anlatan ve başarılı bir çevriyle Türkçe'ye kazandırılan Kettânî'nin ***"et-Teratîbü'l-İdariyye"*** adlı eseri gelir (İz Yay.).

Sahi, İbn Haldun'un *Mukaddime*'sini anlayarak ve özümseyerek okumuş kaç siyasetçimiz vardır?

Bunları okuyamadılar diyelim. En azından **Muhammed**

Esed'in ***İslam'da Devlet Yönetimi*** adlı eserini, yine **Hamidullah**'ın ***İslam Müesseselerine Giriş*** adıyla yayınlanan ders notlarını okusalar bari.

HİÇBİR FECR-I SADIK SEÇİMLE GELMEZ

Bu topraklardan, bu toprakların insanından hiç umut kesmedik. Dört bir yandan kuşatılmışlık hissi yaşadığımız dönemlerde dahi kesmedik.

Onlar bizim insanımızdı. Bizler, bu topraklara aittik. Ruh kökümüz, bu toprakların ruh köküyle aynı genleri taşıyordu. Bu topraklarda, suni ilkah yoluyla peydahlanmış kısa ömürlü yalan "çekin gidin" dedi diye, çekip gidemezdik.

Nitekim, gitmedik de.

Hem, bin yıllık gerçeği, henüz ömrü bir asrı bile bulmayan yalan nasıl kovabilirdi ki?

Kovamadı da.

Ağladık. Ama, gözyaşımızı görünce sevinecek olanlar görmesin diye, içimize ağladık. İçimiz yanarken, kendimizi hep tebessüm etmeye zorladık. Üstadın "Öz yurdunda garipsin öz vatanında parya" mısrası kim bilir kaç kez döküldü dudaklarımızdan? Yine onun "Ağlayın su yükselsin belki kurtulur gemi / Anne seccaden gelsin, bize dua et, e mi?" mısraları, kim bilir kaç kez döküldü dudaklarımızdan? Dudaklarımızdan ve mahzun yüreklerimizden.

Sevinmeye hasret kalmışız. İçimiz ata ata gülmeye hasret kalmışız. Şöyle derin bir soluk alıp "Oh, millet varmış!" demeye hasret kalmışız.

Politik alandan abartılı beklentiler içinde olmadığımı bilen dostlarım, şaşkınlıkla karışık, neşemin sebebini soruyorlar. Ve ardından kaygılarını dillendiriyorlar: "Dindar kitlelerin uğratıldığı bunca mağduriyeti giderebilecekler mi?" diye.

"Gün, Ramazan günüdür" diyorum. "Ramazan, rahmet ve mağfiret ayıdır. Fedakarlık ve vefakarlık ayıdır. Paylaşmak ve vermek ayıdır" diyorum. "Siz de beklentilerinizin bir kısmını tasadduk edersiniz" diyorum.

Bu ülkenin aç bırakılmışlarına, açık bırakılmışlarına, işsiz

bırakılmışlarına, yoksulluğa mahkum edilmişlerine, itilip kakılmışlarına...

Beklentilerin zekatını vermek...

Allah için verilenin katlanarak döneceğini bilerek vermek...

İdeolojik mülahazalar sebebiyle, bu ülkede yolsuzluğun ve haramiliğin yol açtığı açlık, yoksulluk, işsizlik yangınını görmemek inançlı insanlara yakışmaz. Özgürlük bazılarını köleleştirerek sağlanamayacağı gibi, adalet de "kısmî" olamaz.

Yangın yerine dönmüş bu ülkeyi el birlik kavramak zorundayız. Sorunun bir parçası değil çözümün bir parçası olarak, yük olmak yerine yük almayı deneyerek, evimiz gibi sahiplenip, evimiz gibi titizlenerek yapmalıyız bunu.

Hayal kırıklığı mı?

Gerçekçi olalım. İnsanın olduğu yerde hayal kurulacaktır. Hayal kurulan her yer ve zamanda, kırılan hayaller hep olacaktır.

Bazı güzelliklerin "hayali cihan değer". Bazı güzelliklerin yalanına dahi cüppe verilir. Tıpkı Mevlana Celaleddin'in verdiği gibi. Hikaye edilir ki, Mevlana, Tebriz sokaklarında üstadı Şems'i ararmış. Ne ki, kimse yerini bilmezmiş. Her halinden serseri olduğu anlaşılan biri Şems'in adresini tarif etmiş. Mevlana, buna karşılık, herkesin gözünü kamaştıran cüppesini çıkarıp onun sırtına koymuş. Etraftan olayı görenler "Ey yabancı!" demişler, "bu şehirde onun söylediği gibi bir mahalle, onun söylediği gibi bir sokak yok. Sen cüppeni boşuna verdin"

Celaleddin Rûmi'nin cevabı şöyle olmuş: **"Olsun! Ben cüppemi onun yalanına verdim. Esah söyleseydi, canımı verirdim."**

Kıssadan hisse mi?

Baksanıza içinde yaşadığımız seçim sonrasının şu atmosferine. Daha ortada icraat yok, hükümet yokken, ülkenin üzerinde esen sam yellerinin yerini seherlerde yüzümüzü okşayan imbatlara bıraktı.

Bu imbat, yalancı bir şafak olabilir mi?

Olabilir, muhtemelen öyle olacaktır. Fakat her fecr-i sadığın bir fecr-i kazibin ardından geldiğini kim inkar edebilir?

Tebrikimiz duamız olacaktır. Bugüne kadar dua ettiğimiz gibi, bundan böyle de etmeyi sürdüreceğiz.

Bizler beklentilerimizin bir kısmını bu mağdur ve mazlum millete tasadduk ettik. Kendileri de biliyorlar ki, bu millet onlardan çok şey bekliyor. Belki altından kalkamayacakları kadar çok şey. Eğer, "Allah; elde var Bir!" ve "iman, en büyük imkandır" diye yola koyulurlarsa, bu yükün de altından kalkarlar. Yok bunu demez ve kendilerinden öncekilerin hatalarını işlerlerse, bunların da akıbeti öncekilere benzer.

Şimdi sorunun değil çözümün bir parçası olmak isteyenler eğer bir şey yapmaya taliplerse, kolları sığayıp, besmele çekip şöyle demeleri gerekiyor: Nerede kalmıştık?

Bu bir fecr-i sâdık değil. Hiç bir fecr-i sâdık seçimle gelmez. Fecr-i sâdık, yanmaya talip olanlar çoğalıp da güneş gibi etrafları aydınlattığında gerçekleşecektir. Bu olsa olsa bir fecr-i kazip tir. Fakat şu da bir gerçek ki, her fecr-i sâdık bir fecr-i kazibin ardından zuhur eder.

MUTLU AZINLIK 'GÖREV' BAŞINDA

Mutlu azınlığın şom ağızlı medyası pusuya yattı. Kimi nalına, kimi mıhına vuruyor. Kimi davulunu, kimi kasnağını dövüyor. Bir kısmı da ne şiş yansın, ne kebap sönsün havalarında.

Dün ağız dolusu küfrettiklerine bugün övgüler düzmeleri karşısında, "yakışır haspaya" demekten gayrı söylenecek söz yok.

Fakat bütün bunlara rağmen içlerindeki kini kusmak için fırsat kolladıkları da her hallerinden anlaşılıyor. Kimileri daha üçüncü gün dişlerini göstermeye başladı. Gerisi ise pusuda bekliyor.

Onları anlıyorum.

Alanları her geçen gün daralıyor. Bu ülkede şu bir kuraldır: Milletin alanını genişleten her çıkış, mutlu azınlığın alanını daraltacaktır. Siyasette, ekonomide, bürokraside ve daha birçok alanda böyle bu. Renklerinin neden bu kadar soluk olduğundan da mı anlamıyorsunuz? Seçim ertesi malum medyada boy gösteren mutlu azınlık mensuplarının yüzleri, mor renk galerisiydi.

Malum zümreler, son seçimlerde milletin silindir gibi ezip geçişini de kendi alanlarının daraltılması şeklinde okudular. Aslında, pek de haksız sayılmazlar. Millet, kendini yok sayanlara, bulduğu her fırsatta tokat vurdu ve vurmaya devam edecek.

Çünkü millet, mutlu azınlığın saadetinin kendi felaketi pahasına olduğunun fena halde farkında. Kendi başına basarak yükselenleri tepesinden atmak için bulduğu her fırsatı değerlendiriyor. Daha ne yapsın, ne yapabilir ki?

Son seçim zaferinin kahramanı bu ülkenin itilmiş kakılmışlarıdır. Dışlanmış ve horlanmışlarıdır. Seçimin mağlubu ise tüm unsurlarıyla 28 Şubat lobisidir. Tamam bunu dillendirmek bazılarının canlarını acıtıyor, ama, ne yapalım ki bu böyle. Bu gerçeği, hakikatin hatırına söylemek durumundayız.

Milletin desteği, umduğuna kavuşmaktan çok, nefret ettiğinden kurtulmak üzerine kuruludur. İstediğini elde etmekten çok, istemediğini defetmek arzusu bu. Zaten millet, umduğu her şeye öyle hemen kavuşamayacağının da farkında.

Fakat bu farkındalık, sonsuzca kredi anlamına gelmiyor. Millet, eğer desteklediği kadroların oyu kendilerinden alıp aklı mutlu azınlıktan almaya başladığını görürse, ilgisini gevşek bulduklarından çekip daha sıkı birilerine yöneltecektir. Bundan kimsenin kuşkusu olmasın.

Bunları neden söyledim?

Baksanıza, seçimin mutlak galibine ve onun temsil ettiği çizgiye ömrü billah tek oyu nasip olmamış olanlar başladılar akıl vermeye. Kerameti kendinden menkul bu çok bilmişler güruhu, akıllarını da oylarını verdikleri yere verseler ya.

Desteklemedikleri, ne desteği, tüm gayretle kösteklediklerini bir siyasal hareketi yönlendirmek istemelerine ne dersiniz?

Suret-i haktan görünüp, Ak Parti'ye servis vermeye kalkıştıklarına bakmayın siz. Şu anda alttan alta neyi nasıl karıştıracaklarının planlarını yaptıklarından adım gibi eminim. Ak Parti kurmaylarını bu mutlu azınlığın iğva ve desiselerine karşı uyanık olmaya çağırmak bizim öncelikli görevimiz olacak. Bu açıdan gözümüz hep üzerlerinde olacak. Gönlümüz ve dualarımız kiminleyse, gözümüzün de onlar üzerinde olmasından daha doğal ne olabilir?

Ak Parti'yi kimliksiz ve kişiliksiz bırakma çabaları, behemehal boşa çıkarılmak zorundadır. Bu zümrelerin onu tanımak gibi bir dertleri yok ve hiçbir zaman da olmadı. Onlar dertlerinin "**tanımak**" değil "**tanımlamak**" olduğunu, Ak Parti'nin adına yönelik tasarruflarıyla daha ilk etapta gösterdiler.

Bu, mutlu azınlığın, kendisini mutlak merkez gören şımarıklığının bir sonucu. Onları kendi şımarıklığıyla baş başa bırakıp kimlik ve kişiliklerine sahip çıkmaksa, Ak Parti kadrolarının yükümlülüğü.

"**Siz kimsiniz?**" sorusu karşılıksız kalırsa, "**Kim yaptı?**" sorusu tüm anlamını yitirir. "Kim yaptı?" sorusu anlamını yitirirse, ne yaptığınızın da pek bir kıymeti kalmaz.

Akıl hocası "**mutlu azınlık**" olanların hal-i pür melalini milletçe izliyoruz.

İslam'ın öngördüğü imanda, Allah'ın müdahil olmadığı bir alan düşüncesine yer yoktur. Bu, Kur'an'ın ifadesiyle "şirk"tir. Allah hayata müdahildir. Müdahalesini, elçileri ve onlar eliyle gönderdiği vahyi aracılığıyla, tabiat ve hadisat için koyduğu yasalar ve görünmeyen güçleri aracılığıyla yapar. Tabiî ki, dolaysız da yapar.

Aklını çatal-bıçağa, domuz lokantasına, Ayasofya'da konsere takan bu ülkenin hormonlu laik seçkininin anlamadığı işte budur. Sadece anlamadığı değil, inanmadığı, inanmaya yanaşmadığı budur. Onlar bu tavırlarıyla cahiliyye paganizminin, çağımızdaki devamıdırlar. Onların -varsa- Allah inancıyla müşriklerin Allah inancı, işte bu yönüyle birbirine benzemektedir.

Bu ülkede seküler paganlığın zangoçluğuna soyunan birileri, Başbakan'ın hangi elle yemek yiyeceğine karışma hakkını dahi kendilerinde buluyorsa, işte bu noktada iş zıvanadan çıkmış demektir. Yine aynı güruh, Dışişleri Bakanı'nın eşinin domuz lokantasına gitmemesini hazmedemiyorsa, burada söz konusu olan "dinsizlik" falan değildir. Düpedüz, "domuzperestliktir".

Dünkü türdeşleri Müslüman mahallesinde salyangoz satmaya kalkarlardı. Bunlar o kadar ileri gittiler ki, Müslüman mahallesinde artık domuz satmaya kalkıyorlar.

Ya Fatih'in vakfiyesi Ayasofya Camii'nde konsere ne demeli? Bir mabede bundan daha büyük saygısızlık olur mu? Hiç olmazsa Ayasofya'yı kiliseye tebdil etselerdi, bundan daha iyi olurdu. Bu paganların seküler ayiniyle kirlenmezdi. İnşa amacını gerçekleştirmiş olurdu.

Bir kilisenin camiye çevrilmesi, misyonunun, hem de aslına irca ederek devam ettirilmesidir. Çünkü içerisinde Allah'a ibadet edilen tüm mabetler, vahiy tarafından dokunulmaz ilan edilmiştir (Hac, 40). Bunun için Müslümanların tarihinde mabet yıkmak, yakmak, onu asli amacı dışında kullanmak gibi cinayetlere rastlanmaz.

Ya bir caminin ibadete yasaklanıp önce müzeye, sonra konser salonuna çevrilmesi? Bu, bir mabede yapılabilecek en büyük

saygısızlıktır. Buna sadece Müslümanların değil, Hıristiyanların ve Yahudilerin da karşı çıkmaları inançlarının gereğidir. Zaten bu ülkedeki seküler paganizmin, ülkenin kahir ekseriyetini oluşturan Müslümanları iplediği falan da yoktur.

Baksanıza, uyum yasaları içerisinde yer alan apartmanlara mabet yapma iznine karşı çıkan seküler paganlar, "kilise" yapılacak diye karşı çıkmıyorlar buna. Onların kiliseyle bir derdi yok. Onların kinleri camiye.

Evet, bütün bunların adını açık seçik koymanın zamanı hâlâ gelmedi mi? Herkes neyse öyle görünsün.

Bu ülkede zaten kimsenin bir diğerini zorla Müslüman etmesi düşünülemez. Buna teşebbüs eden karşısında seküler paganizmin militanlarını bulur. Bırakın gayr-ı müslimleri zorla Müslüman etmeyi, Müslümanlar her tür resmi teşvikle gayr-ı müslim edilmeye çalışılıyor. Gayr-ı müslim edilmekten "Hıristiyanlaştırmayı" anlamamak lazım. Asıl, "seküler paganlaştırma" tehlikesidir Müslümanların önündeki en büyük tehlike. Bu ülkenin körpe çocukları, daha âkil-bâliğ olmadan, seküler paganlığın misyonerliğine muhatap oluyor.

Seküler paganların kimliği konusunda sadece onlar değil, Müslümanlar da hık-mık etme yolunu tercih ettiler. Neden?

Böylesi "reelpolitiğe" daha uygundu. Daha netamesiz ve risksizdi. Bir de, onlara kırk kere Müslüman diyecek olurlarsa, Müslüman olacaklarına inandılar. "Dışlamayalım" söylemi de bayağı prim yaptı. Sanki, kim kimi dışlıyorsa!

Müslümanlar bütün bu yöntemleri daha "uyanıkça" bulmuşlardı zahir. Kendilerini bu bir avuç paganın gözünde meşrulaştırmak için atmadıkları takla, girmedikleri kılık, yapmadıkları fedakarlık, öpmedikleri el, çekmedikleri hakaret, katlanmadıkları istiskal kalmadı. İş en sonunda gelip dayanacağı yere geldi dayandı. İşte şimdi de bu paganlar, o malum burunlarını yemeği hangi elle yiyeceğinize kadar sokmaya yeltendiler.

Müslümanların bu tavrı onların da işine geldi. Doğrusu onlar da -bir ikisi hariç- gerçek kimliklerini açıklayacak mertlikten yoksundular. İnanmıyorlardı, fakat inanmış görünmenin ekmeğini yiyorlardı. Buna da ses çıkarmıyorlardı.

Bu böyle gitmez, gidemez, gitmemeli.

Seküler paganlar madem kendilerini bu ülkenin "beyazları" olarak görüyorlar, Müslümanlara da yemeği hangi elle yiyeceklerine kadar karışılacak "zenci" muamelesi yapıyorlar, o halde kendilerini baskı altında hissetmeleri söz konusu olamaz.

Buyursunlar, gerçek inançlarını-inançsızlıklarını mertçe, dürüstçe açıklasınlar. Müslümanların yemeği hangi elle yiyeceğine kadar karıştıklarına göre, gün onların günü, devir onların devri demektir.

Bu körebe oyunu bitsin. Baskı altında değiller, bu iddia gülünç olur. Sadece onlar kendilerini baskı altında hissediyorlar. Bu yanlış bir his. Eğer gerçek inançlarını-inançsızlıklarını açıklarlarsa, belki bu milletin inancına bu kadar kaba ve destursuzca saldırma ihtiyacı hissetmezler. Müslümanların diyeceği zaten belli: "Sizin dininiz size, benim dinim bana!"

DAĞI TAŞLAYAN ÇILGINLAR

Sadece gülüyorum. Dağı taşlayan bir çılgın gibi Allah'ı taşlamaya cüret eden bu haddini bilmezler güruhunun hal-i pür melaline...

Bu ülkenin Allah'la ilişkisini hoyratça kesip koparmak için yaklaşık bir yüzyıldır gösterdikleri çaba kendi yok oluşlarıyla sonuçlanacak, bunu çok iyi biliyorum. Akıbetleri, Kur'an'da feci sonları anlatılan kavimlerin akıbetine benzeyecek. Tarihin yasasını koyana nasıl inanıyorsam, buna da öyle inanıyorum.

Batı'nın kilisesi vardı. Kilisenin muhaliflerine aforoz ve engizisyonu, sevdiklerine endüljansı vardı. Kilise akla ve sağduyuya, tefekküre ve insana sırtını dönmüştü. Sonuçta Batı, laisizmi icat etti ve Papa'nın elinden "iki kılıç"tan birini, dünyayı temsil edenini aldı.

Batıda laisizm devletle kilisenin arasını ayırmak için icat edilmişti.

Bizim batıcılarımız laikliği alınabilir aktarılabilir bir şey sandılar. Aslında onlar kültürlerin bir coğrafyadan diğerine bir bavul taşır gibi taşınabileceği zehabına kapılmıştılar. Bir milletin, tarihin bir zaman ve mekanında yaşadığı tecrübe, bir başka milletin kendi zaman ve mekanında aynen tekrarlanamazdı. Bu, tarihin, sosyolojinin, aklın yasalarına aykırıydı.

Fakat batıcı seçkinler olmazı oldurmaya çalıştılar. Bunun için her şeyi ama her şeyi yerinden ettiler. Toplum mühendisliğine kalkıp yeni bir tarih, yeni bir kültür, yeni bir inanç sistemi, yeni bir zaman, yeni bir mekan ve yeni bir insan 'yaratmaya' kalktılar. Bu tropikal bir bitkiyi, Sibirya'da yetiştirmeye benziyordu.

Laisizmi aldılar ve getirdiler. Fakat onun olmazsa olmazı olan kilise bu topraklarda yoktu. Yine onun tarihsel arka planı olan Hıristiyan orta çağı yoktu. Dahası papa yoktu, iki kılıç yoktu, engizisyon yoktu, akla sırt çeviren bir Pavlus yoktu.

Kilise olmayınca, getirilen laisizm ne ile neyin arasını ayıracaktı?

Bizim batıcılarımız ne Batıyı biliyorlardı, ne Doğuyu. Ne Hıristiyanlığı tam anlamıyla kavramıştılar, ne kendi topraklarının dini olan İslam'ı. Ne kiliseye mensuptular, ne camiye...

Ellerinde kalan laiklikle ille de bir şeyi bir şeyden ayıracaklardı ya, elde devletten ayıracak bir kilise olmayınca kilisenin yerine yapılabilecek en büyük yanlışı yaparak "dini" ve "Allah"ı koydular.

Evet bu ülkede laisizm, devletten ayıracak bir kilise olmadığı için devleti "dinden" ve "Allah'tan" koparmanın adı oldu.

Devlet, servet, güç ve iktidar demektir. Servetin ve gücün temerküz ettiği bu üst kurum, tarih boyunca şeytanın göz koyduğu kurum olmuştur. Çünkü şeytanlar gücün, iktidarın ve paranın temerküz ettiği yere akın ederler. İnsanları bunlarla ayartır, bunlarla baştan çıkarırlar.

Ahlaka en çok ihtiyaç duyulan yerler, servet ve iktidarın temerküz ettiği yerlerdir. Çünkü buralar ahlaksızlığın en çok işlenmeye müsait olduğu zeminlerdir. Paranın, gücün, silahın, servetin olduğu yerde insanı azmanlaşmaktan, haddini aşmaktan, kendini kaybetmekten, etrafına zarar vermekten, başkalarına zulmetmekten koruyan bir "ahlak sistemi" yoksa, orada iktidar insani olmaktan çıkıp şeytanileşmiştir.

Ahlak sistemi...

Dinden ve imandan bağımsız bir ahlak sistemi düşünülebilir mi? Yok böyle bir örnek. Kimse bana kimi bireylerin tek tek, bir sistemden yoksun "ahlaki davranışlarını" örnek göstermesin. "Kayıtlı ahlak"tan değil "kayıtsız/şartsız ahlak"tan söz ediyorum.

Devleti kendisinden ayıracak bir kilise bulamadıkları için dinden ve Allah'tan koparanlar, şimdilerde ektiklerini biçiyorlar. Bu tarihi yanılgının bu toplumun önüne çıkaracağı fatura hiç kimsenin ödeyemeyeceği kadar ağır olacaktır. Bugün gördükleriniz, eğer dönülmezse, daha ileride göreceklerinizin zekatı bile etmez.

Allah'a karşı savaş açıp da başarılı olmuş bir örneğe geçmişte rastlamıyoruz. Bize de, Allah'a savaş açanları açtıkları savaşla baş başa bırakıp risk alanlarından uzak durmak düşüyor. Çünkü Allah kendini savunacaktır. Fakat, O kendini kimin eliyle savunursa, kendine savaş açanlardan aldıklarını ona verecektir. Bu bir

yasadır.

Bana gelince...

Ben, dağı taşa tutanların çılgınlığına sadece gülüyorum.

Adını "ekonomik kriz", "siyasal kriz" koydukları krizlerin aslında "insan krizi" olduğunu biliyorum. İnsan krizinin de dinden, imandan ve Allah'tan bağımsız çözülemeyeceğine inanıyorum.

Ben Allah'a savaş açanlardan teberri ediyor, onlardan beri olduğuma tanıklar tedarik etmeye çaba gösteriyorum. Allah'ın gazabından korkuyor ve O'na savaş açanlarla birlikte yaşamanın, bir riski peşinen kabullenmek olduğunu biliyorum. Ama içimi ferahlatan hep Kur'an'ın şu müjdesi oluyor:

"Kim Allah'a karşı sorumluluğunun bilincinde olursa, O onun için bir çıkış yolu açacaktır."

İTLAF KÖFTESİ

Tüm köfteciler ve köftehorlar, hafızasızlığımıza güveniyorlar. O halde önce hafızamızı yenileyelim:

Yeni düşmanın ilanı için, soğuk savaşın bitip, **Sovyetler Birliği**'nin dağılması bekleniyormuş. 90'ların hemen başında dağılmanın ardından, dönemin İngiltere Başbakanı **Teacher** yeni hedefi ilan etti. Peşinden, NATO'nun dönem başkanı, yeni düşmanın adını telaffuz etti.

Evet, tek kutuplu Yeni Dünya Düzeni'nin ilan ettiği yeni düşman, "İslam"ın ta kendisiydi. Yani, Müslümanlar **"öncelikli tehdit"** ilan edilmişti. Bunu hık-mık etmeden açıkça dillendirmiştiler.

Artık İslam toprakları, ilan edilen top yekun savaşın hedefiydi.

Brzezinski, Kissinger ve **Huntington**, yeni-sömürgeciliğin yeni-oryantalistleriydiler. Onlara işin teorisini kotarmak düşmüştü. Birincisi askeri, ikincisi siyasi, üçüncüsü de kültürel alanda, aldıkları siparişlerin gereğini yerine getirdiler.

Yeni-sömürgeciliğin öncelikli tehdit algılamasındaki bu değişiklik, nasıl tatbik edilecekti? Bunun bir pilot uygulaması olmalıydı. Ama nasıl ve nerede?

Pilot uygulama için en uygun ülke bulunmuştu: Türkiye.

Huntington boşuna Türkiye'nin adını, **"yırtık ülkeler"** listesinin en başına yerleştirmemişti. Tanzimat'tan beri çekiştirdikleri ülkeyi yüzyılın ilk çeyreğinin sonlarında yırtmayı başarmıştılar. O gün bu gündür tüm senaryo, bu yırtılmayı derinleştirme üzerine kurulmuştu.

Kimilerinin **"Postmodern Darbe"** dediği 28 Şubat Süreci, işte yeni-sömürgecilerin evinde pişip bize düşen bir **"itlaf köftesi"**ydi. Hani şu, belediye zabıtalarının zehirleyecekleri köpeklerin önüne attıkları zehirli köfteler var ya, işte onun adı "itlaf köftesi". Bu köfteyi önüne attıkları kerameti kendinden menkul derin odaklar, ekmeğin arasındaki köfteye tav olmuştular, fakat köftenin içindeki zehri fark edememiştiler.

Çünkü sormamıştılar, "Bu köfteyi hazırlayıp da önümüze koyan el kimin eli?" diye.

Sormamıştılar, "Bu el bizim hayrımızı mı istiyor?" diye.

Sormamıştılar, "Bu kurtlar dünyasında, hiç olur mu öyle üç köfte sıfır kuruşa?" diye. Belli ki "zehri altın tas içre sunarlar" diyen şairin hafızasına de sahip değillerdi.

"İtlaf köftesi"ni kemâl-i âfiyetle yiyip yedirmeye başladılar. Süreç köftecilerin uluslar arası planda izledikleri sürecin aynısıydı. Önce "konsept" değişikliği. Ardından buna paralel olarak tehdit sıralamasındaki değişiklikle İslam'ın ve Müslümanların "irtica" kod adıyla birinci düşman olarak ilanı. Ardından "top yekun savaş" manşetleri...

Huntington'un yırtık ülkesi, öz çocuklarının eliyle, zehirli köfteyi cebren ve hileyle yemeye mahkum edilmişti. İslami olan ne varsa birbiri ardınca "düşman" ilan edilip top yekun savaşa dahil edildi. Kur'an, iman, başörtüsü, namaz, cuma, cami, minare, ezan... Tabi bunlarla ilişkili olarak başörtülü memureler, binlerce tesettürlü kız öğrenci, Kur'an Kursları, İmam Hatip Okulları, dindar bürokratlar, namaz kılan subay astsubay...

Bu pilot uygulamada bir yerli (!) Brzezinski, bir yerli Huntington çıkaramamıştık. Onların yerini almaya çalışan beyaz casuslar çıkmadı değil. Fakat, düzey o kadar düşüktü ki, malum medya köşeleri dahi, bu açığı kapatmaya yetti de arttı.

Aradan bunca yıl geçti. Biz şimdi, 28 Şubat süreci suretinde "itlaf köftesi" yedirilmiş bir ülkenin vatandaşlarıyız. O köftenin sahipleri, pilot uygulamanın ardından küresel uygulamaya geçeceklerdi.

11 Eylül olayları onlara bu fırsatı bahşetti. Şimdi küresel 28 Şubat, birinci tehdit ilan ettiği İslam'a dünyanın her tarafında, ama özellikle de İslam'ın merkezi coğrafyasında saldırıya geçti.

Yerel 28 Şubat 5. kol olarak kullandığı malum medyanın "yeşil sermaye" adını verdiği Müslüman sermayesini hedef almıştı. Küresel 28 Şubat da Müslüman halkların yeraltı ve yerüstü zenginliklerine göz koymuş durumda. Yerel 28 Şubat, İslam'ı "öcü" göstermek için ne idüğü belirsiz bir cinayet şebekesini kullanmıştı. Küresel olanı da, İslam'ı öcü göstermek için kendisine küresel maşalar bulmuş durumda.

Bu ülkeye "itlaf köftesi" yediren 28 Şubatçılar bu ülkenin içine düşürüldüğü tüm krizlerin bir numaralı sorumlusudur. Onların, ABD'nin global 28 Şubat'ına destek vermesini garip karşılamam. Eğer "tersinden tutarlılık" diye bir şeyden söz edilebilirse, bu bir tutarlılık göstergesidir.

Ya yerel olanında rol alıp da, global olanına gelince yan çizenlere ne demeli? Eğer tevbe ettilerse, bunu açıkça ilan etmeli ve bu ülkede mağdur ettikleri milyonlarca müslümandan özür dilemeliler.

Tabi ki, bu ülkeye silah zoruyla yedirilen "itlaf köftesi" sadece bu ülkenin inançlı kesimini etkilemedi, azınlık da olsa, laik kesimini de etkiledi. Yani, sadece hedef alınan kesimler değil, itlaf edilmek istenenlerin boşaltacağı alanlara yerleştirilmek istenen kesimler de zarar gördü.

Peki, şimdi ne olacak? Türkiye, ya yerel 28 Şubatçıların eteğine yapışıp ABD'nin küresel "itlaf köftesini" başkalarına da yedirmek için "itlaf ekibinde" yer alacak. Ki bu durumda Türkiye'ye biçilen rol 1980-90 yılları arasında İran'a saldırılan Saddam Irak'ına biçilen rolün aynısı olacak. Ya da, yerel ve global olanıyla tüm 28 Şubatlara karşı direnerek zehirli itlaf köftesini, onu hazırlayanlara iade edecek.

İşte Türkiye'nin sorunu ile dünyanın sorununun kesiştiği nokta.

Bu durumda, köftecilerin akıbetinin birbirine benzeyeceğinden emin olabilirsiniz.

Bir general, devir-teslim töreninde yaptığı konuşmada "**Ahlaki değerlerin gittikçe zayıfladığından**" şikayet ediyor. Ardından, nicedir İslam'ın ve Müslümanların kod adı gibi kullanılan "irtica"dan dem vurarak, bu mevhum düşmanla savaşın sürdürüleceğini dile getiriyor.

Yukarıdaki törenden birkaç gün sonra daha üst kademede gerçekleşen bir devir-teslim töreni daha var. Yine orada da devredeniyle ve teslim alanıyla generaller "**şeriat**", "**irtica**", "**karanlık**" sözcüklerini birbirlerinin eşanlamlısı yerine kullanarak kah "savaşılacağı", kah "mücadele edileceği" mesajını veriyorlar.

Bütün bunlar yıllardan beri duya duya ezberlediğimiz resmi "**retoriğin**" bir parçası. Tabi ki buram buram siyaset kokuyor ve bu retoriği kullananları siyasal mücadelenin tarafı haline getiriyor. Ama kimse çıkıp da soramıyor "**Dünyanın neresinde devir-teslim törenleri generallerin siyasal içerikli mesajlarıyla dolup taşıyor? Yürürlükteki yasalara göre, üniformalı ya da üniformasız, memurun siyaset yapması suç değil mi? Eğer böyleyse bu suçun cezasını verecek bir merci neden yok?**" diye...

Ve biz Türkiye halkı, bir eski siyasetçinin ifadesiyle, "**ordusu olan halk**" değil "**halkı olan ordu**" olduğumuzu bir kez daha iliklerimizde hissediyoruz.

Yukarıdaki soruları soramıyoruz, sorsak da cevabını alamıyoruz, bari şu soruları soralım:

Dünyanın neresinde generallerin devir-teslim törenleri ulusal televizyon kanallarından naklen veriliyor? Mesela Türkiye'de şubeleri bulunan CNN ve NTV'nin Amerika'daki merkezleri, Amerikan generallerinin devir-teslim törenlerini naklen verirler mi?

Hoş, malum medya, generallerin okudukları tören metninde yer alan ve askerin ilgisi ve bilgisi dahilinde olan güvenlik meseleleriyle ilgili sözleri öne çıkarmak yerine, siyasal içerikli sözleri kışkırtıcı bir üslupla öne çıkarıyor. Bu şekilde, "habercilik" değil "tetikçilik" yaptığını bir kez daha belgelemiş oluyor.

Onu da geçelim ve törenlerde okunan metinlerin içeriğine gelelim.

Bir kere, Türkiye'de etkili ve yetkili mahfillerin ağzından "Şeriat, irtica, karanlık, gericilik, savaş, mücadele" kelimelerini yan yana duymanın artık hiçbir çekiciliği kalmadı. Bu söylemin neyin şifresi olduğu, **mesajı alanlar** tarafından çok iyi bilinen klasik bir **mesaj verme** işlevi taşıdığı sır değil.

Ondan daha beteri, bu kelimeler iyice içeriksizleşti. Özensiz kullanımları sonucunda içleri boşalan bu sözcükler, sadece gerçek anlamlarını ifade etmemekle kalmadılar, artık hiçbir şey ifade etmez oldular.

Semantik bir savaşın kör kurşunu rolü oynuyorlar.

Şeriat, özelde "İslam'ın Kur'an ve sünnet gibi ana kaynaklarının kodifikatif bir okuma sonucunda oluşturulan hukuk sistemi", genelde ise "tüm inanç sistemlerine ait hukuk normları" demekmiş... Bir **"İslam şeriatı"** olduğu gibi bir **"Yahudi şeriatı"** da varmış... Hatta Türkiye'de resmi kimi mahfiller tarafından doğma kabul edilen bir **"Kemalist şeriat"**tan bile söz etmek mümkünmüş... Okunan ezandan kılınan cenaze namazına kadar, bütün bu dini uygulamalar şeriatı oluşturan bütünün parçasıymış... Şeriata karşı savaştığını söyleyenler, şeriat hükümlerine göre gömülmekle komik duruma düşüyorlarmış...

Bütün bunlar kimin umurunda? Varsa yoksa içeriği boşaltılmış kavramlarla anlamsız bir kavgayı sürdürmek; üstelik bunu da halkınızın inandığı değerleri düşman ilan etme pahasına yapmak...

Doğrusu, İslâm'la ve İslâmî değerlerle ona inananları incitici kötü sıfatlar takarak "kod adlar" üzerinden savaşılmak isteniyorsa, bu samimi müminleri hiç de telaşlandırmaz. Hz. Peygamber'in dedesi **Abdulmuttalib**'in inandığına onlar da inanırlar. O, Kâbe'ye saldıran Yemenli komutan **Ebrehe**'nin gasbettiği kendisine ait deve sürülerini isterken şöyle demişti: **"Sen benim develerimi ver; Kâbe'nin sahibi, onu korumayı bilir!"**

Fakat beni asıl rahatsız eden ve anlaşılmaz bulduğum şey, hem "irtica" adı altında dini değerlere karşı savaş açmak, hem de "ahlaki yozlaşmadan" dem vurmaktır. Bu vahim bir çelişkidir. Bu çelişkiyi görmek için, şu soruların cevapları üzerinde düşünmek gerekir:

Dinden ve imandan bağımsız bir ahlak sistemi olabilir mi? Evet'se, örneği var mıdır? Hayır'sa, "**dini azaltma projesi**" aslında bir "**ahlakı azaltma**" projesi değil midir? Dini değerleri bir cürüm, dindarı da bir mücrim gibi görüp gösteren her mühendislik çalışması, aslında bu ülkedeki ahlaki yozlaşma ve çürümenin baş müsebbibi değil midir?

Anlayacağınız, "irtica" söylemiyle başlayıp "ahlaki çürümeden" şikayet ederek biten bir söylem, "**perhiz**" ve "**lahana turşusu**" durumlarıdır ve bir arada düşünülmeleri akıl sağlığının bozulduğuna delildir.

"Gerekirse bin yıl savaşacağız" demek kolay. Dilin kemiği yok. Zor olan, tarihte dine ve dini değerlere karşı savaşıp da başarılı olmuş bir sistem örneği göstermek. Dahası, din dışında insanda "**vicdan oluşturacak**" alternatif bir kurum göstermek.

ORADAN ÖYLE Mİ GÖRÜNÜYOR?

Başörtüsü problemi yıllardır kanayan bir yara. Bu yarayı açanlar, yaranın kangrene dönüşmesini keyifle seyrediyorlar.

Türkiye'de bir başörtüsü problemi ihdas etmek, bu ülkenin geleceğini dinamitlemekti. Kendisini bu ülkenin asli sahibi olarak gören malum odaklar, bu açık gerçeği göremedi ya da bile bile bu toprakların geleceğiyle oynadı. Birincisi cehalet, ikincisi ihanetti.

Başörtüsüne karşı estirilen terör, sadece insan hakları ve inanç özgürlüğünü ihlal değil, aynı zamanda korkunç bir strateji hatasıydı. Bu ülkenin güvenlik refleksini sabote etmek ve bu ülkede yaşayanları 'millet' kılan değerleri yıpratmak için bundan daha iyi bir yol bulunamazdı.

Bütün bu olanlardan sonra, kim kalkıp da müslümanları Türkiye'deki mutlak iktidarlarını sarsacağından korktukları **Avrupa Birliği**'ne karşı başlatılan kampanyaya katılmaya çağırabilir? Üstelik o birileri, müslümanların tüm kutsallarına karşı **"top yekun savaş"** naralarıyla saldırıya geçenlerin ta kendileriyse...

Bu kandırmacanın adını "Kuva-yı Milliye" koymak, zaten şaibeli olan bu kavramı daha da şaibeli hale getirmekten başka bir işe yaramaz. Bu topraklarda yaklaşık 150 yıldır milletin yoluna döşenen resmi tuzakların semantik aldatmaca ve kandırmacalarla kamufle edildiği nasıl görmezden gelinir?

Bunu yapanlar, herkesi kör alemi sersem mi sanıyorlar?

Düşünebiliyor musunuz; bir yandan inancınıza karşı amansız ve acımasız bir savaşın cengaverliğine soyunacaklar, öte yandan sizi **"mayın eşeği"** yerine koyup cepheye sürmek için çantada keklik bilecekler...

Sahi, müslümanlar onların baktığı yerden bu kadar saf, bu kadar aptal mı görünüyor?

Yeminli din karşıtlarının, adını -sözüm ona- **"Kuva-yı Milliye"** koydukları saflarda savaşacak kadar hamakat şahikası bir müslüman çevrenin varlığına inanasım gelmiyor. Yine de temkinli konuşmak lazım. Ne de olsa burası Türkiye ve Hıristiyan-

ların teslisi gibi Türkiyeli müslümanların da 'din u devlet' tesniyesi var. İslam adına birileri, hâlâ devletin 'teknik bir kurum' değil 'kutsal bir mit' olduğu tezini ısrarla işlemeyi sürdürüyorlar.

Roma'nın hikayesi geliyor aklıma...

Roma "güç"tü, Roma ihtişamdı... Zaten bu yüzden Roma hiç adil olmadı ve adaleti tesis gibi bir amacı da olmadı. O, güce iman etmişti. Yalnızca gücü kutsuyor ve "onur" sayıyordu.

Bu putperest uygarlığın gücü tükenince, dünkü dostları düşmanları oldu. Dünkü gücü zaafı oldu. Dünkü avantajları dezavantajları haline geldi.

Gücü her şey zanneden Roma yıkılırken, bir zamanlar aç arslanların ağzına attığı Hıristiyanlardan yardım istedi. Demek ki, Roma da kendi dindarlarına "**ahmaklar**", "**safalak zavallılar**" olarak bakıyordu.

Kim bilir belki de bu, bir tür "**megalomani**" idi. "**Güç her şeydir, adalet hiçbir şey**" sloganını ideolojisinin temeline yerleştiren sistemlere tebelleş olan marazi bir durum...

Tabi ki ilk Hıristiyanlar Roma'nın zannettiği kadar saf ve enayi olmadıklarını gösterdiler. Gücü onur kabul eden zalim Roma'nın imdadına yetişmediler. Sonunda Batı Roma büyük gürültülerle tozu dumana katarak göçtü. Doğu Roma ise, ayakta kalabilmek için Hıristiyan'mış gibi görünme yolunu seçti ve putperest yüreğinin üzerine kilisenin haçını taktı.

Özetle, dün küçümseyip arenalarda gladyatör yemi olarak kullandıkları insanlar, artık Roma'dan boşalan yerin tek varisiydiler.

Şimdi birileri kalkıp başörtüsü zulmünden bir şekilde etkilenen milyonlarca, evet –abartısız- milyonlarca insanın gönlünü çelmek için, onların inancıyla dalga geçercesine, "**kanun taslağı**" hazırlığına girişiyor.

Neymiş efendim, başörtüsü İmam Hatiplerde ve İlahiyatlarda serbest bırakılsınmış...

Hani bu adamlar "**ruhban sınıfı**"na karşılardı?

Üç çeyrek yüzyıldır bu nutukları, resmi ideolojinin bir söylemi olarak dinlemiştik.

Şimdi bu teklif, resmen ve alenen "ruhban sınıfı" ihdas et-

mek anlamına gelmiyor mu? **İmam-Hatip** ve **İlahiyatlı** öğrenciler dinlerinin icabına göre yaşasınlar ama "din kadınları sınıfı"na (!) girmeyen kadınlar sürüm sürüm sürünsünler, öyle mi?

Bu teklifi hazırlayanlar İmam-Hatipli ve İlahiyatlı müslüman kızları "**rahibe**" sınıfına mı sokuyorlar? Bununla "Dinin emirleri sadece din adamlarını bağlar" mı demek istiyorlar? Yoksa bu, "Avrupalılar karşısında zor durumda bırakmayacak kadar din özgürlüğü bize yeter, gerisi fazla" anlamına mı geliyor?

Bu, sadece resmi ideoloji eliyle dini tanzim ve tarif etmek değildir. Bu aynı zamanda resmi ideoloji eliyle dini Hıristiyanlaştırma projesidir.

Bu ne yaman çelişkidir böyle?

Olaya ahlaki açıdan bakılınca teklife "**ahlaksız teklif**" adını vermemek mümkün değil. Ölümü gösterip hastalığa razı etmek gibi gayr-ı ahlaki bir tavırla yüz yüze müslümanlar.

Yasal olmayan, kanunsuz bir yasağın bir kısmını geri çekerek geri kalanını yasalaştırmak, hangi insaf, hangi ahlak, hangi vicdan ile bağdaşır?

"EVE DÖNÜŞ" TAMAM, YA "OKULA DÖNÜŞ"?

Şair "**Bir dokun bin ah işit kase-i fağfurdan**" diyordu ya? İşte o misal, biz de bir dokunduk bin ah işittik.

Bu köşede bir üniversite hocasının feryadını dile getirmiştik. Başörtüsü mağduru profesör haklı olarak soruyordu:

"**Başörtülüler katillerden daha mı tehlikeli?**"

Evet, yerden göğe haklı ve yerinde bir soru. "Eve dönüş" yasasıyla içlerinde adam öldürenler de dahil örgüt militanlarına af çıktı. Dağdakilerin önü açıldı. Eli silahlı genç insanları kazanmak adına yapıldı bu. Umarım bir yararı olur. Umarım bu ülkede 80 yıllık deli gömleğinin bir ipliğinin daha çekilmesine vesile olur.

Fakat şu ülkenin çarpıklığına bakın. Dağdaki silahlı militanı "eve dönüşe" ikna etmek için af çıkaracaksın. Başındaki örtüsü yüzünden okulundan ettiğin kıza, o kızların maruz kaldığı gaddar muameleyi içine sindiremediği için görevden aldığın öğretim üyelerine, namazı ya da eşinin örtüsü yüzünden YAŞ kararıyla yargısız infaza tabi tuttuğun subay-astsubaya hakkını iade etmeyeceksin.

Bu nasıl mantık, bu nasıl sistem, bu nasıl adalet Allah aşkına?

Mağdurlar adaleti bu zulmün faillerinden beklemiyorlar ki? Elbette bu zulümleri önleyeceğine inandıkları adında "Adalet" bulunan iktidar partisinden bekliyorlar. Onun neredeyse anayasayı değiştirecek çoğunluğa ulaşan sayıdaki meclis grubundan bekliyorlar.

Bu köşede mağduriyetini dile getirdiğim bir üniversite hocasının açlığa mahkum edilip edilmediğini merak etmiş bir okurum. Bu tür mağduriyetlerin sadece kişiyi değil, tüm bir aileyi cezalandırmak demeye geldiğini hatırlatıyor. Söz konusu başörtüsü mağduru profesörün aç kalıp kalmadığını merak edip soruyor:

"Acaba anlı şanlı holdinglerimiz, iş adamlarımız, bu tür

mağdurları geçici de olsa istihdam edemezler mi?"

Şu işe bakın! Şu garabete bakın!

Bir insan kendi alanında okumuş, doktora yapmış, doçentlik tezini başarıyla tamamlamış, profesörlüğünü de alacak kadar yükselmişse, başarı için daha ne yapabilir ki? Ama bu ülke kendi öz evlatlarının beynini yiyen bir idrak hastası gibi, evlat beyni yiyerek geçiniyor.

Siz bunun nadirattan olduğunu mu düşünüyorsunuz?

Yanılıyorsunuz.

Bu durumdaki onlarca üniversite hocasından mesaj geldi. Kimisi başörtülüleri, yok olası YÖK'ün talimatına uyup sınıfından atmadığı için mağdur edilmiş. Kimisi eşinin başörtüsü yüzünden işinden atılmış. Kimisinin sözleşmesi "irticacı" olduğu gerekçesiyle yenilenmemiş. Kimisinin doktorası sırf ideolojik yobazlık yüzünden reddedilmiş...

Bana ulaşan üniversite hocalarının hemen hepsi de kendi alanında başarılı ve göz dolduran insanlar. İlmi yayın sayısı bakımından, düzenin öz evlat kabul ettiği laik-Kemalistleri fersah fersah sollamışlar.

Ama yok. Ağzınla kuş tutsan, onların ilahlarına perestiş etmeden, onların "AŞ"lerinde hissedar olmadan, onların "örgütlerinde" boy göstermeden, onların malum hayat tarzına boynuna kadar batmadan yok...

Peki kim giderecek bütün bu mağdur kesimlerin mağduriyetlerini?

Dahası, bütün bunların başında yer alan başörtüsü mağduriyetini?

AB PKK-Kadek konusunda gösterdiği hassasiyetin binde birini bu ülkede mağdur edilen Müslümanlar için göstermiyor. Eğer AB'nin başörtüsü konusunda bir hassasiyeti olsaydı bunu belli ederdi. Ne de olsa efendilerin sözü kahyalar nezdinde itibarlı.

Demek ki samimi değiller. İnsan hakları, inanç özgürlüğü hep bir yere kadar. Yani çiftliğin kahyasının zulmüne ağa, belli alanlarda göz yumuyor.

Sebepleri belli. Baş sorumluları belli.

Belli olmayan tek şey var: Bu zulme kimin dur diyeceği, bu mağduriyetleri kimin önleyeceği.

AK Parti hükümeti bunu becerebilecek mi?

Tüm soru ve dahi sorun bu.

"Eve dönüş" tamam. Peki, örtüsü yüzünden mağdur edilmiş kızlar ne zaman okullarına dönecekler?

Örtüsü yüzünden işinden atılmış bayanlar ne zaman işlerine dönecekler?

Gerek zulme bulaşmak istemediği, gerekse eşi örtülü olduğu için başörtüsü mağduru olmuş öğretim görevlileri ne zaman görevlerine iade edilecekler?

YAŞ'zedeleri sormuyorum.

Hükümet, eskilerinin üzerine yenilerini eklemesin yeter.

Evet, yukarıdaki soruların cevabını merak eden binler, hatta on binler var.

Bu ülkede bu sorulara cevap verecek bir merci de var mı?

Yoksa Allah'a mı havale etsinler?

KENDİNİ LAİK SANANLAR DİNLE YÜZLEŞMEK ZORUNDALAR

Kendini laik sananlar...

Aslında yanlış, bu "zan"la başlıyor. Belki buna "**kuruntu**" da denilebilir. Kendini laik sanmak, olsa olsa cehaletten kaynaklanan ideolojik bir kuruntudur. Hele bizde görülen türdekilerin, bazen paranoyaya kadar varan davranış bozukluklarına bakılırsa, bunun hepten böyle olduğu açıkça anlaşılır.

Bu ideolojik kuruntu, arkasından başka bir takım takıntıları davet ediyor. Bunların en başında dine ve dini değerlere karşı saldırganlığa kadar varan ölçüsüz bir karşıtlık geliyor.

"Kendini laik sanan" biri olmak, bu ülkede, mutlaka rejimden ucundan kıyısından beslenmek anlamını taşır. Çoğunlukla bu beslenme "haksız", "yandaşlık" içeren ve sahibini "haramzade" yapan türdendir. Muhtemelen ya kayırılarak rejimin serasında yetiştirilmiş, ya rejimin kutsalları açısından sterilize ve yalıtılmış bir ortamda beslenip büyütülmüş, ya da resmi ideolojinin yüksek himayesine mazhar olmuştur.

Bunların sayıları sınırlı, üretim alanları belli, çevreleri dar, yetişme tarzları tek düze, düşünceleri sabit, temelleri nahif, ilgileri standarttır. Bilgileri mi? Onu hiç sormayın. Bilgi ve bilimi bir öğrenme ve tekamül süreci olarak değil, bir "**ikon**" ve "**fetiş**" olarak kutsarlar. Böyle yetiştirilmişlerdir. Onun için de öğretilemez ve eğitilemezler.

En cahili oldukları konuysa dindir. Söz dine geldiği zaman zulalarında sakladıkları değişmez şablonları vardır. "**Evet**"leri ve "**hayır**"ları akılla ölçülüp tartılmış değil, hep ödünç alınmıştır. Dudakları sloganlara ayarlıdır.

Ne gariptir ki, "kendini laik sananlar" en çok dini konularda ahkam keserler. Bunu yaparken, çok sevdikleri tanımla '**bilimsel olmanın**' en asgari kurallarına ve standartlarına zerrece özen göstermezler. Bilmediğini itiraf edenine rastlamak, Simurge rastlamak gibidir.

İstisnasız "pozitivist"tirler, fakat hiç "pozitif" değildirler

ve asla da olamazlar. Aksine "negatif"tirler. Korkularıyla, kuşkularıyla, kaygılarıyla yaşarlar. Bunu, bulaşıcı bir hastalık gibi etraflarına ellerine geçirdikleri her araçla bulaştırırlar.

İstisnasız hepsi de "**rasyonalist**", yani "akılcıdırlar". Fakat bu "akıllı" olmak anlamına asla gelmez ve öyle bir kaygıları da yoktur. Onlar "**bilim**" ve "aklın" kendisine değil, "ideolojisine", yani bilim ve aklın en kötü "**ifrazatına**" tutulmuşlardır.

Onun için kendini laik sananlar zümresinin içerisinden bu ülkede yüz ağartacak uluslararası çapta ve insanlığa unutulmaz bir katkı sağlamış bir tek "bilim", "felsefe" ve "sanat" adamı çıkmamıştır. Bu kafayla, çıkması da düşünülemez.

İstisnasız hepsi de laiktir, fakat yine istisnasız hepsinin de kendilerinden olmayan çoğunluğun özgürlük taleplerine karşı müthiş "septik" bir yanı vardır. Bu yüzden bu ülkenin hiçbir kesimi, "muhafazakarlıkta" onların eline su dökemez. Her şey değişir onlar değişmez ve bunu da matah bir şey gibi satışa sunarlar.

Kendini laik sananlar hak, hukuk, özgürlük ve adaleti hep kendileri için geçerli değerler olarak savunurlar. Bütün bunlar kendileriyle birlikte başkalarını da kapsadığında, o hakka, o özgürlüğe düşman olmakta bir an tereddüt etmezler.

Kendini laik sananlar, istisnasız, "**din devletine**" karşı, "**demokrasiden**" yanadırlar. Fakat, devletin dini "**seküler paganlık**" olursa, dünyanın en katı "**teokrasi yanlıları**" kesilmekten zerrece utanmazlar. Hatta bu nevzuhur dinin "din görevlisi" olarak çalışmak için can atar, seküler paganlığın misyonerliğini yapmaktan çekinmezler. Onlar için "**cumhuriyet**" ve "**demokrasi**", seküler paganlığa geçit verdikleri oranda değerlidir. Eğer o "cumhuriyet" dindarların cumhuriyeti, Müslüman halkın demokrasisi olmaya başlarsa, o zaman bunların da icabına bakmakta bir beis görmezler. Ya klasik, ya modern, ya da post-modern bir darbeyle, Cumhuriyetin de demokrasinin de haremine destursuz girerler.

Kendini laik sananların en çok zorlandıkları nokta, her şeye rağmen İslam'dır. Ondan kurtulmak istedikleri aşikar. Fakat bunu bunca yıldır beceremediler ve beceremeyeceklerini akılları kesti. Müslüman düşmanlığı, örtü düşmanlığı, cami düşmanlığı, minare düşmanlığı, isim düşmanlığı, Cuma düşmanlığı, Arapça

düşmanlığı, Kur'an düşmanlığı, Kur'an kursu düşmanlığı, İmam-Hatip Okulu düşmanlığı, Peygamber ve nihayet Allah düşmanlığı...

Ara ara yeşil düşmanlığı (şu masum renk canım, hatırlayın "yeşil bordür" kavgasını), sakal (keçi sakalı değil) düşmanlığı, selam (şu bildiğiniz "Allah'ın selamı") düşmanlığı, sağ elle yemek yeme düşmanlığı (bu yeni çıktı), Mehmed Akif düşmanlığı vs...

İsterseniz sabah sabah yolda karşılaştığınız birinin yüzüne "**selamün aleyküm**" (=Allah'ın selamı ve rahmeti üzerinize olsun) diye bir selam verin de bakın yüzlerindeki renge. Sanki dua etmemişsiniz de küfretmişsiniz gibi, nasıl yüzlerinin alı al, moru mor oluyor.

Bunların karşısında, dostlukları da yok mudur? Olmaz olur mu? Başta -kendisi kazara alkol almasa bile- içki dostluğu, kumar, zina, faiz dostlukları, hatta domuz dostluğu gelir. Çünkü bunlar İslam'ın yasakladıkları. İslam'ın emri onların yasağı, İslam'ın yasağı onların emri gibidir.

Yanlış anlaşılmasın, "inanç sistemi" olan dininden ve bu dine uygun olarak yaşadığı "hayat tarzından" dolayı kimseyi kınadığımız ve ayıpladığımız falan yok. Hem böyle yapmak bu ülkede "kendini laik sananların" tarzı. Doğrusu tevhid-adalet-özgürlük diye bir kaygısı olan hiç kimsenin, bu tarzı aklını yemeden savunabileceğini sanmak da abes olur.

Peki nedir demek istediğimiz? Açık. Kendini laik sananlar Kur'an'ın "nifak" dediği bir tarzı sergilemesinler. Oldukları gibi görünüp göründükleri gibi olsunlar. Bunun için dinle yüzleşmeleri gerekiyorsa, bunu da yapsınlar. Ama, cahil cesaretiyle değil.

5816 SAYILI "KORUMA KANUNU"

Birilerinin birilerine hakaret etmesinden zevk almak için anormal bir kişiliğe sahip olmak gerek. Bu herkes için böyle olduğu gibi Mustafa Kemal Atatürk için de böyledir. Ben bu ülkede, Mustafa Kemal gibi eski bir devlet adamına insanların hakaret etmek için sıraya gireceğine inanmıyorum.

Bu bir vehim, daha moda bir ifadeyle "paranoya".

O kendisi hayattayken, adını ölümünden sonra "kanunla koruma altına alma" gibi bir eyleme girişmemişken, daha sonra gelen birileri onun adına onu "kanunla koruma altına alınmaya muhtaç" biri olarak görmüş. Bu sadece hukukun evrensel ilke ve prensiplerine aykırı değil, aynı zamanda Mustafa Kemal'e hakaretin ta kendisidir.

Kamuoyunda öteden beri **"Koruma Kanunu"** olarak bilinen 5816 sayılı "Atatürk aleyhine işlenmiş suçlarla ilgili kanun"un bizzat kendisi, aynı kanunun suç saydığı fiili işlemektedir. Bu işin mantıki boyutu. Tabi ki eğer bu ülkenin kanunlarını yaparken aklın ve mantığın evrensel ilkelerine uymak gibi bir gereklilik varsa.

Bir de işin hukuki boyutu var ki, o meseleyi daha da garip hale getiriyor. O gariplik de, dünya hukuk literatüründe ölmüş bir siyasi kişilik için çıkarılmış özel bir "koruma kanununa" rastlanmazken bu ülkede hâlâ böylesi kanunların bulunuyor olması.

Evvelen bu başta TC anayasası olmak üzere tüm anayasaların esasından olan "kişilere göre kanuni düzenleme yapılamaz" haklı ve doğru ilkesine aykırı. Saniyen, kişilerin kişiliklerine yönelik haklar pozitif hukukta kişiler ölünce biter. Öldükten sonra o kişiyi hala yaşıyor kabul etmek, pozitif olmaktan da öte pozitivizmin dünyadaki militanlığını yapma iddiasındaki bir ideolojiye yakışır mı? Bunun neresi pozitivizm? Bu hukukun neresi pozitif hukuk? Böyle bir hukuk mantığını "romantizmle" bile izah etmek mümkün değildir. Olsa olsa bu "fetişizm" ya da ilkel toplumlardaki "animizmle" açıklanabilecek bir durumdur.

Pozitif hukukla ilgilenenler bu durumu, biz sade vatandaş-

lara 'akılcı', 'çağdaş' ve 'bilimsel' bir şekilde izah etmek durumundadırlar. Eğer bunu pozitif hukukun genel ilkeleri içinde açıklayamıyorlarsa, 5816 sayılı kanunu esastan tartışmaya açmalıdırlar. Bu hukuk adamlığı nosyonuna sahip herkesin, ihtisas alanına karşı namus borcudur.

Hadi diyelim ki 5816 sayılı kanun, bazılarının darbeye maruz kalmasını hoş göstermek için hilaf-ı hakikat bir şartlanmışlıkla "gerici" olarak nitelediği Menderes başbakanlığındaki DP iktidarı döneminde (1952), **'konjonktürün zorlaması (doğrusu zorla[n]ması) sonucu'** ortaya çıktı. Peki çıktığından 50 yıl sonra hem esastan hem usulden 'evrensel hukuk normlarına' aykırı olan bir kanun hâlâ nasıl tartışılmadan yerli yerinde durabiliyor?

DP iktidarı döneminde mecliste 5816 sayılı "koruma kanunu" oylanırken nasıl da hararetli tartışmalar olmuş. O günkü zabıtlardan bu tartışmaları okuyunca, az da olsa o Meclis içinde de akl-ı selim sahibi hak-hukuk bilir zevatın olduğunu anlıyoruz.

Onlar daha o günden, ileriki yıllarda bu kanunun muhaliflerini tasfiye aracı olarak nasıl Demokles'in kılıcı gibi kullanılacağını sezmişler. O zabıtları bulup mutlaka okuyun. Orada yapılan itirazların hepsi fazlasıyla gerçekleşti. Bu esastan ve usulden hukuka aykırı, üstelik mantiken savunulacak bir durumu da bulunmayan yasa, o gün bu gündür hep resmi ideoloji ve rejim muhaliflerini temizleme aracı olarak kullanıldı.

Türkiye, resmi ideoloji yanlısı muhafazakar güçlerin tüm engellemelerine rağmen hukuk müktesebatını AB'ye adaylık dolayımında 'makulleştirmeye' ve 'hukukileştirmeye' çalışıyor.

Peki bütün bu hazırlık sürecinde sıra 5816 sayılı kanuna niçin bir türlü gelemiyor? Bunun sebebini bilen var mı? Avrupa Birliği'ne uyum sürecini kontrol eden odaklar 5816 sayılı yasayı görmezden mi geliyorlar? Yoksa görüyorlar da, bize özgü bir mantıkla **"O kadar kusur kadı kızında da olur"** mu diyorlar? Daha vahimi, ideolojik 'akrabalık' gayretiyle **"Birazcık hukuk dışılıktan bişecikler lazım gelmez"** tavrını mı takınıyorlar?

Oysa bu kanun, "yargının bağımsızlığı" sorununun tartışılıp, ondan bin beter olan "yargının yansızlığı" sorununda boğazına kadar 'resmi ideolojiye' gömülmüş bir yargı erki elinde, can yakmaya devam edecek. Bu kanun bahane edilerek resmi ideolojiye yönelik her tür eleştiri daha dile getirilmeden "yasak" duva-

nna toslayacak. İnsanlar geçmişte olduğu gibi mağdur olmaya devam edecekler.

Haydi diyelim ki bu konu, Ak Parti'ye karşı hassas olan çevrelerden dolayı hükümetin üzerine gitmekten çekineceği bir konu. Peki, bu ülkede hükümet dışında 'hukukun evrensel normlarını' gözeten etkili ve yetkili hiçbir kurum ve kuruluş yok mu? Onların sesi ne zaman çıkacak?

Türkiye bu tür hukuk ayıplarıyla daha nereye kadar yaşamaya devam edecek?

KEMALİZM'İ ÖZELLEŞTİRELİM

Sizi bilmem ama bende şöyle bir kanaat oluştu: Kemalizm'in devlet ideolojisi olması, Kemalistlerin ahlakını olumsuz etkiliyor.

Kemalist okurlarım, klavyenin tuşlarına içi hakaret dolu bir silahın tetiğine basar gibi basmaktan vazgeçer de, sükunetle dinlemeyi ve okumayı denerlerse, arz edeceğim.

Edeceğim etmesine de, bunu, yani sükunetle okumayı, tartışmaya katılmayı, hazmetmeyi, his ve heyecanla değil akıl ve mantıkla hareket etmeyi, bir ideolojiye mensup olmanın fikri olgunluğunu gösterebilmeyi becereceklerinden pek umutlu değilim.

Bunun en son örneğini ünlü **"31 Mart olayları"** (**"Söz vaktinde açılır"** derler, 13 Nisan'da tam 93. yıldönümünü 'idrak' edeceğimiz askeri kalkışma) bağlamında, Hareket Ordusu'nun İstanbul'da nasıl bir **"yağma hareketi"** gerçekleştirdiğini, bir görgü tanığının kaleminden verdiğim yazı dolayısıyla yaşadım.

Haksızlık etmek istemem. Kemalistlerimiz içerisinde, bilgi ve birikim sahibi olanların mevcut olduğunu biliyorum. Hatta bunlardan bir kaçıyla çeşitli platformlarda birlikteliğimiz de olmuştur. Fakat, ünlü özdeyişte olduğu gibi, **"en-nâdir ke'l-ma'dum: tek-tük olan yok hükmündedir"**.

Bu ideolojiye mensup olanların çoğunluğu, yukarıda dile getirdiğim gibi, ciddi bir davranış sorunu yaşamaktadırlar. Sadece davranış sorunu değil, anlama sorunu da yaşamaktadırlar. Mesela siz tarihi bir konuyu bilimsel bir çerçevede tartışmaya açmak istiyorsunuz. Bu zümre hemen harekete geçip, olayı **"resmi ideolojiyle"** irtibatlandırmaya kalkıyor.

Eskiden TCK'nın ilgili ilgisiz maddelerini kullanarak, az insanın canını yakmadılar. Bir gazeteci arkadaşımız, halk arasında anlatılan bir fıkradan –evet, sadece bir fıkradan- dolayı, bu zümrenin işgüzarları sayesinde, bir zamanlar mahkeme önüne bile çıkarılmıştı.

Evet, elinde yetkisi olan, hemen o yetkisini istismar ediyor.

Çevresinde etkisi olan, düşünceyi katletme pahasına, bu etkisini kullanarak kendisini her kimeyse ona isbat etmeye koşuyor. Eğer elinde bu ikisi de yoksa, oturup hakaret ve tehdit mesajları yazıyor.

Bu öylesine refleks haline gelmiştir ki, bizim M. Ertuğrul Yavuz'un ağzıyla bu "muhteremler" (lafın gelişi değil, bayağı "muhteremler", çünkü "**muhterem**"in bir anlamı "hürmete layık"sa, bir diğeri de "**dokunulmaz**" demektir) ilgili ilgisiz her şeyde "**korumacı**" ve "**himayeci**" refleksleriyle hareket ederler.

Onları harekete geçiren akıl değil de refleks olunca, siz meselenin kendi çektikleri yönle bir alakası olmadığını anlatamazsınız. Evhamlarını teskin edemezsiniz. Ve tabi yakın tarihin kendisini, kahramanlarını, bazı kavramları, ve hatta bazı sıradan kelimeleri bile ağzınıza alamızsınız.

Yani bir türlü soğukkanlı olarak tartışamazsınız meseleyi.

Niçin?

Galiba bunun "niçin"ini buldum: **Kemalizm resmi ideoloji olduğu için.**

Aslında Kemalizm'i devletin resmi kanatları altında "**korunmaya muhtaç**" bir ideoloji olmaya mahkum edenlerin, bu 'ideolojiye' ve onun mensuplarına büyük kötülük yaptıklarını düşünüyorum.

Bunun sonucu olarak tartışmıyorlar, tehdit ediyorlar. Konuşmuyorlar, hakaret ediyorlar. Akıl ve mantık yerine, his ve heyecanla hareket ediyorlar. Bütün bunların sonucunda da iyi yetişmiyorlar. Kendilerini yenileyemiyorlar. Karşı tezleri bilmiyor, bilmedikleri için de cahil kalıyorlar. Cehaletlerini bastırmak için ciddi meseleleri gürültüye getiriyorlar. Bilimsel platformda tartışılacak konuları, "**güvenlik**" platformuna kasıtlı-kasıtsız taşıyarak, kara-mizahın konusu oluyorlar.

İşte bunun için bir teklifim var: Gelin Kemalizm'i devlet ideolojisi olmaktan çıkarıp özelleştirme kapsamına alalım. Eğer özelleşirse, bundan üç unsur kârlı çıkacak.

Birincisi Kemalizm'in kendisi kârlı çıkacak. Çünkü ancak o zaman kendi ayakları üzerinde durabilme şansına kavuşacak. "**Devlet destekli**", bir başka ifadeyle "**sübvanse edilen**" bir "izm" olma ayıbından kurtulacak. Diğer ideoloji ve öğretilerle

eşit şartlarda sahaya inecek. Ne o, Kemalistlerimiz bundan korkuyorlar mı yoksa? O zaman, kendilerine ve ideolojilerine güvenmiyorlar demektir ki, işte bu Kemalizm'in yumuşak karnıdır.

Kârlı çıkacak ikinci zümre, "**samimi Kemalistler**" olacak. Çünkü onlar hep sahtelerinden şikayet eder dururlar (Nadir Nadi'nin ***Ben Atatürkçü Değilim*** adlı kitabını hatırlayın). Ama, bunun çözümü üzerinde hiç kafa yormazlar. Bu işin sahtesini önlemenin tek yolu bizim teklifimizin hayata geçirilmesidir. Değilse, devletin (aslında "milletin") imkanlarını kullanmak isteyen, milleti soymak isteyen, hak etmediği yere gelmek isteyen kötü niyetliler, bu amaçlarına "devlet ideolojisine" şirin görünerek, hatta en hızlı Kemalist ayaklarına yatarak ulaşmak isteyeceklerdir. Zaten öteden beri olan da budur. Başka türlü bunun önüne geçmek imkansızdır. Adam hırsız. Suçüstü yakalanmış. Yaptığının hesabını vermek yerine, "resmi ideolojinin kutsallarına" ait bir jargonla savunmaya geçiyor.

Kârlı çıkacak üçüncü unsur devlet-millettir. Çünkü, Kemalizm günümüzdeki mensuplarının "**memur zihniyeti**" sayesinde, "**zarar eden ve zarar ettiren bir KİT**" haline gelmiştir. Devlet koruma ve zırhının ardından çıkıp özelleşsin. Sahaya inip diğer ideolojilerle eşit şartlarda yarışsın. Kim bilir, belki o zaman kâr eder.

HANGİ ULUSAL EGEMENLİK?

TBMM, tam 83 yıl önce Kur'an'dan aşirlerle, tekbirlerle, dualarla açılan bir meclisti.

Bugün yetkili biri çıkıp da TBMM'yi, "ilk açılıştaki ruhuna uygun olsun", ya da en azından "o günlerin anısı taze kalsın" diye Kur'an'dan bir aşir okutarak açsa ne olurdu?

Hayır, hayır! Okutmasa da, okutacağını söylese ne olurdu?

O da değil, bunu sadece tartışmaya açsa, öneri olarak sunsa ne olurdu?

Bugün Meclis başkanının eşinin başörtüsüne tahammül edemeyen azınlık ideolojisi mensupları, buna nasıl bir tepki verirdi? Askeri bürokrasi "**balans ayarına**" mı kalkmazdı? Malum medya "**Laiklik elden gidiyor?**" histerisine mi kapılmazdı? CHP "Tek Parti" devr-i saadetinin özlemiyle bu ülkenin dindarlarına hakaret nutukları mı atmazdı?

TBMM, tam 83 yıl önce açılırken en önde başı sarıklı hocalar vardı. 83 yıl sonra, bir vekil başına bir sarık geçirip Meclise girse, ne olur dersiniz.

Hayır, hayır! Sarıkla değil de, o günkü Meclis başkanının kalpağıyla girse ne olur?

O da değil, sadece "genel ahlak ve adaba uygun" olmak kaydıyla, her vekilin serbest kıyafetle meclise gelmesini teklif etse ne olur?

Ne olduğunu görmediniz mi? Bugünün siyasi mevtası Bülent Ecevit, en kaba erkeğin dahi nazik ve zarif bir hanımefendiye toplumun içinde yapamayacağı kabalık ve hatta tehditle "Burası devlete meydan okunacak yer değildir?" demedi mi?

Bu cümleyi tarih yargılayacak ve bir gün bu cümleyi kuran mantıktaki garabet tiyatro konusu olacaktır.

"Burası" neresi?

Meclis.

Meydan okuduğu söylenen kim?

Milletin oyuyla meclise gelmiş bir vekil.

Nasıl meydan okumuş?

Kendini seçen milletin inancına mensup olduğu için, tesettürüyle gelmiş.

Peki kendisine meydan okunan "devlet" kimmiş o zaman?

"Meclis"ten, "millet"ten, "milletin vekili"nden ayrı bir "devlet" ha? İşte o kafa aynen bugün de hortladı. Ve o kafayı sandığa gömen millet, son türevini da gömecek, inanın buna.

TBMM, tam 83 yıl önce, binanın önünde ay-yıldızla al bayraklar ve yeşil sancaklarla donatılmıştı. Açılış gününün tarihi resimlerine bakın, orada göreceksiniz. O sancakta **"La ilahe illallah Muhammedu'r-Rasulullah"** yazıyordu.

Bugün biri çıksa da, Meclisin önüne, 83 yıl önceki sancağın aynısını çekse ne olur?

Hayır, hayır! O sancağı çekmese de o sancakta yazılı olan Kelime-i Şehadeti Meclisteki bir konuşmada dile getirse, ne olur?

O da değil, Meclisteki açılışta bu tarihi anın bir dekor olarak aynen korunmasını teklif etse, ne olur?

Ne? Ne olacağını düşünmek bile istemiyor musunuz? Neden o? Geçmişinden bu kadar nefret etmenin dünyada başka bir örneği daha var mı? Kendisine düşman olmanın bu derecesi akıllara ziyan değil mi? Bir ülkenin başına bundan büyük bir bela ve musibet gelebilir mi?

TBMM, 83 yıl önce, **Ertuğrul** (Bilecik) milletvekili (Sahi, Ertuğrul adının kime ne zararı (!) vardı ki, o bile değiştirildi?) **Dr. Fikret Bey**in milletvekili yeminine dair takririni kabul ederek, vekillerine şu yemini ettirmişti:

"Vatan ve milletin saadetinden başka bir gaye takip etmeyeceğime ve milletin kayıtsız şartsız hakimiyeti esasına sadık kalacağıma v'Allahi!"

83 yıl sonra bir vekil dese ki, "Efendiler! (onu da diyemez, çünkü "efendi" demek de kanunla yasak) Ben burada Kurtuluş Savaşı"ndan bu ülkeyi sağ salim çıkarmış ilk Meclisin yeminini edeceğim!" Ne olur?

Laiklik elden gider mi? Cumhuriyet yıkılır mı? Hilafet gelir mi?

"**Tek Parti**" özlemcisi muhalefet lideri buna ne demezdi? Malum medyanın malum köşelerinden kan damlardı?

Topu topu "v'Allahi" diye yemin etti diye. Allah adına yapılmayan yeminin, şer'an edilmemiş hükmünde olduğu kuralını bir an için görmezden gelelim ve tekrar soralım: İlk Mecliste edilen bu yemine sadık kaldığını söyleyen bir vekilin başına ne gelirdi?

Evet görüyorsunuz, 83 yıl önceki iradenin yerinde yeller esiyor. Hem de her şeyiyle... Sadece "**ruhunun**" değil, "**biçiminin**" yerinde de yeller esiyor.

İyi de, o zaman biz neyin bayramını kutluyoruz?

Kutlanan bayramın adı "**Ulusal Egemenlik**", eskimez adıyla "**Milli Hakimiyet**" değil mi? Öyleyse, bu "**ulus/millet**" kimin ulusu? Bu "**egemenlik/hakimiyet**" kimin hakimiyeti?

TBMM 83 yıl önce açıldığında, egemenlik gerçekten milletindi. Onun için milletin inancı Meclise de yansımıştı. Yukarıdaki örnekler işte bunun belgesiydi. Peki bugün, milletin inancı karşısında yaşanan bu korkunun, nefretin, kinin ve düşmanlığın sebebi ne?

Ve daha can yakıcı bir soru: Bu milleti millet yapan değerlere düşman olanların eline geçen "egemenlik", ne zaman çalındığı millete geri dönecek? **Milletin "kayıtsız-şartsız" egemenliği, ona vurulan "kayıt ve şart" zincirlerinden ne zaman kurtulacak?**

Bu ülke, gerçek anlamda, yeniden milletin egemen olduğu gün kurtulacaktır. O güne kadar kutlanacak her "Ulusal Egemenlik" bayramı, "**çocuk müsameresi**" olacaktır.

17 Eylül 1961.

Bu tarihi kimse unutmamalı. Bu tarih, bu ülkenin geçmişinde işlenen siyasi cinayetlerden birini hatırlatıyor; **Adnan Menderes** ve arkadaşlarının öldürülmelerini...

Çalışma odamın penceresinden Marmara adaları görünüyor. Bunlar arasında geri planda görünen Yassıada'ya gözüm ne zaman takılsa, aklıma bu ülkenin tarihinde kara bir leke olan siyasi cinayetler geliyor.

Bugün günlerden 18 Şubat Perşembe. Masamın üzerinde irili ufaklı günlük gazeteler var. Bir çoğu dün yapılan Menderes, Zorlu ve Polatkan'ı anma merasimlerine yer vermiş. Haberde fotoğraf da kullanılmış.

Fotoğrafta bir politikacı gözüme çarpıyor. İlk bakışta tanıyorum onu. Üstelik bu kez kara gözlükleri de yok. Merhum Menderes ve arkadaşlarının mezarı başındayken görüntülenmiş. Adı Susurlukçularla özdeşleşmiş bir politikacı bu. Yani siyasi cinayetlerle. Üstelik derin odaklar tarafından desteklendiği de biliniyor. Son 'zaferi' bunun göstergelerinden sadece biri.

Eyvah, diyorum kendi kendime.

Eyvah ki ne eyvah! Merhumların ruhlarını muazzep etmenin bundan daha iyi yolu olamaz. Bir an, katili maktulün mezarı başında görmüş hissine kapılıyorum. Ne bileyim, sanki **Hüseyin Avni Paşayı Sultan Abdülaziz'in** mezarı başında görmüş gibi... Sanki İstiklal Mahkemesi cellatlarından **Kel Ali'yi** ya da **Kılıç Ali'yi İskilipli Atıf Hocanın** mezarı başında görmüş gibi...

Kan tutar, derler. Sakın kan tutmuş olmasın, diyorum kendi kendime. Tamam. Bir parça abartılı bir ruh hali. Anlıyorum. Fakat, gördüğüm manzara da öyle normal sayılıp es geçilecek gibi değil. En azından, benim açımdan değil. Fikri tutarlılık, zihniyet ayrımı, siyasal çizgi, politik duruş vb. gibi kavramlar tümden değerlerini yitirmemişse, hassasiyetimin haklılığı teslim edilmeli.

Öyle ya, Menderes ve arkadaşları adi bir cinayetin kurbanı değiller.

Onlar, siyasal bir cinayetin kurbanları.

Siyasal cinayetleri, namus ve kan davası türü cinayetlerden ayıran şey nedir?

Elbette siyasal tercihler ve temsil edilen dava. Menderes ve arkadaşları devletçi çizgiyi temsil etmiyorlardı, bu kesin. Aksine milletçi çizgiyi temsil ediyorlardı. Buna hayır diyecek bir kişi çıkacağını sanmıyorum.

İkinci Meşrutiyetten beri gelen İttihatçı çizginin dışında yer aldılar. Sivil bir siyaset geliştirdiler. Onlarınki **Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın** yapmak isteyip de yapamadığı şeydi. İttihatçı çizgiyle ters düştüler. Milleti mahkum eden devlet anlayışı yerine milleti hakim bilen devlet anlayışını benimsediler. Ve bu yüzden asıldılar.

Onlar çok ağır bir cürüm işlemişlerdi: Millete kendi gücünü göstermek. Vay sen misin bunu yapan? Biz milleti döve döve dayağa tam da alıştırmışken, sen nasıl olur da milletin burnunu yerden kaldırırsın. Al sana 27 Mayıs 1960...

İşte bugün Susurlukçu politikacıyı Menderes'in kabri başında görünce yadırgamam bundan. Bu politikacı devletçi mi devletçi. Şimdiye kadar ne olduysa devlet adına oldu, ne yaptıysa devlet adına yaptı. Onu hep devlet adına işlenen cinayetleri, atılan dayakları, yapılan işkenceleri savunurken gördük. Bundan böyle de olacağı o.

Peki böyle biri Menderes ve arkadaşlarının kabrinde ne gezer? Bu normal bir şey mi?

Oğul Menderes eğer bu durumu içine sindiriyorsa, babasının ruhunun incitilmesine göz yumuyor demektir. Böylesi bir manzara karşısında -Ahmet Kaya'nın izniyle- söylenecek tek şey var:

"Bu ne yaman çelişki anne!"

Öyle yaman bir çelişki ki, sadece bir kesime değil her kesime musallat olmuş. Çıkarların çakıştığı yerde davaların ve fikirlerin çatışması sorun olmaktan çıkıyor.

Peki, tersi sorun teşkil ediyor mudur dersiniz? Yani, çıkarların çatıştığı yerde, davaların ve fikirlerin çakışması bir sorun teşkil ediyor mu?

Yoksa davalar, hevalar ve hevesler haline mi geldi? İnancın, düşüncenin, duruşun hiç mi şahsiyeti ve kıymeti kalmadı? Çizgiler hepten mi karıştı? Türkçe'nin o güzel deyiminde olduğu gibi, "at izi it izine karıştı" da, bu kadar mı karıştı?

O halde sormak hakkımız değil mi: Ölenler bir hiç uğruna mı öldüler? Tamam onları öldürenler "bebek davası", "köpek davası" vesaire gibi komik gerekçelerin ardına sığındılar. Fakat yine de her sorulduğunda işledikleri cinayetleri savunma tutarlılığını (!) gösterdiler.

Öldürenin tutarlılığının binde birini, öldürülenin yanındakilerden beklemek hakkımız değil mi? Milletin gönlünde taht kurmuş bu aziz insanların çizgisini bu kadar bulandırmaya kimin hakkı var?

Bu millet onların ölenlerine şehit, kalanlarına gazi muamelesi yaptı.

Bunca zaman sonra birileri çıkıp da, onlara "niyazi" muamelesi yapılmasını istiyor olmasınlar sakın?

İŞ AHLAKI

"**Etik**" hiçbir yanıyla bize ait olmayan bir kelime. Yabani, ruhsuz, soğuk, sağır ve dilsiz. "**Ahlaksız**" yerine "**etiksiz**" denildiğini düşünebiliyor musunuz; muhatabın yüzü kızaracağı yerde, gülme krizine girer. Bir aşağılık duygusu belki. Belki de, kasıtlı bir dil tahripkarlığı. Çünkü dil düşüncenin kabıdır; kaba yönelik her saldırı içindekine yönelik saldırıdır.

Ahlak, hem "yaratılış, seciye, karakter, fıtrat" anlamlarına gelen "**hilkat**"le, hem de "insan davranışına yön veren yeti ya da güdü" anlamına gelen "hulk"la birinci dereceden akraba. Özetle ahlak, her bir insanın "**yaşama tarzını**" ifade eden muhteşem bir kavram. Hem insanın altyapısı olan fıtrata, hem de üst yapısı olan davranış kodlarına gönderme yapıyor.

Ahlak mahiyeti itibarıyla kategorize edilemez. Kişinin davranışları arasındaki uyumsuzluk da, nihai tahlilde bir ahlak sorunudur. Mesela "ahlak" deyince "**cinsel ahlakı**" aklına getirip "**iş ahlakında**" sınıfta kalan birinin "ahlaklılığı" tartışılır. Tersi de geçerli.

Fakat, sadece ahlaki sorunları tahlilde kolaylık olsun için tasnif yapılabilir ki, işte bu noktada "**iş ahlakı**", "**bilim ahlakı**", "**siyasi ahlak**", "**cinsel ahlak**" gibi alanlar ortaya çıkar.

Müslümanların hayatında "**ahlak**", imanın üzerine oturduğu temeldir. Şûrâ 52 Kalem 4'le birlikte okunduğunda, Hz. Peygamber'in peygamberlik öncesi hayatına ilişkin şu sonuca ulaşırız: "**Sen kitap nedir iman nedir bilmezken, muhteşem bir ahlaka sahiptin.**"

Peki ya "kitap nedir iman nedir çok iyi bildikleri halde ahlaksız olanlara" ne demeli? Ya da kitap nedir iman nedir bildiği halde ahlakın değil "muhteşem" olanını, ortalama bir standardı dahi tutturamayanları nereye koymalı?

"Bu neden böyledir?" sorusuna verilecek cevap çoktur. Fakat bunların başında ahlakı geleneğin de etkisiyle sadece hayatın belli başlı bazı alanlarına hapsetmek gelir. Mesela, ahlak deyince aklına sadece cinsel ahlak gelen "kitaplı ve imanlı" birinin, söz "iş ahlakına" ya da "siyasi ahlaka" gelince boş vermesi gibi.

İşin bir de şu boyutu var: İş ahlakı gündeme gelince sadece "işveren ahlakı" söz konusu ediliyor. Peki ya "işgören ahlakı"? Aslında iş ahlakı her iki kesimi de kapsıyor. İşgörenlerin kendilerini ahlaki sorumluluktan azade görüp, ahlak problemini sadece işverenlerle sınırlamalarının inandırıcı bir yanı yok. Tüm işgörenlere haksızlık etmek istemem, fakat hemen tüm sektörlerde ve özellikle de inşaat sektöründe iş yaptırdığınız insanların kahir ekseriyeti neden yaptıkları işin hakkını vermezler? Neden içlerine sinmediğini bile bile göz boyarlar? Neden, asgari ahlaki kuralları dahi çiğnemekte bir beis görmezler?

Fakat burada asıl üzerinde duracağımız konu işveren-işgören münasebetleri çerçevesinde Müslümanca bir modelin inşasıdır. Soru şu: Muhammedi ahlak zemininde Müslüman işadamlarının misyonlarına yaraşır bir ahlaki model nasıl geliştirilebilir? Bu öyle bir model olmalı ki, Müslüman işveren, kendisini işgören yerine koyarak, "Verdiğim bu parayla bu insan geçinebilir mi?" sorusunu sormalı. "İşçisi açken kendisi tok yatmayacak bir müslüman işadamı olmak", bu soruyu sormaktan geçiyor; "Devlet asgari ücreti belirlemiş kardeşim, ister çalış ister çalışma!" tavrından değil.

Bunu sağlamak için çok büyük fedakarlıklar gerekmediğini, "hesabını bilenler" bilir. Yıl sonu bilançosunda artı değer olan kısmı "deve" kabul edersek, bunu sağlamak için sadece "kulak"tan fedakarlık etmenin yettiği görülecektir.

İşte İslam ahlakını bu işveren-işgören münasebetlerinde de uygulamaya koyan yeni bir işverenler derneğini, bir teşvik ve tebrik nişanesi olarak köşemde okurlarıma duyurmak istedim: **İGİAD. Açılımı: İktisadi Girişim ve İş Halkı Derneği.**

Derneğin resmi tarihi her ne kadar yeniyse de, aslında bu derneği kuran işadamları gurubunun resmi olmayan faaliyeti yıllar öncesine gidiyor. Çoğunluğu nasiyesi temiz, imanını cüzdanının önünde tutan, dünyalığa sahip oldukları halde dünyalığın kendilerine sahip olmasına izin vermeyen ilkeli ve mümin genç işadamlarından oluşuyor.

İGİAD'ın amacını, tek cümlede özetledikleri şu ilke, çok güzel ifade ediyor:

"Helal kazancın adil bölüşümü."

Bu çok önemli. Sadece helal kazanmak değil, aynı zamanda

helal kazanılmış serveti "adil paylaşmak". Dernek başkanı "insan onuruna yaraşır bir ücret ayrıcalık değil temel bir haktır" diyor ve ekliyor: "Asgari Geçim Ücreti (AGÜ) adında bir komisyonumuz var. Uzun zamandan beri bu komisyon şu kadar çocuklu bir ailenin mesela İstanbul'da asgari ne kadarlık bir ücretle geçinebileceğini tesbit ediyor ve bize bağlı olan işadamları da bu ücreti işgörenlerine veriyor."

Dahasını da söylüyor: "Biz bize dahil olmayan fakat İslami hassasiyeti olan işadamlarına gidip onları da bu adil uygulamaya ikna için dil döküyor, delillerimizi sıralıyor, bazen de ikna ediyoruz."

Söyleyin Allah aşkına, şu ipten kazıktan halas olmuş dünyada böyle işadamlarına ve onların oluşturdukları kurumlara şahit olunur da, nasıl sevinilmez?

Bu hayırlı kuruluş, daha başka güzel işlerin altına da imza atmış: "Karz-ı Hasen Fonu" kurup, üyelerine sadece üretim amacıyla fon da kullandırıyor. Bundan ayrı olarak "risk sermayesi ortaklığıyla" yıllardan beri başarıyla çalışan çok ortaklı işletmelere de sahipler. "Tasfiye Fonu" adıyla kurdukları fondan, başına iş gelen üyelerine destek veriyorlar. "Amacımız model oluşturmak" diyorlar.

Evet, Osmanlı'nın Gaza Dönemi'yle sınırlı kalan "fütüvvet ruhu" galiba yeniden diriliyor.

YA İNSANI KÖPEKLER TARİF ETSEYDİ?

Bir tv. kanalı görüş açıklamamı istemeseydi, konu bu boyutuyla dikkatimi bile çekmeyecekti.

Tv. kanalına tabi ki hayır dedim. Çünkü, en ciddi ve karmaşık meseleler haber bültenlerine düştüğü zaman –Allah muhafaza- suyunu çıkarıyorlar. Ne bileyim, konunun ciddiyeti gidiyor, magazinleşiyor.

Belki televizyonun tabiatı bu. Yani bozuk tabiatlı bir 'araç'. Bilgilendirmekten çok eğlendirmek için icat edilmiş. Eğlendirirken öğretmek diye bir tabir var, ondan haberdarım. Fakat bu biraz tüm muhatapları çocuk kabul etmek değil mi? Hiç mi yetişkin yok bu ekranların karşısında? Kaldı ki, "eğlendirirken öğretmek" başka, bilgiyi ayçiçeği, mısır gevreği, şakşak tesbih gibi eğlence nesnesi kılmak başka. Böyle bir durumda mısır gevreğinin karın doyurma katsayısı neyse, haberin bilgilendirme katsayısı da odur.

Konumuza dönelim.

Bizzat tanıma ve sohbet etme fırsatı bulduğum **Recep Yazıcıoğlu**'nun ölüm haberleriyle ilgili bir soru bu. Sözün hemen burasında Yazıcıoğlu'na Allah'tan rahmet dilenelim. Yalnız ölülere değil, dirilere de rahmet dileneceğini hatırlatarak. Allah'ın rahmetine yalnız ölülerin değil, dirilerin de muhtaç olduğunu, hele ölüm-dirim arasındakilerin çok çok daha muhtaç olduğunu hatırlatarak.

Soru açık: Beyin ölümü, İslami naslara göre "ölüm" sayılır mı? Böyle birinin kalbi makinaya bağlı olarak çalışıyorsa, bunu durdurmak caiz midir?

Böyle bir sorunun en nazik yanı, tıbbın verileriyle ilahiyatın verilerini karşı karşıya getirmektir. Tıbbın fizik alanıyla, ilahiyatın metafizik alanının karşıt alanlar olmadığı teslim edilmeli. Böyle bir konuda ilahiyat son sözü söyler. Çünkü tıp son sözü söylemiş ve geri çekilmiştir. Yapacağı bir şey olsa yapacaktı. Fakat tıp artık "fiş takmak-fiş çekmek" noktasına gelip durmuştur. Artık konu biyolojik insanla değil, metafizik insanla ilgilidir. Yani Allah'ın şaheseri "hazreti insan"la.

Fakat ilahiyatın son sözü, tıbbın sözü üzerine bina edilir. Peki, ilahiyat bu konuda ne der?

Önce popüler bir yanlışı tashih etmek gerek: Vahyin insan tasavvurunda insan ruh ve ceset gibi iki unsurdan değil, ruh, can ve ceset olmak üzere üç unsurdan meydana gelir. Bakillani gibi bazı otoriteler bunu böyle isimlendirmek yerine bu üç unsuru ruhun üç kuvveti olarak adlandırmışlardır. Bunu insanoğlunu temsilen Âdem'e meleklerin tazim etmelerini emreden şu ayet çok güzel açıklıyor: **"Ne zaman ki onun donanımlarını tamamlar ve ruhumdan ona üflerim, işte o vakit hemen ona secde ediniz."** (15.29)

"Üflenen ruhun" hemen ardından gelen bir tazim bu. Adeta ona bağlı bir tazim. Kur'an'da ruh kelimesi gerçek bir çokanlamlı kelime. Vahiy meleği, vahyin kendisi, vahyin ilk kaynağı, insana üflenen ve üflendiğinde insanı melekten üstün kılan ilahi fiil gibi anlamlar...

Bu son anlamıyla ruh, insanı diğer canlılardan ayıran irade, akıl, bilinç gibi melekelerin kaynağı. Yani insanı **"nefs"** yapan, onu ben idrakine sahip kılan kuvvet. Candan ayrı, candan üstün bir kuvvet bu. Can, insana hayatiyet verir ve onu "canlılar" kategorisine dahil eder. Ruhsa insana kendini idrak yeteneği, yani bilinç bahşeder. Bilincini kaybedenden dini yükümlülükler işte bu nedenle düşer.

İmam Ebu Hanife gibi bilginler "aklı" kalbe değil "beyne" nisbet ederler. Zaten Kur'an, imanın ve inkarın makarrı olan "kalb"ten söz ettiğinde, bununla "kan pompası olan organı kastetmez. Kâf 37'deki **"Kuşkusuz bu (vahiyde) bir kalbe sahip olan kimseler için bir uyarı vardır"** ayeti bunun güzel bir delili. Kur'an öğüt almayan ve aklını kullanmayanlara **"kalpsiz"** diyor. Tıpkı fiziken "diri" denilenlere **"ölü"**, fiziken ölü denilenlere **"diri"**, görüyor denilenlere **"kör"**, işitiyor denilenlere **"sağır"** dediği gibi. Gördüğünüz gibi Kur'an'ın muhatap aldığı insan "yiyen, içen, hareket eden, üreyen" beşer değil, "seçen, kabul eden, reddeden, kendi beninin farkında olan, düşünen, iman ve inkar eden" insan'dır.

Yukarıdaki sorunun cevabına geçmeden önce, bu meseleler üzerine kafa yoran ve vahyin ecel tasavvurunun doğru anlaşılması için çaba gösteren ünlü otoritelerden **Ebubekr Muhammed el-**

Bakillânî'nin (ö. 403 h.) yine üçlü tasnifine kulak verelim:

"Ruh kalpte, beyinde ve ciğerde olmak üzere üç kuvvettir. Kalptekine kuvve-i hayvaniyye, beyindekine kuvve-i nefsaniyye, ciğerdekine kuvve-i nebatiyye denir".

Bu tasnifte de bilinç beyne atfediliyor. Beyin ölümü, irade, akıl ve bilinç gibi melekelerin kaynağı olan kuvvetin son bulmasıdır. Geriye iki kuvvet daha kalmaktadır. Kan dolaşımı ve solunum sisteminin çalışmasıyla varolduğu anlaşılan "hayvani" ve "nebati" kuvvetler. Şer'î ölüm tam olarak bu iki organın da işlevsiz kalmasıyla gerçekleşir.

Tek başına beyin ölümü, insanı bilinçsiz ve iradesiz bir canlı konumuna indirger. Bu noktadan sonra bu canlıya bakışınızı, varlık tasavvurunuz belirleyecektir. Eğer o canlıyı diğer canlılarla eşit görüyorsanız hükmünüz ona göre şekillenecek, yok o canlıyı henüz irade, bilinç ve akletme yeteneği gelişmemiş bir yenidoğan gibi görüyorsanız ona göre şekillenecektir.

Hele ki tasavvurumuzu inşa edecek bir vahye sahibiz.

İnsanı köpekler tarif etseydi, halimiz nice olurdu sonra?

IV. BÖLÜM

ŞEBEKE ATAKTA (1)

Önce, Cumhuriyet Türkiye'siyle ilgili tarihsel bir gerçeği hatırlatalım:

Sabataizm ve Sabataistler bilinmeden Türkiye Cumhuriyeti tarihi yazılamaz. İlle de yazılmaya çalışılırsa, "yalan" ve "kurgu ürünü" olmak zorundadır.

Sabataistler, modern Türkiye tarihinin hem sahne önündeki flaş aktörleri, hem de sahne ardındaki yapımcı ve yönetmenleridir. Osmanlının yıkılışında oynadıkları rolle onun yerine yeni rejimin kuruluşunda oynadıkları rol, belirgin bir sebep-sonuç ilişkisine sahiptir. Günümüz Türkiye'sinde, tüm köşe başlarını kapmış olmaları tesadüf değildir.

Öteden beri "**Dönmelik**" olarak bilinen *Sabataizm*, İzmirli bir hahamken tüm dünya Yahudilerinin kurtarıcısı (mehdi) olduğu iddiasıyla ortaya çıkan **Sabatay Zvi**'nin adına nisbet edilir. Döneminin Yahudi dünyası içerisinde de marjinal ve Yahudilikten sapmış (heretik) bir gurup olarak kabul edilen Sabataycılar, Osmanlı döneminde içten Yahudi oldukları halde dıştan Müslüman gibi göründükleri için "dönme" adıyla anıla gelmişlerdir. Bu isim onlar Yahudilikten İslam'a döndükleri için değil "dönmedikleri" için verilmiştir. Değilse İslam'da "ihtida" müessesesi vardır ve samimi olarak İslam'a giren herkes, yedi sülalesi Müslüman olan biriyle din katında eşittir. Bu nedenle Ermeni, Rum Ortodoks ve hatta Yahudi iken sonradan "Allah'a teslimiyeti" (=islam) din olarak seçen hiç kimseye "dönme" adı verilmemiştir.

Yahudiliğin Hurûfî, mistik, gizemli ve simgeci yorumu olan **Kabala** ekolü bilinmeden Sabataizm bilinemez. Çünkü Sabataizm, Kabalacı metinlerin daha marjinal ve militan bir yorumu olan **Zohar** ekolünün ürünüdür. İlginç olan husus, İsrail devletini İslam topraklarının bağrına bir bıçak gibi saplayan Siyonizm de, Sabataizm gibi Zohar ekolünden doğmuştur. Yani Siyonizm ve Sabataizm, aynı annenin iki memesinden emen ikiz kar-

deştirler. Bu nedenle ikisi de makyavelist, maskeli, çıkarcı ve sinsidir. İkisi de "ibâhî"dir. Konunun yüzyılımızdaki en büyük Müslüman uzmanı olan **Prof. Dr. Abdulvahhab el-Mesiri**'nin isabetli teşhisiyle ikisinin kendisinden doğduğu kaynağın temel felsefesi **"küresel değersizleştirme"**dir.

İşte niteliklerini ve kökenini yukarıda kısaca dile getirmeye çalıştığımız Dönmeler -namı diğer Sabataistler- yüzyıllardır insanımızın zihninde yer eden **"dönmeler dönmezler"** özdeyişini doğrulayarak bir kez daha atağa geçtiler.

İslam'a karşı "küreselleşme" adı altında küresel bir savaşa girişen ABD'deki "kıyametçi" Hıristiyan fanatiklerle Yahudi fanatikler el ele vererek dünyayı haraca kesme projesini uyguluyorlar. ABD yönetimini ele geçiren Hıristiyan fanatikler projelerini uygulayacakları başka ülkelerde Siyonistlerle iş tutarken, sıra Türkiye'ye gelince Siyonistlerin ikiz kardeşi olan Sabataistleri tercih ediyor.

Şu günlerde gizemli bir el tarafından yeniden dizayn edilen siyaset arenasına mebzul miktarda Sabataycının sürülmesini siz tesadüf mü sanıyorsunuz? Önümüze, ardımıza, sağımıza, solumuza, merkez solumuza, merkez sağımıza ve tam merkezimize hep siyasetin baş aktörü olmaya aday Sabataistler birer birer yerleştiriliyor.

İsteniyor ki Sabataycının rakibi de Sabataycı olsun. Birinin foyası ortaya çıkar ya da Sabataist destekli medya tarafından şişirilen balonu patlarsa, onun alternatifi de Sabataist olsun. Yani, bu ülkede Sabataistlerden kurtuluş imkanı kalmasın ve biz millet olarak Sabataycılardan Sabataycı beğenelim...

Mesela "Leydi'nin Topuk Sesleri!" manşetleriyle şişirilen, medyanın "sarışın güzel" diye nitelediği hanım, Mübadele sırasında Sabataizmin kalesi Selanik'ten getirilip Milas civarına yerleştirilen bir aileye mensup. Bununla mübadeleyle gelen herkesin Sabataist olduğunu söylemiyoruz. Mübadelede Dönmelikle hiçbir ilgisi olmayan bir nice ailenin de gelmiş olduğunu biliyoruz. Evet, diyelim ki bu hanım eskidi.

Al sana ABD'den ithal, sıfır kilometre, bir tarafı ecnebi bir tarafı Sabataistlerin Kapani koluna mensup melez bir Sabataycı daha! Arkasına uluslar arası finans çevrelerinin de desteğini alarak gelen bu Sabataiste hangi babayiğidin gücü yeter? 28 Şubat'ta

dindar milletin anasını ağlatan "kahraman koruyucular" bile, bu dayısı kuvvetli Sabataiste selam durmak zorunda kalırlar.

Diyelim ki, onun "ecnebi" oluşundan dolayı milletin huzuruna çıkarılamayacak kadar defolu olduğu anlaşıldı ya da anlaşılma ihtimali belirdi. Demokrasilerde çare tükenmez, derlerdi ya hani? Al sana İzmir'den bilmem nereye, oradan Sakarya'ya göçerek ve dahi Demokratlar arasında politika yapan aile büyüklerini de kullanarak Sabataycı kökenini kaybettirmeyi başarmış genç, iş bilir, becerikli bir Sabataist daha...

Tabi ki yine ABD'den, yine ithal....

Yeniler, ABD tv'lerinin uzantıları CNN ve NTV'nin olağanüstü desteğine rağmen istenen rüzgarı estiremedi mi? Onun da kolayı var: Eski Sabataistlerden takviye edilmiş bir Dönmeler portföyüne (İpekçilerden bir **İpekçi'nin "Sabatay Zvi dedem olur"** diye demeç verdiğini hatırlatmaya bile gerek yok) maydanoz kabilinden onlara payanda olmaya hazır birkaç sözüm ona yerli.

Anlayacağınız şebeke atakta. Hiç uyumaya gelmez.

"Sabataizm göz ardı edilerek Cumhuriyet Türkiye'sinin tarihi yazılamaz" demiştik.

Sabataizm, üç bin yıllık Yahudi sorununun bu topraklardaki üç yüz yıllık uzantısı. Fakat bu toprakların kaderini belirleyici rol üstlenmesi yüz yıllık bir geçmişe dayanıyor. Son yüzyılda bu topraklarda olup bitenlerin takip ettiği seyre bakarak Sabataizmin hedeflerini okuyabilirsiniz.

Bu köşenin takipçileri **"reconquista"** kavramını hatırlayacaklardır. İspanyolca olan bu kavram, Müslüman Endülüs'ün Katolik dünyası tarafından "istirdadını", yani "geri alımını" ifade ediyordu.

400 yıl süren Endülüs reconquista süreci 1492'de Müslüman direnişinin son kalesi Gırnata'nın düşüşüyle tamamlanmıştı. Bu tarihte İslam medeniyetinin dünya tarihindeki göz kamaştırıcı bir halkası olan Endülüs İslam Devleti tarihe gömülmüş oldu. Endülüs, Batı'nın rönesansına birinci elden kaynaklık etmişti. Batılılar Endülüs'ü yok etmekle, felsefi ve entelektüel babalarını yok etmişlerdi. Görüyorsunuz **"oedipus kompleksi"** sadece Shakespeare'in oyununda duran bir şey değil, batının kanında olan bir şey.

Bu bir paradoks. Fakat, İslam medeniyetinin incisi Endülüs'le ilgili tek paradoks bu değil. Bir başka paradoks daha var ki, o da Endülüs İslam Devletinde huzur ve sükun içinde yaşamış olan Yahudi unsurların, Endülüs reconquistası sürecinde kendilerine de yönelen Hıristiyan şiddetinden kaçarak sığındıkları Osmanlı'ya yapmış oldukları tarihi ihanettir.

Zavallı Sultan Abdulhamid, tahtından haksızca alaşağı edildiğine yanacağı yerde, hal edildiğini tebliğ eden heyette bulunan **Emanuel Karasso**'nun orada oluşuna hayıflanacaktı.

Sonrasını biliyorsunuz. Bilmiyorsanız da, sizleri bizzarure (!) biliyor kabul etmek zorunda olduğumuzu biliyorsunuz. Sonrası, **'Filozof' Rıza Tevfik**'in mazlum Sultan'ın ruhundan özür dilediği manzumesindeki o harika tesbitiyle, "saçak öpmeyenlerin secde ettikleri" bir dönem...

Bu dönemin en belirgin özelliği "kaht-ı rical" dönemi olması. Bırakınız niteliklisini, adamın niteliksizinin dahi matah olduğu bir "adam kıtlığı" dönemi bu.

Önce Trablusgarb, ardından Balkanlar, Ardından I. Cihan Harbi ve destânî Çanakkale direnişi, ardından Kafkas cephesi ve en son Türk-Yunan kapışması...

Yani dolu dolu 10 yıl savaş; hiç durmadan, dinlenmeden...

Savaşan kim?

Ecnebi (Alman) askeri öğretmenler tarafından aklı iğfal, imanı imha edilmiş tuzu kuru subaylar elinde göz göre göre ölüme sürülen yoksul ama inançlı Anadolu çocukları. Şu rakamlara bakınız: Yaklaşık 30 milyon olan bu dönemdeki Osmanlı nüfusu içerisinde (bu nüfusa azınlıklar da dahil) askere alınanların sayısı 2.850.000. Yalnız Çanakkale'de 55.000 kayıp, 250.000 esir ve yaralı. 10 yıl savaş sonunda üç milyona yakın bu ordudan evine dönenlerin sayısı yaklaşık 300.000 civarındadır. Bu yüzde 10 eder. Ya yüzde 90'ı?

Savaşlarda (buna hastalık ve yol da dahil) ölenlerin sayısı 500.000. Buna yine 500.000 kadar sakatı da ekleyin. Hasta, kayıp, kaçak ve esir toplamı ise 1.565.000.

Böyle bir ülkede adam mı kalır?

İşte bu boşlukta, kaşla göz arasında yapılan "mübadele", bir bakıma Anadolu'da 'yeni' kurulan yönetim için 'yönetici sınıf ithali' anlamına geliyordu. Sözüm mübadele ile gelen herkesi kapsamıyor. Mübadele ile gelenler arasında inancı şaibesiz bir dolu insan olduğunu biliyorum. Ama benim sözüm, mübadeleye kasten dahil edilen gizli inançlılara.

Batı Trakya'daki Türk azınlık Yunan'ın insafına terk edilirken getirilenlerin bir kısmı Selanik'in "dönmeleri" idi. Onlar getirildiler, boşalmış Anadolu ve İstanbul'un en mutena bölgelerine yerleştirildiler. Dönmeler, Anadolu'nun cahil bıraktırılmış halkı gibi değildi. İyi yetişmiştiler. Bir çoğu birkaç dil biliyordu. Tahsilliydiler, torpilliydiler...

Kurulmakta olan 'yeni' devletin himayesi altında dağdan gelenin bağdakini kovduğu bir durum meydana geldi. Kritik mevkiler bir bir 'söz konusu' şahıslara teslim edildi. Bir kısmı basın dünyasında, bir kısmı ekonomi dünyasında konuşlandı. Bun-

lar önceden buralarda olan yandaşlarınca desteklendi, kollandı ve himaye edildi.

"Yerli" unsur 10 yıl süren savaşta yem olarak kullanıla kullanıla bitirilmişti. Geriye kalan yerliler içerisinden yönetime talip olanlar ya da pastadan pay isteyenler de peyderpey tasfiye edildi. Savaştan sonraki bir 10 yıllık tasfiye sürecinin ardından ortalık **'temiz'**, hatta **'tertemiz'** olmuştu.

İşte bugün bu ülkenin elinde inlediği "şebeke"nin tohumları daha o yıllarda ekildi. 'Yerli' unsurlara, bu şebekeye koltuk değnekliği ya da yağdanlık yapmak dışında seçenek bırakılmadı. Bunu yapmayanlar ise bazen sopa/silah zoruyla, bazen de havuç siyasetiyle terbiye edildi.

Ne diyordu o kadim şarkının sözleri:

"İşte bizim hikayemiz / Böyle saf, böyle temiz"

Bay meçhul!

"Darağacını bilir misin?" diye mesaj yollamış.

Ne eksik ne fazla, hepsi bu kadar. Müstakbel celladımın kimliğini bilmek isterdim. Ama her cellat gibi kimliğini gizlemiş. Bilirim tarihin tüm zorbaları ve onların yandaşları, aynı zamanda tarihin en korkak ve kalleş adamlarıdır.

Tehdit ha! Üstelik kimliğini gizleyerek!

Fail-i meçhul cinayetlerin katilleriyle fail-i meçhul tehditlerin sahipleri arasındaki bağı merak etmiyorum, çünkü biliyorum. İkisi de aynı tohumun meyvesidirler. İkisi de sözün gücünü yok etmek için gücün sözcülüğünü, daha doğrusu tetikçiliğini yaparlar. Allah, topunun müstahakkını versin.

Mesajın tarihine baktım, "şebeke" hakkındaki yazılarımın hemen arkasına denk geliyor.

Buradan şunu çıkarabilir miyiz: Şebeke gerçekten atakta ve şebeke bu ülkede hâlâ kana doymadı. Gönlünde darağaçları barındırıyor. Bu ülkede, nasıl olsa onların meccani tetikçiliğini yapacak sürüyle nadan var.

Bayım!

Sorunun cevabını merak ediyorsun, değil mi?

Duy da rahatla: Darağaçlarını hiç unutmadık.

Hepsini bir bir yazdık. Yüzyılın başından bugüne kadar işlediğiniz cinayetleri, kurduğunuz sıra sıra darağaçlarında sallandırdığınız mazlumları hiç unutmadık.

Senin kafadarların unutturmak için milleti hafıza kaybına zorlasa da, arşivleri kundaklasa da, tarihi belgelere ulaşmamızı yasaklasa da, bu konuları dile getireni anasından doğduğuna pişman etse de, unutmadık ve unutmayacağız.

Onlar hafızamızda, gönlümüzde gün gün büyüyerek, yücelerek yaşıyor.

Biz yaşatacağız onların hatırasını, gelecek kuşaklara da mi-

ras bırakacağız.

Kurduğunuz darağaçlarında sallandırdıklarınızdan biri olan merhum **Adnan Menderes'i** daha geçen gün andık. Sadece ben değil, çocuklarım da unutmasın diye ellerinden tutup darağacında sallandırdıklarınızın kabrine götürdüm. "Bu adamları darağacında sallandırdıklarında sizin yaşlarınızda çocukları vardı" dedim. Suçları neydi bilir misiniz?" dedim ve ekledim:

"Yeter, söz milletin!" diye haykırmak.

Yani, "Darağacını bilir misin?" diye millete tehditler savuran zihniyete "dur" demek.

Seni ve senin sözcüsü olduğun zihniyeti unutmasınlar istiyorum.

Bu ülkenin şunca yıllık yalanının bu ülkenin bin yıllık gerçeğine ne zulümleri reva gördüklerini hafızalarına kazısınlar istiyorum.

Merak etme, sadece ben unutmamakla kalmayacağım, benden sonraki yedi neslime unutmamalarını vasiyet olarak bırakacağım.

Nasıl olsa bu darağaçlarının hesabını soran birileri çıkar bir gün. O gün geldiğinde, hesapta hata yapmamaları için tarihe kayıt düşürmeye adadım yıllarımı. Tıpkı bu yazı gibi. Bundan böyle de cinayeti gören bir tanık sıfatıyla tarihe tanıklık yapmayı sürdüreceğimden emin olabilirsin.

Bayım!

Hepimiz zamanın tanıklarıyız. Sen bilmeyebilirsin, fakat ben kolektif bir hafıza olduğunu bilirim, maşeri bir vicdan olduğunu bilirim, toplumsal bir bilinçaltı olduğunu bilirim.

Toplumların tarihlerinde yaşanmış acı-tatlı tüm olaylar kolektif hafızaya silinmez bir yazıyla kaydedilirler, maşeri vicdanda yer edinirler, toplumsal bilinçaltında depolanırlar. Günü geldiğinde toplumların kolektif hafızası toplumları harekete geçirir, maşeri vicdanda olan açığa çıkar, bilinçaltı bilince dönüşür.

Bu ülkenin son yüzyıllık tarihini **"tarihin en ciddi şakası"** olarak nitelemiştim. İşte bugünkü siyasi kadronun durumu bu dediklerimi kanıtlıyor. Bütün bu yapılanlar bu milletin 1950'de **Menderes'le** ve 1983'te **Özal'la** verdiği mesajı bir kez daha ver-

meye hazırlandığını gösteriyor.

Hoşuna gitmeyen bir yazı yazdım diye bana "Darağacını bilir misin?" diyen meçhul bay, bir şiir okuduğu için hayatı değişen yarının başbakanına da soracak mı "Darağacını bilir misin?" diye?

İşin garibi o da biliyor ve "**Gerekirse bedel öderiz!**" diye haykırıyor.

Merhum Özal'a da sormuş muydunuz aynı soruyu?

Onu da birileri tehdit etmiş olmalı ki, "**Siyasetçinin iki gömleği olur, biri bayramlık, diğeri idamlık**" sözünü tekrarlamıştı.

Görüyorsun ya, darağaçlarını hiç birimiz unutmamışız.

Bu ülke senin kafandakilerin elinde oldukça da unutacak değiliz.

RACHEL CORRIE: ZAMANIMIZIN MUHAYRIK'I

Seçip ayıran mümeyyiz bir akla sahip olmak her zaman önemlidir. Günümüzde bu, daha bir önem kazanmıştır. Çünkü düşünceleri, kişileri, olayları, iyiyi ve kötüyü, doğruyu ve yanlışı ayırt edebilmek ancak buna bağlı.

İnsana, eşyaya ve olaylara analitik değil kategorik yaklaşıyoruz. Böyle olunca ya süpürüp atıyoruz, ya da süpürüp alıyoruz. Seçmeye, elemeye, ayıklamaya yanaşmıyoruz. Bu da bizi ya adaletsizliğe, ya da ahmaklığa götürüyor.

Toptancı yaklaşım, genelleme yapmak zorunda. Genellikle genellemeler, bir parça haksızlık içerirler. Çünkü istisnaları dikkate almazlar. Bazen genellemenin kendisi istisnaya dayanabilir ki, bu cinayetin ta kendisi olacaktır.

Vahiy işte bu yüzden, muhatabında mümeyyiz bir akıl inşa etmeyi amaçlar. Çünkü bilinç ancak bu sayede yenilenebilir. Kusurunu fark etme, noksanını bilme, günahına af dileme, yanlıştan vazgeçip doğruya yönelme (tevbe), gerçekte bir **"bilinç yenileme"**dir. Seçip ayırma yeteneği gelişmemiş olanlar, bu meziyetlere sahip olamazlar. Kusur ve noksanlarını bilemezler.

Vahiy **Hz. Âdem**'in, **Hz. Musa**'nın, Hz. Yunus'un, **Hz. Davud**'un tevbelerini işte bu nedenle aktarır. Analitik düşüncenin, özdenetime dönüşmesi demeye gelen **"tevbe"nin, herkes için** şart olduğunun en güzel delilidir bu örnekler.

Mümeyyiz akla sahip olmayan biri, İsrail buldozeri altında Filistinli çocukları savunacağım diye can veren **Rachel Corrie**'yi nereye yerleştirsin?

Mesele mühim.

Rachel'ın yaptığı fedakarlık az uz bir şey değil. Faşist devlet İsrail'in her gün işlediği cinayetleri televizyonlarından izlemeye alışmış geniş yığınların yüzünde şaklayan bir tokat bu. Ta Amerikanın **Olympia**'sından kalkıp gelsin 23 yaşında bir kızcağız, **Filistin**'in masum insanları için kendini adasın, çırpınsın ve en nihayet canını feda etsin.

Rachel, anne-babasına yazdığı bir mektubunda "**ABD vatandaşı olduğum için kendimi suçlu hissediyorum**" diyordu. ABD'nin, Faşist devlet İsrail'e verdiği sınırsız desteği kastediyordu.

Belli ki o "**Büyüklerimiz bizden iyi düşünür**" diyenlerden değildi. Belli ki o devlet terörüne "**hikmet-i hükümet**" kılıfı geçirenlerden değildi. Belli ki o "**zulüm bizdense, ben bizden değilim**" diyenlerdendi. Darısı bizim mahallenin başına.

Bana ulaşan mesajlardan, işbu yiğit kızın, zihinlerde bir yere yerleştirilemediği anlaşılıyor.

Garibim, ne yapsın, vicdanı onun bu kahramanca fedakarlığını görmezden gelmesine izin vermiyor. Bu kez sorular hücum ediyor bir biri peşi sıra. Elhasıl, onu bir yere yerleştiremiyor.

Sahiden de, acaba bu yiğit kızcağız Hz. Peygamber'in eline geçse nereye yerleştirirdi. Cömert Reis **Hatem Tâî** hakkında, sırf dillere destan iyilikseverliği ve cömertliği için "**Allah onun için özel bir makam ihdas edecek**" mealinde bir müjde veren Rasulullah, Rachel Corrie'yi nereye koyardı dersiniz?

Bu sorunun cevabı var. Çünkü bu olayın bir benzeri Saadet Asrında yaşanmış. Olayın kahramanı Yahudilerin eşrafından bilgin bir zat olan Muhayrık. Muhayrık, bir çok ilki gerçekleştiren biri. Bu ilklerin başında "**İslam'da malı ilk vakfedilen kişi**" ünvanı geliyor.

Kaynaklarımızın verdiği bilgiye göre, bu zat, Uhud savaşının yapılacağı gün Hz. Peygamber'e gelir ve safında savaşmak istediğini söyler. Hz. Peygamber bu isteği kabul eder. Zengin biri olan Muhayrık, orada bulunan herkesi tanık tutarak tüm malını Allah yolunda vakfeder. Bunu gerçekleştirmek için de malları üzerindeki tüm tasarruf yetkisinin Hz. Peygamber'e ait olduğunu ilan eder.

Savaş sona erdiğinde görülür ki, Uhud şehitlerinin cesetleri arasında Muhayrık'ın cesedi de vardır. Hz. Peygamber onun naşını, Uhud şehitliğinin bir kenarına defnettirir.

Onun hakkında söylediği şu sözü kaynaklarımız ittifakla nakledeler: "**O Yahudilerin en hayırlılarından biriydi.**"

Hz. Peygamber'in bu sözü, Muhayrık'ın "yaşarkenki durumu" hakkında bir tesbit olsa gerektir. Onun Mekke'de "**Ya Rab!**

İki Ömerden birini" derken de aynı yaklaşımı sergiliyordu. Çünkü **"İnsanlar madenlere benzerler, Müslüman olmadan önce hayırlı olan Müslüman olduktan sonra da hayırlı olur"** diyen de yine kendisiydi.

Fakat, bu mesele burada kapanmaz. Anlaşılan Muhayrık'ın nasıl isimlendirileceği, daha ilk otoritelerin zihninde dahi netleşmemiştir. İlk siyer otoriteleri, durumu adlandırmakta hayli zorlanırlar.

İbn Sa'd, *Tabakat*'ında Muhayrık'ın ölümünü anlatırken **"O hâlâ dini üzereydi"** der.

İbn Hişam *es-Sîra*'sında tam tersi bir yargıda bulunur: **"Muhayrık Yahudilerin bilginlerindendi, o müslüman oldu"**.

Vakıdi de İbn Hişam'la aynı düşüncededir. Der ki: **"O Rasule iman etti"**.

İnsanların isimlendirmedeki hükmü, bakış açılarına ve kavramları nasıl tanımladıklarına göre değişir. Fakat Allah'ın hükmü tektir ve o kime ne muamele yapacağını çok iyi bilir. Çünkü seçip-ayırma işini en adil yapan O'dur (Bkz. 3.113-115)

O'nun adaletine güvenin, gerisini merak etmeyin.

"ŞANSIMIZ" YOKMUŞ, ONUN İÇİN YAHUDİ DOĞMAMIŞIZ(!)

Yahudi okurlarımla başım dertte.

Telaviv'den **Yeni Şafak**'ta yazılanları satır satır takip ediyorlar. Kendi meşreplerine uygun tepkiler veriyorlar. Bazen seviyesiz ve önyargılı, bazen de seviyeli.

Tepki vermek iyi şey. Okurun iyisi tepki verendir. Çünkü biz kalem erbabı, yazdıklarımız okunsun diye yazarız. Ama, en az bunun kadar, hatta bundan daha fazla önemsediğimiz "doğru anlaşılmak". Değilse, okunmanın bir hükmü kalmıyor.

"**Tepki vermek**" iyi de, bir de bu işin kötü yanı var; cehalet. Hele konu "**islam**" olunca, Yahudi okurlarımın cehaleti paçalarından akıyor.

İnanır mısınız, onların cehaletini bile "anlayışla" karşılıyorum. Bir yere kadar mazur da sayılırlar. Çünkü her Yahudi, kendini "dünyanın merkezi" saymayı "iman esası" olarak öğrenir. O "Tanrı'nın seçip beğendiği" bir halka mensuptur. Bu yüzden bir Yahudi'nin ırkçılığı imanıdır, imanı ırkçılığı. Çünkü "**Goyim**"in (Yahudi olmayanların) tek görevi, bu "**kutsal ırk**"a hizmet etmektir.

Her Yahudi, Tevrat okumaya geçmeden şu "Beraha"yı okumak zorundadır:

"**Baruh Ata A-do-nay, E-loenu Meleh Aolam, Aşer Bahar Banu Mikol Aamim, veNatan Lanu Et Torato!**" (= *Tüm dünya milletleri arasından bizi seçen ve bize Tora'sını veren Evrenin Kralı, Sen, Tanrımız: Kutsalsın*).

Kendisini "**kutsal halka mensup olarak**" (Torah, Şemot/Çıkış 19/6) gören bir Yahudi, nasıl kendini "dünyanın merkezi", insanlığın geri kalanını da "**goyim**" (öteki, kefere) bilmez? İşte bu nedenle, 4 Nisan tarihli yazıma Telaviv'den **Jak Darsa**'nın şu tepkiyi vermesine kazamadım:

"Yahudileri kıskandığınız her fırsatta belli oluyor; zaten şansınız olsaydı Yahudi doğardınız."

Boşuna değil her Yahudi'nin kendisini "dünyanın merkezi", yani "insanlığın efendisi" olarak görmesi. Yukarıda dile getirdim, bir Yahudi'nin iman esasıdır bu. Kur'an onların bu "**kutsal ırkçılığını**" veciz bir ifadeyle özetlemiş (Maide 18).

Bu yüzden olsa gerek, Talmud Zeyli olan ve İsrail'de sudan ucuza dağıtılan ***Hesronot Shas*** adlı ilmihalde, bir Yahudi bir mezar önünden geçerken mezarda yatanlar Yahudi'yse dua etmesini, değilse (Jeremiah 50.12'ye uyarak), mezardaki ölülerin annelerine lanet etmesini şart koşar.

Bunu ben de yeni öğrendim. Hem de kimden biliyor musunuz? Bay Darsa ile aynı ırka mensup **İsrael Shahak** isimli "kutsal ırkçılığı" reddeden insaflı bir yazarın kitabından (İleriki tarihlerde, nasip olursa, bu kitaba ve yazarına yeniden döneceğim).

Yahudi okurum Jak Darsa'nın "**size tavsiyem başkalarıyla uğraşmak yerine..**" cümlesindeki tekebbür ve ince tehdide ne demeli? Hem de kendileriyle hiç alakası olmayan, tamamen "Türkiye'nin Irak politikasına yönelik bir yazıdan yola çıkarak.

Yoksa bizdeki Yahudi fobisine kapılmış bir kısım yazar-çizer bunu mu kastediyorlar? Yani, "hangi taşı kaldırsan..." hesabı, doğru mu?

Hadi canım sen de!

Fakat, Yahudi okurumun yazdığı son cümleyi inanın anlayamadım: "Atatürk'ten **ders alın!**" Ne demek bu? Ne "dersi"? Niçin "Atatürk"ten? İnanın anlayamadım.

Ben aynı yazı münasebetiyle aldığım bir başka Yahudi okurumun tepkisine getireyim sözü. Bu bay sözü Bakara 61 bağlamında Ümmet-i Muhammed'in tıpkı Ümmet-i Musa gibi Yahudileştiklerine getirerek "**Müslüman İsrailoğulları işte böyle Yahudileşti**" yargımı anlamamış.

Diyor ki: "..olmayan bir '**Müslüman İsrailoğullarından söz ediyorsunuz. Müslüman İsrailoğullarını nereden bulup da çıkardınız? Müslümanlık Yahudilerin Mısır'dan çıkarılışlarından 4 bin küsür sene sonra** (Yanlış. Hz. Musa'nın Mısır'dan çıkışı ykl. MÖ. XIII. yüzyıldır) **gelmiştir.**"

Bu bay bilmiyor. Bilmemek değil öğrenmemek ayıp. Kısaca özetleyeyim: Kur'an vahyi "**islam**" (=teslimiyet yolu) derken, "**yeni bir din**"den değil "**insanlıkla yaşıt bir değerler sisteminin**

den" söz eder. Hiçbir yerde İslam'ı **Hz. Muhammed'le** başlamış bir din olarak göstermez. Kur'an Hz. Nuh'u "müslüman" olarak tanıtır (10.72). **Hz. İbrahim'in** dini "islam"dır (2.128, 131 ve 3.67). "**İsrail**" lakaplı **Hz. Yakub** oğullarına "**müslüman olarak kalın**" diye vasiyet etmiştir (2.132). **Hz. Yusuf** "**Benim canımı müslüman olarak al!**" diye dua etmiştir (12.101). **Hz. Musa** İsrailoğullarına "**eğer müslümansanız Allah'a güvenin**" demiştir (10.84). İsrailoğullarının tüm peygamberlerinin dini "islam"dır 5.44). Hz. **Süleyman** (27.44) ve **Hz. İsa** da öyle (5.111).

Sorun sadece "cehaletle" ilgili olsa kolay. Giderilir. Fakat sorun "din tasavvuruyla" ilgilidir ve bu tasavvur düzelmedikçe "**Bütün bir insanlığın Rabbi**" olan tek Allah'ın insanlığa gönderdiği tüm vahiy ve peygamberlerin aynı kaynaktan beslendiklerini kavrayamama sorunudur.

Bu hakikati itiraf etmeyip, "**oğul**" ve "**baba**" olmayan, dolayısıyla her hangi bir ırkı kayırmayıp tüm yaratıklarına merhametinde adil davranan bir Allah inancı yerine, "bir ırkın özel tanrısı" inancını ikame etmek var ya, işte "**Yahudileşme**" dediğim şey budur.

"Talmud Zeyli olan ve İsrail'de sudan ucuza dağıtılan Hesronot Shas adlı "ilmihalde", bir Yahudi bir mezar önünden geçerken mezarda yatanlar Yahudi'yse dua etmesini, değilse (Jeremiah 50.12'ye uyarak), mezardaki ölülerin annelerine lanet etmesini şart koşar"

Bu satırlar, önceki yazımdan bir alıntı. Bu alıntıda dile getirdiğim konuyu, kendisi de Yahudi olduğu halde, Yahudiliğin geleneksel "goyim" tasavvurunu reddeden **İsrael Shahak**'ın kitabından öğrendim.

Türkçe'ye ***Yahudi Tarihi-Yahudi Dini*** adıyla çevrilen bu kitap (Anka yay., 2002), hayli objektif bir bakış açısıyla kaleme alınmış. Konuya aşina biri olarak diyebilirim ki, yazar Yahudi teolojisine ve bu teolojiyi oluşturan tasavvura çok iyi vakıf. Bu nedenle de, klasik "**Yahudi aklına**", çok yerinde eleştiriler getirebiliyor. Dramatik Yahudi tarihine vakıf olup da "**Şeytan bunun neresinde?**" diye soran herkese, doğru adresi gösteriyor.

Bu köşede daha önce de **Abdulvahhab el-Mesiri**'nin çeyrek asırlık bir çaba ve bir çok bilim adamının katkısıyla oluşturduğu 7 ciltlik ***el-Mevsuatu'l-Yehud ve'l-Yehudiyye ve's-Suhyuniyye***'yi tanıtmıştım. İşte Shahak'ın adı geçen risalesi de, Yahudiliği ve Yahudileri doğru anlamaya yönelik çabalardan biri olarak önümüzde duruyor.

Bu eserinde Shahak'ın Yahudi teolojisinin temellerine yönelttiği ciddi sorgulama, ***Middle East International***'da, şu satırlarla övülmüştü: *"Yahudi dininin, özellikle Yahudi olmayanlar (=goyim) karşısındaki tutumunun masaya yatırıldığı tartışmanın asıl çerçevesi, dikkatli ve özlü bir şekilde ortaya konmuş. Bu öz, korkuları yok eden ve tabuları yıkan bir dinamit gibi."*

Maalesef, bazı tabular öyle dirençli ki, dinamit bile kâr etmiyor. Ama yine de biz, Yahudilerin "goyim"e bakışındaki çarpıklığın temellerine işaret eden Shahak'a teşekkür etmek zorundayız. Çünkü o, saklanmak istenen ayıbı açığa vurdu.

Bu makaleyi biraz da, benim "goyim" ve "seçilmiş millet" konularında önyargılı ve bilgisiz olduğumu îma eden Yahudi okurlarıma cevaben yazdım. "Goyim" sözcüğünün etimolojisinin "milletler" olduğunu biliyorum. Fakat bu sıradan kelime bir ıstılah olarak kullanıldığında "(öteki) milletlerin tümü", yani "Yahudi olmayanlar" (gentile) kastedilir ve kinayeten "kafir", hatta aşağıda görüleceği gibi daha alçaltıcı sıfatlar yerine kullanılır.

Bir müslüman, Hz. Musa'ya da Hz. İsa'ya da iman etmeden müslüman olamaz, değil mi? Fakat, Yahudi akidesini Tevrat'tan daha fazla belirleyen "geleneğin" tepesinde yer alan **Talmud**'un (5. bl.) Hz. İsa'ya bakışını merak etmez misiniz? Çünkü bu bakış açısı Yahudi dini geleneğiyle ırkçılığın nasıl iç içe geçtiğini göstermesi açısından manidar. *"İsâ hakkında bir çok edebe aykırı cinsel ithama ilaveten Talmud, onun cehennemde kaynayan dışkının içine daldırılacağını belirtir"* (s. 49)

Yine Allah'ın indirdiği haliyle Tevrat ve İncil'e iman etmek bir müslüman için Kur'an'a iman kadar şarttır. Bozulmuş haliyle dahi bir müslümanın kutsal kitaplara saygısızlık etmesi düşünülemez. Fakat Yahudi dini geleneği "goyim"in kitabına hakareti dini bir emir telakki ediyor: *"Yahudilerin ellerine geçen Yeni Ahid'in (İncil) her hangi bir kopyasını eğer mümkünse kamuoyu önünde yakma yükümlülüğü vardır. Bu ilke kağıt üzerinde kalmayıp bugün bizzat uygulanmaktadır. 23 Mart 1980 tarihinde Kudüs'te yüzlerce İncil nüshası, kamuoyunun gözleri önünde ve törenle İsrail Din İşleri Bakanlığı'nın desteklediği Yahudi örgütü Yad Le'akhim'in gözetiminde yakılmıştır."* (s. 50)

Yahudi **Bernard Lewis**, Hz. Muhammed'in etrafındaki yüzlerce zenci sahabiye bakmadan, İslam'ın ırkçılığın her türünü daha baştan kesin bir dille reddettiğini görmezden gelerek ***Encounter***'a İslam'ın zenci karşıtı olduğu yolunda bir makale döşenebilmişti. Fakat Moşe b. Maimonides'in zenciler hakkında *"..çünkü onlar bir maymunun kinden daha fazla bir insan görüntüsüne benzemektedirler"* dediğini, bu kitabın ABD'deki çevirisinde "zenci" anlamına gelen "Kushim"in tahrif edildiğini yine Shahak'tan öğreniyoruz (s. 56-57)

"Goyim"e kinâi anlamı olan "kafirler" karşılığını vermeme razı olmayanlar, Kabalist geleneğe ait ***Shevet Musar*** adlı ahlak kitabında yer alan *"Yahudi kadın şu dört şeytani varlıkla karşı-*

laşmaktan kaçınmalı: goyim, domuz, köpek, maymun" (s. 71) ilkesine ne derler acaba? Ya *"Halacha'ya göre tüm goyim (yahudi olmayan) kadınlar fahişe olarak kabul edilir"* hükmüne? (s. 109)

Yahudiliğin Yahudi olmayan tüm milletlere (goyim) bakışının teolojik temellerini anlamadıkça, dünden bugüne Filistin'de olup bitenleri de anlamak mümkün değildir. Bunun böyle olduğunu İsrael Şhahak da itiraf etmekte ve buna örnekler de vermektedir. İşte yazarın bizzat şahit olduğu bir örnek:

*"1980 yılı yazında, Yahudi teröristler tarafından düzenlenen ve Nablus Belediye Başkanı Bassam Shak'a'nın iki bacağını; Ramallah Belediye Başkanı Kerim Hallaf'ın da kolunu kaybettiği saldırı ardından bir grup Yahudi Nazi, Tel Aviv üniversitesinin bahçesinde toplanmıştı. Bu grup, birkaç kediyi kızartmış ve Arap belediye başkanlarının kopan etlerinden yapılmış "şiş kebap" olarak yoldan geçenlere sunmuştur. Bu korkunç partiye -benim gibi- şahit olanlar; **şu anki bilgi düzeyi ile bu tür bir korkunçluğu tanımlamanın mümkün olmadığını itiraf etmişlerdir.**"* (s. 125, dn. 25)

Shahak doğru söylüyor; Siyonizm'in yaşattığı bütün bu "korkunçlukları" tanımlamak için, "bilgi düzeyinin" yükseltilmesi şart. Zaten bizim de tek amacımız bu.

SUÇLAMAK KOLAY, GERÇEĞİ GÖRMEK ZOR

2. Dünya Savaşı yıllarında, Nazilerin Yahudilere karşı uyguladığı insanlık suçu olan zulüm ve kıyımların yıldönümü, geçtiğimiz günlere tesadüf ediyordu.

Zulüm ve kıyımdan, acı ve ıstıraptan başka ne çıkar?

Keskin Yahudi zekası, zulüm ve kıyımdan, -biraz paradoksal da olsa- başka şeylerin de çıkacağını isbatlamış bulunuyor.

Bu zulüm ve kıyımdan, 2000 yıllık gurbetten sonra Yahudilere bir devlet, dünyanın her yanına dağılmış halklardan devşirilmiş bir toplum, bir de **"soykırım endüstrisi"** çıktı.

Büyük mütefekkir R. Garaudy "soykırım endüstrisi"ni ve yalan rakamları deşifre ettiği için Fransa Yahudilerinin hışmına uğradı. Aslında bu işin adını koyan ve kendisi de bu acıları yaşamış bir Yahudi olan *Soykırım Endüstrisi: **Yahudi Acılarının İstismarı*** isimli eserin yazarı **Norman G. Finkelstein'dır** (Türkçesi: Söylem Yay. 2001).

Garaudy'yi 80 yaşından sonra, sırf düşüncelerini ifade ettiği bir kitabı yüzünden cezaya çarptırdılar. Bunun nedeni, sözüm ona **"özgürlüğün beşiği"** Fransa'daki antisemitizm yasası idi.

28 Şubat sürecinde benzer bir yasa, kaşla göz arasında Türkiye'de de çıkarılmak istendi. Sahi, kimdi bu 28 Şubatçı "Müslüman mahallesinin salyangoz satıcıları"?

Onu geçip, antisemitizme gelelim.

Garaudy kitabında antisemitizm mi yapmıştı, yoksa antisiyonizm mi? Antisemitizm, Yahudi ırkına toptan karşı olmaktı. Bir ırkın yeryüzündeki varlığına toptan karşı olma düşüncesini tarihte ilk defa İslam dışı dünyada rastlanır. Eğer **Babil** ve **Asur** kıyımlarını saymazsak, Yahudilere karşı ilk sistematik soykırımı **Batılılar gerçekleştirmiştir.** MS. 70 yılındaki **Titus** soykırımı bunun şahididir. **Hitler,** bu işi, Romalı Titus'tan 19 asır sonra tekrarlamak isteyen ikinci Batılıydı.

Ne yaman bir paradokstur ki, Yahudiler Hitler sayesinde

"kahırla lutfa erdiler". Değilse, 50 yıldır başta sinema ve müzik olmak üzere tüm sanat dallarındaki "holokost endüstrisi" nasıl harıl harıl çalışır ve tüm dünyaya ürün pazarlardı. Soykırım istismarı, sadece sanat alanında değil, bilim, medya, siyaset ve askeri alanda da yapılmakta.

Antisemitizm suçlaması, Yahudilerin kendilerine yönelik her eleştiriye karşı sığındıkları can kurtaran simidi. Şablon hazır; muhatabına "antisemit" yaftası yapıştır, işini bitir. Bir daha ağzına "Yahudi" sözcüğünü alamasın. Nasıl olsa "antisemitizm" deyince akan sular duruyor.

Antisemitizm ucuz yaftası, medyanın Yahudilerin denetiminde olduğu ABD gibi ülkelerde hâlâ prim yapabilir. Fakat, Filistinlilere karşı uygulanan İsrail Nazizmine her gün şahit olan, kundaktaki bebelerin vahşice katledildiğini ekranlarından içleri yanarak seyreden kitleler için, bu ucuz çamur tutmayacaktır.

Yukarıda dile getirdiğimiz tarihsel paradoks aynıyla burada da geçerlidir. Nasıl ki Hitler yaptığı kıyımla bilerek ya da bilmeyerek Siyonistlerin amaçlarına hizmet etmiş görünüyorsa, Filistinlilere kıyım uygulayan her Yahudi, dünyada Yahudilere karşı nefreti körüklediği için "antisemitizmin" baş sorumlusu olarak görülmelidir

Bu durumda insaf ehli her Yahudi'nin antisemitizmle suçlaması gereken kişilerin başında, Şaron ve onun cinayet şebekesi gelmelidir. Yahudiler şunu iyi bilmelidirler ki, başlarında Şaron gibi Filistinlilerin Hitler'liğine soyunmuş yöneticiler olduğu sürece, başka birilerinin "antisemitizm" yapmalarına zerre kadar ihtiyaç yoktur. Filistin'de işlenen cinayetler, Yahudi dışı dünyanın Yahudilere bakış açısını belirleyen en büyük etmendir.

Sağduyulu Yahudiler eğer rahatsız olacaklarsa, bu manzaradan rahatsız olmalıdırlar ve acilen "semitizm" ile "siyonizm"i özdeşleştiren söylemlerini gözden geçirmelidirler. Eğer Siyonizm ile Semitizm aynı şeyse, o zaman Siyonistlerin yaptıkları cinayetlerden dolayı Yahudilerin suçlanmasına kızmaya hakları yoktur. Eğer Siyonizmle Semitizmi ayıran bir söylemi benimserler ve Siyonizm'in işlediği cinayetleri savunmaktan vazgeçerlerse, o zaman "antisiyonistler" ile "antisemitistleri" birbirinden ayırmayı başarabilirler.

Bunu başaramadıkları sürece Yahudiler kolektif bir özeleş-

tiri ve tevbeye yanaşmayacaklardır. Buna yanaşmadıkları sürece de, cinayeti savunmaya devam edecek, bu da onlara yönelik nefretin katlanarak artmasına yol açacaktır.

Sonuç mu? Sonucu İslam'ın son vahyi olan Kur'an açık ve net olarak veriyor:

"Ne zaman savaş ateşini tutuşturmuşlarsa, Allah onu söndürmüştür. Yeryüzünde bozgunculuk için yarışırlar; Allah ise bozguncuları sevmez." (Maide 64).

Peki, Yahudiler arasından hiç mi doğruyu söyleyen, özeleştiri yapan, tarih boyunca Yahudilerin yaşadıkları bütün bu toplu kıyım ve sürgünlerin nedenlerini araştırarak "Hırsızın hiç mi suçu yok?" diye soran, sağduyulu insanlar yok?

Olmaz olur mu? Elbette var. Fakat, diğerlerinin sesi onların sesini bastırıyor. Hatta onlar da Siyonistlerin elinden ve dilinden emin olamıyorlar. Kendi dindaşları olduğuna bile aldırmadan, bu insanları "antisemitizmle" suçlayabiliyorlar.

İşte onlardan biri **İsrail Shahak**. Bu insaf ehli ve sağduyulu Yahudi için, bir başka sağduyulu Yahudi olan **Noam Chomsky** şöyle diyor: **"Shahak, olağanüstü kavrayışı ve derin bilgisi ile seçkin bir uzmandır"**. *Haaretz* gazetesi yazarlarından **Benyamin** Beit-Hallahmi de "İsrael Shahak, genellikle İsraillilerin duymaktan hoşlanmayacakları doğruları söyleme konusundaki ilkeli ısrarı sebebiyle ülkede tanınmıştır" diyor.

Doğruları biz söylediğimizde Yahudiler hemen "antisemitist" çamurunu yapıştırıyorlar. Bir de kendilerinden birine söyletelim, bakalım buna ne diyecekler?

28 ŞUBAT KÜRESELLEŞTİ

ABD-İngiliz-İsrail "şeytan üçgeni" harekete geçti. Beklenen saldırı dün gece başladı. Bu saldırıyı, herkes kendi durduğu yerden değerlendirecektir. Herkesin tarafı belli olacaktır. Çağın Nemrut'u ABD, "**küresel 28 Şubat**" ateşini yakmıştır. Kimisi bu ateşi kışkırtan yılan rolünü üstlenecektir. Kimisi de küçümencik ağzıyla bu ateşi söndürmek için gagasıyla su taşıyan güvercin rolünü...

Bu bir sınavdır. "**Şeytanın gör dediği yerden**" bakanlarla, "**Allah'ın gör dediği yerden**" bakanlar arasındaki bakış farkı, böylesi durumlarda bütün çıplaklığıyla ortaya çıkar.

Şeytanın gör dediği yerden bakanlar, gücü ve güçlüyü kutsarlar. Meşruiyeti değil, çıkarı öncelerler. Ezilenin değil, ezenin yanında dururlar. Allah'ın gör dediği yerden bakanlar, hakkı ve haklıyı ararlar. İnsan hayatına, insanlık şerefine değer verirler. Zulme asla razı olmazlar.

Şahsen, "**yerli 28 Şubat sürecine**" şu ya da bu biçimde destek vermiş, olumlu bulmuş ya da en azından sessiz kalmış hiçbir kişi ve kurumun bu saldırıya samimi olarak "**hayır**" diyeceğine inanmıyorum.

Yerli 28 Şubat nasıl İslam'ı bu ülkenin alternatifi olmaktan çıkarma operasyonuysa, küresel 28 Şubat da İslam'ı küresel ölçekte alternatif olmaktan çıkarma operasyonudur. İlki bu topraklarda terör estirmiş, ikincisi bu terörü küreselleştirmiştir.

Yerli 28 Şubat şakşakçıları, küresel olanına destek veriyorlarsa, kendi içlerinde tutarlıdırlar. Fakat yerlisini destekleyip de küresel olanına gelince "**emperyalizm, sömürü**" ya da "**milli birlik, ulusal çıkarlar, toprak bütünlüğü**" sloganlarıyla karşı çıkıyorlarsa, bu ya hazakatlerinden, veya ikiyüzlülüklerindendir.

Yerli 28 Şubat, ipini kendi elinde tuttuğu bir takım kuşkulu örgütleri bahane ederek terör estirmişti. ABD'nin başını çektiği küresel 28 Şubat ise, yine kendi besleyip büyüttüğü şaibeli kişi ve örgütleri kullanarak dünyayı terörize ediyor. O şaibeli kişilerin başında eli kanlı bir cani olan Saddam geliyor.

Bakmayın Saddam'ın başı sıkışınca Irak bayrağına "Allahu ekber" yazdırdığına. O laikliği, ömrü boyunca hem bir ideoloji hem de hayat tarzı olarak benimsemiş biridir. Kendisini yıllar yılı Sümer ve Babil gibi kadim putperest uygarlıkların varisi saymıştır. Oğullarına Putperest Cahiliyyenin en ünlü iki kabilesinin adı olan "Uday" ve "Kusay" ismini vermiştir. Hıristiyan kökenli ateşli bir laik olan Mişel Aflak'ın fikir babalığını yaptığı laik-ulusçu Baas ideolojisine taparcasına bağlıdır. Günümüz Irak'ı, İslami muhalefete acımasız davranan Arap ülkelerinin en başında gelir.

İşte nitelikleri bu olan Saddam kanalıyla ABD İran'a saldırmış ve bir milyon kişinin ölümüne neden olmuştur. Saddam'ın kimyasal saldırıya hedef olarak Halepçe'yi seçmesi de tesadüf değildi. Zira Halepçe, bölgenin İslami muhalefet açısından en örgütlü merkeziydi.

Biz ne dersek diyelim –ki biz elbette mazlum ve mağdurları düşünerek bin kez "hayır" diyeceğiz-, **"ilahi adalet"** tecelli edecek ve hem Saddam hem onun gibi bir zalimi tepesinde taşıyanlar "amellerinin" karşılığını bulacaklardır. Bilir ve inanırım ki Allah **"ihmal etmez, imhal eder"**, yani "mühlet verir". Mikro hesap ne olursa olsun makro hesap tüm hesapların üstündedir ve onu da yalnızca Allah yapar. O, tarihe ve zamana olaylar aracılığıyla müdahildir. Elbet sonunda ABD'den de "intikamını" alır. Hatırlasanıza o ölümsüz ilkeyi:

"Zalim Allah'ın kılıcıdır; onunla intikam alır, döner ondan da intikam alır!"

Kalkancı'nın düzmece şeyhliği neyse, **Saddam'ın** elgördülük Müslümanlığı da odur. Birincisi nasıl yerel 28 Şubat için bahane olmuşsa, ikincisi de küresel 28 Şubat için bahane olmuştur. Elbette ABD'nin bu saldırısı, kesinlikle **"Saddam, el-Kaide, 11 Eylül"** vs. gibi bahanelerden ayrı olarak değerlendirilmelidir.

ABD-İngiltere-İsrail şeytan üçgeni ne yaparsa yapsın, müslümanları dünyanın geri kalan kitlelerinin gözünde ne denli **"terörist"** olarak göstermeye çalışırsa çalışsın, **"İslam'ın medeniyet yürüyüşünü"** durduramayacaktır.

Bir buçuk milyarlık müslüman dünya, bunca iç ve dış engellerle kuşatılmış olmasına rağmen, kabına sığmamaktadır. O kutlu söz gerçek olacak ve "eğer **Allah dilerse dinine kafirler**

eliyle yardım edecek"tir. Günü gelince, "**cüzî hayırla küllî şer murat olunduğunu**" hep birlikte görecek, yaşayacağız.

Farkında mısınız? Yerli 28 Şubat'ın top yekun savaş açtığı kesimlerin temsilcileri, şu anda kendilerine savaş açanlara rağmen hükümet ediyor. "Ne bedellerle, ne zorluklarla, ne sıkıntılarla, hatta ne tavizlerle?" demekte haklısınız. Fakat bu gerçeği yok sayamazsınız. Yok sayarsanız, haksız duruma düşersiniz.

Bu uzun bir yürüyüştür. Bu yürüyüş sırasında, kimin ne kazanıp ne kaybettiğini serinkanlılıkla ve doğru bir yaklaşımla tesbit etmek durumundayız. Bağdat'a bombalar düşüyor. Elbette her masumun ölümüyle yüreğimiz daha bir üşüyor. Fakat, üşüyecek ve bize olan bitenin iç yüzünü haber verecek diri bir yerlerimizin hâlâ var olması önemli.

Yüreğinize sahip olun. Bağdat düşebilir, fakat yüreğiniz düşmemeli. Yüreğiniz işgale uğramamalı. Asıl felaket odur.

Eğer yüreğiniz sağlamsa, yerel 28 Şubat gibi, küresel 28 Şubat'tan da daha bir bilenmiş olarak çıkarsınız.

ABD'YE YARDIM VE YATAKLIĞA HAYIR!

Önce, şu doğru tesbiti dile getirelim: Amerika ve Irak birbiriyle savaşmıyor. Çünkü savaş iki taraflı bir eylemdir. Doğrusu Amerika Irak'a saldırıyor. Yani bir ülke, tüm dünyanın gözü önünde, bir başka ülkeyi işgale hazırlanıyor.

Körfez Savaşı'nda ABD ve müttefikleri BM kararlarıyla Irak'ı niye vurmuşlardı? Kuveyt'i işgal etti diye, değil mi? Peki, dün Irak'ın yaptığını bugün ABD yapıyor. Ona kim dur diyecek?

ABD'ninki küresel bir korsanlık. Kendini haklı kılan tek referansı var: Gücü. Güçlü haklıdır, mantığıyla hareket ediyor. Onunki orman kanunu. Yaklaşan savaşın hiçbir hukuki gerekçesi yok. Uluslararası hukuka aykırı. Ahlaki meşruiyetten yoksun.

BM silah denetçilerinin raporundan bir şey çıkmaması üzerine ABD'nin en yetkili ağızlarından birinin verdiği şu demeç size kurt-kuzu hikayesini hatırlatmıyor mu: "Bir şey yok demek, hiçbir şeyin olmadığı anlamına gelmez!"

Kurt kuzuyu yemeyi gözüne kestirmiş. "Suyu bulandırıyorsun" teranesi, işin bahanesi. Aslında Irak'ın silah envanterini ABD başından beri en ince ayrıntısına kadar biliyordu. Zaten önceki teftişler sırasında eliyle koymuş gibi de buldu. Zira, eliyle koymuştu. İran'ı vursun diye, Saddam'ı boğazına kadar silahlandırmıştılar. Sözün özü, ABD ne verdiğini biliyor, Saddam da ABD'nin ne aradığını biliyor. Hepsi bu.

Saddam'ın başlattığı 10 yıllık savaş, bir milyon insanın canına mal oldu. ABD ve müttefiklerinin istediği yine olmadı. İran'a boyun eğdirilemedi. Dün Saddam'ı alet ederek beceremedikleri işi, bugün Saddam bahanesiyle kotarmaya çalışacaklar.

Fakat, olan bölgenin Müslüman halklarına olacak. Filler tepişirken, karıncalar ezilecek. Peki, ABD'nin bu korsanca girişimi karşısında Türkiye ne yapacak? O ABD ki, petrol lobisine mensup bir avuç gözü dönmüş savaş bağımlısının elinde rehin. ABD'yi rehin alan bu güruh, Türkiye'yi de yanlarına çekebilecek mi?

Özetle, Türkiye yılanla çuvala girmeye razı olacak mı?

Eğer bu sorunun cevabı "evet"se, bu, cinayete yardım ve yataklık anlamı taşımaz mı? Çünkü, meşru olmayan her savaş cinayettir. Meşru olmayan bir savaşta, saldırgana üs ve lojistik destek sağlamak ise, cinayete yardım ve yataklık etmek anlamına gelecektir.

Can alıcı soru şudur: Türkiye'de böyle bir savaşı kim ister?

Cevabı basit: Bu savaşı, evladı cepheye sürülmeyen, savaşın getireceği ekonomik krizden etkilenmeyen, hatta savaştan siyasal, ekonomik ve ideolojik açıdan kazançlı çıkacağını düşünen malum kesimler ister.

Bugün, Türkiye'nin kaymağını yiyen ve servetinin kaynağını 80 yıl önceki savaş yıllarının olağanüstü şartlarına borçlu olan ünlü bir iş adamı, Türkiye'nin, ABD'nin yanında şartsız yer almasını istedi. Malum medyanın bazı köşe taşları, ayaklarına şimdiden postalları geçirdiler bile. Utanmasalar, kafadarlarıyla birlikte "Savaş! Savaş!" diye tempo tutacaklar.

Hepsini toplasan bu toplumun zekatının zekatı dahi etmeyecek olan bu tuzu kuru azınlık, ABD'ye nefer yazılabilir. Fakat bu toplum savaş istemiyor. Bunu, bir gurup yazar arkadaşla "Savaşa Hayır" posteri hediye etmek için gittiğimiz Mısır Çarşısı ve Tahtakale esnafının tepkilerinden yola çıkarak söylüyorum. İnsanımız, asla savaş istemiyor.

Şerif Hüseyin yüzyılın başında İngilizlerle anlaşarak Osmanlı'ya karşı bağımsızlık ilan etmişti. İngilizlerden para da almıştı. O günün dünyasında rasyonel gerekçeleri olan bu olay toplumsal hafızaya "arkadan hançerlenmek" biçiminde kazındı. Üzerinden bir asra yakın zaman geçtiği halde unutulmadı.

ABD'nin korsanlığına yardım etmek, hatta göz yummak, dün şikayet ettiğiniz şeyi bugün bin beteriyle sizin yapmanızdır. Türkiye'yi yönetenler, bu ülkeyi, kardeş bir halkı arkadan hançerleyen konumuna düşürmemelidirler.

İşgalci Fransa'dan kurtulmak için bir milyon şehit veren Cezayir halkının BM'deki bağımsızlık oylamasında Türkiye Fransa lehine oy kullanmıştı. Bütün Türkiye, alnına o günün yöneticilerinin sürdüğü bu lekeyle 30 yıl yaşadı. En sonunda Özal Türkiye adına Cezayir halkından resmen özür diledi.

BM'deki bir oylamanın utancı 30 yıl sürerse, mazlum bir halka yönelik ABD katliamına destek vermenin utancı kaç yıl sürer? Bu ayıbın 65 milyonun alnındaki kara lekesini hangi özür temizler? Emperyalizme karşı geçen miladi yüzyılın ilk çeyreğinde savaş vermiş bir halk, yeni-emperyalizme yardım ve yataklık yapmanın utancıyla yaşamaya nasıl razı olur?

Hiçbir çıkar hesabı, masum insanların ölümüne değmez. Kutsal olan insan hayatı, hiçbir stratejik, ekonomik ve askeri çıkar hesabında, pazarlık konusu yapılmamalı. Türkiye'yi yönetenler, alınıp-satılamayan değerlerin de olduğunu unutmamalı.

Türkiye halkı savaş istemiyor. Fakat tepkisini dile getiremeyecek kadar da yılgın ve bezgin. Bu halkı 28 Şubat'larla canından bezdirenlere akıl hocalığı yapanlar arasında, Türkiye'ye bugün emr-i vaki yapmaya çalışan 'büyük patron' da var mıydı acaba? Merak ediyorum, şimdi onlar, dün kimin emellerine alet olduklarını görüp anladılar mı?

Ey Türkiye, Bağdat'la İstanbul'un, Basra'yla Bursa'nın farkı yok. Onlar gelecekler, öldürecekler, yakıp yıkacaklar, soyup talan edecekler ve geldikleri gibi gidecekler.

Geriye "biz" kalacağız, Irak ve Türkiye'nin Müslüman halkları.

İslam'ın öngördüğü imanda, Allah'ın müdahil olmadığı bir alan düşüncesine yer yoktur. Bu, Kur'an'ın ifadesiyle "şirk"tir. Allah hayata müdahildir. Müdahalesini, elçileri ve onlar eliyle gönderdiği vahyi aracılığıyla, tabiat ve hadisat için koyduğu yasalar ve görünmeyen güçleri aracılığıyla yapar. Tabi ki O, determinizmin/zorunluluğun kanunlarına mahkum değildir. Mucizeleriyle bunu dolaysız da yapar.

Aklını çatal-bıçağa, domuz lokantasına, Ayasofya'da konsere takan bu ülkenin hormonlu Laik elitinin anlamadığı işte budur. Sadece anlamadığı değil, inanmadığı, inanmaya yanaşmadığı budur. Onlar bu tavırlarıyla cahiliyye paganizminin, çağımızdaki devamıdırlar. Onların –varsa- Allah inancıyla müşriklerin Allah inancı, işte bu yönüyle birbirine benzemektedir.

Bu ülkede seküler paganlığın zangoçluğuna soyunan birileri, Başbakanın hangi elle yemek yiyeceğine karışma hakkını dahi kendilerinde buluyorsa, işte bu noktada iş zıvanadan çıkmış demektir. Yine aynı güruh, dışişleri bakanının eşinin domuz lokantasına gitmemesini hazmedemiyorsa, burada söz konusu olan "dinsizlik" falan değildir. Düpedüz, "domuzperestliktir".

Dünkü türdeşleri müslüman mahallesinde salyangoz satmaya kalkarlardı. Bunlar o kadar ileri gittiler ki, müslüman mahallesinde artık domuz satmaya kalkıyorlar.

Ya Fatih'in vakfiyesi Ayasofya Camiinde konsere ne demeli? Bir mabede bundan daha büyük saygısızlık olur mu? Hiç olmazsa Ayasofya'yı kiliseye tebdil etselerdi, bundan daha iyi olurdu. Bu paganların seküler ayiniyle kirlenmezdi. İnşa amacını gerçekleştirmiş olurdu.

Bir kilisenin camiye çevrilmesi, misyonunun, hem de aslına irca ederek devam ettirilmesidir. Çünkü içerisinde Allah'a ibadet edilen tüm mabetler, vahiy tarafından dokunulmaz ilan edilmiştir (Hac, 40). Bunun için Müslümanların tarihinde mabet yıkmak, yakmak, onu asli amacı dışında kullanmak gibi cinayetlere rastlanmaz.

Ya bir caminin ibadete yasaklanıp önce müzeye, sonra kon-

ser salonuna çevrilmesi?

Bu, bir mabede yapılabilecek en büyük saygısızlıktır. Buna sadece Müslümanların değil, Hıristiyanların ve Yahudilerin da karşı çıkmaları inançlarının gereğidir. Zaten bu ülkedeki seküler paganizmin, ülkenin kahir ekseriyetini oluşturan müslümanları iplediği falan da yoktur.

Baksanıza, uyum yasaları içerisinde yer alan apartmanlarda mabet açma iznine karşı çıkan seküler paganlar, "kilise" yapılacak diye karşı çıkmıyorlar buna. Onların kiliseyle bir derdi yok. Onların kinleri camiye.

Evet, bütün bunların adını açık seçik koymanın zamanı hâlâ gelmedi mi? Herkes neyse öyle görünsün.

Bu ülkede zaten kimsenin bir diğerini zorla müslüman etmesi düşünülemez. Buna teşebbüs eden karşısında seküler paganizmin militanlarını bulur. Bırakın gayr-ı müslimleri zorla müslüman etmeyi, müslümanlar her tür resmi teşvikle gayr-ı müslim edilmeye çalışılıyor.

Gayr-ı müslim edilmekten "**Hıristiyanlaştırmayı**" -ki bu da yapılıyor- anlamamak lazım. Asıl, "**seküler paganlaştırma**" tehlikesidir müslümanların önündeki en büyük tehlike. Bu ülkenin körpe çocukları, daha âkil-bâliğ olmadan, seküler paganlığın misyonerliğine muhatap oluyor.

Seküler paganların kimliği konusunda sadece onlar değil, müslümanlar da hık-mık etme yolunu tercih ettiler. Neden?

Böylesi "**reelpolitiğe**" daha uygundu. Daha netamesiz ve risksizdi. Bir de, onlara kırk kere Müslüman diyecek olurlarsa, Müslüman olacaklarına inandılar. "**Dışlamayalım**" söylemi de bayağı prim yaptı. Sanki, kim kimi dışlıyorsa!

Müslümanlar bütün bu yöntemleri daha "uyanıkça" bulmuşlardı zahir. Kendilerini bu bir avuç paganın gözünde meşrulaştırmak için atmadıkları takla, girmedikleri kılık, yapmadıkları fedakarlık, öpmedikleri el, çekmedikleri hakaret, katlanmadıkları istiskal kalmadı. İş en sonunda gelip dayanacağı yere dayandı. İşte şimdi bu paganlar, o malum burunlarını yemeği hangi elle yiyeceğinize kadar sokmaya yeltendiler.

Müslümanların bu tavrı onların da işine geldi. Doğrusu onlar da –bir ikisi hariç- gerçek kimliklerini açıklayacak mertlikten

yoksundular. İnanmıyorlardı, fakat inanmış görünmenin ekmeğini yiyorlardı. Buna da ses çıkarmıyorlardı. Ömürlerini Müslümanlarla ve İslam'la savaş uğrunda harcayıp, cenazelerini Müslümanlara kıldırtmak gibi bir ikiyüzlülüğü tabiat haline getirmiştiler. Fakat sırası geldiğinde, Müslümanların topuna birden düşman olduklarını açık ediyorlardı.

Bu böyle gitmez, gidemez, gitmemeli.

Seküler paganlar madem kendilerini bu ülkenin "**beyazları**" olarak görüyorlar, Müslümanlara da yemeği hangi elle yiyeceklerine kadar karışılacak "**zenci**" muamelesi yapıyorlar, o halde kendilerini baskı altında hissetmeleri söz konusu olamaz.

Buyursunlar, gerçek inançlarını-inançsızlıklarını mertçe, dürüstçe açıklasınlar. Müslümanların yemeği hangi elle yiyeceğine kadar karıştıklarına göre, gün onların günü, devir onların devri demektir.

Bu körebe oyunu bitsin. Eğer gerçek inançlarını-inançsızlıklarını açıklarlarsa, belki bu milletin inancına bu kadar kaba ve destursuzca saldırma ihtiyacı hissetmezler.

Müslümanların diyeceği zaten belli: "**Sizin dininiz size, benim dinim bana!**"

MİSYONERLİK MÜSLÜMANLARA YÖNELİK EN BÜYÜK TEHDİT MİDİR?

Cemil Meriç, oryantalizmi **"sömürgeciliğin keşif kolu"** olarak nitelemişti. Oryantalizmle Hıristiyanlık arasındaki dolaylı ilişki, ABD öncülüğünde yeniden hortlayan post-sömürgecilik döneminde, doğrudan ilişkiye dönüştü. Şimdi oryantalizmin yerini **"misyonerlik"** aldı. Anlayacağınız sömürgeciliğin keşif kolu, şimdilerde misyonerler.

ABD'de başlayan tartışma son birkaç aydan beri genişleyerek sürüyor. Amerika'nın Irak'ı işgali dolayısıyla misyonerlik çalışmaları yeniden gündeme taşındı.

New York Times'ın Mayıs ayında başlattığı misyonerlik tartışmaları ünlü ***Time*** dergisinin konuyu kapaktan duyuran üç hafta önceki sayısıyla gündemin ilk sıralarına taşındı. Time soruyordu: ABD'nin askeri müdahalelerinin ardından oluşan otorite boşluğunun misyonerler tarafından doldurulması ne derece doğrudur?

Dergi aynı sayısında Irak işgaliyle ivme kazanan misyonerlik faaliyetleri hakkında rakamlara dayalı bilgiler de veriyordu. Buna göre ABD'nin askeri saldırılarla önünü açtığı misyonerlik faaliyetlerine katılmak için 4500 gönüllü ordusu New York'ta 150 saatlik bir misyonerlik eğitiminden geçiriliyordu.

Söz konusu misyonerlik seminerlerinde, İslam **"terörizm"** olarak sunuluyordu. İslam aleyhtarı konuşmalarıyla ünlü ABD adalet bakanı **J. Ashcroft**, bizdeki 28 Şubatçıların İslam'ı **"birinci tehdit"** ilan eden söylemini dillendiriyordu. Tek farkla: Bizdekiler Müslüman milletin hazinesinden geçindiği halde kendi milletinin inancına saldırırken, ABD adalet bakanı Hıristiyanlık adına İslam'a saldırıyor.

Seminerlerin başkanı İslam'ı **"en büyük kitle imha silahı"** olarak tanımlıyor ve **"bu kitle imha silahından kurtulmalıyız"** diyor. Bu yolla eğitilen Protestan misyonerlerin sayısı 20 yılda ikiye katlanarak 30 bini aşmış durumda.

İslam hakkında yalan yanlış da olsa çok iyi donatılmış olan

bu misyonerler, kendi dininin cahili olan bir Müslüman'dan çok daha iyi biliyorlar İslam'ı.

Bütün bu gelişmeler karşısında, Türkiye'den yükselen tepkileri ikiye ayırıyorum. Bunlardan birincisini, samimi müminlerin tepkileri oluşturuyor.

Bu anlaşılabilir bir şey. İmanının değerini bilen her Müslüman, ona yönelik her saldırı ya da kundaklama girişimini tepkiyle karşılar. Onu korumak için tedbir alır. Çünkü samimi her Müslüman için imanı hayatıdır. İmanına yönelik her tehdidi hayatına yönelik tehdit olarak algılar.

Bu türden samimi Müslümanlara söylenecek bir çift sözüm var: İslam için kaygı etmenize gerek yok. Onun sahibi var: Allah. O dinini korur. Kafirler istemese de... Şimdiye dek olanlar bunun şahididir. Hem eğer İslam'a karşı başlatılan her hangi bir savaş İslam'ın kökünü kazımaya yetseydi, son vahyin 1400 yıllık tarihi boyunca kendisine karşı içerden yapılan en büyük saldırı olan bu topraklardaki saldırı karşısında İslam tutunamazdı.

Samimi müminler endişeleneceklerse, kendileri adına endişelenmelidirler. "İslam nimeti bu toprakları terk eder mi acaba?" diye endişelenmelidirler. Ya da, imanlarının bu topraklarda garip kalması adına endişelenmelidirler.

Gelelim ikinci kesime. Evet, ben asıl onları anlayamıyorum. Onlardan kimileri bu topraklarda malum dönemden beri esen irtidat kasırgasının hem meddahlığını yapıyorlar, hem de misyonerlik faaliyetleri karşısında telaşa kapılıyorlar.

Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?

Aslında her Hıristiyan doğal misyonerdir. Tüm 'kanonik' kiliselerin kendisinden doğduğu Pavlusçu teoloji bunu öngörür. Bu Hıristiyan dindarlığının bir gereğidir. Bir bakıma da normaldir, doğaldır.

Fakat anormal olan, başı kuma gömüp bu topraklarda İslam'a karşı devlet imkanlarını da kullanarak açılan ideolojik savaşı görmemektir.

Hiçbir misyonerlik çalışması, tek başına Müslümanlar için ciddi bir tehdit oluşturmaz. Tarih bunun tanığıdır. Fakat asıl tehdit kitlelerin bilinçli ya da bilinçsiz olarak İslam'dan gafil ve bigane bırakılmalarıdır. Tarih boyunca misyonerlerin İslam'ı iyi bi-

len bir tek Müslüman'ı dininden döndürdüklerine dair ikna edici bir örneği şahsen ben bilmiyorum.

Şu bir gerçektir ki, Hıristiyanlığı benimseyenler, Müslümanlıktan vazgeçerek Hıristiyan olmamışlardır. Onlar önce İslam'dan bihaber bırakılmışlardır. İslam'ın cahili edilmişlerdir. Dahası, İslam'a karşı mesafeli tutulmuşlar ve şartlandırılmışlardır. Bu onlarda bir din/iman boşluğu doğurmuş, misyonerler de gelip bu boşluğu doldurmuşlardır.

Bu ülkede uzun süreden beri Müslümanlar kurumsuzdur, korumasızdır, himayesizdir. Aksine, inançlarını himaye etmesi gereken kurumların açık ve kapalı saldırısına maruzdurlar. Hâlâ her gün birileri bir yerlerde inançlarından dolayı onları aşağılamaya, horlanmaya, itip kakmaya devam etmektedir.

Mutlu azınlığın dilinde onların adı "mürteci", inandıkları dinin adı "irtica"dır. Hayat tarzları "birinci tehdit" olarak ilan edilmiş, okulları kapatılmış, Kur'an belli yaşın altına kanunla yasaklanmış, kadınları ibadet olarak kullandıkları başörtüleri yüzünden kuduz köpek muamelesine maruz kalmışlardır.

Peki, bütün bu gerçekler ortadayken siz İslam'a ve Müslümanlara en büyük tehdidin misyonerlerden geldiğine kimi inandırabilirsiniz?

İslam'a gölge etmeyin, ihsanınız sizin olsun.

SEKÜLER POLİTİKALAR MİSYONERLERE YARAMIŞTIR (1)

"Misyonerlik Müslümanlara yönelik en büyük tehdit midir?" başlıklı yazı epey ses getirdi. Bunlardan biri de Güney Kore'den yazan bir okura ait.

Söz konusu okur, bizzat Hıristiyan misyonerlerin **"davetine"**, hatta **"dinsel taciz"**ine maruz kalmış.

Geçen yazının temel tezi, bu topraklarda Müslümanlara yönelik en büyük tehdidin misyonerlerden değil, bir azınlığın dini haline dönüştürülüp İslam'a alternatif olarak dayatılan resmi ideolojiden geldiği gerçeğiydi.

Güney Kore'den gelen okur mesajı, bu tezimizi küresel ölçekte doğrulayan bilgiler içeriyor. Bu ülkenin başına yüzyılın ilk çeyreğinde sömürgeciler tarafından musallat edilen seküler resmi ideoloji, misyonerlerin önünü açma işinde yalnız değil. Mesela Türki cumhuriyetlerin başına aynı dönemde musallat edilen seküler politikalar da, bizdeki politikalarla aynı işlevi görmüş.

Şu tarihi tesbiti yapmak zorundayız: Küçük Asya'da (Anadolu) Kemalizm, Orta Asya'da Marksizm, yürüttükleri İslam karşıtı seküler politikalarla misyonerlere zemin hazırlamışlardır.

Misyonerlerin Güney Kore 'fethi'nin ardından, Komünizm eliyle İslamsızlaştırılan Türki Cumhuriyetlerde yaşayan insanlarımızı nasıl Hıristiyanlaştırdığının yaşanmış örneklerini farklı kaynaklardan biz de biliyoruz. Güney Kore'den yazan okurumuzun söyledikleri bildiklerimizi pekiştirdi. Okuyun:

"Geçen Eylül ayından beri, yani yaklaşık olarak 10 aydır Güney Kore'de yaşamaktayım. Buraya gelirken asıl amaç olarak mastır yapmayı düşünüyordum ama, hasbelkader ticaretin içine girmiş oldum. Aynı zamanda bir Hıristiyan üniversitesinde Korece dil kursuna devam ediyorum.

Evet bahsi geçen hareket doğrudur. Ben de Türkiye'deyken böyle yoğun bir misyonerlik hareketi olduğundan habersizdim. Fakat, özellikle buraya gelince gördüm ki Kore akıl almaz bir

*şekilde **Hıristiyanlaştırılmış** bir ülkedir. Avrupa'da birçok Hıristiyan ülke gezip görmeme rağmen (Almanya, Finlandiya, Hollanda, Avusturya, Yugoslavya, Danimarka, vb...) **hiç bir Avrupalı Hıristiyan ülkede Kore'de gördüğüm yoğunlukta kilise görmedim.** Kore'de bulunduğunuz herhangi bir yerden sadece bir yöne bakmanız halinde abartısız 5-6 tane kilise görürsünüz.* (Hayret, orada MGK yok muymuş? SH)

*Gelelim bizi ilgilendiren konuya. Koreli Hıristiyanlar Avrupalı ve Amerikalı dindaşları gibi değiller. Avrupa ve Amerika'da kimse sabahın erken saatlerinde kalkıp her gün kiliseye gitmez. Burada ise umumiyetle giderler. Kore'de halkın toplu bulunduğu yerlerde (tren, otobüs istasyonu, ana caddeler gibi) ellerinde mikrofon, üstlerinde afiş olan insanlar görürsünüz. Bunlar açıktan Hıristiyanlığa davet ederler. Buna aslında **zorlamak** demek daha doğru olur, çünkü "İsa'ya inanmazsanız yanacaksınız" diyebiliyorlar açıktan. Buradaki özel üniversitelerin tamamına yakını (benim Korece kurs aldığım okul dahil) Hıristiyan üniversitesidir. Kökenine bakarsanız Amerikalı misyonerler tarafından kurulmuşlardır. **YMCA ve YWCA gibi** kuruluşların Kore'deki tarihi belki asırlık. Buradaki Hıristiyan üniversiteleri halen Amerikan desteklidirler.*

***Kore bir misyonerlik merkezidir.** Bunu dış ülkelere misyoner gönderme babında söylüyorum. Dünyadaki en **fanatik** misyonerler Koreliler olarak bilinir. Türkiye'mizde de sayıları binlerle ifade edilebilecek çoklukta Koreli misyoner bulunduğu bilinmektedir.*

*Bu işin bir yanı. Diğer bir yanı da şudur ki: Kendilerine asıl hedef olarak **Orta Asya'yı** seçmiş bulunuyorlar. (Veya şöyle de diyebiliriz; buradaki Orta Asyalı arkadaşlarla konuşmalarımız sonucunda vardığımız ortak kanı şudur: Bütün dünyada ve hassaten Kore'de çok etkin bir Süper Güç bu insanlara Orta Asya'yı hedef göstermiştir. Burada ki Orta Asyalı arkadaşların bana anlattıkları şey şudur:*

*"Bağımsızlıktan sonra Türkiye'ye karsı bizde önü alınmaz bir **alaka** uyandı. Türkiye'ye gidecek bir bilet bulabilmek için haftalarca beklediğimiz olurdu. Ticari ve kültürel her türlü ilişki had safhaya ulaşmıştı ki, birden ne oldu anlayamadık, **sihirli bir el** Türkiye'ye ait ne varsa dışladı ve Türkleri özellikle Özbekistan'da (ki Orta Asya'nın kalbidir) iş yapamaz hale getirdi.*

Sonra birden Koreliler çıktı ortaya" diyor buradaki arkadaşlarımız. Her alanda artık Koreliler ***imtiyazlı****. Adeta destekli. Ve tahmin edebileceğiniz gibi alabildiğine* ***misyonerlik****. Burada ki üniversiteler Orta Asya'dan* ***burslu*** *öğrenci getirmek için adeta yarışıyorlar. Burs dediğim şey "full-scholarship" şeklinde. Öğrencinin her şeyini karşılayıp üstüne de harçlık veriyorlar. Bu öğrencilerin seçilmesi genellikle oradaki misyonerler tarafından yapılıyor. Buradaki arkadaşlardan Hıristiyan Özbekler olduğunu öğrendim. Bununla da kalmıyor. Orta Asya'da kendi okullarının şubelerini açma faaliyetlerini aralıksız sürdürüyorlar.*

Şunu da ilave etmek isterim ki; ben bunları bizzat bu ülkede (Kore) yaşayan, ve misyonerler tarafından kendisine din değiştirmesi teklif edilmiş biri olarak yazıyorum. Ve yine ***burada yaşayan biri olarak****, bu yazıyı yazarken bile özellikle Kore'deki Hıristiyanlardan çekindiğimi belirtmek isterim."*

Görüyorsunuz ki konu öyle birkaç yazıyla geçiştirilecek gibi değil.

SEKÜLER POLİTİKALAR MİSYONERLERE YARAMIŞTIR (2)

"İslam 10-40 penceresinin (müslümanların % 97'sinin 10 ve 40. enlemler arasında yaşadığını kastederek) merkezinden oldukça enerjik bir şekilde yeryüzünün bütün yörelerine ulaşmaktadır. Benzer bir stratejiyle İncil'in özgürleştirici hakikati vasıtasıyla onun kalbine nüfuz etmek zorundayız."

Time'ın misyonerlikle ilgili dosyasında yer verdiği bu sözler, 1989 Arjantin doğumlu Evangelist misyoner **Luis Bush**'a ait.

Hıristiyanlık dışı 'dinler' arasında Budizm, Şintoizm, Brahmanizm gibi uzak doğu dinleri de var. Fakat Hıristiyan misyonerler özellikle İslam'ı hedef alıyorlar. Yukarıdaki sözler de bunu teyit ediyor.

Neden acaba?

Nedeni, Evangelist misyoner Luis Bush'un da isabetle teşhis ettiği gibi, İslam'ın bir türlü yok edilemeyen cazibesinde yatıyor. Bu öyle bir cazibe ki, kendisini kötü temsil eden dostlarına ve elinde tuttuğu propaganda imkanlarıyla imajını olabildiğince bozmaya çaba gösteren düşmanlarına rağmen yok edilemiyor.

Enerjisi bir türlü tüketilemeyen bir güç İslam. Hem de şimdilerde ABD'nin temsil ettiği modern Batı uygarlığına alternatif olma potansiyelini bağrında barındıran bir güç. Bu güç, dün olduğu gibi bugün de milyonlarca insanın hayatını şekillendiriyor, onlara ideal aşılıyor, bilinçlerini ve kimliklerini inşa ediyor.

Küresel hegemonik güçlerin tüm çabası bu gücün meydan okuma potansiyelini yok etmek. Onu, dişleri ve tırnakları sökülerek **'uysallaştırılmış'** ve **'evcilleştirilmiş'** bir aslana çevirmek. Bu da İslam'ı ve Müslümanları hayatı dönüştürme ve onu yeniden inşa etmeye dair iddialarından vazgeçirmekle mümkün.

Yani İslam'ın insanın yaratılış amacına uygun bir hayat inşa etmek için ısrarla istediği dünyayı İslam'ın elinden alarak onu buharlaştırmak ve bedensizleştirmek. Eğer İslam bedensizleştirilebilirse, bu hayata yönelik tüm iddialarından da soyutlanmış

olacaktır. Tüm iddiaları "öbür hayat"la sınırlı, salt "ahretlik" bir "**eskatoloji**" olup çıkacaktır.

İnanç sistemlerinin elbette bir "öte dünya" tasavvurları vardır. Hatta ahiret inancı, İslam adlı insanlığın değişmez değerlerinin en temel rüknü ve nihai amacıdır. Bu amaç ancak dünya adlı araçla bir anlam ifade eder. Bu yüzden "**bu dünyasız**" bir "**öte dünya**" düşünülemez.

Hıristiyan misyonerleri için İslam'ın birincil hedef olması, İslam'ın her zaman ve mekanda geçerli olan bu niteliği yüzündendir. İslam, ezeli dünün ve ebedi yarının olduğu kadar her neslin "şimdi ve buradasının" da inşa edicisidir. Asli hüviyetinden uzaklaşmadığı her yer ve zamanda o asla nesneleştirilemez. Hep öznedir, aktiftir, aktüeldir, etkendir, etkindir.

Eline aldığı eşkıyadan "evliya", eline aldığı taştan "Taç Mahal", eline aldığı cahiliyyeden "saadet çağı", eline aldığı evladını diri diri gömen bir babadan dünyanın en adil yöneticisi, eline aldığı düşmanın torunlarından fatihler çıkarır. Bu, dinin sahibi olan Allah'ın "islam" adını verdiği "**teslimiyet yolunun**" tabiatında var olan bir niteliktir.

İslam'a karşı iki tür savaş açılabilirdi: Birincisi ona cepheden saldırıya geçip onu düşman ilan etmek. İkincisi onu bu niteliklerinden soyutlayıp hayata dair iddialarından vazgeçmiş müzelik bir inanç haline getirmek. Yani fosilleştirmek.

Sizce bu iki tehditten hangisi daha büyüktür?

Elbette ikincisi. İşte halkı Müslüman olan coğrafyalarda yerli-yersiz suni ilkah ürünü kadrolarla uygulanan seküler politikalar, İslam'ı onun mensup olduğu "bu dünyadan" vazgeçirmeyi, bu hayata dair iddialarından yoksun bırakmayı, hayatı inşa edecek insanı yetiştirmesinin önüne geçmeyi hedefleyen politikalardır.

Seküler politikaların en vahim neticesi, İslam'dan habersiz yetişen, onun cahili olan sözde Müslüman bireylerin yaşadığı iç boşluk ve manevi buhrandır. Seküler-laik politikalar sonucu İslam'ı azaltılan ya da tamamen İslamsızlaştırılan birey, bu politikaların uygulayıcılarının planladığı gibi, kendilerine dinin yerine alternatif olarak sunulan yarı-dinleştirilmiş resmi ideolojilere 'iman' etmemişlerdir. Edenler olmuşsa da bu yok hükmündedir. Geriye dinden ve imandan uzaklaştırılmış bomboş yürekler kal-

mıştır.

İşte misyonerler o boşluğu doldurmak için, surda açılan gediklerden "iç kaleye" hücum etmişlerdir. Sonuçta sekülер politikalarla dininden soğutulan ya da dinine karşı cahil ve lakayt bırakılan bireyleri "hedef kitle" ilan etmişlerdir. Armut pişmiş, ağızlarına düşmüştür.

Şimdi sormak lazım: Burada eğer bir mücrim aranıyorsa, kendi insanını misyonerlere "kolay lokma" olarak sunan sekülер-laik politikalar ve onların uygulayıcıları mı, yoksa misyonerler mi suçlanmalıdır?

Aklı başında herkesin birincileri işaret edeceğinden kuşkum yok. Diğerleri inançlarının gereğini yerine getiren insanlar. Onlar suçlanmayı değil, belki bir yerde tebrik edilmeyi hak ediyorlar. Çünkü onlar "**Hıristiyanım**" demişler ve dinlerini ciddiye alıp gereğini yapmışlardır. Asıl suçlular "**Müslümanım**" deyip de dinlerini ciddiye almayan, hatta ona bir misyonerin düşman olduğundan daha fazla düşman olan, dolayısıyla onu "birinci tehdit" ilan edip ona karşı savaş açanlardır.

Şu halde, utanması gereken kim?

EV SAHİBİNİN DE SUÇU VAR

Misyonerlik meselesinde en son suçlanacak kesim, misyonerlerdir. Buna daha önce de değinmiştik.

Bu ülkede misyonerlik faaliyetlerinden şikayet etmeye hiç mi hiç hakkı olmayan zümrelerin başında, resmi ideolojiye eklemlenen unsurlar gelmektedir. İnsanımızın imanını kundaklayan seküler politikalar, Hıristiyan misyonerler için bu ülkede İslam'dan soğutulan unsurları hazır lokma haline getirmiştir.

Şimdilerde misyonerlik nasıl ki yeniden hortlayan **"sömürgeciliğin keşif koluysa"**, seküler politikaların uygulayıcıları da bizim gibi ülkelerde **"misyonerliğin keşif kolu"** işlevini üstlenmişlerdir.

Türkiye ile birlikte Sovyet döneminde laik politikalarla dinlerine yabancılaştırılmış olan Orta Asya'daki Türki halklar, eski Yugoslavya'dan ayrılan Müslüman toplumlar ve Arnavutluk gibi militan laisizmin laboratuarı olmuş ülkeler, şimdilerde misyonerler için en verimli **'ekim alanlarını'** oluşturuyor.

Bütün bu coğrafyaların iki ortak noktası vardır: 1. Halkı Müslüman olmaları, 2. Çoğu zaman din düşmanlığına kadar varan seküler politikalarla İslam'dan koparılmış olmaları.

Bu hırsızın suçu.

Zaten önceki yazılarda hırsızın suçunu, hık-mık etmeden ve kimsenin hık-mık'ına yer bırakmayacak şekilde dile getirmiştik.

Bugünkü yazıdaysa **"ev sahibinin suçunu"** gündeme getireceğiz.

Evet, bu meselede sürekli "hırsızı" suçlayan ev sahibi de suçlu. Ancak ev sahibinin suçuna geçmeden, yüksek öğrenimini Kırgızistan'da, yani bizim gibi sistematik bir sekülerleştirme cenderesinden geçmiş bir coğrafyada yapan ve halen orada öğretmen olarak çalışan bir okurumun mesajını vermem gerekiyor:

"... Mesleğim icabı Kırgızistan'ın bir çok yerinde bulundum. Buradaki misyoner faaliyetleri bizleri de şaşırtıyor. Genelde Amerikan kiliseleri tarafından gönderilen gönüllüler, aileler-

den oluşuyor. Amerikan kültürünü yaymak amacıyla Soros Fonu gibi kuruluşlar yardımıyla faaliyet gösteriyorlar. Son dönemde Korelilerin sayısında da artış oldu. Bunlar genelde yoksul ve kimsesiz kişileri hedef alıyorlar. Artık o kadar mesafe almışlar ki, misyonerlik faaliyetlerini yerli insanlara yaptırıyorlar. Buna bizzat ben bir davette şahit oldum. Yerel dillere ve lehçelere çevrilmiş İnciller ve ilahiler... Ve bunu ezbere bilen yerli gönüllüler. Öyle dört elle sarılmışlar ki; kapı kapı dolaşıp davet etmeden, yiyecek giyecek vermeye varana kadar, her türlü maddi yardım yapılıyor. Bir seferinde bunlardan birini futbol maçına çağırmıştım, bana şöyle mazeret bildirdi:

"Yaşlı bir bayana söz verdim, bahçesinde çalışacağım!"

Misyonerlik... Misyonerler... Seküler politikalar... Militan laisizmin açtığı irtidat çığın...

Tamam, hepsine eyvallah da, ya inandığı değerlerden emin, o değerlerle ilişkisi sahici ve ciddi, kişiliğini iman ettiği vahye inşa ettirmiş, İslam'ı insan mutluluğunun öbür adı olarak gören, birbiriyle etle tırnak, tohumla toprak, meyveyle yaprak gibi ayrılmaz bir bütün oluşturan İslam ve insanı buluşturacak "yürek fatihleri" neredeler?

Onlar neden misyonerler kadar fedakar değiller?

Bunun sorumlusu da mı misyonerler?

Kabul.

Mevsim güz, ağa gaddar, tarla verimsiz, toprak çorak. Ama "güz ekinleri" gür ve gümrah bir hasadı müjdelemezler mi?

Hem, yere eken göğe bakar. Yere ekmedinizse, göğe de bakmayacaksınız demektir. Göğe bakmayacak, rahmete, yağmura göz ve gönül düşürmeyeceksiniz demektir.

Göğe bakmak...

Yani gözün duaya durması, gönlün duaya durması...

İnsanın iki ayaklı dua olup **"Yağdır mevlam su!"** diye yalvarması; **"İlahi, yardımın ne zaman!"** diye iltica etmesi...

Tarlanızda bıtırak görmeniz için, tohumunu ekmeniz gerekmez. Tarlayı boş bırakın yeter. O zaten kendisi biter. Çünkü varlığın yasasıdır: vücut (varlık) boşluk kaldırmaz.

Seküler politikalarla İslamsız bırakılmış yürekler satanizmden nihilizme, animizmden teslis Hıristiyanlığına varana dek, bir batıldan diğerine savrulup duracaktır.

İslam'ın son ve evrensel mesajını "irtica" adı altında tehdit sıralamasının en önüne yerleştirenler, tüm sahte mesajlara meccanen kredi açmış olduklarını unutmamalıdırlar.

Son Nebi'nin mirasına ağız dolusu hararet edenler, sahte peygamberlere kuluçkalık yapmaktan kurtulamayacaklardır.

Onlar Müslüman imanının bu topraklardaki 1400 yıllık (inanmayan Gazi Alparslan'dan önce Eyüp Sultan'a sorsun) kazanımını, bir insan ömrünü zor bulan geçmişlerine bakmadan yok etmeye hevesli görünüyorlar.

Onlar **"yersizler"**, onlar **"ontolojik evsizler"**, onlar **"kültürel yurtsuzlar"**.

Ya yerliler neredeler?

Evin gerçek sahipleri neredeler?

"DEVLET ELİYLE HRİSTİYANLIK PROPAGANDASI" MI?

İslam'a karşı hasmane bir tavırla yürütülen devlet politikaları İslam dışı din ve felsefelere yaramış, bu ülkede onların yayılmasına zemin hazırlamıştır.

Bunu kimse garip karşılamamalıdır.

Çünkü varlık, tabi olduğu yasa gereği boşluk kaldırmaz. Siz hakikate karşı top yekun savaş açarsanız, hakikatten boşalttığınız alanlara yalan gelip kurulur. Tabi ki siz de yalanın tetikçileri haline gelirsiniz.

Unutmayalım ki bu ülkede hala 15 yaşın altındaki Müslüman çocuklarına dinlerinin kaynağı olan Kur'an ve din eğitimi vermek "kanunla" yasak. Zavallı müftüler cami kürsülerinden bu konuda kendilerini zor durumdu bırakmamaları için halka yalvarıyorlar.

Ben "İslam'ı öğretmek neden yasak da Hıristiyanlık ve diğerleri neden serbest" demiyorum. Halk desteği 0.03 olan zihniyetlerin Hıristiyan misyonerlerine karşı başlattıkları savaşı aslında dinlerin tümüne karşı açılmış savaşın bir parçası olarak görüyorum.

Onların Enver Hoca Arnavutluk'unu hortlatmak isteyen din karşıtları olduğunu herkes biliyor.

Fakat benim ve benim gibi düşünenlerin asıl itirazı İslam'a karşı devlet desteğiyle yürütülen mücadele. Yani bu halkın dinine karşı bu halkın vergileriyle ayakta duran kurumlar örtülü ya da açık bir savaşı yürütüyorlar. İşte insanın zoruna giden bu. Müslümanların devlet politikalarını belirleyenlerden istediği şey Hıristiyanlara da savaş açmaları değil. Onlara gösterdikleri anlayış ve hoşgörüyü vergileriyle "devlet" adlı aygıtı besleyip ayakta tutan çoğunluğun dinine karşı da göstermek.

Devletin İslam dışı dinlere karşı bu hoşgörüsü bazen hoşgörü olmanın ötesine de gidiyor. İşte posta kutuma düşen şu mesaj, özgürlükçü olduğunu ısrarla vurgulayan bir vatandaşa ait. "Devlet eliyle Hıristiyanlık propagandası" başlıklı bu metni siz okur-

larımla paylaşmak istiyorum:

"Bodrum'daki evimde dijital uydu var. Ama her yıl ayarlarının düzeltilmesi gerekiyor. Ben de kendime düşeni yapıp bir usta çağırdım. Usta ayarları yaptıktan sonra yeni kanallara bakmaya başladım. Uydulardan biri TÜRKSAT 1C. Yani tüm Türk kanallarının bulunduğu dev uydu. Bir de baktım iki yeni kanal yerleşmiş. Biri 18. sıradaki God isimli kanal, diğeri 19. sıradaki God Revival. İzledim. İnanamadığım için ertesi sabah kalkınca yeniden izledim. Sonuç ikisi de misyoner kanalı. Hani şık giyimli, ..., ağzı kalabalık adamlar çıkıyorlar ve ellerinde İncil, Hıristiyanlık propagandası yapıyorlar ya, işte onlardan. İyi niyetli olduklarını düşünmeyin. ***Çünkü dış ülkelerde kimse onları izlemek için Türk kanalları ile dolu bir uyduyu evine bağlatmaz. Demek ki yalnızca Türk seyircisine sesleniyorlar.*** *Yani parası yerinde, İngilizce bilen Türk gençlerine. Zaten din değiştirenler de aynı kesimden. .. Bu uydunun kapasitesi büyükse bazı yabancı kanalların kiralaması mümkün, ama devlette işlerin nasıl yürüdüğünü bilirsiniz.* ***Bir Müslüman tarikatı gelip uyduda yer istese buna izin verilir miydi? Ya Hıristiyanlık propagandası yapan kanallara ne demeli? Kimse yanlışlık oldu demesin! Çünkü adlarından belli ne tür iş yaptıkları.*** *... Ben özgürlükçüyüm dedim ya, bu dini kanallar, misyonerler başka uydularda olsa dikkat bile etmezdim. Beni rahatsız eden kendi televizyonlarına zorluk çıkaran, büyük paralar talep eden, çoğunun kapanmasına neden olan devlet malı uydularımızın misyonerlere kiralanması.*

Bana garip geldi, siz ne düşünüyorsunuz?"

Vallahi, bana hiç garip gelmedi.

Daha geçen gün Anadolu'daki metropol şehirlerden birinde radyoculuk yapan bir dost geldi. İslâmi duyarlıklı yayınlar yapan bir radyo bu. **"Yasal olarak kapatmak için bir suç unsuru bulamayınca şimdi de tacize başladılar"** dedi. Mevcut yayın-yönetim kurulu listesini beğenmemiş Ankara'daki efendiler. Gerekçe de göstermemişler, "beğenmedim" o kadar. Tam dört kez yeni liste verdik. Biz gönderiyoruz, onlar yeni isimleri de kabul etmiyorlar. Oysa ki radyo bir AŞ. Adam bu AŞ'nin hissedarı. Adama "Seni Ankara'nın gözü tutmamış, hisselerini devret" diyemeyiz ki. Hadi dedik, peki kim alacak? Değerini bulmuyorsa adama "Hibe et" mi diyelim?"

Evet, işte böyle...

Şimdi bana neden garip gelmediğini anladınız mı?

9. senfoninin babası Demirel tesbitinde haklı. Bu millet bu seçimde, oy atar gibi değil, yumruk vurur gibi sandığa gidecek. Bu yumruğun muhatabı belli: kendi inancına karşı savaş açan mahut sürecin mimarları ve onların destekçileri.

Onlar milletin inancını "bir numaralı tehdit" ilan edip, devletin uydusundan Misyonerlere istasyon verenler değil midir?

V. BÖLÜM

DİYANET'TEN HAYIRLI BİR ADIM

Kurumlar da tevbe etmelidir. Çünkü bazen günahlar ve sevaplar kurumlaşabilmektedir. Günümüzde, tam da günahın - hem mecazi hem hakiki anlamıyla- kurumlaştığı bir durumu yaşamaktayız.

Diyanet, post modern darbe sürecinde çok günah işledi. En azından yapılan bunca zulme sessiz kaldı. Bazen kendisi de ucundan kıyısından bu "post modern günaha" bulaştı.

Oysa ki, dine karşı yapılan çirkin saldırılara ilk karşı çıkması gereken kurum Diyanet'ti. Çünkü post modern darbe sürecindeki saldırılar kurumsal saldırılardı. Kurumsal saldırıya bireysel savunma kifayet etmedi, edemezdi de. Ezdi geçti. Elbette kurumsal savunma gerekiyordu. Ve bunu da, her şeye rağmen Diyanet'ten beklemek, Müslümanların en doğal haklarıydı. Fakat Diyanet şimdiye kadar tüm beklentileri boşa çıkardı.

Zulüm karşısındaki suskunluğuna hangi mazereti geçirirseniz geçirin, bu onu aklamayacaktır. Fakat hakkını da yemeyelim; geri adım atmamakta direndi. Onun, sadece olumsuz anlama gelen suskunluğunu görüp de, olumlu anlama gelen suskunluğunu görmemek olmaz. Evet, malum sürecin mimarlarına "Nasıl fetva arzu buyururdunuz? Farz mı olsun, vacip mi?" türünden temenna çakan ulema-yı rüsum gibi de yapmadı. En azından suskun kaldı.

Tabi ki diyanet, sadece tevbe etmekle kalmamalıydı. Aslında onun, günah işleyen kurumları tevbeye çağırmak gibi bir görevi de olmalıydı. Diyanet, bu süreçte en çok da devleti tevbeye çağırmalıydı. Çünkü malum süreçte "devlet" adına çok günah işlendi ve halen de işlenmeye devam ediliyor.

Ama, buna da şükür. Hani at yerine eşekle gelin giden evde kalmış kızın hikayesini hatırlayın: gelin alayını izleyen bir çocuğun "Geline bakın, eşeğe binmiş!" dediğini duyunca "Buna da şükür kızım!" demiş ya. İşte öyle.

"Güncel Dini Meseleler İstişare Toplantısı", neresinden ba-

karsak bakalım hayırlı bir adımdır. Diyanet'i bu teşebbüsünden dolayı tebrik ediyoruz. Umarız göç gide gide düzelir ve bu hayırlı adım eksikleri noksanları tamamlanarak "sırat-ı müstakim" üzere gerçekleşen bir "yürüyüşe" dönüştürülür.

Toplantıda alınan kararların bir çoğu, öteden beri savunduğumuz görüşlerdi. Bu haliyle karar metni, altına imza atılacak bir metin olmuş. Düzeyli, dengeli, dinin sabitelerini ve değişkenlerini gözeten, geleneği hoyratça süpürmeden –fakat onun otoritesi altında da ezilmeden- yeni bir "din dili" geliştirme sancısı taşıyan bir metin.

Bu milletin ihtiyacı var. Piyasa öylesine boş ki, çılgının biri "**Ben peygamberim!**" diyor, arkasına binler dökülüyor. Emin olun ki, -Hâşâ- "Ben tanrıyım, yere inip ete-kemiğe büründüm" dese, irtidat politikaları sonucu dininden ve imanından koparılmış on binler içerisinden ona da kul olan binlerce zavallı çıkacaktır...

Yurt içinden, yurt dışından o kadar çok, o kadar çeşitli soru alıyorum ki, tahmin edemezsiniz. Bunlar, tek kişinin, ya da üçbeş kişinin altından kalkabileceği şeyler değil. Bazıları nikah, boşanma, feraiz, tebenni, riba, akitler, yeminler gibi klasik konularda. Fakat hemen hepsi de yeni durumlara ilişkin. Bazıları ise klasik fıkhın çerçevesini çok çok aşan konularla ilgili...

Kim, bu ağır sorumluluğun altına tek başına girme cüretini gösterebilir ki? Yeni "fetvalar" bile yeterli değil; adlı adınca anlım, yepyeni "içtihatlar" gerekiyor. **Fakat, günümüzde artık içtihat "kişilerin" değil, "kurulların" altından kalkabileceği bir sorumluluktur.** Bu kurullar –siz buna "**alimler konseyi**" de diyebilirsiniz-, sadece bir ülkenin alimlerinden değil, tüm İslam topluluklarının alimlerinden oluşmalı. Bu konseyde yer alan alimler, ilim, takva, irfan ve celadet sahibi, hem temel referansları, hem geleneği hem de bugünü çok iyi bilip bunlar arasında sentez ve analiz yapabilen, meselelere her hangi bir ideolojinin at gözlüğünden değil, ilahi bir inşa projesi olan vahyin penceresinden bakıp "**din insan içindir**" diyen, "**medeniyet perspektifine**" sahip kimseler olmalıdır.

Diyanet kurumu, eğer önündeki engeller kaldırılır, kendisi de üzerinde bulunduğu coğrafyanın omuzlarına yüklediği ağır sorumluluğu idrak ederse, bu işi becerebilir. Çünkü bu topraklar,

bu işe ev sahipliği yapmak için gerekli olan tarihi misyona sahiptir.

Elbette, her hayırlı girişimde olduğu gibi bu girişimde de eksikler, noksanlar olacaktır. Toplantıdan çıkan "fetva" niteliğindeki kararların kamuoyunda tartışılması da doğaldır. İçtihat içtihadı nakzetmezken, fetva fetvayı neden nakzetsin. Varsa kendisini fetvaya ehil gören kişi ve kurumlar, onlar da kendi gerekçeleriyle kendi fetvalarını yayınlasınlar. Burada bu fetvaları veren kurula düşen "totaliter" bir zihniyetle dayatıcı olmamaktır ki, bunu yapmaya ne "mevzuat" müsait, ne de -bildiğim kadarıyla- kendileri böyle bir şeye niyetliler.

Aslolan, dini konularda konuşması gerekenlerin artık kamuoyu önünde konuşmaya başlamalarıdır. O zaman, susması gereken cahiller hadlerini bilip susacaklardır. Din alanını otoritesiz bırakmak sistemin kasıtlı olarak uyguladığı bir politikanın sonucu muydu, onu bilemem. Fakat, görünen durum ne yazık ki bu. Onun için de her alanda işin mütehassısları konuşurken, din alanında tam bir curcuna yaşanmaktadır.

Ama bu işin yumuşak karnı, Diyanet'in devletle olan 'uygunsuz' ilişkisidir. Bundan dolayı, içerisinde Diyanet'in olduğu her fetva ve içtihat girişimine karşı, çoğunluğu Ebu Hanife gibi "sivil" kalmayı içtihadın şartlarından bilmiş bir müçtehide bağlı olan Hanefilerden oluşan bir halkın tereddüt sergilemesi, sadece normal değil, aynı zamanda "din sağlığı" açısından "şarttır" da.

"Eğer vali benden Vasıt mescidinin kapılarını saymak gibi sıradan bir iş istesin, yine kabul etmem. O haklı-haksız hüküm verecek, ben mühür basacağım ha? Allah'a yemin ederim ki bu mümkün değil!"

Bu sözler tarihe "en büyük imam" olarak geçmiş olan **Ebu Hanife Numan b. Sabit**'e ait.

İmam Azam, bu cevabı Emevilerin ünlü Kûfe valisi **İbn Hübeyre**'nin şu teklifi üzerine vermişti:

"Üzerine imza koymadığın hiçbir yasa yürürlüğe konmayacak. Sen izin vermeden devlet hazinesinden bir tek kuruş çıkmayacak!"

Tekliften ve verilen ret cevabından da anlaşılacağı gibi, Emevi halifesi adına Kufe valisi tarafından İmam'a en yüksek yargı makamı teklif ediliyordu. İmam, reddetmesi durumunda başına gelecekleri bildiği halde, bu teklifi şiddetle reddetti.

Kendisine diğer alimler tarafından hayli rica edildi. Bu teklifi reddetmesi halinde can güvenliğinin bile bulunmadığı hatırlatıldı. Fakat o, bütün bu ricalara şu cevabı veriyordu:

"Bu dünyada cezalandırılmak, ahirette cezalandırılmaktan evladır. Yöneticinin beni öldürmeye gücü yeter, fakat tekliflerini kabul ettirmeye asla!"

İbn Hübeyre bu görevi kabul ettireceğine dair yemin etmişti. Emevilere daha fazla düşman kazanmamak için İmam'ın ölümüyle sonuçlanacak bir ceza istemiyordu. Yukarıdaki rivayetleri kaydeden İmam Ebu Hanife'nin en çaplı ilk biyografilerini kaleme alan **Mekki** ve **Kerderi**, valinin şu sözünü de kaydederler:

"Onu ikna edecek biri yok mu! Hiç değilse benden süre tanımamı istesin. Ve bu arada beni ikna edici bir çare düşünerek yeminimden kurtarsın."

Emeviler gitti Abbasiler geldi. Yeni yönetim de aynı teklifle geldi. Bu kez teklifi yapan bizzat Abbasi halifesi Ebu Cafer Mansur'du. En yüksek yargı organının başı olmayı teklif ediyordu. İmam'ın Halife'ye cevabı şu oldu:

"Eğer beni görev teklifi için buraya çağırdıysan bilmelisin ki ben bu işi yapamam. Bu işi yapacak kimse dirayetli olmalı. Size, ordu komutanlarına ve diğer yüksek makam sahiplerine söz dinletebilecek, şeriatın gereğini yaptırabilecek güce sahip olmalıdır. Gerektiğinde sizin, şehzadelerinizin ve yüksek rütbelilerin aleyhinde hüküm verebilmelidir. Buna ise benim gücüm yetmez." (Mekki s. 191)

Her ret cevabına karşılık ısrar daha bir şiddetlenip işin içine tehdit de karışınca, İmam Halifenin yüzüne beraber şunu söylemek durumunda kalacaktır: **"Senin etrafındaki insanlar kendi keyiflerine göre hüküm verecek birini istiyorlar. Fakat ben bunu asla yapmam. İsterseniz beni Fırat'a atıp boğmakla tehdit edin. Karar sizin aleyhinize olsa da, o kararımı geri almam. Siz de buna razı olmazsınız. Bu iş olmaz..."**

80 yaşındaki İmam'ın akıbetini biliyorsunuz: Bu teklifi reddettiği için hapsedildi ve teklifin reddi mevcut yönetimi ret anlamına alındığı için de içeride zehirlenerek hayatına son verildi. O, vasiyetiyle de "Büyük İmam" olduğunu isbat etmişti:

"Beni gasp edilmemiş bir toprağa gömün!"

Birazcık uzayan bu tarihi hukuk mücadelesini burada noktalayıp, asıl konumuza dönebiliriz.

Geçen yazımız, halkın Diyanet'e güvenmekte tereddüt göstermesinin sadece "normal" değil, din sağlığı açısından aynı zamanda "şart" olduğu tesbitiyle bitiyordu.

Evet, Diyanet, sistemin dini baskı ve kontrol altında tutma çabasının bir aracı olmadığını isbat edinceye kadar, bu böyle olmaya devam edecektir.

"Ben Hanefi mezhebine mensubum" diyen herkes, işte yukarıda hayatından birkaç kesitin dile getirildiği İmam'ın bağlısı olduklarını iddia etmiş oluyorlar. Ve bu ülke Müslümanlarının kahir ekseriyeti Hanefi mezhebine mensup. Her ne kadar bu mensubiyet bir çokları için lafta kalan içi boş bir mensubiyetse de.

Peki, ya bu ülkedeki dînî bürokrasinin tepesinde oturanların Büyük İmam'a kıyasla konumları ve durumları nedir?

Bırakınız böylesine bir celadeti, en haklı oldukları meselelerde dahi adına hareket ettikleri Müslümanların ve mensubu ol-

dukları din olan İslam'ın onurunu koruduklarına kendileri kaniler mi?

Diyanet İşleri Başkanıyla yapılan söyleşiyi okumuş olanlarınızın, bu soruma bıyık altından güldüklerini görür gibiyim.

Zor bir durum. Allah yardımcıları olsun. Biz onları ve içinde bulundukları sıkıntılı durumu anlamaya çalışıyoruz. Sanırım onlardan da bu ülkenin itilip-kakılan, ezilip-horlanan mağdur müminlerini anlamaya çalışmalarını istemek en doğal hakkımız.

Ve bir şeyi daha: Din hakkında dinsiz ve imansızın her çeşidi ahkam keserken, namaz-ve ezan hakkında ömründe cami cemaat yüzü görmemiş namazsız-niyazsızlar ekranlarda ve gazete köşelerinde saçmalarken, susmayıp gerekeni söylemelerini...

Göreceksiniz, o zaman Diyanet de itibar kazanacak, mensupları da.

Din mi? O itibarını sahibi olan Allah'tan alır. Onun bizim kazandıracağımız itibara ihtiyacı bulunmamaktadır.

İMAM GÖRÜNCE NEYİ HATIRLIYORSUNUZ?

Cumhuriyet dönemi din-devlet ilişkileri, istisnai durumlar ve dönemler hariç, hep din aleyhine yürümüştür.

Yeni rejimi şekillendiren kadrolar, dinle şu ya da bu biçimde sorunu olan kadrolardı. Tepeden modernleştirmeci, iflah olmaz biçimde batıperest, kendi değerlerine güvenini yitirmiş Osmanlı artığı unsurlardan oluşuyordu.

Bu milletin can damarı dindi. Onlar, bu milletin başına ne geldiyse, hepsini dinin hanesine fatura ettiler. Bu Osmanlı batıcılarının da, Cumhuriyet batıcılarının da yaptığı ortak yanlıştı.

Batı karşısında yenilmişliğin acısını, dini kıyasıya eleştirerek, dini değerlere düşman olarak, o değerlere bazen savaş açarak dindirmek gibi akla ziyan bir yol seçtiler. Din onlara "yenilenleri" hatırlatıyordu. Onlarsa asla yenilenlerin yanında görünmek istemiyorlardı. Onun için de "yenenlerin" yanına, yani "düşman safına" geçtiler.

Dostun yanında görünmekten utanıp sıkılanlar, düşmanın yanında görünmekle iftihar edecek kadar öz benliklerine yabancılaşmıştılar. Bununla da kalmadılar. Kendi değerlerine düşmanın gözüyle bakmaya başladılar. Orada da durmayıp kendileri gibi bakmayanlara düşman oldular. O da yetmedi, düşmanın yapamadığını yapmaya kalkıp, tüm güçlerini değerleriyle savaşa hasrettiler. O değerleri hayatında, ticaretinde, siyasetinde, sanatında, suretinde, siretinde, kıyafetinde yaşatanları "düşman" ilan ettiler.

Sonuç mu?

Sonuç ortada. Engizisyon dönemi orta çağ kilisesinin resmi din dili olan Latince ve onun harfleriyle hiç sorunu olmayanlar, Kur'an'ın indiği harflerle "Allah" ve "Muhammed" yazısını görmeye bile tahammül edemez bir noktaya gelip dayandılar.

Başlangıçta şöyle düşünüyorlardı: "Kur'an'ı İncil'e, camiyi kiliseye, imamı papaza benzetebilirsek, İslam'ı da Hıristiyanlık'a benzetebiliriz. Dolayısıyla, biz de "yenilenler" arasında olmak-

tan kurtulmuş oluruz. Galiba "yenenlerin" sırrı burada yatıyor. Biz de "yenenlerden" sayılmamız için böyle yapmalıyız..."

İşte bu düşünceyle önce en kolay unsuru hedef seçtiler: İmam.

İlkin aç bıraktılar. Dilenci ettiler. Onurunu yok ettiler. İnsanlar nazarındaki saygın konumunu beş paralık etmek için basından tiyatroya kadar kullandılar. Bunca yıl bir zümre hakkında böylesine "kara propaganda" yapılırsa, o zümre ağzıyla kuş tutsa kendini saydıramaz.

İmamlar, vaizler, hatta bütün bir 'din görevlileri' camiası işte bu acımasız propagandanın kurbanı oldular. Daha sonra onları midelerinden yakaladılar. Devletleştirilen bu sınıfı bordro mahkumlarının en gerisine, yani hücre mahkumuna çevirdiler. Bir yandan da iyi eğitilmemeleri için elden gelen arkaya konulmadı. Aynı idare kendi düzenlediği eğitim içerisinde öz eğitim-üvey eğitim türü ayrımlar icat etti, uyguladı.

Ve maksat hasıl oldu. İmamlar sonunda bir miktar da olsa papaza benzetildi.

Nereden mi biliyorum?

Geçen, emsallerinin hayli üzerinde bir donanıma sahip yüksek okul mezunu bir köy imamı, dokunsan patlayacak kadar dolu bir yürekle soruyor: Din işlerinden sorumlu devlet bakanının karşısına sarığım ve cübbemle geçip bir tek soru sormak isterdim:

- **"Ben size neyi hatırlatıyorum? Ben insanlara neyi hatırlatıyorum?"**

Cevabını kendisi veriyor:

- Ölümü, ölüyü, cenazeyi... Ve ekliyor "İnsanlar beni görünce hayatı hatırlamalı. Bana ölüme bakar gibi değil, hayata bakar gibi bakmalı. Mesela köyümde dersler boş olsa dahi ilköğretim okulunda derse girme hakkım yok. Oysa ki öğretmen de yüksekokul mezunu, ben de. Fakat beni sistem cenaze işlerine mahkum etmiş. Elimden insanı almış. Beni insansız bırakmış. Yani ölüye mahkum etmiş. Ölüye, bir bakıma ölüme..."

Evet, özellikle taşrada artık "imam" deyince "ölü" hatırlanıyor. İnsanlar imam görünce akıllarına "cenaze işleri" geliyor.

Bu, bu ülkede 80 yıldan beri sürdürülen "Hıristiyanlaşmış bir İslam" projesinin ilk ayağında küçümsenmeyecek bir mesafe alındığının göstergesi. İmam kadrosunu sorun edenleri anlıyorsunuz değil mi?

Bir ilerisi, kiliseye benzer bir cami.

İslam Hıristiyanlaştırılırsa, dini ve dini görünürlüğü hasım ilan eden azgın azınlık yenilgiden kurtulup yenmiş mi olacaklar?

Evet, yenmiş olacaklar. Fakat küçük bir farkla: Dünkü düşmanı değil, düşman adına onların yenemediği kendi öz değerlerini.

Peki, bu durumda kimden teşekkür bekleyecekler?

Herhalde değerlerine düşman oldukları bu milletten değil. Karşılarında ezildikleri yenenler sınıfı da, bu "düşman kardeşlerine" bir kıyakta bulunsunlar artık.

DİYANET'TE YENİDEN YAPILANMA ŞART

Abant'ta, onu daha yakından tanıma fırsatım oldu. **Mete Tunçay**'ın yanında genel kurula eş başkanlık ettiği gibi, benim dahil olduğum alt komisyonun da başkanıydı. Daha sonra da birkaç mecliste beraber olduk.

Rasyonelliğine rağmen kalbî, uluslararası ününe rağmen mütevazı idi. Onun bende bıraktığı izlenimi tek kelimeyle ifade etmek durumunda kalsam, o kelime **"itidal"** olurdu.

Mehmet Aydın Hoca'dan söz ediyorum. O şimdi **Diyanet**'ten sorumlu Devlet Bakanı. Gazetemizde yayımlanan 26 Kasım tarihli röportajında, üzerinde durulması gereken bazı tesbitlerde bulunuyor Hoca.

"Her şeyden önce nazari ve ameli boyutları sağlam şekilde inşâ edilmiş bir yeni İlm-i Kelam'a, bir Din Felsefesi'ne ihtiyaç var. Dahası, Kur'an merkezli fikri ve ilmî bir açılıma ihtiyaç var" diyor.

Ona göre, **"şimdi karıştırma Kitab'ı, zaman değişti"** demenin ruh alemi Kitab ile yoğrulmuş Müslüman Türk'ü (ve dahi Kürdü, Arabı, Çerkez'i, Laz'ı) nasıl bir maddi ve manevi çöküntüye uğratacağını tahmin etmek için tarih filozofu olmak gerekmiyordu.

Bu yerden göğe haklı tesbitleri yapan Aydın şimdi icra makamında. Sorumlu olduğu Diyanet'i, bu tesbitler ışığında yeniden yapılandırmak için elinden geleni yapacağından kuşkumuz yok.

Diyanet'in kullandığı "din dili" (bu ifadeyi kelami anlamından öte, Dînî Hitabet'i de içine alacak bir biçimde kullanıyorum), artık hiç kimseyi tatmin etmeyen, muhatabı uyuklatmaktan başka bir işe yaramayan "köhne" bir dil. Bu dilin köhnemişliğine bakan dininden habersiz kimi önyargılı kesimler, din diliyle dini aynı şey sanma gafletine düşerek, dinin de "köhnemiş" olduğu sonucuna varıyorlar.

"Bu onların sorunu, dinlerine Fransız kalmasalardı" diye-

rek geçiştiremeyiz olayı.

Ya insanlara dini sunma görevi üstlenenlerden kaynaklanan sorunlara ne demeli?

Bu sorunun çözümü için de yeni bir İlm-i Kelam'ın gerekliliği ortada. Bu İlm-i Kelam, hitabi/retoriksel değil, Kitâbi, yani Kur'âni olmalıdır. Cedelci/polemikçi değil, tanıtıcı olmalıdır. Savunmacı ve olumsuzlamacı değil, kendinden emin ve isbatçı olmalıdır. "**El-fark beyne'l-firak**"çı değil, "**el-muvafakat**"çı olmalı, yani, çatışma noktalarını öne çıkaran değil birleşme ve uzlaşma noktalarını öne çıkaran bir yapıda olmalıdır.

Kadim İlm-i Kelam'ın Kitabi olmak yerine hitabiliği öncelemesi, akidenin sulandırılmasıyla neticelendi. Akideden olmayan bir çok unsur akidedenmiş gibi sunuldu. Bu sulandırma, ibadetlere de yansıdı. Âdetler ibadetleştirilince ibadetler de âdetleştirildi. Sonuçta cahil sofular dine zam, düpedüz cahiller de dinden ıskonto yapmaya başladılar.

Öyle bir noktaya geldik ki, geçenlerde bu sorunlar çerçevesinde konuştuğumuz İslami akla sahip bir köşe yazarı arkadaşım, söz arasında "**Batıl inançları fazla kurcalamamak lazım, galiba hurafeyi atınca dinden de bir şeyler gidiyor**" demeye getirdi sözü.

Benim ağzım açık kaldı. Dindar camia içerisinde yazıp-çizen birini bu yargıya vardıran neydi? Yoksa Artık Müslümanlar da kendi dinlerine Hıristiyan dindar aydınlar gibi mi bakmaya başlamışlardı? Kant gibi "**imanla aklın arasını ayırmadan olmaz**" demeye kaç adım kalmıştı? Ve biz "aklı olmayanın dini de olmaz" mütearifesinden "aklı imana karıştırmayacaksın arkadaş" noktasına nasıl, hangi iman metamorfozları sonucunda getirilmiştik.

Ve bu süreç, Kur'an'ın inşa ettiği "akleden kalbin" aleyhine böylesine vahim boyutlara varırken, bu ülkede varlığını dine borçlu olan Diyanet ne yapıyordu?

Ne yapacak, elbette daha önemli işler yapıyordu.

Adı "**Dini Yayınlar Fuarı**" olan fuarlar açıp, dini yayınlara sansür uyguluyordu. Ortaçağ Engizisyonunu hatırlatan zihniyetle, bazı eserlerin üzerine çarpı işareti atıyordu.

Devletin yasaları, yasakları, kolluk güçleri, adliye mercileri yetmemiş gibi, bütün bunların rolünü tek başına üstlenerek,

sanık sandalyesine oturttuğu kitabı suçluyor, yargılıyor, infaz ediyordu.

Diyanet, sansürcülük gibi üstüne lazım olmayan işler yaparken, siz onun mensupları arasında acaba kaç Turan Dursun var diye merak edip duruyordunuz. Çünkü bazı Diyanet görevlileri "dindar imam" avcılığına çıkıp, onları "mürteci" diye bazı mahfillere şikayet yarışına girmişlerdi.

Evet, "**dindar imam**" olmak, Diyanet içerisinde artık kuşku odağı olmak anlamına geliyor. Geçenlerde bir dergi, yaptığı soruşturma çerçevesinde, "**70'lerde 80'lerde olduğu gibi neden kitleleri motive eden karizmatik imam-hatipler yok**" diye soruyordu?

"**Diyanet teşkilatındaki çözülme, karizmayla bastırılamayacak seviyelerde**" demekten başka ne söylenebilirdi ki? Bu gidişin önü alınmazsa, yakın bir gelecekte "inançlı müftü – inançsız müftü" ayrımı yapmak zorunluluğu hasıl olacak gibi. Geçenlerde bir hac firması yetkilisi, "Uyarsanız da, Diyanet'in hac bürosundaki birileri, Ramazan'da sigaralarını gizli içseler" diyordu. Şaştım kaldım.

Mehmet Aydın Hoca, Dinimiz için de, Diyanet'imizi için de bir umut. O başarılı olursa, hepimiz sevineceğiz.

ZORLA DA DUA OLMAZ Kİ!

Bu ülkenin en sorunlu alanlarından biri din-devlet ilişkileridir. Dinin devlete bir şey yapması söz konusu olmadığına göre, devlet dini ne yapacağına karar verinceye kadar bu alan sorunlu olarak kalmaya devam edecektir.

Devlet bir karar vermelidir: Dine hasım mı olacaktır, hısım mı olacaktır, tarafsız mı kalacaktır?

Bu soruların cevabı öyle lafla olmaz. Mesela dine olur olmaz müdahale ederek, onu vesayet altına alarak, dindarların neye ne kadar inanacaklarına kıl aldırmadığı burnunu sokarak "tarafsızlık" iddiası gülünçtür.

Devlet, dinle sorunlu kesimlerin tarafını tutarak onların dindarlara karşı sözcülüğünü yapmakta, hatta onlar adına dindarlara sopa çekmektedir. Bu alışkanlığından sıyrılmadığı sürece, dine karşı hasım gibi algılanmaktan kurtulamayacaktır.

Din-devlet ilişkilerinin en sorunlu alanı teşkil ettiği bir ülkede, ebette Diyanet de sorunlu kurumlardan biri olmak durumundadır ve öyledir de. Sorunlu bir kurumun elemanı olmak, bu sorunları bizzat yaşamak demektir.

Diyanet camiası içerisinde din-devlet ilişkilerindeki gerilimi en çok hisseden kesim, halkla en çok yüz yüze gelen imam-hatiplerdir. Yönetim kadroları ve müftülerin, bu ülkedeki din-devlet gerilimini imamlar kadar hissetmediklerini düşünüyorum. Bu kadrolar, milletten çok devlete yakın konumdadırlar. Çoğu kez kendi camialarının haklarını ve dinin hukukunu üst makamlar nezdinde temsil etmek yerine, yukarının dayatmalarını ve talimatlarını aşağıya ileten bir ara kablosu hüviyetine mahkumdurlar. Bazen de kraldan çok kralcı geçinerek, zaten ezilmiş ve horlanmış olan camialarının ensesinde boza pişirmeye kalkarlar.

Özetle imam-hatipler, bu işin çilesini en çok çeken kesimdir. Milletle devlet arasında sıkışmış olmanın bunalımını her an yaşarlar. Dini olanla resmi olan arasındaki farkı en aza indirme işi, mümkünse millete hiç hissettirmeme işi, imam-hatiplerin omuzlarına yıkılır.

Peki, bu mümkün müdür?

Ne mümkün efendim, ne mümkün? Adeta muhaldir. İmam-hatiplerden olmazı oldurmaları istenmekte, bu da onları cendereye sıkıştırmaktadır. Düşünsenize bir imamın halini? İmam-hatiplerin içinde bulunduğu sıkıntılı durumu **"yukarı tükürsen bıyık aşağı tükürsen sakal"** deyimi çok güzel ifade eder.

İşte bu nedenle hiçbir imam-hatipten bu ülkede görevini tam yapmasını kimse bekleyemez. Bırakınız beklemeyi, bir imam-hatibin görevini tam yapması bu ülkede suç teşkil eder. Görevini tam yapmaya kalkan her imam-hatip, karşısında devleti bulur. Hatta devletten önce kendi amirini, bağlı oldu teşkilatı bulur. Tabi ki onlardan önce yeminli din karşıtları tepesine üşüşüp de işlerini bitirmezse.

İşin "nasılını" açıklamak için, imam-hatip kelimelerinin manalarını hatırlamamız yeterlidir. İmam "önder" demektir, hatip de hepinizin bildiği gibi "hitap eden, konuşan" demektir. Peki imam-hatipler her hangi bir meselede toplumda önderliğe girişebilirler mi? Eğitimleri, konumları, imajları, gelirleri, hakları ve hepsinden öte yetkileri buna müsait midir?

Ya hatiplikleri? Her Cuma ellerinde gördüğümüz ve bu ülkedeki 60.000'i aşkın imamı "papağan", hatta "merkezin hoparlörü" derekesine düşüren bu uygulama neyin nesidir? Hani hem "imam" hem de "hatip"tiler? Böyle hatiplik olur mu? Bir teşkilat kendi mensubunu bu kadar aşağılayabilir mi?

Peki, namazda cemaatin en önüne geçen bu kesimin, toplumdaki saygınlık sıralamasında yerleri nerededir? Bunu hiç soran var mı?

Bu ülkede hayvan haklarını arayıp sormak cesaret gerektirmezken, neden imam-hatiplere yapılan hakaretin hesabını sormak cesaret gerektirir, bunu hiç düşündünüz mü?

İşte, Kemal Gürüz ve Kemal Alemdaroğlu sık sık imam-hatiplere hakaret ediyor. Bir zamanlar Tansu Çiller siyasi muhalifine **"Mesut onbaşı"** dediği için, birileri bunu onbaşılara hakaret sayarak onları mahkeme kapılarına yığmıştı. Çiller'in sözünün hakaret olması şöyle dursun, belki iltifat bile sayılabilirdi.

Fakat ülke insanının gözünün içine baka baka adı geçen şahıslar binlerce imam-hatibe hakaret ediyorlar. Bu durumda onu-

runu önemseyen her imamın kişilik haklarına saldırıldığı gerekçesiyle mahkeme kapılarına yığılması gerekmiyor muydu? Hukuk devletinde hiçbir suç cezasız kalmamalı. Bu suçu işleyenler Gürüz ve Alemdaroğlu olsa bile.

Ebette gerekiyordu. Fakat zor. Neden, biliyor musunuz? Bir zamanlar Diyanet İşleri Başkanlığı yapmış bir tefsir profesörü, çıkartıldığı ekranda hakarete uğramış kendi camiasını savunacak yerde, kalkıp hakaret edenleri savunuyor da ondan.

Sendikalı imam-hatipler haklı olarak "bize hakaret edenin cenazesini kılmayız" diyorlar. Eski Diyanet İşleri başkanının içi epey geniş olmalı ki, hiç alakasız kıyaslar yapıyor. Hakaret sahiplerine yine bir çift söz yok. Ve sonunda **"Cenaze namazı dediğiniz duadan başka nedir ki"** diyor ve tehdit edercesine ekliyor, **"mevzuat gereği mecbur kıldıracaklar"**.

İlahiyat çıkışlı haber spikerimiz çıkıp da sormuyor: **"İyi ya hocam! Cenaze namazı duaysa, içinden gelmeyen birine zorla da dua edilmez ki!"**

Mesleği askerlik olanların dahi üstlerinin vicdanlarına aykırı talimatlarına uymadığı bir dünyada, bizim imamlara siz "mevzuat gereği" zorla dua mı ettireceksiniz?

Bir yanda daha fazla hak ve özgürlük derken, öte yanda imamların vicdanına kelepçe vurmaya kalkmak, öyle mi?

İMAM-HATİPLİLERİN ÖNÜNÜ KESMEK KİME NE KAZANDIRIR?

Akademik tezler çerçevesinde eski birkaç araştırmanın varlığını biliyorum. Fakat şu yakınlarda İmam-Hatiplilerle ilgili bir araştırmanın varlığından haberdar değilim.

Mesela ben şu soruların cevabını merak ediyorum:

Bu ülkede suça karışan liseliler içerisinde İmam-Hatiplilerin oranı nedir?

Son araştırmalar her dört liseliden birinin en az bir kere uyuşturucu kullandığını ortaya koyuyor. Bunlar arasında İmam-Hatipliler de var mıdır, varsa kaçtır?

Dağa çıkanlar içerisinde İmam-Hatiplilerin düz liselilere göre oranı nedir?

Hortumculuk, hırsızlık, suiistimal, banka boşaltma vs. gibi bu milletin kanını emenler arasında düz lise çıkışlılarla İmam-Hatip çıkışlılar arasındaki oran nedir?

Bu sorular cevaplandığında, İmam-Hatiplilerin bu toplum için bir katma değer olduğunu herkes görecektir.

Normal lise müfredatı yanında dini eğitim de veren İmam-Hatip liselerine çocuklarını gönderen aileler, imam olsunlar diye göndermiyor. Dinlerini öğrensin, dindar bir evlat olsun diye gönderiyor. İmam-Hatiplilerin önünü kesmek isteyenler, çocuğuna normal lise eğitimi yanında dini eğitim de vermek isteyen ailelere hangi alternatifi gösterecekler?

Bu durumda yalnızca çocuklar değil, onları bu okullara veren veliler de cezalandırılmış olmuyor mu? Bu veliler çocuklarını dindar bir öğretmen, doktor, mühendis, tüccar, işçi vs. olsun dedikleri için mi cezalandırılmayı hak ediyorlar?

Cevabını merak ettiğim sorular, yukarıdakilerle sınırlı değil. Bunlar olayın sosyal boyutuyla ilgili olanı. Bir de olayın bireysel ve ailevi boyutu var. Ön kesme operasyonunun mağdurlarının vicdanında yaptığı tahribat boyutu var. Mesela şu soruların cevabını kaç kişi merak etti:

İmam-Hatip Liselerine karşı yürütülen bu ön kesme operasyonundan, bu okullarda okuyan on binlerce öğrenci nasıl etkilenmiştir?

Bu genç yüreklerin iç dünyalarında nasıl bir tahribata yol açmıştır?

Bu operasyonu yürütenler hakkında nasıl duygular beslemektedirler?

Ya onların yüz binleri bulan aileleri, yakın çevreleri, dost ve akrabaları? Ön kesme operasyonunun onların iç dünyalarında da tamiri zor yaralar açtığından eminim. Bu yaranın kimi zaman bir öfkeye, bir hınça dönüştüğünü bizzat gözlemledim.

Üniversite sınavı, hemen her lise mezunu için hayati yarışlardan biri. Bu yarışta kazananlar arasında yer almak hayli çaba, emek ve yetenek istiyor. Yaklaşık bir buçuk milyar genci yarışa sokacaksınız.

Fakat, bir şeyi diyemeyeceksiniz: "İyi olan kazansın."

Bunu demek şöyle dursun, iyi olanın önünü kesmek için hakem oyunlarına baş vuracak, kurallarla oynayacaksınız. En kötüsü, bir kesim yarışmacıyı geriden başlatacaksınız. Onlar adına diğerlerine avans vereceksiniz.

Ne hakkına? Hangi insaf ve vicdan ölçülerine göre?

Bunun savunulacak neresi var?

Böyle bir uygulamayı savunabilmek için insanın adalet duygusunu tümden yitirmiş olması, vicdanının üzerini ses geçirmez kalın bir örtüyle örtmesi gerekir. Her türlü insaf ve izan ölçülerinin dışında olan bu tutumu nasıl izah etmeli, bilmem ki?

Cehalete dayalı iflah olmaz bir önyargı, demek yeterli mi?

Bunun hal çaresi var. Gidersiniz size en yakın olan bir İmam-Hatibe, orada okuyan çocuklarla tanışırsınız. Onların da umutlarının, kaygılarının, korkularının, sevdalarının olduğunu görürsünüz. Dahası kırılacak bir yüreklerinin, yaş dökecek bir gözlerinin, darılacak bir gönüllerinin olduğunu görürsünüz.

Öğretmenleriyle konuşursunuz. Müfredatlarına bakarsınız. Ders kitaplarını incelersiniz.

Cehalete dayalı önyargıyı izale etmenin yollarından biri bu.

Fakat ben İmam-Hatiplilere karşı duyulan bu önyargının, çok daha derin sebepleri olduğunu düşünüyorum. Bunun yeri burası değil. Kaldı ki bu, öyle yazıp çizerek halledilecek bir şey de değil. Şimdilik bu önyargı sahiplerine izan ve insaf dilemekten başka diyecek bir şeyimiz yok. Belki bir de şunu diyebiliriz:

Eğer sağduyuya kulak verirseniz, İmam-Hatiplilerin yükselip yücelmesinin, sizin de yükselip yücelmeniz anlamına geldiğini göreceksiniz.

Sözün özü: İmam-Hatiplilerin önünü kapatmak kimsenin yararına değil.

RAHMET RÜZGARLARINI YOKSUL SOFRALARINA TAŞIMAK

Varlıklı müminler zekat ve sadakalarıyla, yoksul sofralarındaki yangını söndürmek için ellerinden geleni yapıyorlar. Yani, 28 Şubat kafasının "yeşil sermaye" yaftası yapıştırıp savaş açtığı Müslüman işadamları, harıl harıl onların aç bıraktıklarını doyurma çabası içindeler.

Vakıflar tüm çabalarını ortaya koyarak varsıllarla yoksullar arasında köprü olmaya çalışıyorlar. Ramazan'ın rahmet iklimini yoksulların sofrasına taşımak için var güçleriyle koşturuyorlar. Vakıflar, yani 28 şubat kafasının "irtica" çığlıklarıyla savaş ilan edip üstüne gittiği sevap pınarları...

Sorumluluğunun bilincinde belediyeler, kurdukları iftar çadırlarıyla, Ramazan kumanyası kampanyalarıyla, aşevleriyle yoksulların sofralarına düşen hüznü azaltmaya çabalıyorlar. Görüyor, biliyor ve takip ediyorum. Özellikle bazı belediyelerin nasıl canla başla gayret ettiklerine şahidim.

Ramazan yürekli gönüllüler, aralarında guruplar oluşturuyorlar. Ramazan'ın rahmetini bir tas sıcak çorbaya hasret insanların sofralarına ulaştırmak için çırpınıyorlar. Yüreklerindeki imanın iktidarı durdurmuyor onları. İtilmiş, kakılmış, aç açık bırakılmışlara yetişmeye çalışıyorlar.

Fakat bütün bu gayretler kâfi gelmiyor. Aç, açık ve mağdur o kadar çok ki, bunca insanın bireysel çabası, bunca vakıf ve hayır kuruluşunun gayreti, bunca belediye ve gönüllü grupların himmeti yokluk ve yoksulluğu bastırmaya yetmiyor.

Çok değil 4-5 yıl önce zekat verecek durumda olanlar, şimdi zekata muhtaç hale gelmişler. Dün işi olanlar bugün işsiz, aç ve muhtaç hale gelmişler.

Kim mi bu hale getirmiş onları?

Bu ülkeye 6 yıldır deli gömleği giydiren 28 Şubat kafası. O kafanın bu ülkenin gerçek sahiplerine açtığı savaşın gölgesinde halkın servetini soyup soğana çevirenler. Bir "öteki Türkiye" yaratıp onun üzerinde tepinen Laila'cı güruh. Kur'an'ın "mütref"

dediği semirdikçe şımarmış, şımardıkça semirmiş "azgın azınlık"...

Onların kundakladığı ülke insanının yangınını söndürmek, acısını dindirmek, açlarını doyurmak, açıklarını giydirmek gene "**mürteci**" yaftası vurdukları Müslümanlara düştü.

Her seferinde olduğu gibi yediler, içtiler, ortalığı kirlettiler. Onların geride bıraktıklarını temizlemek, kırdıklarını onarmak, yıktıklarını inşa etmek, devirdiklerini kaldırmak, aç bıraktıklarını doyurmak, yoksullaştırdıklarına yardım etmek yine bu ülkenin asli sahiplerine düştü.

Fakat görüyorsunuz ki, ne kadar canla başla yapılsa da, bu çabalar yangını söndürmeye yetmiyor. Mağdurların, mazlumların, mahrumların sayısı o kadar çok ki, değil bireysel, kurumsal çabalar dahi yeterli olmuyor.

Bu işe yeni hükümeti oluşturacak kadro mutlaka el atmalı. Hem de, hemen, şimdi. Ramazan'ın yüreklerin yükünü hafiflettiği bu rahmet sağanağı geçmeden. Yoksullukla pençeleşen insanımız için acil bir eylem planı olmalı yeni yönetimin. Bu planı hemen uygulamaya koymalı. Duasını almalı bu ülkenin mazlum ve mağdur yığınlarının.

İnanın bu bir devlet hazinesi için çok bir şey değil. Sadece bir batık banka patronunun götürdüğünü bu ülkenin aç insanlarına dağıtsanız, belki açlık sınırında yaşayan milyonların hiç değilse bir Ramazan boyunca yüzü güler.

Hem, bu ülkenin insanını bu duruma düşürenler bu işi "devlet" adlı aygıtı kullanarak becermemişler miydi? Hiç değilse, "devlet" adına millete verilen zarar, yine "devlet" tarafından bir nebze de olsa tazmin edilmiş olur. Bu sayede "devlet" adı verilen her kim ve ne ise, işte o şeyin itibarı da bir nebze olsun düzelmiş olur.

Bu durum karşısında, bu ülkeyi babalarının çiftliği gibi gören tuzu kuruların kılının kıpırdamadığını, kıpırdamayacağını biliyorum. Yüz yıllık bir hikaye bu. İttihat ve Terakki'den miras kalan oligarşik yapının bu ülke insanını getirip bıraktığı yer işte bu. Ve hiçbirimiz, suya sabuna dokunmadan bir Ramazan yazısı dahi yazamayacak durumdayız.

Sözün özü şu: bu ülkede yangın söndürücü olarak kullanı-

lan "**yerliler**", yangın çıkaran "**kovboylar**"dan bıktı usandı. Artık onların çıkardığı yangınları söndürmek için değil, yangın çıkarmalarını engellemek için tedbirler alması gerekiyor. Ve tabi ki, bu arada, üzerine düşeni de yaparak.

Yerlilerin üzerine düşen belli:

Ramazan'ın estirdiği rahmet rüzgarlarını, bu ülkenin yoksullarının, mağdurlarının, mazlumlarının, itilmiş ve kakılmışlarının hanelerine, sofralarına, gönüllerine taşımak...

AKÎDEYİ SULANDIRMAMAK LAZIM

Söz siyasetten açıldığında "Şöyle yapmak akaîde girer mi?" türünden sorular, bazıları için güncelliğini koruyor olsa gerek ki, bu türden sorular seçim arifesinde çoğalmaya başladı.

Kimileri, bu tür soruların modasının geçtiğini düşünebilir. Fakat bendeniz, gelen soru ne kadar 'hafif' olsa da, akidesini ciddiye alan insanların ciddiye alınması gerektiğini düşünürüm. Çünkü etrafımızda, akidede laubalileşmiş o kadar adam var ki.

Bu laubalileşme, özellikle 28 Şubat fırtınasının köküyle irtibatını kopardığı Müslümanlarda çok görülüyor. Savrulanlar koyvermiş görünüyorlar. Hatta son dönemlerde bir Müslüman'ın ağzından "Dini her şeye karıştırmamak lazım canım!" gibisinden, dünün tescilli din karşıtlarından duymaya alışkın olduğumuz sözler duyarsanız şaşırmayınız.

Bazılarının ağızlarından çıkanı kulaklarının duymadığı açık. Onlara birinin varlık âleminde Allah'tan bağımsız bir alanın olmadığını, tevhit akidesinin temel şartının bu olduğunu, bunun zıddı bir itikadın Kur'an'ın ifadesiyle "şirk" olduğunu hatırlatması gerekiyor.

Kartezyen felsefeye dayalı seküler düşünce işte bu nedenle tevhitle taban tabana zıttır ve uzlaştırılamaz. Bu nedenle seküler akıl ayırıp parçalar, muvahhit akıl birleştirir. Ayırıp parçalayan aklın insanı, insanlığı, hayatı ve dünyayı ne hale getirdiği ortada. İnsana "elementlerin bileşkesi" gözüyle bakan bir fizikçi için insan "akıllı maden"den öte nedir ki?

İşte bu gerekçelerle amelî durumu ne olursa olsun bir mümin akidesi üzerine titremeli, ona toz kondurmamaya çalışmalıdır. Fakat çoğu zaman akide üzerine titremekle akideyi sulandırmak arasındaki sınır kayboluyor ve hassasiyet tam zıddı bir işleve, akideyi sulandırma işlevine dönüşüyor.

Galiba burada da yine o altın kelime geçerli: Denge...

"Şu şey akaide girer mi?" sorusu o şeyin iman ve inkar alanında görüldüğünün işaretidir. İşte tam da bu noktada sorulması gereken soru şudur: Bir şeyi iman ve inkar alanına taşıma yetki-

si kime aittir?

Sahiden, bizler bir hususu her canımız istediğinde "iman alanına" taşıyabilir miyiz? Eğer bu yetki bizim elimizdeyse iman alanındaki bir hususu da iman alanının dışına çıkarabiliriz demektir. İşte meselenin can alıcı noktası budur ve akait konularında yapılan yanlışların temelinde de bu sorunun cevabının doğru verilmemesi yatar.

İslam akidesinde bu sorunun cevabı açıktır: Neye inanıp neye inanmayacağına bir Müslüman'ın kendisi değil, kayıtsız şartsız teslim olduğu için kendisine 'Müslüman' adını veren Allah belirler. Bu nedenledir ki akide içtihada ve mezhebe konu olmaz. Her ne ki içtihada ve mezhebe konu olmaktadır, o da akide olmaz.

Bir meselenin akideye konu olabilmesi için iki şartı haiz olması gerekir: 1. Sübutu kati olacak. Yani delil olmak yönünden içinde zan taşımayacak ki, bu da kendisinde şüphe bulunmayan vahiydir. 2. Manaya delaleti kati olacak. Yani anlamı kesin ve net olup birden farklı anlama gelmeyecek. Kur'an ilimleri terminolojisiyle konuşursak "müteşabih" değil "muhkem" olacak.

Bu iki şartı taşımayan bir husus "iman-küfür" sınırları içerisinde değerlendirilemez. Dolayısıyla bu şartları taşımayan bir konudaki inkarından dolayı hiç kimse 'küfür'le, 'kafirlikle' suçlanamaz.

İmam Gazzali, ***el-İktisad fi'l-İ'tikad*** (İtikatta Denge) adlı eserinde "Tekfirin kaynağı akıl değil nakildir" der. Gazzali her ne kadar kendi koyduğu bu ilkeye filozofları küfürle suçlarken kendisi uymamışsa da, koyduğu ilke doğrudur.

"Tekfirin kaynağı akıl değil nakildir" demek ne demek?

Mümin ve Müslim olduğu bilinen biri bana göre, sana göre, ona göre kafir olmaz, demektir. Çünkü İslam inanç sisteminde imanın sınırlarını kullar değil Allah belirler. O da ilahi vahiyde kayıtlıdır. Kimse kayıtlı olan bu akideye dışarıdan yeni unsurlar ekleyemez, akidenin esaslarından birini de çıkaramaz. Bunu İslam'da yapacak ne Papa, ne Kilise, ne Konsil, ne de Sinod vardır. Bunu yapmaya kalkanlar kendilerini bunlardan biri yerine koymuş, İslam'ı da Pavlus'un diniyle bir tutmuş olurlar.

Sadece "küfrüne hükmetme" anlamına gelen "tekfir"in kay-

nağı nakil değildir. Aynı zamanda "imanına hükmetme" anlamına gelen "te'min"in kaynağı da nakildir. Bunu şöyle bir cümleyle açıklarsak daha iyi anlaşılır: Sizin kendiniz için ne dediğinizden çok Allah'ın sizin için ne dediği önemlidir. Yani Müslüman olmanın şartlarını siz değil Allah belirler.

Bu da İslam akidesine karşı laubalileşen resmi ideolojiye mensup sınıfların problemidir. İşlerine geldiği yerde İslam'da ruhbanlığın olmadığını ağızlarında sakız eden bu çevreler, iş Allah'ın dediği gibi Müslüman olmaya gelince bizzat kendi kendilerini Papa ve Konsil yerine koyarak İslam'ın vahiy tarafından çizilmiş sınırlarını kendilerine göre "özelleştirmeye" kalkarlar.

Özetle Müslümanlar hassasiyet adı altında akideyi sulandırmamalı, İslam'la bağını koparmış ya da zayıflatmış hakim sınıflarsa İslam akidesine karşı takındıkları bu çirkin laubali tavrı terk etmelidirler.

VI. BÖLÜM

BİR İSLAM KLASİĞİNİ OKURKEN (1)

"Sonsuzca hamdolsun o Allah'a ki, insanlığı teslimiyet dinine mensup olarak ve doğru yolu bulacak bir fıtratla yarattı ve onları hoşgörülü, kolay ve pırıl pırıl bir din üzere kıldı. Daha sonra onları koyu bir cehalet kapladı ve aşağıların en aşağısına düştüler de asi olup çıktılar. .."

Bu satırları, 18. yüzyılın yüz akı ve müceddidi **Şah Veliyyullah Dihlevi'nin *Huccetullahi'l-Baliğa*** isimli eserinin girişinden çevirdim.

Bazılarına sıradan gibi gelebilir. Fakat bu görünüşte "sade" birkaç cümle, yazarının insan ve islam felsefesini arı duru ortaya koyan süzme bir içeriğe sahip. Birkaç satırda insan-Allah ilişkisinin serüvenini ve ilahi şeriatların maksatlarını ortaya koymak, ancak aklını vahyin inşa ettiği alimlerin yapabileceği bir iştir.

Şah Veliyyullah'ın bu birkaç satırından bakın neler çıkar:

İnsan için asıl olan sapma değildir.

Fıtrat, insana yaratılıştan sunulmuş "tabiî İslam"dır.

Din insanı dışında bir yerlere değil içine, kendi özüne (cibilliyet-fıtrat) yürüyüşe çağırır ve insanı kendisiyle buluşturur.

İnsan, sadece altyapı itibarıyla 'iyi 'olarak yaratılmakla kalmadı, eğer yanlış üstyapı onu doğru altyapıdan saptırırsa, yeniden doğru yolu bulabilecek bir yeti/yetenekle donatıldı.

Bu yeti ve yeteneği kullanarak **"teslimiyet yolunu"** yani insanlığın değişmez değerlerinin öbür adı olan İslam'ı bulabilir.

Bulacağı teslimiyet dininin en belirgin ilk üç özelliği **"hoşgörülü", "kolay"** ve **"arı duru, aydınlık bir kaynağa sahip"** (el-beydâ') olmasıdır. İslam hoşgörülüdür, çünkü İslam'ın sahibi olan Allah kullarına karşı şefkat, merhamet ve sonsuz bağış sahibidir. Kolaydır, çünkü **"O kulları için zorluğu dilemez"** [2.185]. Arı duru, aydınlık bir kaynağa sahiptir, çünkü o kaynağa nesillerin karıştırdığı çer çöp vahyin arıtıcı ve damıtıcı müdahalesiyle

temizlenmiş ve aynı temizlikte bize kadar gelmiştir.

Bilirim ki benim okurlarım, damdan düşer gibi şimdi Şah Veliyyullah ve ***Huccetullahi'l-Baliğa*** da nereden çıktı, demezler. Çünkü onlar ara ara bu köşede ASAM müzakereleri çerçevesinde Şafii'nin ***er-Risale***'sinden Şatıbi'nin ***el-Muvafakat***'ına, Gazzali'nin ***el-İktisad***'ından İbn Cevzi'nin Def'u Şübehi't-Teşbih'ine dek İslam ilim müktesebatının en zirve eserlerine yer verdiğimi hatırlarlar.

ASAM müzakerelerinin bu ayki eseri, kendi alanının yıldızı olan Şah Veliyyullah Dihlevi'nin Huccetullahi'l-Baliğa adlı muhalled kitabı.

Eser, İslam rivayet geleneğine dayanarak nasıl dirayetli ürünler verilebileceğinin en güzel isbatı. Doğrusu, Şah Veliyyullah gibi ihyacı ve kendi çağının moderni olan bir ismi, bu eserinin girişindeki **"Bütün yakînî ilimlerin çıkış noktası ve dini bilgilerin temeli hadis ilmidir"** cümlesiyle tanıtsaydım, bazıları hayal kırıklığına uğrayabilirdi. Fakat, onun haberleri ele alış tarzına ve derin muhakemesine vakıf olunca, bu paragrafın girişindeki tesbitime hak vereceklerdir.

Şah Veliyyullah bu yanıyla, büyük Endülüslü alim Şatıbi ile kıyaslanabilir. Şatıbi'nin İslam fıkıh usulünde "**makasıdu'ş-şeria**" (şeriatın amaçları) bahsinde yaptığı muhteşem katkıyı, onun da "**nasların hikmet ve illetleri**" bahsinde yaptığını görürüz.

Belki onun Şatıbi'den ayrılan bir yönüne dikkat çekmekte fayda var: birincisi "**hükmün maksatlarını**" ortaya çıkarırken, Dihlevi "**haberin illetlerini ve hikmetlerini**" ortaya koymaya çalışır. Muhatabı taklitten delile yönlendirme amacı, her satırında alttan alta akar durur. Cüzi hükümlerde kimi zaman geleneğin etkisiyle isabetsiz noktalara rastlansa da, külli gaye, hikmet ve illetlerde gerçekten muhteşem bir muhakeme yeteneğine sahiptir. Bu yeteneğini tam kapasite konuşturduğu yerlerde, üstadın Allah-insan-tabiat hakkında görüşlerinin çok derin ve sağlam temellere oturmuş olduğunu gözlemlersiniz.

Fakat, mesela ***Tedbiru'l-Menzil*** (ev ve aile düzeninin sağlanması s.122 vd. Daru't-Türas, 1185-Kahire) bahsinde onun klasik söyleme tutucu bir biçimde sıkı sıkıya sarıldığını görürsünüz. Özellikle kadın konusundaki haberleri değerlendirirken –belki de üstadın başından geçen olumsuz olaylara dayalı kişisel

tecrübesi yüzünden- tanıdık bir bakış açısıyla karşılaşırsınız.

Sizi şehvetin kabarmasının biyolojik ve psikolojik izahını yaparken kendisine hayran bırakır. Fakat nikah akdinde "veli" şartına illet gösterirken kadının "kötü fikirliliğini" (sûi fikrihinne) ve dolayısıyla bir tür "esir" (ve inneme'n-nisa' 'avânun bi-eydihim) sözleşmesi gibi algılanması gerektiğini ifade ederken ise hayrette bırakır (s. 127).

Ama biz okurları üstadı anlarız. Çünkü bize bir çok hadisin illeti olarak öteden beri süregelen adet ve cari geleneği gösteren, üstadın kendisidir. Buna göre, doğal olarak o da kendi içinde yaşadığı çağın genel geçer değer yargılarıyla düşünecek ve yorum yapacaktır. Aslolan tevhid-adalet-saadetin teminidir ki, söz bu noktaya geldiğinde hiçbir konjonktürel değer yargısı vahyin gösterdiği makro hedeflerin yerine geçemez. Her biri kendi seması-nın yıldızı olan muhakkik ve müctehid ulemamızda gördüğümüz de budur.

Görüyorsunuz, yazın da kitap okunuyormuş. Öyleyse ne duruyorsunuz! **"Tatil yok tebdil var"** diyerek alın elinize bir eseri, başlayın okumaya. Yıl boyu en az çalıştırdığımız yerlerimiz nasıl çalışıp üretiyormuş, bir bakın.

BİR İSLAM KLASİĞİNİ OKURKEN (2)

Tevafukun böylesi az bulunur. Şehir dışında tabiatla iç içe yaşıyor olmanın böyle azizlikleri de olurmuş meğer.

Cuma yazımızın konusu **Şah Veliyyullah Dihlevi**'nin ***Huccetullahi'l-Baliğa***'sıydı. Yıllardan beri ASAM bünyesinde devam eden müzakerelerin on altıncısının metni olarak, aylar önceden belirlenmişti bu kitap. Ben aynı eserin **Yeni Şafak** tarafından promosyon olarak verileceğini, Perşembe gün yazımı yolladıktan sonra öğrendim. "Tevafukun böylesi az bulunur" deyişim de ondan.

Sevindim tabi. Yeni Şafak'ı bu güzel hizmetinden dolayı tebrik ediyorum. İnsanların okumadığı, okuyanların çoğunun da kendilerine hiçbir şey katmayan popüler kültürün keçi boynuzlarıyla oyalandığı bir zamanda böylesi kaynak eserleri geniş kitlelerle buluşturmak, tebrike şayan bir hizmettir.

Müzakere metnimiz olan Huccetullahi'l-Baliğa, gazeteniz tarafından promosyon olarak tercih edildiğine göre, eserin içeriğine ilişkin geçen yazımızda kısmen giriştiğimiz tahlilleri bu yazıda da sürdürmek boynumuza vecibe oldu diye düşünüyorum.

Her güzelin bir kusuru olur. İslam'ın pratik kaynağı sünnet ve hadisin (bu ikisi aynı değil) illet ve hikmetleriyle ilgili kaleme alınan bu güzel eserin kusuru da, **"rivayetin otoritesine"** kayıtsız şartsız boyun eğmek.

Rivayetler ayıklamaya tabi tutulmadan bir veri olarak kabul edilmiş. Tüm yorum ve değerlendirmeler, bu dokunulmaz "aslın/öznenin" üzerine bina edilmiş. Hadis derlemelerinde yer alan hadisler geldiği gibi alınmış esere. Ne esastan ne de usulden bir kritiğe tabi tutulmuş. Üstad Dihlevi, rivayetlerin illet ve hikmetleri konusunda okuyanı hayran bırakan o engin muhakemesini, bu alanda hemen hemen hiç kullanmamış.

Haydi ondan bir **İbn Hazm**'ın kimilerince "cür'et" olarak nitelenen cesaretini göstermesini beklemeyelim. Fakat en azından rivayetlerin klasik tasnifine dokunabilir, birbiriyle çelişen rivayetleri yeni bir değerlendirmeye tabi tutabilirdi. Onu da geçtik, İbn Hibban'ın Sahih'inde yaptığı o muhteşem tasnife uyabi-

lirdi. Bu onun yorumda önde tuttuğu dirayet yöntemine daha uygun düşerdi.

Mesela şu ünlü **"Kadın, eşek ve kara köpek namazı bozar"** rivayeti. Hz. Peygamber'e atfedilen bu rivayetin eleştirisi daha birinci nesil tarafından yapılmış, Hz. Aişe bunu nakledenlere **"Bizi köpeklerle bir mi tutuyorsunuz?"** diye çıkışmıştı. Dahası, **"Ben önünde boylu boyunca uzanmış olduğum halde Rasulullah namaz kılardı"** diyerek Hz. Peygamberin uygulamasıyla çelişen bu rivayetin zaafına işaret etmişti. Ama anlaşılan o ki, cari kültürde tartışılmaz olan rivayetin otoritesini, Hz. Aişe'nin bizzat tanıklığı bile sarsmaya yetmemişti.

Bütün bunları Dihlevi'den 350 yıl önce yaşamış olan Zerkeşi *el-İcabe*'sinde enine boyuna tartışmış ve halletmişti. Fakat üstad bu rivayeti aynen almakta ve onun illet ve hikmeti üzerine mutadı vechile fikir yürütmekte tereddüt etmedi. Hakkını yemeyelim, sahabenin dinde derin anlayış sahibi olanlarının bu haberle amel etmediği notunu eklediğini de burada belirtelim.

Eserin bizce en dikkate değer yanlarından biri, İslam'ın ibadet ve talimatlarının kökenini tesbit ederken, bunların **"yeni"** ve **"nevzuhur"** hükümler değil, insanlığın başlangıcından bugüne kadar gelen kadim nübüvvet mirasının bir devamı olduğuna her seferinde vurgu yapmasıdır. Dihlevi'ye göre bu hükümler zaman içerisinde konuluş amacından ve hikmetinden soyutlanarak uzaklaşmış, hatta tahrife uğramıştır. Son Peygamber'in yaptığı, insanlığın değişmez değerler manzumesine ait olan bu talimatları, asli amacına uygun olarak yeniden ihya ederek konuluş gayelerinin tahakkuk etmesini sağlamaktan ibarettir.

Eserin ana çatısı, İslam Burhan bilgi sisteminin ve Beyan bilgi sisteminin ortak tasnifleriyle uyuşmaktadır. Bu tasnifin isimlendirilmesini ve sıralamasını, **İbn Bacce** ve **Farabi**'den yola çıkarak şöyle yapabiliriz: **1. Tedbiru'l-Mütevahhid, 2. Tedbiru'l-Menzil, 3. Tedbiru'l-Medine.**

Birincisi **"şahsiyetin inşasına"**, ikincisi **"ailenin inşasına"**, üçüncüsü **"toplumun inşasına"** tekabül eder. Bu üç unsur birbirini doğrudan etkiler. İnsan teki inşa edilmeden aile inşa edilemez, aile inşa edilmeden toplum inşa edilemez. Birincisi ibadet ve ahlak, ikincisi terbiye ve muaşeret, üçüncüsü adalet ve siyaset konularına girer.

Dihlevi'nin eserini, bu kadim üçlü tasnifin ruhuna uygun olarak düzenlediği ilk bakışta fark ediliyor. Onun şahsiyetin inşasının anahtar kavramı olarak **"edebi"**, ailenin/evin inşasının anahtar kavramı olarak **"hürriyeti"**, toplumun/devletin inşasının anahtar kavramı olarak da **"adaleti"** almış olması, gerçekten vurgu yapılması gereken bir noktadır. Hele ikincisinin temeline "hürriyeti" yerleştirmesi çok anlamlı olsa gerektir.

Huccetullahi'l-Baliğa bir delil hazinesi. Sadece sıradan okurun değil, mütefekkir ve ilim adamlarının önünde ufuklar açan, zihninde şimşekler çaktıran nice delile rastlayarak şaşıracaklarına hiç şüphe yok.

Şu bir gerçek ki, bir kitap ne kadar titiz kaleme alınmış olursa olsun, onun yazarı ne kadar bilgin olursa olsun, mutlaka zayıf yanları vardır ve olacaktır. Huccetullahi'l-Baliğa'nın da var. Özellikle hiçbir ayıklamaya tabi tutulmayan rivayetler, bu kitabın yumuşak karnını oluşturuyor. Okur kitapların pirinçlere benzediğini, pirinçlerin yenip taşların atılması gerektiğini aklından çıkarmamalıdır.

Bu arada, elime geçen konu hakkında yapılmış Arapça bir çalışmayı ehline duyurmak isterim: ***el-Fikru'l-İslami 'inde'l-İmam Veliyyullah ed-Dihlevi***, Muhammed Salih b. Ahmed el-Ğarsi, 2001-Konya (Tel: 0332 251 76 22).

İBN TEYMİYYE VE BİR ESERİ ÜZERİNE

"Şeytanın insanın kalbine ektiği vesvese ve kuşku tohumlarından nasıl kurtulunur? Bunun iki yolu vardır. Bir benzetme yapacak olursak, bir köpek yolunuzu kesip size saldırmaya kalksa, iki şey yaparsınız: Ya onu taşla sopayla kendinizden uzaklaştırmaya çalışırsınız, ya da köpeğin sahibine rica edet, onu sizden uzaklaştırmasını istersiniz.

Zorunlu bilgiler dışındaki alanlarda birinin vesvese ve kuşkularını gidermek için delil ve akıl yürütme yöntemi, köpeği taş ve sopayla uzaklaştırmaya benzer. Fakat bu durumda iki ihtimal vardır; korkup kaçabilir de, üzerinize gelebilir de. Bunda bir zorluk vardır. Fakat, vesvese ve kuşkulardan kurtulmak için Kur'an'ın ve Nebinin tavsiyesi olan Eûzü-Besmele, köpeğin sahibine ricada bulunmaktır. Bu daha kolaydır."

Bunlar, İbn Teymiyye'nin ***Der'u Teâruzi'l-Akli ve'n-Nakl*** (Akıl ve Nakil Arasındaki Tearuzun İzalesi) adlı önemli eserinden bir miktar tasarruf yaparak çevirdiğim satırlar.

17. ASAM müzakeresinin konusu bu eserdi. Dikkatimi çeken bu satırları, siz okurlarımla da paylaşmak istedim. Daha bunun gibi bir dolu orijinal tesbit, tahlil, tenkit, telif ve temyiz içermekte kitap. Bir gazete köşesinde hangi birini aktaracaksın.

Eseri okuyunca, şu itirafı yapmaktan kendimi alamadım: Öncekiler bilgi ve tefekkürün cefasını çekti, biz sefasını dahi sürmekten aciziz. Onlar bu eserleri üretmek için hayatlarına mal olan mücadeleler verdiler, bizse okumak için zaman bile ayıramayacak kadar kadir bilmez ve dahi ehliyetsiz hale geldik.

Eğer üzerine oturduğumuz hazineyi keşfetseydik, bize orijinal gelen bir çok yeni düşünce ve yaklaşımın, çok önceden hem de kendi kaynaklarımızdan yola çıkılarak üretilmiş olduğunu görürdük.

Bilmekle varolmanın arasındaki fıtri bağ koparıldı. Bilmenin, eşya ambarından bilgi aşırmak olduğu sanıldı. Bu tür bir yaklaşımda bilinenin ne "olduğu" değil, bilenin onu ne olarak

"gördüğü" öne geçti.

Oysa ki bilmek, bilgi objesiyle diyaloga girmek, onunla fıtri bir irtibat kurmak, onunla söyleşmek demekti. Bu da ona saygı duymayı getirirdi. Onunla aynı mensubiyeti paylaştığınızı keşfeder, bu da sizi tevhid-i kevnîye götürürdü.

Bilginin ontolojik olduğunu Nicolai Hartmann vb. gibilerinden Batı yeni yeni keşfetti. Fakat bunu tüm peygamberler zaten böyle tebliğ etmişti. Tüm vahiyler bunu söylüyordu. İbn Teymiyye bu eserinde, Aristo mantığı üzerine oturan İslam felsefe ve kelamın yöntemini kökten eleştiriyor ve bunun vahye uygun olmadığını söylüyordu. Bunu isbat için de dev bir eser kaleme alıyordu. ***Der'u Tearuz*** işte bu eserdi.

Üstat bu eserinde aklın önüne yepyeni imkanlar açıyor, klasik üçlü tevhid tasnifinin yerine ikili bir tevhid tasnifini koyuyordu. Dahası, bütün bunların temeline bilginin ontolojik olduğu tezini yerleştiriyor ve "zaruri bilgi" dediği bilgi türünü insan fıtratının ilahi formatı olarak sunuyordu. Bu meyanda diyordu ki: *"Bizim bilgimiz bilinen üzerinde hiçbir kalıcı etki meydana getirmez. ..Varlık, oluş itibarıyla bilinmeye muhtaç değildir. Bizim bilmemiz ya da bilmememiz varlığın kendi varoluşsal gerçeğini değiştirmez. Bizim bilgimize muhtaç olmaksızın o orada öylece durmaktadır."*

İbn Teymiyye buradan yola çıkarak kelamcıların yöntemine kökten eleştiriler getirmektedir. Ona göre bir kimse "zorunlu bilgiyi" reddediyorsa, onu ikna için uğraşmak gereksiz yere yorulmaktır. Bu kişinin durumu artık ilahiyatın değil psikolojinin ya da kriminolojinin konusudur. "Taş serttir", "kar soğuktur", "insan ölümlüdür" diyen birine itiraz edeni, neyle ikna edeceksiniz ki?

İbn Teymiyye bu noktada şu güzel tesbiti yapar: *"İnsan ne zaman gözlem yapar, aklını kullanır, bir şey üzerinde yoğunlaşarak tefekkür ederse, fıtratında zaten yapısal olarak gizli bulunan zorunlu bilgiler onun (akleden) kalbinde çimlenmeye, yeşermeye ve gelişmeye başlar. İşte bu nedenle kul namazının her rekatında Fatiha okurken Allah'tan doğru yola yöneltilmesini diler."*

İbn Teymiyye'nin bu eserde baştan sona yapmaya çalıştığı şey, İbn Rüşd hariç Müslüman filozof ve kelamcıların **"naklin**

akılla çatışmasının mümkün olduğu ve bunu gidermek için tevilin şart olduğu" tezini çürütmektir. İbn Rüşd vahiyle aklı bir annenin iki göğsünden emen süt kardeşler olarak tanımlıyordu. İbn Teymiyye ise, bu ikisini, "aynı gayeyi gerçekleştirmek için var olan iki araç" olarak tanımlar.

Bu yazıyı, İbn Teymiyye'yi zindan zindan süründürenlere verdiği şu ölümsüz cevapla bitirelim: **"Düşmanlarım bana ne yapabilir ki? Ben cennetimi yüreğimde taşıyorum, nereye gitsem o benimle gelir. Hapsedilmem halvet, sürgün edilmem hicret, öldürülmem şehadettir. Değil mi ki göğsümde Allah'ın Kitabı ve Rasulünün sünneti vardır!"**

KUR'AN KİTAPLIĞINA YENİ KATKILAR

Yaz geliyor. Yığınların "tatil" deyince "oyun ve eğlence" aklına gelir. Zamanın, insanın en değerli sermayesi olduğunu ve bu sermayenin daha değerli bir şeyi elde etmek için harcanması gerektiğini bilenler, tatili **"hoş ve boş vakit geçirmek"** olarak algılamazlar.

"Daha değerli şey" ne olabilir?

Birden fazla şey olabilir. Bunların başında **"bilgi"** gelir. Evet, bilgi "sahici krallıktır" ve bu krallığa giden yol kitapların arasından geçer. Bu yolda yürüme zahmetine katlanıp, bedelini ödeyerek bu yürüyüşü tamamlayanlar **"bilgelik"** kazanırlar.

Kur'an kitaplığına konulması gerektiğini düşündüğüm eserleri, nicedir okurlarıma da duyurmak istiyordum. Çünkü şu aralar, hayli yeni eser çıktı. Bunlardan bazıları piyasada okurunun eline ulaşabiliyorsa da, bazıları çeşitli nedenlerle bu şansı yakalayamıyor.

İlim ehli Kur'an araştırıcılarının kütüphanelerinde bulunması gerektiğini düşündüğüm ilk eser dostum **Dr. M. Halil Çiçek**'in telif ettiği ***Delaletu Esmai Suveri'l-Kurâni'l-Kerim*** adlı çalışması. Adından da anlaşılacağı gibi Arapça olarak, uluslararası bir yayınevi olan er-Risale tarafından nefis bir baskı ve ciltle yayımlanan eser, "Sure Adlarının Delaletleri" üzerine inşa edilmiş.

Kitabın adı okuru yanıltmamalı. Eserin orijinal tarafı, tek tek sure isimlerine düz bir mantıkla dilsel karşılıklar vermek değil. Zaten bu orijinal de değil. Eserin Kur'an İlimleri'nin "Esmau's-Suver" bahsine getirdiği yenilik, onları külli ve istikrai bir okumaya tabi tutması. Dahası bu okumayı, **"medeniyet perspektifinden"** yola çıkarak yapması. Bir başka orijinal tarafı da, Kur'an'ın içeriğini surelerden yola çıkarak üçlü bir tasnife tabi tutması: ***1) Ekonomik (el-İktisadiyyat), 2) Kozmolojik (el-Kevniyyat), 3) Sosyolojik (el-İctimaiyyat).***

Halil Bey'in bu çabasını, multi-disipliner bir başlık olan

"Kur'an İlimleri" serlevhası altındaki alt disiplinlerin, modern çağın insanının idrak dünyasına hitap etmesi için, yeni bir "dil" geliştirme çabalarına bir katkı olarak gördüğümü belirtmeliyim.

Duyurmak istediğim ikinci eser Kitabiyat yayınlarından ***Dinsel Söylemin Eleştirisi*** adıyla Türkçeleştirilen **Nasr Hamid Ebu Zeyd**'in **Nakdu'l-Hitabi'd-Dînî** adlı eseri.

Ben eseri Kahire'de bir sokak kitapçısından edinmiştim. Eser her ne kadar doğrudan Kur'an ilimleri alanına girmiyorsa da, aynı yazarın daha önce tercüme edilmiş olan ***İlahi Hitabın Tabiatı (Mefhumu'n-Nas)*** ile bağlantı arz ediyor.

Dileriz yayınevi bu seriye aynı yazarın ***el-İtticahu'l-Akli fi't-Tefsir***'ini ve ***Felsefetu't-Te'vil***'ini de katar.

Elimin altındaki bir başka eser ***İbn Teymiyye'nin Kur'an Anlayışı*** adlı doktora tezi. Tezi Dr. Enver Arpa hazırlamış ve Fecr yayınları basmış. İbn Teymiyye'nin kendine özgü ve yer yer de şaz olan Kur'an ve tefsir anlayışını, Türkçe'ye de çevrilmiş bulunan ***Mukaddime fi-Usuli't-Tefsir*** adlı eserinden öğrenmek mümkünse de, bu eser konuyu daha da detaylandırmış ve ünlü alimin diğer eserlerine de atıf yapmış.

Yine Fecr yayınlarından çıkan **Dr. M. Soysaldı**'ya ait ***Kur'an'ı Anlama Metodolojisi*** adlı eser de Kur'an kitaplığıyla ilgili. ***"Semantik metot", "tarihsellik"*** bu zeminde tartışılan ***"hermenötik"*** konularını ele alan yazar, klasik Kur'an ilimlerinin verileriyle modern anlama ve yorumlama yöntemlerini karşılaştırması için okura imkanlar sunuyor.

Ali Galip Gezgin'in ***Tefsirde Semantik Metot*** adlı çalışması da, yukarıda söz konusu ettiğimiz çalışma cümlesinden bir araştırma ürünü (Ötüken yayınları). Kur'an'daki **"kavm"** kavramı özelinde semantik metodu irdeleyen çalışma, akademik dilin soğuk ve abus çehresinden dolayı zor okunuyor.

Kur'an kitaplığına ilişkin tanıtacağım son eser **Üstad Said Nursi**'nin ***İşaratu'l-İ'caz*** adlı eseri. ***İşârâtu'l-İ'caz*** yeni değil, biliyorum. Fakat, **Bahaeddin Sağlam**'ın elinden çıkmış bu "sağlam" tercümesi yeni. Yeni tercümeye şöyle bir göz atınca, eserin tefsirle haşır-neşir bir mütercim elinden çıktığını hemen fark ediyorsunuz.

Burada İşârâtu'l-İ'caz'ın eleştirisine girişecek değilim. Buna

ne bu köşenin hacmi, ne de bizim takatimiz yeter. Fakat şu da bir gerçek ki, Said Nursi'nin Kur'an'ı anlama ve yorumlama metot ve üslubu henüz yeterince irdelenip eleştirilmiş değil. Bunda, Üstad'ın ismi etrafından örülen "hayranlık" halesinin git gide parçalanması zor bir demir parmaklığa dönüşmesinin çok büyük payı var. Bu yüzden işin ehli olanlar bile, Üstad'a eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşıp, onun ürünlerini ilmin 'objektif' kriterlerine tabi tutmaktan çekiniyorlar.

Bu hayra alamet değil. Üstad'a saygı ve hürmet de değil. Kur'an'ın üslubu ortada. Hz. Musa, Hz. Yunus, Hz. Davud vs. gibi peygamberler özelinde **"tarihi şahsiyetlere nasıl bakılmalı"** sorusunun Kur'an'ca cevabı da ortada. Dünün tescilli İslam düşmanlarının Üstad karşıtı o iğrenç kampanyaları da sonuçsuz kalıp tarihin çöplüğüne atıldığına göre, Said Nursi'nin eserlerine ilişkin, "hayran bir şakirt" elinden değil de "uzman bir kârî" elinden çıkmış eleştirel çalışmaları görmek için daha ne kadar bekleyeceğiz?

Bütün bu söylediklerimizden çıkan kesin sonuç şu: Üstad'ın eserleri okunmalı. Onların, dar bir kesimin 'ders kitabı' değil, herkesin içerisinde bir çok güzellikler bulacağı tadı ve kokusu kendine has özgün eserler olduğu bilinmeli. Elbette, seçip ayıran mümeyyiz bir akılla.

Bol kitaplı bir yaz dileğiyle.

KUR'AN MÜMEYYİZ BİR AKIL İNŞA EDER

Bana bu yazıyı, *"Kur'an Kitaplığına Yeni Katkılar"* adlı makalemin sonunda tanıttığım bir kitapla ilgili birbirine tam zıt kutupta yer alan iki itiraz, bu yazıyı yazdırdı.

Önce, yazının birbirine zıt iki yaklaşıma neden olan satırlarını buraya alayım:

"Burada İşârâtu'l-l'caz'ın eleştirisine girişecek değilim. Buna ne bu köşenin hacmi, ne de bizim takatimiz yeter. Fakat şu da bir gerçek ki, Said Nursi'nin Kur'an'ı anlama ve yorumlama metot ve üslubu henüz yeterince irdelenip eleştiriliş değil. Bunda, Üstadın ismi etrafından örülen "hayranlık" halesinin git gide parçalanması zor bir demir parmaklığa dönüşmesinin çok büyük payı var. Bu yüzden işin ehli olanlar bile, Üstada eleştirel bir bakış açısıyla yaklaşıp, onun ürünlerini ilmin 'objektif' kriterlerine tabi tutmaktan çekiniyorlar.

Bu hayra alamet değil. Üstada saygı ve hürmet de değil. Kur'an'ın üslubu ortada. Hz. Musa, Hz. Yunus, Hz. Davud vs. gibi peygamberler özelinde "tarihi şahsiyetlere nasıl bakılmalı" sorusunun Kur'an'ca cevabı da ortada. Dünün tescilli İslam düşmanlarının Üstad karşıtı o iğrenç kampanyaları da sonuçsuz kalıp tarihin çöplüğüne atıldığına göre, Said Nursi'nin eserlerine ilişkin, "hayran bir şakirt" elinden değil de "uzman bir kârî" elinden çıkmış eleştirel çalışmaları görmek için daha ne kadar bekleyeceğiz!

Bütün bu söylediklerimizden çıkan kesin sonuç şu: Üstadın eserleri okunmalı. Onların, dar bir kesimin 'ders kitabı' değil, herkesin içerisinde bir çok güzellikler bulacağı tadı ve kokusu kendine has özgün eserler olduğu bilinmeli. Elbette, seçip ayıran mümeyyiz bir akılla."

Bir yazarın kendi yazısından böylesine uzun alıntılar yapması pek şık değil. Bunu biliyorum. Buna rağmen konunun, anlama problemine kurban gitmesini de istemiyorum

Elbette bu metin bir çok sağduyu sahibi okuru sevindirdi.

Bunu mesajlardan biliyorum. Fakat aynı metin, birbirinin tam tersi iki yaklaşımı da ortaya çıkardı. Bunlardan birincisi, telefonla bana ulaşan bir okurumdan geldi.

Telefondaki sakin, saygılı ve orta yaşın üzerinde olduğunu tahmin ettiğim sesin sahibi "Üstadı eleştirecek biri var mı ki?" dedi.

Bu kişinin olaya nereden baktığı açıktı: Gözü kapalı "yandaşlık" noktasından bakıyordu. Belli ki "üstad" ve "eleştiri" kelimelerini yan yana düşünemiyordu bile. Sesin sahibi yandaşlıkta öyle ileri gitmişti ki, konuşma ilerledikçe muhatabım Üstadın "la yuhti" ve "la yüsel" biri olduğu noktasına gelip dayanmıştı.

Muhatabım "uhuvvetten" söz ediyordu ama, galiba onun "uhuvvet" dediği şey bir insanın bir insana Allah için muhabbeti olmaktan çıkmış, "zümrüd-ü anka muhabbetine" dönüşmüştü. Buna "önce efsaneleştirmek, sonra imajına aşık olmak" da denilebilirdi.

Biraz da üzülerek dedim ki: "Bu tavır müslümanların 'uhuvvetine' hiç katkı sağlamaz. Üstada iyilik de değildir. Aksine onu tüketmektir. Oysa ki onun dünyası, kendisini hasis bir tutkuyla sahiplenenlerin kucaklayamayacağı kadar engin ve serazaddır. Kendisini Üstada şakirt olarak gören herkesin şu soruyu kendi vicdanında cevaplaması zaruridir: "Ben onu tüketiyor muyum, üretiyor muyum?" Ya da, **"Ben Üstad balına konmuş bir sinek miyim, yoksa üretmede onu örnek almış bir arı mı?"**

Bu samimi duygularımı muhatabıma ilettim. Daha fazlasını da ilettim. Adını sormadım ve hâlâ da bilmiyorum. Samimiyetine, sevgisinde ve taraftarlığında hasbiliğine yürekten inanıyorum. Allah'ın bu sevgiyi -tüm eksik ve noksanına rağmen- ödüllendireceğine de inanıyorum. Fakat gönlüm bu sevginin, Kur'an'ın inşa ettiği seçip ayıran mümeyyiz bir akılla dengelenmesini istiyor. Çünkü bu sevgi ancak o zaman bire bin veren "muhabbet" olur.

Gelelim bunun tam zıddı ikinci tepkiye: Bu okurum da anlaşıldığı kadarıyla ilim sahibi bir okur. Yazıya verdiği ilk tepki bizce hayli aşırı ve uç noktaydı. İlim ehli okurum, Üstadın onu sevenler nezdinde "asla eleştirilemez" oluşunu dile getiriyordu. Bunu, şakirtlerin onu bir Kur'an müfessiri olarak görmediği, aksine **"Allah'ın onu Kur'an hizmetinde istihdam ettiği ve ona yaz-**

dırıldığı" tezlerine dayandırıyor ve buradan çıkarak şu sonuca ulaşıyordu: "Onu eleştirmek onlara göre Allah'ı eleştirmektir".

Bu okurun da samimiyetine inanıyorum. Fakat o bu tavrın, en az yukarıdaki kadar problemli olduğu da bir gerçek. Cevabi mesajımda, Üstadın şakirdi olduğunu iddia edenlerin tavırlarından ve hatta kendi yazdıkları arasında yer alan topu topu üç-beş sayfayı tutmayan spekülasyona açık görüş ve yorumlarından dolayı Üstadın ömrünü ve bu toprakları çoktan aşan hizmetlerini yok saymanın adil ve mutedil bir yaklaşım olmadığını dile getirdim.

Evet, bir yazı ve birbirinin zıddı tam iki tavır. İkisi de problemli. İkisinin de problemi aynı: Temyizden mahrum olmak... Yani seçip ayıran bir akla ve analitik bir yaklaşıma değil, süpürüp alan ve süpürüp atan kategorik bir yaklaşıma dayanmak...

Oysa ki, Kur'an'ın bazı peygamberler özelinde inşa ettiği mümeyyiz aklı takınabilsek, her şey daha kolay olacak ve bu tarz kutuplaştırıcı yaklaşımlardan kurtulabileceğiz. Hz. Peygamber'in, değil bir müminin imanını hatasına kurban etmek, Ümeyye b. Ebi's-Salt örneğinde olduğu gibi, onun şiirindeki güzelliği görüp "Onun şiiri müslüman olmuştu" diyecek kadar temyize özen gösteren tavrını örnek alabilsek, bu vartaya düşmeyeceğiz.

Üstad değil miydi **"Gözümdeki çapağı gösterene minnettar olurum"** mealinde sözler söyleyen?

Ya çapak gördüğümüz göze yumruk vurmak da neyin nesi oluyor?

HAMİDULLAH HOCANIN ARDINDAN

Washington'da mukim **Dr. Haşmet Bey** dostumuz, Muhammed Hamidullah Hocamızın vefat haberini ilettiğinde, kendi kendime **"İslam semasının en parlak yıldızlarından biri daha kaydı"** dedim. Geçen yılki ABD programımda, çok arzu etmeme rağmen, bir fırsatını bulup da ziyaret edemeyişime bir kez daha hayıflandım.

Alim öldü, bil ki alem öldü. Yeri doldurulur mu, bilemem. Ama hiç de kolay gözükmüyor. Çünkü o, tam anlamıyla bir **"İslam âlimi prototipi"** idi. Allah vergisi bir kabiliyet, muhteşem bir kapasite, insanı hayrette bırakan bir dil yeteneği, ilme yatkın bir mizaç, yorulmak bilmeyen bir ilmi tecessüs, devasa bir birikim, dinmek bilmeyen bir tetkik ve tetebbu aşkı ve bütün bunlara zemin olan iman ve ihlasın hepsi onda mevcuttu.

1994 yılında Fransa'da programım vardı. Paris'e geçmişken çıkan ilk fırsatta Hamidullah Hocayı ziyaret edelim dedik. Eksik olmasın, **Dr. Ali İhsan Bey** kardeşim kılavuzluk ettiler. Yanlış hatırlamıyorsam, Sen nehrinin sağ yakasında, **Louvre Müzesi'ne** ve **Milli Kütüphane'ye** bir kurşunluk mesafede eski Paris'in taş yapılardan oluşan dar caddelerinden birindeki beş katlı bir apartmanın son katında oturuyordu.

Han kapısı gibi eski bir kapının önünde durduk. Hocamız evde yoktu. **Paris'in** soğuğunu yeme pahasına bekledik. Bir müddet sonra, baktım, sırtındaki kaşe paltonun içinde adeta kaybolmuş nurani yüzüyle Hamidullah Hoca göründü. Elini öpeyim dedim, kucaklayarak mani oldu.

Görmesi ve işitmesi zayıflamıştı. Ama aşkından hiçbir şey kaybetmemişti. Binanın bastıkça gıcırdayan ahşap merdivenlerini son kata kadar çıktık. 90'ına merdiven dayamış bu ihtiyar alimin beş katı her gün nasıl inip çıktığına şaşarken, şaşkınlığım o küçük bir odadan bozma 'ev'e girişimizle daha bir arttı.

Çünkü Hamidullah Hoca, kitaplarla dolu ikiye taksim edilmiş bu taş çatı odasında tek başına yaşıyordu. Ne merdivenden çıkarken koluna girilmesine izin verdi, ne de şekeri bizim tutmamıza.

Sohbetimiz sırasında o selis Arapça'sıyla bize ilk söylediği şey şuydu: "Elhamdülillah, bugün 7 Fransız daha İslam'la şereflendi." Anlaşılıyordu ki, muhatabımızın velut imamı hâlâ adam doğurmayı sürdürüyordu.

Bu müjdeyi verirken, sevinçten yaşlı gözleri parlıyordu. Hamidullah Hoca, Paris'in banliyölerinden birinde bulunan mescitte haftanın belli günlerinde ders veriyor, bu derslere başta Fransızlar olmak üzere her kavimden, her inançtan insan katılıyordu. Orada ilginç ihtida hikayeleri de yaşanıyordu. Her dersin ardından kendi kendisiyle buluşup Allah'a teslimiyetle şereflenen insanlar çıkıyordu. İşte verdiği bu müjde, sadece bir günün hasılatıydı.

Bir buçuk milyarlık ümmet ailesinin gözbebeği bir alimin, apartman izbelerinde odadan bozma bir dairede kimsiz kimsesiz yaşama savaşı vermesi, neye yorulmalıydı? Müslümanların hal-i pür melaline mi? Bir dava adamının İslam'ı Avrupa'nın dini haline getirmek için ödemek durumunda kaldığı bedele mi? Ya da bir İslam aliminin kimseye eyvallah etmeyen onurlu ve vakarlı duruşuna mı?

Daha sonra Hocanın sağlığı iyice bozuldu. Yaşı 90'ı çoktan aşmıştı. Bir de haber aldık ki, ABD'de yaşayan yakınları artık tek başına yaşaması mümkün olmayan Hocamızı yanlarına getirtmişler. Hocamız, 17 Aralık Salı günü, Jacksonville'deki ikametgahında sabah namazını kılmış, kahvaltısını yaptıktan sonra istirahata çekilmiş ve bir daha da kalkmamıştı. O, asırlık bir ömrün yüz aydınlığı hasılatını kucağına alarak, gurbetten sılaya yürümüştü.

Şimdi Hamidullah ahiretin misafiri. Dünyanın 'yıldızları' (=starları) olduğu gibi, ukbânın da yıldızları olur. Onların da meleklerden ve iyi ruhlardan hayranları olur. Zannımız o ki, Hamidullah da peygamberlerden, alimlerden, sıddîklardan, salihlerden ve şehitlerden oluşan öteki dünyanın yıldızları arasındaki yerini alacaktır.

Hamidullah Hocanın Türkiye müslümanlarına karşı özel bir muhabbeti vardı. Onun bu muhabbeti İstanbul'daki Osmanlı bakiyesi kütüphanelerde yaptığı keşiflerle, bir tutkuya dönüştü. 1952'den itibaren İstanbul, Ankara ve Erzurum'da, misafir hoca olarak dersler verdi.

Her biri daha sonra kendi alanında söz sahibi olacak bir çok talebe yetiştirdi. **Prof Dr. Salih Tuğ, Prof. Dr. İhsan Süreyya Sırma, Prof. Dr. Yusuf Ziya Kavakçı** bunlardan sadece bir kaçıydı. Yani Hamidullah Hoca **"hocaların hocası"** idi.

O, siyer alanında kendi çağının bir numaralı otoritesiydi. Onun muhalled eseri ***el-Vesaiku's-Siyasiyye***'si, dokümanter bir çalışma olarak alanında rakipsizdi. ***İslam Peygamberi*** adıyla Türkçe'ye çevrilen siyerini okuyanlar, Hamidullah farkını hemen fark edeceklerdir. Ayrıca ***İslam'a Giriş*** adlı eseri, İslam'ı topyekün inanç sistemi ve bir medeniyetin kurucu öznesi olarak tanımak isteyenlere ilk elde tavsiye edilebilecek bir başucu eseridir.

Türkiye'de kimi sûfî çevreler ona karşı haksız bir husumet beslediler. Eminim ki bu çevreler, tıpkı **Afgani, Abduh, Mevdudi** ve **Kutub**'a yaptıkları gibi, onu da hiç tanımadan, okumadan kara listeye almışlardı. Hamidullah'ın talebesi olma makamındaki kimi değerli isimlere, "Baidullah" bile dedirtmişlerdi.

Umarım bu elim kayıp, o çevreler için de bir muhasebe yapma, yanlıştan dönme ve hatalarına istiğfar etme vesilesi olur. Adam kıymeti bilmek için adam kıtlığı çekmek gerekmediği anlaşılır. Zira kıymet bilmeyene kılmet yetmez. Ve dahi kıymet bilmeyenin kıymeti olmaz.

Allah, yüzyılın yüz akı hocamızı, mele-i a'lanın seçkin ruhları arasına katsın.

BİR "ÇINAR"IN GÖLGESİNDE SERİNLEMEK

Ne seçim şamatası, ne geçim dağdağası.

Bugün sizi bir başka iklime götürmek istiyorum. Daha doğrusu gölgesinde serinlediğim bir "çınar"dan bazı sevap esintiler ve efiltiler taşımak istiyorum bunalan ve daralan yüreklerinize.

Zamanı onaran adamlar vardır. Onlar birer metafizik işçidirler. Herkes tüketirken onlar üretirler. Herkes yatarken onlar ayaktadır, herkes uykudayken onlar uyanıktır. Kitleler günaha koşarken onlar duaya dururlar. Herkes kendisi için telaş ederken, onlar herkes için telaş ederler.

Bu tür adamlar "iyi şeylerin" kalıcılığının göstergesidirler. Modanın cazibesine, makam ve mansıbın göz kamaştırıcılığına, sahte ve sanal değerlerin albenisine rağmen onlar "ortak iyiyi" ve "kalıcı güzelliği" temsil ederler.

Duruşu ihanete ayarlı bir çok nadanın adam sayıldığı bir ortamda bakışı itimat telkin eden, yüzünden nur özünden huzur akan bu tür insanlar da olmasa, içimizdeki çocuk hepten küsecek. Hele ki onlardan birileri tek tük de olsa her zaman bulunmakta, bir adamlık mayası gibi adam olacak çocukları ve yetişkinleri mayalamakta. Kendi yüreklerinin en ücra köşesinde yaşasalar da, hayatın altında sahih bir dipnot gibi, zamanlar ve mekanlar üstü olana birer atıf olarak durmaktalar.

İşte onlardan biri **Ahmet Muhtar Büyükçınar.**

83 yıllık, ilme adanmış bir ömür. Esrar satıcılığından, kaçak bir şarap imalathanesinde çıraklıktan, Şam ve Kahire'de ilim tahsil edip Aynüşşems üniversitesinde hocalığa kadar varan bir hikaye onunkisi.

Akranları ve arkadaşları bir bir göçtüler. Mahir İz, Ali Ulvi Kurucu, Abdurrahman Gürses... Ahmet Hoca o usul ve sakin ses tonuyla onlardan söz ederken sanki her biri canlanıp orada sizi dinliyorlar gibi bir hisse kapılıyorsunuz.

Özellikle de hocalarından: Şeyhülislam Mustafa Sabri Efendi, onun oğlu üniversite hocası İbrahim Efendi, ünlü Çerkez alim

Zahid el-Kevseri, Yozgatlı İhsan Efendi ve daha bir çokları...

Onlardan rahmet ve saygıyla söz ediyor. Bu arada Mustafa Sabri Efendiyle talebesi ayarında olan büyük alim Zahid Kevseri arasında ömürlerinin ileriki yıllarında yaşanan tatsızlığın sebebini de öğrenmiş oluyorum.

İşte bu nedenle aramızda yaşayan canlı birer tarih olan bu gibi zatların ziyaretinden sayısız bereket istihsal edileceğine inanıyorum. Şimdiye dek bu inancımı boşa çıkaranı olmadı. Gök kubbede bir hoş seda bırakan bu gibi değerli büyükler beka yurduna intikal etmeden mutlaka istifade etmeli.

Etmeli etmesine de, bu tür insanları bizar eden bir ziyaret mantığından şiddetle uzak durarak. Ona ben "türbe ziyareti mantığı" adını veriyorum. İnsanımız bir çok şeyde olduğu gibi "ziyaret" gibi muhteşem bir imkanın da içini boşaltıp törenselleştirmiş bulunuyor. Türbeci mantık, dirileri bile türbe niyetine ziyaret ediyor. İstifade etmek için değil, "teberrüken"...

Oysa, bırakınız dirileri, nice ölü zannedilen büyüğün kabri ziyaret edilirken dahi diri ziyareti gibi telakki edilmeli değil midir? Mesela Ebu Eyyub Halid b. Sinan el-Ensari hazretleri... Hani şehitler ölmezdi? Ki zaten ölmüş de değil; o sadece ebedi alemde değil bu dünyada da ameliyle yaşıyor. O Eyüp'te yatmıyor, o Eyüp'te "oturuyor", yani Eyüp'te meskun biri... Bendeniz Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın Sahra-yı Cedid mezarlığında meskun olduğunu ve ebedi eseriyle halen aramızda yaşadığını düşünürüm.

Heyhat! Dirilerine ölü muamelesi yapanlar, ölülerini nasıl diriltsinler?

"Söz verdim" diyor Ahmet Muhtar Hoca, "ders isteyen her talebeyi okutmaya ve bunun karşılığında da ücret talep etmemeye." Bu sözüne halel getirmemek için birden çok meslek edinmiş. Elli yılı aşkın hocalık hayatı boyunca "elin" değil "elinin" emeğini yiyerek geçinmiş. Şimdi kendileri üniversitelerde hoca olan talebeleri onun canlı eserleri.

Ne yalan söylemeli, İhsan Tekoğlu ağabeyin delaletiyle Ahmet Muhtar Hoca'yı Çınarcık'taki denize nazır evinde ziyarete giderken meselelere sınırlı bir açıdan bakan klasik bir din alimi tipiyle karşılaşacağımı ummuştum. Fakat huzurunda bulunduğumuz ihtiyar delikanlı kendisinin yarı yaşındakilerin dahi

ulaşamadığı arı ve durulukta genç ve dinç bir bilince sahip.

Tarihi olaylar hakkındaki kıymet hükmü, gerçeğe kılıf arayan değil, hakkı hık-mık etmeden sahibine teslim eden bir içerik taşıyor. İslam tarihinin en netameli ilk yılları hakkında cesur ve hakkaniyetli tahlillerde bulunuyor Hoca. "***Hadislerle Müslümanlık***" adıyla neşredilen ***Hayatu's-Sahabe*** ve ***Sünen-i Nesei*** müterciminin bu yaşta sergilediği zihni performans, ilmin sahibine kazandırdığı keskin basiret ve ferasetle açıklanabilir.

Bu ziyaret, şu kasvetli ortamda ruhuma gıda gibi geldi. Çıkarken Hocaefendinin "Bir daha uğrarsınız değil mi?" arzusunu, "Elbette" diye karşılamam bundandı. Çünkü, hepimiz oksitleniyoruz; yürek yıkayan usta ellere her zamankinden daha muhtacız.

YERLİLER VE YERSİZLER

Onlar yersizler, onlar ontolojik evsizler güruhu.

Ya yerliler neredeler?

Evin gerçek sahipleri neredeler?

Yersizlerin yerlileri pusturacak kadar çoğalmaları elbet bir felakettir. Fakat asıl felaket, yerlilerin yersizleri bu ülkenin asli unsuru olarak kabullenmeleridir. Yerliler bunu kabullenmedikleri sürece umut var demektir.

Bu ülkede, yerlilerin direnişi her şeye rağmen sürüyor. Bu direnişin başarıyla sonuçlanması, her şeyin aslına rücu ettiği bir zeminin muhafazasına bağlı. Bu zemin, bu ülkede zaman zaman kayıyor. Şimdilerde yaşadığımız, işte böyle bir kayma.

Unutmayalım ki ne vuku bulacaksa, herkesin kendi yerinde olduğu bir zeminde vuku bulacak.

10 00Z